

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes számok helyben 40 fillérben 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 92.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Uj pártalakulás.

Írta: Dr. Kmetty Károly.

Villámokkal, a nemzeti harag cikázó villámaival kell lesújtani azokat az új pártalakítási dőre gondolatokat, melyekkel némely politikusok félreértett nyilatkozatai nyomán nyugtalanítják a nemzeti közvéleményt.

Honnan nőnek ki ezek a téveszmék? Vajjon abból a csendes rezignációból-e, mely mindinkább elszibbasztja a függetlenségi lelkek rugékonyságát a koalíciós időnek sivársága folytán, abból a kislelkűségéből-e, mely hatalmába keríti a hatalmas többséget, a hosszú, meddő várakozás alatt?

Gyökerestől kell kitépni az új pártalakítás gondolatát a függetlenségi párt hiveinek lelkületéből. Hol van az providenciális férfiú, ki utját állja az új pártalakítási eszme enerváló hatásának, ki „Quos ego“-ját odadörögi a párt jövő sikerében kételkedőknek?

Csak nem bizonyulnak tán naiv gyermekeknek a függetlenségi párt bálványdöntő Herkulesei, csak nem plátói idealisták, kik azt vélték, hogyha egyszer többségre jut a függetlenségi párt, ennek a ténynek a hatása alatt már maguktól leomlanak az összes gátak s mint „Deus ex machina“ előtűnik a független Magyarország. Csak nem hittek gyermeketeg hittel a függetlenségi politikusok, hogy az elveket elég hirdetni

s ha a nemzet már követi őket, akkor félreállhatunk a tettek szinteréről, menekülhetünk a valóság sisyphusi munkájától.

Micsoda mélyen bántó jelenség az, hogy mikor függetlenségi lett a nemzet, akkor letegyük a viharlót lobogót és ne vezessük a tömör harcosokat az ellenség ellen; akkor néma lemondással megálljunk a várfalak alatt és ostrom nélkül visszavonulót vezényeljük.

A függetlenségi párt eszméi és követelményei a maguk teljességében egészségesek, természetesen erednek az élni vágyó nemzet romlatlan lelkéből. A függetlenségi párt elveiből mi a lealkudni való, a függetlenségi programból semmiféle kompromisszummal letördelni semmit sem lehet.

Ez áll a függetlenségi párt közjogi elveiről mindenekelőtt.

A legnagyobb fallácia és megtévedés, sőt megtévesztés ezeket az elveket mint „hangzatos jelszavakat“ becsmérlni és a legostobább felülés ezeknek a becsméréseknek hitelt adni.

A közjogi program a mit pártunk, magáénak vall, nemcsak megfér a modern Magyarország nemzetgazdasági haladásával és erősödésével, de egyenesen előfeltétele annak. A 67-es közjogi helyzet úgy nehezedik a magyar nemzetre, mint a kezét-lábat megkötő bilincs a rabra. Tessék a rabnak saját gazdasági jólétét munkájával megvalósítani, ha a bilincset előbb le nem rázza.

A közjogi követelmények valósulása az elengedhetlen prius, a gazdasági fel lendülés a posterius.

Aki ezt nem látja, az vagy teljesen vak, vagy tudatlan.

A közjogi függetlenséget kell elérnünk, addig bénák maradunk gazdasági törekvéseinkben.

A nagy közgazdasági kérdések szorosán, belső természetük szerint összefüggenek a függetlenségi párt közjogi elveivel; tulajdonkép minden nagy nemzeti kérdésünk, így az önálló külügy, önálló hadügy, önálló vámterület, önálló bank egyik oldalról tekintve közjogi, másik oldalról tekintve közgazdasági problémák.

Gondolkozzanak ezen az új pártalakulás szükségének hirtelen szaporodó apostolai és gondolják meg kétszer is, mikor olyasféle szólásokat röptenek világgá, hogy a közjogi harcok kora lejárt és át kell térnünk a gazdasági jólét munkálására.

Az egyszerű és természetes igazság az, hogy a függetlenségi párt teljes közjogi programja nélkül teljesen chimára a nemzet gazdasági jóléte. Minden lépésünknel, amit tennénk a gazdasági erők gyarapítása felé, közjogi gátakba fogunk botlani; az elnyomás, mely az államiság teljességét nem engedi érvényesülni, nem engedi azt sem, hogy urrá legyünk saját gazdasági erőnk felett.

El tehát azzal a gyászosan naiv hit-

A regényhős.

Írta: Hevesi József.

(Utánnovomás tilos.)

Színhely: A lovránai nagy szálló széles terrásza. Gyönyörű márcziusi délelőtt. Pompás kilátás a tengerre, mely csak úgy nevet a szikrázó napsugarak fényében. A tavasz enyhe derűjének meleg színei világítják meg az egész szemhatárt. A terrász körül délszaki növények, melyek most fakadoznak gazdag bujasággal. Kaméliák, thuják, babérok, fikusok. A virággyakban rikító színű csoportok nagy műgondal vannak elhelyezve. A szomszéd házak vörös tetői gyönyörű színváltozással ütnek el a zöld lomboktól. A tengerről a nagy viznek suhogására egy-egy emberi hangfoszlány hallatszik. Olykor egy helyi hajónak bugó fütyülése.

Személyek:

Erna: (szép barna hölgy, szépségének kifejeződött pompájában.)

Matild: (feltűnő kreol színű menyecske villogó fekete szemekkel.)

Tolesvay Imre.

I. JELENET.

Erna: (a karosszékben bimbálja magát): Nagyon rosszul aludtam az éjjel.

Matild: Migrain?

Erna: Nem. Azt hiszem, hogy a késői lefekvés. Tudod odaát voltunk Abbáziában a kábaréban és bizony már éjfél után volt, mire hazakerültünk.

Matild: Jól mulattatok?

Erna: Igen. Meglepett, milyen kitűnő műsorok van. És milyen jó színészek!

Matild: Többen voltatok?

Erna: A férjem és Tolesvay.

Matild: Az a magas ur, aki tegnapelőtt is veletek volt, mikor Ikában találkoztunk?

Erna: Igen.

Matild: Érdekes ember. És úgy látszik nagyon jó barátja lehet — a férjednek. Sűrűn látom a társaságodban.

Erna: Ifjúkori barátja az uramnak.

Matild: Nem hinné az ember, hiszen sokkal idősebbnek látszik, mint a férjed.

Erna: Alig egy-két évvel idősebb Béliánál. Csakhogy az élet nagyon ránehezedett.

Matild: Küzdelmei voltak?

Erna: Lelki küzdelmei. Egy izgalmas regény az ő életének története. És a hős rászolgált a romantikus rokonérzésre.

Matild: Nagyon kíváncsi vá tettel.

Erna: Ha eszedbe juttatom, bizonyára vissza fogsz te is emlékezni a történetére. Persze mi akkoriban még kurtaszoknyás leányok voltunk, mikor a Tolesvay nevét az egész társaságban igen sűrűn emlegették.

Matild: Megállj csak, mintha derengeni kezdene az emlékezetemben... (gondolkozik) Tolesvay... Tolesvay... persze... persze. Ugy-e, hogy a Markovszky Tini... Hogy is volt csak?

Erna: A Tini Budapest legünnepeltebb szépsége volt... Innen-onnan tizenöt esztendeje. Tolesvay halálosan beleszeretett. A leány viszonzta a szerelmet. A szülők azonban valami nagyon fényes házasságról ábrándoztak. Hiszen

a Tini olyan szép volt... Hallani sem akartak Tolesvayról. A leány belebetegedett szerelmi bubánatába. És meghalt. Még ma sem lehet bizonyosat tudni ennek a halálnak a körülményeiről. Suttogtak akkoriban mindenfelét. Tolesvayt mélyen lesújtotta a leánynak gyászos halála és világgá ment. Fogadást tett, hogy soha meg nem nősül és soha haza nem tér. Mindkét fogadását megtartotta. Tizenöt éve immár, hogy a szép Tini meghalt. Tolesvay bebarangolta az egész világot, az egész világnak minden exotikus zugát és nem nősült meg. Otthon sem volt. Két éve, hogy visszatért Európába és pár hete, hogy ide hozta a vágya. Közelebb akart lenni Magyarországhoz. Magyar szót akart hallani.

Matild: Hiszen ez egy igazi monumentális regényhős. Nem csodálom, hogy olyan rokonérzéssel vagy hozzá.

Erna: Nem tagadom. A mai materialista világban bizony ritkák az ilyen férfiak. Különben is nagyon kedves és szeretetreméltó ember.

Matild: Most már értem arcán azt a sötét, bánatos kifejezést. És beszél valamit a multjáról?

Erna: Soha egy szóval sem említette előttem...

Matild: Megvallom, hogy ezek után engem is kezd érdekelni, ha ugyan — (gonosz kacintással néz Ernára.)

Erna: Kérlek, kérlek. Ha kívánod, a legelső alkalommal bemutatom neked. Sőt, ha még egy pár perczig itt maradsz, megismerkedhetel vele. Megígérte, hogy ma déltájban eljön.

Matild: Akkor megvárom. Tudod én még mindig rajongok a regényhősökért. Még azokért is, akiket az író fantáziája költött.

tel és felfogással, hogy a közjogi programot fel kell cserélnünk gazdasági programmal; mivel szinte sarkigazság az, hogy az utóbbinak amaz valóságos „sine qua non“-ja.

Uj pártalakítás a közjogi program bármely gyengítésével áruhá, még akkor is, ha jóhiszemű. Megcsaljuk ily pártalakulással a bennünk bizó nemzetet, megcsaljuk önmagunkat is.

Kitartás. Ez legyen a jelszó, bármily nehéz legyen az. Kétszeresen kötelességük ellenállani minden hamis alapon nyugvó programváltoztatási törekvéssel szemben a vezéreknél.

A mi pártunk közjogi programjából semmi eivenni való nincs, de nincs hozzátenni valónk sem.

Hiszen még meg sem próbáltuk igazán a küzdelmet e program valósításáért, erre az alkalom csak a koalíciós idő leteltével lesz meg.

Nagy baj a nemzet bizalma szempontjából már az is, hogy programunk teljes fenntartásának szüksége felett egyáltalán vita vagy eltérő vélekedés lehet magában a párt kebelében és ha kerülnek neves embereink, kik egy munka-programon túl valóságos új párt-programot vagyis ezzel új pártot készülnek alkotni. Nem csoda akkor, hogyha ellenségeink, kik ezer kajánsággal rágalmaznak és kisebbitenek, egyre fújják, trombitálják, hogy szegre akasztjuk szent elveinket.

Legyen tehát vége minden okatlan kombinációnak; — új pártalakítás egyszerűen párttűzés, áruhá a függetlenségi eszme ellen. Így van ez annak dacára, hogy a titkos konczlesők dicséret-árákat zengenek azoknak a bölcs és higgadt politikusoknak, kik belátják, (!) hogy itt az ideje a közjogi meddő küzdelmek (!) abbahagyásának.

Kétéves katonai szolgálat.

Budapest, márczius 7.

A hadsereg vezető köreiből olyan hírek szivárognak ki, hogy a hadvezetőség csak a kedvező politikai konstellációkra várakozik s azután nyomban nyilvánosságra hozza a két éves katonai szolgálaton sarkalló új véderőtörvény-tervezetet.

Hogyha csak ennyiből állana a szándék, nem maradna más hátra, minthogy örömmel üdvözöljük a hadvezetőség terveit. A két éves katonai szolgálat régi követelése a függetlenségi pártnak s régi óhaja a nemzet közvéleményének. Elég baj, hogy a modern kor nem tudott végezni a militarizmussal. A Moloch él, étellel és vérrel táplálkozik. Háboru esetén az egész embert követeli, kit csonkán, kit holtraválva bocsát ki könnyörtelen szoritásából. Békében pedig líju erőtlő duzzadó emberek legrózsásabb esztendeit követeli áldozatul. Hogyha már nem lehet legyőzni a Moloch, legalább mérsékelni kell az étvágyát. A rózsás esztendőkből eddig három évet aratott le minden épkézlab férfi életéből. Vivmány az is, hogyha ezt a három évet le lehet szoritani kettőre.

A Moloch körül udvartartó legfőbb méltóságok — külföldi példára — nálunk is hajlandók ezt megenni. Hogyha ingyen kínálnák az üdvös reformot, szót sem kellene többé beszélni fölöle. Egyszerűen azt mondanók: lássuk csak azt a javaslatot s hogyha jó, legyen belőle törvény! Sok, három esztendőre nekibusult magyar fiúnak legyen öröme! A nemzet pedig, aki eddig három évre vesztette el a meddő parádéra pazarolt munkás-erőket, a közvagyon gyarapítására visszanyerné a dolgozók karok harmadrészét.

Am a Moloch és az ő papjai semmit sem adnak ingyen. Ahogy a bécsi forrásból eredő jóvendölést olvassuk, úgy látjuk, hogy a két éves szolgálati idő czimén csinált programba a hadügyi vezetőség felvette a régi katonai követelések egész komplexumát. Még a két éves katonai szolgálat előtt kívánja a tüzéség ujjaszerve-

zését, a taraczkokat, a több költséget s a mainál negyedszázézerrel több ujoncz-iutaléket.

Ebből a szögből nézve azután egészen más színe lesz a Bécsből kezdeményezett reformnak, mert az egyszerre bekapcsolódik abba az érdekkörbe, mely körül a magyar ellenzék több éves nemzeti küzdelmöt megvívta. Az a paktum, mely a mai politikai békesség bázisa, ezt a kört a napi aktualitások közül kirekesztette s a nemzetet nem fogja megtéveszteni az sem, hogyha a katonai követelések egyszerre a két éves katonai szolgálat vivmánya mezébe öltözködnek.

A koalíciót alkotó pártok ma is azon az állásponton vannak, amit a nemzeti küzdelem idején vallottak: nemzeti engedmények nélkül nincsen sem több katonai költség, sem több létszámemelés. Ha a katonai vezetőség oly sürgősnek tartja a katonai reformokat, hogy a nemzet jogos követeléseit is hajlandó teljesíteni értük, all right! a nemzet nyomra hajlandó kölcsönös megelégedésre megoldani a kérdést. Engedmények nélkül azonban a paktum időtartama alatt ne bántsvirág minden katonai kérdés. És pedig nemcsak a nemzet akaratából ne bántsvirág — ezt még talán nem is nagyon respektálnák a legfőbb katonák — hanem az uralkodó, a legfőbb hadur elhatározásából is. Ezt pedig, úgy hiszük, már respektálni hajlandók az apróbb hadistenek.

Budapest, márczius 7.

A képviselőház hétfőn, e hó 9-én, délelőtt 10 órakor folytatja a házszabályrevízió tárgyalását.

Andrássy a házieloszlatásról. Politikai körökben ma élénken kommentálták gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek egy kijelentését, amelyet ma délelőtt tett a képviselőház folyosóján. Gr. Andrássy ugyanis megszólította Farkasházy Zsigmondot, és azt mondotta neki:

— Kár ám technikai obstrukciót csinálni!
— Nem technikázunk — felelte Farkasházy — csak erőpróbát tartottunk tegnap. Különben is

Hogyne kívánkoznám hát megismerni egy szomorú regénynek élő hőst?!

Erna: Engem is csak azóta érdekel különösen, mióta életének szomorú történetét ismerem és amióta tudom, hogy milyen hősiességgel viseli a szenvedések martyrkoszoruját.

Matild: Igazán megható. Egy ilyen előkelő, daliás, szép, vagyonos ember, akinek módjában lett volna válogatni a legjobb pártik közül, arra számja magát, hogy egész életét egy halott emlékének szentelje és hogy magányosan járja be az egész világot.

Erna: Bizony ez ritka jellemvonás. És ez teszi őt előttem nagygyá és tiszteletreméltóvá.

Matild: Tudod, de ne nevedd ki...! tudod, hogy szeretném egy kicsit próbára tenni?

Erna: Látod, milyen rossz vagy te! De milyen rossz! Még a legszentebb fájdalom sem szent előtted. Különben is azt hiszem, fejsülhél.

Matild: Azt hiszed?... Talán csak nem tapasztalatból beszélsz...

Erna: Csitt... éppen jön. (A kert kávécsos utján csikorgó léptek zaja.)

II. JELENET.

Erna, Matild, Tolesvay.

Tolesvay (érdekes, szálás férfi. Öszülő bajusz. Piros, egészséges arc. Kópaszodó fej. Szép kék szemek. Meglátszik rajta az igyekezet, hogy koránál fiatalabbnak szeretne látszani. Mélyen meghajtja magát a hölgyek előtt és miután Erna bemutatja Matildnak, leül egy pirosszínű nádszékre): Jól érkeztek haza az éjjel?

Erna: Jól érkezünk meg, de többet nem vállalkoznám ilyen kirándulásra.

Tolesvay: Nem jól mulatott talán, nagyságos asszonyom?

Erna: Oh, ami azt illeti, el lehet szórakozni abban a kabaretnél. Éppen most dicsértem a barátomnak. Azonban, ha az ember pihenés végett megy a tenger mellé, akkor ne éjszakkázzék.

Tolesvay: Hiszen nem volt még olyan késő!

Erna: Éjjel után érkezünk haza.

Matild: A barátom nagy elismeréssel nyilatkozott az előadásról.

Tolesvay: Amyi bizonyos, hogy az ember ilyen fingli-tangliban nem vár ilyen kitünő előadó-művészeket.

Erna: Az a kis francia soubrette pl. igazán enniváló cukorbaba.

Tolesvay: A szindarabrogtőző is igen ügyes ember. Meg az orosz tánczosnők is akár, milyen előkelő színház balletjében fölléphetnének.

Erna: De mit szól ahhoz a fekete pacsirtához, a miss Fieldhez?

Tolesvay: Fenomenális hangja volt és mesés zenei képzettsége.

Erna: De milyen förtelmesen csunya az a néger hölgy!

Tolesvay: Én nem találtam olyan csunya. Csak a fehér emberek fogalma szerint tér ő el a szépség szabályaitól. Otthon, a saját környezetében talán éppen beutó számba megy.

Erna, Matild (kaczagnak.)

Tolesvay: Igen, igen, hiába nevetnek. Szudáni fogalmak szerint miss Field talán egy

fekete csoda, egy szép Heiëna, akiért lángba borulna egy egész ország fiatalisága.

Matild (kissé csintalan pikantériával): Nem ismerem a szudáni izlést, de nem hinném, hogy Tolesvay ur szívét egy ilyen fekete Vénusz gyorsabban megdobogtatná?

Tolesvay (bátran néz a két asszonyra, akik kíváncsian lesik a választ): Nagyon csalódik asszonyom. Ha az ember hosszabb időt töltött az ilyen exotikus népek között és a szíve megéhezik... bizony szépnek találja a legieketébb Luzon-szigeti negritőt is.

Erna: Ön nem adott egyenes választ. Tolesvay ur, Matild kérdésére. Ő azt kérdezte, hogy az ön szívét képes volna-e megdobogtatni egy ilyen sötét Junó?

Tolesvay (nagyon természetesen hangon): Én azt hiszem, eléggé világosan válaszoltam, mikor azt mondtam, hogyha az ember hosszabb ideig tartózkodik közöttük és a szívében éhséget érez... nem keresi az európai esztétika szabályait, hanem a — szívére hallgat.

Matild: Eszerint az ön szíve...?

Tolesvay: Nem volt kivétel a szabály alól.

Erna (nagyon csodálódottan): Ön beleszeretett egy ilyen fekete Madonnába?

Tolesvay (aki mind czinikusabbá lesz): Téved asszonyom. Téved kétszeresen. Először is nem szerettem bele. Aztán meg másodsor, nekem nemesak egy fekete Madonnával volt dolgom.

Matild: Ah!

Tolesvay: Csodálkozom, hogy önök csodálkoznak. De hiszen ez csak természetes. Éveken keresztül jártam közöttük. Az ember

egyre ütnek minket minden oldalról s így nem vagyunk hajlandók elállani a szótól és harctól.

— Akkor se, ha új választás lesz? — kérdezte Andrássy.

— Akkor se!

— Bizonyos pedig — mondta erre a belügyminiszter, — nagyon hiszem, hogy az új Házba egy ellenzéki se kerül vissza.

A beszélgetés ezzel véget ért, de híre csakhamar elterjedt a képviselők között, akik a legkülönbözőbb kombinációkat fűzték hozzá. Beszéltek azt is, hogy a kormány és a disszidensek között újabb tárgyalások vannak készülöben, de beszéltek arról is, hogy ha az obstrukció tovább tart, a házfelosztás rövidesen bekövetkezik. A híresztelések semmi irányban sem nyertek megerősítést.

A t. Házból.

I. Pathologia.

Egy napon programot csinálnak a függetlenségi párt részére. Másnap visszavonják, mert kitűnik, hogy a pártnak tegnap is volt programja s az ma sem veszett el. Egyszer elhatározzák, hogy a gazdasági téren való függetlenség felérne valamely nagy nemzeti vívmánnyal s ez a kezükben van, ha akarjuk. Máskor azt kiáltják: „fogjátok meg”, de nem a függetlenségi vívmányt, hanem azt, aki ösztökél, hogy a bizonyosat csináljuk meg ahelyett, hogy bizonytalanságok után futkosunk. Egy-két hétig legfontosabb kérdés, hogy legyen külön nemzeti bank. De egyszerre vége a buzgalomnak és megtudjuk, hogy minden bajnál nagyobb baj a gróf Hadik János feje, az államtitkári fej és ha azt odaadnák, béke lenne az egész világon. Alig értekeznek azonban egyet-kettőt, alig szavalnak néhányat a folyosón, vége az ábrándnak, a Hadik János feje a helyén marad és új viták keletkeznek más fejekről, intrikák indulnak más emberek ellen. Néhány kéz, amelyik ököre szorult volt, tenyérnek nyílik. Megint lármás felvonulások keletkeznek. Vélnéd, mindjárt megesszik az egész bécsi ármádiát, szétépik összes osztrák ellenségeinket, de mire tette kerülne a dolog, megtudjuk, hogy a fogak csattogtatása csak az udvari ebédnek élvezésének az előjátéka volt.

végre is csak ember! Bántam is én, hogy a bántu fajhoz tartozik-e az a leány, akit megkivántam vagy az akkához. Melanéziai-e vagy negritó? beds-a-e vagy dravida? berber-e vagy asszir? rhétusi-e vagy xantokroid-fajtájú karéliei? Polinéziai-e vagy malájai mór, thái, nayá, dszák vagy miáocé? Hiányos öltözéke az ingia kérgéből készült ingből állott-e vagy a tapa-szövetből, ami a papira-szeder fájából készül. Szeretni akartam, hát szerettem!

Erna: És maga az ilyen szerelmet megkivánta?

Tolesvay: (nem szól semmit, csak csodálkozva bólintgat jobbról-balról fejével, mintha azt mondaná: hogy lehet ilyesmit kérdezni?)

Erna (hirtelen fölkel a hintaszékről): Ön Tolesvay ur a férjemet keresi ugy-e? Benn van az olvasó-teremben.

Tolesvay: Értem asszonyom. Ön elküld. Bizonyára zavarom önöket. (Fölkel.) Az olvasó-teremben van a férje? Akkor hát hozzá megyek. (Meghajtja magát és távozik.)

III. JELENET.

Erna, Matild.

Erna (magánkívül): Mit szólsz hozzá? A regényhős!

Matild (gunyosan): Az ember végre is csak ember.

Erna: Neki mindegy, hogy beds-a-e vagy dravida!

Matild: Az ember végre is csak ember!

Erna: Igen, de ő egy utálatos ember!

Hosszasan lehetne folytatni az eseteket, amelyek a politikai pathológia körébe tartoznak. De felesleges. Az érdeklődők a mindennapi ugynevezett szenzációkat olvasva, utmutatás nélkül is osztályozhatják az odavalókat.

Hanem ez az egy meghatározás érdemes rá, hogy megrögzítsük. Politikai pathológia! Wekerle mondta ma Supiló Ferencnek a Ház ülésén, amikor a horvátok vezetője előterjesztette az ő ábrándjukat hivatalos deklaráció alakjában, amikor elmondta, hogy miképpen képzelnek horvát királyságot és hogyan várják, hogy minden törvényalkotásnál, még a király jóváhagyása előtt, a horvátok hozzájárulását legyen köteles megszerezni a magyar kormány.

— Ez a beszéd, — mondta Wekerle, — nem a jogi argumentáció körébe, hanem a politikai pathológia körébe tartozik.

A szót persze felkapták és széthordozták mindenütt. A karzatokról és az ülésteremből kivitték a folyosókra, tárgyalták, bonczolgatták, gyakorolták, hogy miképpen kell kimondani s ama jeles fiatal képviselő, aki gesztusaival hódít, azonnal beszaladt a borbélyhoz s hogy el ne felejtse, hirtelenében megcsinálta ötször-hatször egymásután ugyanazt a pózt és gesztust, amit Wekerle és ugyanannyiszor elmondta:

— A politikai pathológia körébe tartozik...

Annyira sikerült a dolog, hogy amikor bevégezte, a borbély szolgálatkészen keverte a habot és szólott:

— Most, nagyságos ur, ugy-e leborotváljuk a bajuszt is — hozzá.

Mások másfelé kereskedtek. Hogy miképpen lehetne hasznosítani a miniszterelnök nyilatkozatát. Mert, hiába, az már úgy van, hogy a legtöbb ember a fórumon nem annyira tanulni akar, mint inkább keresni.

Politikai Pathológia! Tehát akkor vannak politikai betegek. Ahogy van külön politikai becsület, politikai morál, politikai igazmondás, politikai svihákság, amely mind különbözik a rendes becsülettől, a hétköznapi moráltól, a közönséges igazmondástól és az egyszerű szelhámoságtól, aképpen vannak politikai betegségek is.

S ott ül már töprengve a miniszteri folyosó sarokpamlagán a kijáró képviselők típusa és monológizál:

— Alapítok egy politikai szanatóriumot kormánysegélylyel és ugyancsak kormánysegélylyel egy politikai kórházat. A szanatóriumban a fáradtak, az üdülők, a kevésbé veszedelmesek kapnak helyet, akiket el kell vonni a külvilágtól kevés időre, amíg kipihenik magukat s valamely fixa ideájukról lemondanak. Ide helyeztetné el a kormány azon alkalmatlan politikusokat, akik mind a javadalmi állások, sápok és színekurák miatt nyaggatják. A kórháznak az lenne a rendeltetése, hogy ott a súlyosabb betegeket gyógyítsák. Akiknél operációra van szükség. Például, ha ki kell vágni egynéhányának a miniszternyulványát. Vagy a fejét kell amputálni, ha sok benne a megvalósíthatatlan idea. Ide kerülnének a lázbetegség. És különösen válságok idején itt kellene kezelni a járványos betegségeket, amikor például a husosfazekak körül kitör az éltífusz. Ezen kívül még... nos, ezenkívül... talán lehetne alapítani egy intézetet... a politikai eszelősök részére... De nem... még sem... Hisz akkor nem maradna száz képviselő és sohasem lenne határozatképes az országgyűlés... Nem... A politikai eszelősök részére nem kell külön intézetet csinálni...

Pedig éppen ennek lenne legtöbb jogosultsága, mert akkor elszállíthatnák innen Supilókat.

* * *

II. Unde Vajda?

Hol van Vajda Sándor? Itt van. Hogyne lenne itt? Amikor azt hirdetik, hogy az a hazáruzó, aki a házszabályrevíziót helyesli, ellenben a nemzet barátja, igazának és jogának hős védeje a revízió ellen obstruáló, akkor a képviselőházból kikergetett oláh Vajda Sándornak meg kellett jelennie és az obstruálók sorában szólásra kellett jelentkeznie, hogy teljes legyen a paródia. Ha bocsánatot kért a Háztól a magyargyalázás miatt, fogadkozott, hogy megjavul, hogy jó hazafi lesz, hát most van ideje, most kellett eljönnie és beállni a nemzetért küzdők mellé.

Az oláhok, tótok és horvátok egész csoportja vette körül Vajda Sándort. Kaczagott az ég felette, derűs napfény áradt be a czipra terem levegőjébe, még az elnöki csengetyűnek a hangja is röhögés volt, amikor tót, horvát és szerb szónok között a jegyző felszólította a nevezetes férfit:

— Vajda Sándor!

Mit tegyenek. Megigérték volt, hogy ha bejön, hát kiverik. Leginkább Nagy György ígérte, ki most ama disszidensek közt van, ahol szívesen fogadják, ha segítség jön az obstruálás munkájában. Hát ők nem dobhatják ki, amiképp nem dobták ki akkor sem, amikor csak tereptanulmányozásra jött volt be. Szégyen, persze nagy szégyen, hogy Vajda Sándor, ha akarják, ha nem akarják, mégis segít nekik. Ez is a politikai pathológia körébe tartozik, hogy vannak esetek, amikor a baráti kéztől rázza ki az embereket a hideg.

Lárma és ordítás keletkezett. Némelyek csak sziszegtek, mások ellenben úgy kiáltoztak, mintha tizkilós vasat ejtettek volna a tyukszemükre. Egyesek tüszentettek, csak hogy a szomszédok, a disszidensek felé fordulva mondhasa:

— Kedves egészségükre!

A zavarban és tanácstalanságban hamarjában legazemberezték Vajda Sándort és azt mondták neki, hogy:

— Hitvány, piszkos alak!

Kétségtelennek látszott azonban, hogy a kiabálást déli egy órától fél két óráig nem bírják, már pedig az obstrukció időbeosztói ennyit szántak Vajda Sándornak, hogy ennyi ideig szerezzon vissza a becsületből néhány porciónyit.

Tehát más ötletre volt szükség. Szerencsére jelen volt az urak között ifjú Madarász József negyvennyolczas képviselő, aki e pillanatban feltalálta az eszmét:

— Ne hallgassuk meg a gazembert! Gyerrünk ki mindnyájan! — kiáltotta.

A jelszó tetszett. Hisz ez annyi, mintha szünet lenne. Ezt még az iskolás gyermekek is szeretik.

— Ugy van, ne hallgassuk meg a gazembert, — folytatták mások.

— Az is gazember, aki hallgatja, — hallatszott a szélső padról.

Éppen Návay Lajos elnökölt és hirtelen a csengetyűhöz kapott:

— A képviselő urakat rendreutasítom.

Tudniillik, ha mindnyájan el is mennek, az elnöknek ott kell maradnia és hallgatnia kell.

Egy perc múlva valamennyi magyar képviselő kiment az ülésteremből és Vajda ott maradt az oláhok, tótok és horvátok közt. Csak úgy, mint otthon.

— Tessék beszélni! — szólott Návay.

És Vajda beszélt. Addig beszélt, amíg jól esett neki.

A képviselők pedig a folyosón tanyáztak. A kíváncsiak be-bekukkantottak az újságírók karzatán át az ülésterembe.

Egyébként azonban jól érezték magukat és dicsérték a kivonulás ötletét

Amikor aztán Vajda elvégezte, az oláhok mentek ki. Tán ők is irigyelték a magyarokat.

— Unde Vajda? (Hol van Vajda?) — ke-resték társukat, nehogy valami baja essék.

Elkisérték, megebédeltették. Egyéb baj nem történt.

Ezzel azonban még a nemzetiségi kérdés igazán nincs megoldva. Sőt, még a házszabály-revizio sem.

A leghatásosabb védőbeszéd.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 7.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma azt mondotta a Házban, hogy a házszabálymódosítás mellett a leghatásosabb védőbeszédet Supiló Ferencz mondotta. S aki elolvassa Supiló e beszédét, föltétlenül igazat kell adnia a miniszterelnöknek. A horvátok vezérszónoka ugyanis nem kevesebbet állított ma, mint azt, hogy a magyar képviselőház nem revidálhatja a házszabályt a horvát országgyűlés beeleegyzése nélkül. A miniszterelnök keményen megfogta ezt a monstruozitást és mint hatalmas argumentumot dobta bele a vita anyagába. A politikai patológia körébe vágó vakmerőségnek nevezte a horvát fölfogást, melynek megsemmisítéseért egyedül érdemes lenne a házszabályokat szigorítani. Wekerle beszédének igen nagy hatása volt és láthatólag mélyen impresszionálta a magyar oppozíciót. Ami nem is csuda, mert hiszen Supiló beszéde tele volt olyan tételekkel, melyek alkalmasak arra, hogy minden magyar embert visszarettentsen ilyen bajtársaktól.

A „leghatásosabb védőbeszéd“ után még Blaho Pál, Roics Milán, Mrksity Jásó és Vajda Sándor szólottak a Nagy-féle indítvány ellen. Roics Milán horvát nyelven beszélt, Mrksity Jásó a királyokat fenyegette meg, míg Vajda Sándor beszédének az volt a specialitása, hogy mindössze pár szál ember hallgatta végig. Mikor ugyanis szólásra hívta a jegyző, a képviselők azzal hüntették a magyar-gyalázót, hogy kivonultak a teremből. (De persze nem anélkül, hogy néhány jelzőt ne ragasztottak volna Vajda homlokára.)

Két interpelláló is volt: Nagy Dezső és Brediceanu Koriolán. Nagy Dezső a fővárosi lakásinség témáját bolygatta és azt magyarázta, hogyan lehetne ezen a bajon segíteni. Brediceanu a községek jegyzőkönyvének dolgában interpellált. (Az ülés elején Lengyel Zoltán házszabály-vitát provokált.)

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hentz Károly és Raisz Aladár.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A házszabályok.

Lengyel Zoltán a házszabályokhoz kért szót. A tegnapi zárt ülésben — ugymond — a belügyminiszter kijelentette, hogy a Ház majd annak idején fog határozni, hogy a Nagy Emil-féle indítványt pontonként fogja-e tárgyalni. Ezt a kijelentést teszi szóvá a házszabályok 208. szakasza alapján. Ez a szakasz kötelezően írja elő az általános vitát s a részletes tárgyalást csak abban az esetben teszi kötelezővé, ha az általános vita befejeztetett. A részletes tárgyalás nem a Ház határozatától függ. Az sincs tulajdonképpen még tisztázva, hogy mi az igazi és végleges szöveg: a Nagy Emilé, vagy a Mérey Lajosé. Nehogy aztán végül álljanak elő valami meglepetésszerű módosítással. Ha ez meg nem történik, a kérdés oda sem kerül a tisztázásig.

Az elnök kijelenti, hogy míg az általános vita be nem fejezve, addig a részletes vitáról tárgyalni nem lehet. Az elnökség és a Ház szem előtt fogja tartani a házszabályokat.

Lengyel Zoltán újból szót kér a házszabályokhoz. Nem most kér határozatot ez ügyben. Csak azt hangsúlyozza, hogy részletes tárgyalásnak az általános vita befejezése után kell lennie.

A házszabály-módosítás.

Supiló Ferencz volt a vita első szónoka. Magyarul olvasta föl a beszédét. Azt panasolja, hogy ők, a horvát képviselők itt a magyar parlamentben majorizációnak vannak kitéve. Ez az állapot még rosszabbodni fog a Nagy Emil-féle indítvány elfogadása által, mert ez az indítvány nemcsak az autonóm magyar képviselőházra, hanem a közös országgyűlésre is vonatkozik, amikor ők, a horvát delegátusok is itt vannak.

Az elnök: Önök nem horvát delegátusok, hanem képviselők.

Supiló Ferencz nem kutatja, hogy mi rejlik a házszabály-revizio mögött, csak figyelmeztet arra, hogy ezáltal a közjogi ellentétek szaporodni fognak. Kijelenti azt is, hogy a horvát országgyűlésnek a revizioja is szükséges a házszabályok megváltoztatásához. Sem ő, sem társai nem szavazzák meg a javaslatot.

Wekerle Sándor válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Egy percet sem akarok elmulasztani, hogy a leghatározottabban elítélő állást ne foglaljak azon fölfogás ellen, (Élénk helyeslés.) amely itt az előttem szólott t. képviselő urnak beszédjében megnyilvánult. (Élénk helyeslés.) Egészében ez a beszéd a leghatalmasabb védőbeszéd, amelyet a házszabály-revizio szükségére mellett mondtak, (Élénk felkiáltások: Igaz! Ugy van!) mert én azt hiszem, hogy minden gondolkodó politikuskban megéri ezt a meggyőződést, hogy itt határozottan és késedelem nélkül intézkedéseket kell tenni, hogy e Háznak jogi állását és tanácskozási rendjét minden tekintetben biztosítsuk. (Általános élénk helyeslés és taps.)

A beszédnek ezen politikai horderejétől eltekintve azonban egyenesen vakmerőségnek kell nyilvánítanom (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.) azt a fölfogást, amely e beszédben megnyilvánul. (Zajos felkiáltások: Ugy van! Pártütés!) Hiszen mit jelentene ez, t. képviselőház? Ez annyit jelentene, hogy a mi házszabályaink tanácskozási rendjét és általában a házszabályokat, amelyek megállapítása ennek a Háznak, ennek az országgyűlésnek, még pedig a horvát képviselőkkel együttesen működő országgyűlésnek a legsajátabb joga, hogy úgy fejezzem ki magamat, szuverén joga, a képviselő ur a horvát országgyűlés revizioja alá akarja bocsátani; azt jelentené, hogy a házszabályok bizonyos rendelkezéseit csak úgy foganatosíthatjuk, ha azok regnikoláris deputációk után tisztáztatnak és azután a horvát országgyűlés által jóváhagyatnak. (Zajos felkiáltások a baloldalon: Hallatlan!)

Supiló Ferencz: Taktikai exploitáció! (Zaj.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem akarom az időt vesztegetni azzal, hogy itt jogi argumentálásokba bocsátkozzam. (Felkiáltások a baloldalon: Nem is szükséges!) És pedig azért, mert bocsásson meg nekem a t. képviselő ur, de inkább a politikai patológia körébe tartozik az a felszólalás, mint sem a jogi argumentáció körébe. (Élénk helyeslés a bal- és a jobboldalon. Zaj.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hanem azt a vakmerőséget, amely abban nyilvánul, a leghatározottabban közjogi rendünk értelmében egyszerűen visszautasítom. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps a jobb- és baloldalon.)

Horvátok és nemzetiségiék.

Blaho Pál nemzetiségi szempontból foglalkozik a küszöbön lévő házszabály-revizioval s közben kitér a választói reformra . . .

Az elnök figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Blaho Pál ezután hosszasan fejtegeti, miért nem járulhat hozzá a napirenden lévő indítványhoz. (Helyeslés a nemzetiségiéknél.)

Supiló Ferencz horvátul beszél. Visszautasítja a miniszterelnök sértő kifejezéseit. Patológiai jelenségeket a miniszterelnök a függetlenségi párton keresen, amely feladja elveit. (Zaj és ellentmondás balról.) A horvátok nem így fognak tenni. (Zaj. Taps a horvátoknál.)

Rojc Milán: Horvát nyelven beszél.

Fenyvesi Soma: Beszéljen magyarul!

Rojc Milán: A horvátok nem fogják megobstruálni a reviziót, bár azt hevesen ellenzik, aminthogy élesen elítélik a mostani politikát általában. Foglalkozik a választói jog tervezett reformjával s azzal az eshetőséggel, hogy a választói jog kiterjesztése folytán a horvát delegátusok számát emelni kell. Az indítványt természetesen nem fogadja el. Ama reményének ad kifejezést, hogy a belátás végül a horvátokkal szemben folytatott politikát helyes, törvényes mederbe fogják terelni. (Helyeslés a horvátoknál.)

Mrksity Jásó nem fogadja el az indítványt. A népet hatalommal el lehet némitani, azt a jogot azon-

ban tőle el nem vehetik, hogy a királyok felett akár halálos ítéletet is hozzon . . . (Zaj.)

Az elnök ezért rendreutasítja Mrksityt.

Mrksity Jásó: . . . Csak történelmi mondtam. Nem gondolta volna, hogy Szappanos bácsi, akinek az ősz feje egykor a függetlenségi padokon úgy ragyogott, mint az esthajnali csillag (Derültség.) most disszidens lénytelen lenni a revizio miatt. (Helyeslés a nemzetiségiéknél.)

Vajda Sándor román-nemzetiségi áll fel szólásra. Fenyvesi Soma: Ne hallgassuk meg ezt a gazembert.

Felkiáltások: Menjünk ki! Nem hallgatjuk meg! (Helyeslés.)

Madarász József: Ne hallgassuk meg ezt a vakmerő frátert! (Helyeslés.)

(A képviselők — a nemzetiségiék s néhány horvát kivételével — a teremből kivonulnak a folyosóra.)

Vajda Sándor mindössze 8—10 nemzetiségi jelenlétében beszélt. Beszéde végén határozati javaslatot terjeszt be, hogy a javaslat vétessék le a napirendről s adassék ki a bizottságnak jelentéstartalvétét.

Hencz Károly jegyző: Lukács László!

Brediceanu Koriolán: A házszabályokhoz kérek szót. (Zaj.)

Az elnök: Már felszólították a következő szónokot!

Lukács László: Kéri a Házat, hogy beszédét a következő ülésen mondhassa el.

A Ház megengedi.

Az elnök megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét és a Ház áttér az interpellációkra.

Az interpellációk.

Nagy Dezső a fővárosi lakásinség tárgyában interpellál. A fővárosban az utóbbi esztendőben igen kevés ház épült, a lakások jelentékenyen megdrágultak, úgy, hogy valósággal lakásinség van. A közérdek azt kívánja, hogy a kormány lépjen közbe s kutassa azt, hogy mi okozta a lakásinséget. A főváros ahelyett, hogy vagyonosodna, egyre szegényül, pénzügyi helyzete lehetetlenné teszi, hogy a megkívánható módon közbe lépjen. Az a meggyőződése, hogy az inségre többé-kevésbé a munkásviszonyok is befolyással vannak. De ezért a munkások nagy összegét elítélni nem lehet, hanem inkább célszerű szociálpolitikai rendelkezésekkel kell a bajt elhárítani. Ajánlja, hogy ankétet hívjanak össze ebben a tárgyban s ez gondoskodjék a drágaság megszüntetéséről is.

Szükségesnek tartja, hogy a főváros közepén lévő nagy bérpalotákat elfoglaló állami hivataloknak új házakat építsenek s helyükbe a munkások részére lakásokat létesítsenek. Ugyanerre köteleznék a gyárosokat is. Sürgeti a külteleken a munkáslakások építését. A képviselőházban már több ízben megsürgették, hogy a fővárosban egy központi járásbíróság emeltesse, de a dolgot folytonosan halasztják, a kerületekben a magánlakásokat foglalják le. Interpellációt intéz az ősszminisztériumhoz, melyben kérdi, tud-e a kormány a fővárosban uralkodó lakásinségről és minő intézkedéseket hajlandó tenni ennek orvoslására. Hajlandó-e különösen arra, hogy a magánházakban elhelyezett közhivatalok részére középületeket emeljen és így a lakások számát szaporítsa? (Általános helyeslés és taps.)

Brediceanu Koriolán a belügyminisztert interpellálja két temesmegyei község, Sáp és Surány képviselőtestületeinek jegyzőkönyve ügyében. Kérdi a minisztert, hajlandó-e a két község felebvezését ez ügyben elintézni?

Az interpelláció kiadatik a belügyminiszternek. Az elnök két órakor berekeszti az ülést.

Budapest, márczius 7.

Függetlenségi nagygyűlés. A főváros függetlenségi pártjai holnap délután nagygyűlésre gyűlnek egybe a terézvárosi függetlenségi kör dísztermében. A gyűlésen meg fognak jelenni a fővárosi összes függetlenségi képviselők, valamint az országos függetlenségi párt számos tagja. A polgárság elé terjesztendő határozati javaslatokat dr. Nagy Dezső, Földiák Gyula, dr. Havass Rezső és dr. Stark Andor előadók már elkészítették.

Osztérák delegátusok tanácskozása. Bécsben az osztérák delegáció alelnökének irodájában ma délelőtt hosszú értekezletet tartottak, melyen a delegáció elnökén, dr. Fuchson kívül Baernreiter, Stürgkh és Meerweldt vettek részt. A külügyminiszter és hadügyminiszter legutóbbi kinyomatott nyilatkozataival a keresztényszocialisták, azzal a feltevessel, hogy ezeket a nyilatkozatokat a plenum előtt is megteszik, meg vannak elégedve, de minthogy a pártklub csak szerdán este tart teljes ülést, hogy a párt állásfoglalásáról határozzon,

azt kívánják, hogy a hadügyi albizottság összehívását csütörtökön délelőttre, a delegáció plenáris ülését délutánról estére halasszák, hogy a hadügyi albizottság keresztényszocialista tagjai ezen az ülésen már el legyenek látva a pártklub utasításával. A hangulatból ítélve, kétségtelen, hogy a szóban forgó ügyben a megegyezés létre fog jönni.

Uj főispán. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a belügyminiszter előterjesztésére Spilka Antal Csanád vármegyei járási főszolgabíró Hódmezővásárhely törvényhatósági joggal felruházott város főispánjává nevezte ki.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán ma is hosszas tanácskozást folytatott a miniszterelnökkel, valamint Josipovich Géza horvát miniszterrel. A tanácskozáson résztvett Andrássy Gyula belügyminiszter, majd rövidebb ideig Günther Antal és gróf Apponyi Albert miniszterek is. A tanácskozások ezzel befejeződtek. A három napon át tartott konferencia természetesen a horvát országgyűlésnek e hó 12-én törtéendő összejelése és az azután következő kormányintézkedéseket tárgyalta. Azt hiszik, hogy a bán abbeli tervéhez, hogy az országgyűlést mindjárt a megnyitás után bizonytalan időre elnapolja, dr. Wekerle Sándor miniszterelnök is hozzájárult. Eszerint tehát a horvát országgyűlés működésében a legközelebbi jövőben szünet állana be, amelynek tartama alatt a horvát viszonyok általános rendezését kísérlék meg. Az országgyűlés összehívása valószínűleg október vagy november hónapban fog megtörténni. A tanácskozások alkalmával azonkívül — hír szerint — a királyi kézirat szövegét és a bán programjának egyes részleteit megállapították. A bán az országgyűlést mint a király személyének képviselője fogja megnyitni, ennél fogva nem valószínű, hogy inzulásoknak lenne kitéve. Annál nagyobb viharokra várnak a leirat elhangzása után; a támadásokra azonban a kormány el van készülve és azokra a Ház azonnal való elnapolásával felel. A mai tanácskozás ezeken kívül főleg akörül forgott, hogy a horvát hivatalnokai karban levő s a nagy-szerb propagandát szolgáló izgatókkal szemben milyen rendszabályokkal lehet eljárni. A bán és Crnkovich osztályfőt Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután vendégekként látta azon az ebéden, amelyet a képviselőknek adott. Ezen az ebéden a bán a képviselők előtt ezt a kijelentést tette:

— Ha megkapom a szükséges eszközöket, föltétlenül helyreállítom a rendet Horvátországban!

Politikai körökben ebből a nyilatkozatból azt következtetik, hogy a kormány még nem járult hozzá mindenben a bán előterjesztéséhez. Crnkovich még ma éjjel, báró Rauch holnap este utazik vissza Zágrábba.

A kétéves katonai szolgálat. Bécsből a hadsereg vezető köreiből kiszivárgott hírek szerint a hadvezetés, amint a politikai körülmények megengedik, nyilvánosságra hozza a kétéves katonai szolgálatra alapított új véderőtörvényt. A hadvezetés még a kétéves katonai szolgálat előtt néhány átmeneti intézkedést tervez. A legelső, a tüzéség újjászervezése, a hegyi tüzéség felállítása, a vartüzéség szaporítása és a közlekedési csapatok felállítása révén az új telegráf- és telefon-járőr és a gépjegyver-osztályok részére szükséges nagyobb ujonczjutalék beállítása lesz. A közös hadsereg részére 22.000, az osztrák honvédség részére 4500, a magyar honvédség részére 3000 ujonczzal kérnek többet, ily módon a közös hadseregbe 125.000, az osztrák honvédségbe 15.050 és a magyar honvédségbe 15.500 ujonczot osztanak be. Továbbá a kétéves szolgálat bevezetésével a felsőbb parancsnokságok és intézetek részére külön munkás-zászlóalj felállítása, hogy ily módon a századok amugy is kis békelétszámából ne kelljen egy legényt sem elvezényelni és valamennyi katona valóban két évig szolgáljon a századnál. A rövidebb kiképzési időre való tekintettel nagyobb altiszt létszám kell, különösen több továbbszolgáló altiszt. Ez az újítás sok pénzbe kerül, s ezzel együtt jár a kiszolgált altisztek polgári állásra való jogosultságának feltétlen elismerése, s a kiszolgált altiszt gyors kinevezésének biz-

tosítása. A kiképzés tárgyi és anyagi eszközeit is fokozzák. Több és jobban berendezett gyakorlótér és lőtér vesznek meg vagy bérelnek, több és hosszabb ideig tartó fegyvergyakorlatra, a lövésben való jobb kiképzésre, fegyverenként és ágyunként több töltésre, sokkal több pénzt kérnek. Csak ha mindezzel elkészültek, akarja a hadvezetés a kétéves katonai szolgálatot bevezetni. Az egész reform a kétéves szolgálatra való átmenés okozta többlettel együtt, körülbelül hetven millió korona rendes kiadásba kerül.

A trencsénai választás. Trencsénben a választási mozgalom nagy hévvel és élénkséggel folyik. Stur Károly, aki pártonkívüli programmal jelöltette magát, a választókerület községekben utazgat és a kíséretében lévő nemzetiségi vezetőkkel mellette agitálnak, miért is alapos az a feltevés, hogy dr. Stur is nemzetiségi elveket vall. Béla Henrik, az alkotmány-párt jelöltje két nap óta több községekben programbeszédet mondott.

Kristóffy a választói jogról.

— Az országos polgári radikális párt gyűlése. —

Budapest, márczius 7.

Hosszabb idő óta készülődik már az országban egy mozgalom, amely egy országos polgári radikális párt megalakulását célozza. Ez a mozgalom ma nagygyűlésben csucosodott ki, amelyet vagy száz ember jelenlétében tartottak meg a fővárosban.

Az ülést Kaffka László elnök nyitotta meg, mondván, hogy ennek a gyűlésnek legfontosabb tárgya a manifesztáció az általános titkos és községenként gyakorlandó választói jog mellett. Ezen választói jog az előző kormány által létesített paktum folytán lett a koalíció programja és azért a nagygyűlésnek kérdőre kell vonnia az előző kormányt, különösen annak legexponáltabb tagját, Kristóffy Józsefet, ki a választói jogot a király programjává tette, hogy mi módon biztosította a választói jog hamisítatlan megvalósítását. Indítványozza, hogy a mai pártlakomára hívják meg Kristóffy Józsefet, hogy megkérdezzék és felelősségre vonják.

Több felszólalás után a program pontozatai elfogadtatván, hosszas vita indult meg a szervezkedés kérdésében.

A nagygyűlést követő lakomán Kristóffy József volt belügyminiszter is megjelent.

Kaffka László bejelentette, hogy Kristóffy szívesen engedett a meghívásnak és eljött, hogy a választói jogról nyilatkozzék. Kéri Kristóffy, hogy ismertesse meg a választói jog tekintetében történeteket.

Kristóffy József egy óránál tovább fejtegette a politikai helyzetet, a fősúlyt a választói reform kérdésére fektetve, amelyre vonatkozólag a paktumról a következőket mondta:

— Amde, hogy teljes világosság legyen, nem annyira a magam igazolására, mint inkább avégből, hogy a nép megtudja, mihez van tulajdonképen joga, ezennel köztudomásra hozom a paktum idevágó pontját, mely a következőleg szól:

„S. Ennek a kormánynak feladata lesz az összes előző pontokban megállapított teendők megvalósítása és ezeken kívül mint utolsó teendőnek a választójogi reformnak keresztülvitele, legalább is oly széles alapokon, amint ez a mai kormány tervezetében foglaltatik.”

Természetesen a „mai kormány” kifejezése alatt a Fejérváry-kormány értendő. Mit jelent az, hogy legalább is oly széles alapokon valószínű meg a választójogi reform, mint ahogy azt az előző kormány tervezte? Azt jelenti, hogy a koalíciós kormány választójoga lehet szélesebb, mint a Fejérváry-kormányé, de szűkebb nem. Az előző kormány tervezete pedig világosan és félreérthetetlenül megállapítja a választójog szélességét, mértékét és terjedelmét. Ezen javaslat szerint az új választójog általános, titkos és községenként gyakorlandó. Korlátja a 24 éves korhatár s az irni-olvasni tudás bármely nyelven; akik pedig a mai választók közül irni-olvasni nem tudnak, azok eddigi jogukban meghagyatnak, mely feltételek szerint mintegy 3 millió polgárnak kell szavazati jughoz jutni.

A paktum szerint tehát a koalíciós kormány javaslatának is legalább ily széles alapokon kell mozognia, szélesebb lehet, de szűkebb nem. A titkosság szintén a mérték és szélesség kérdése, mert a nyil szavazásnál sokkal kevesebben élnek választójoguk-

kal, az állami, politikai és gazdasági függésben rejlő kényszerhelyzet elkerülése végett. Különben is a titkosság az általános választójog kardinalis feltétele, ettől eltérni, különösen nálunk, hol az állami és gazdasági túltengés legmagasabb fokát érte el, annyit jelent, mint az egyik kézzel adott jogot visszavenni a másikkal.

A pluralitás szintén paktumellenes, sőt egyenesen a paktum kijátszását jelenti, mert azáltal, hogy egyes társadalmi és gazdasági rétegek jogát szűkebbre szabjuk, sérti az általánosság elvét s végeredményben tulajdonképpen az osztályállam fentartását célozza. És ha az efaíta mesterkedéssel azt akarják demonstrálni, hogy ime, az előző kormány által tervezett mintegy 3 millió választó számát nemcsak elérték, hanem még túl is haladták, akkor ezzel az észjárással azt is ki lehet mondani, hogy minden mai választó kap 5 szavazatot, rögtön lesz 5 millió szavazat, mely esetben számszerint a paktumban meghatározott mértéknél is szélesebb reform állana elő, s emellett a haza is meg lenne mentve, mert a koalíció is örökéletű maradna!

Befejezésül így összegezte véleményét:

— A paktum konzumálva van. Közeledik az idő, midőn felszabadulnak az összes erők, nemcsak azok, amelyeket ezen egyezmény lekötött, hanem azok is, melyek a küszöbön álló parlamenti reform által fognak életre kelni. Az ország egész jövője, sorsa, végezete attól függ, miképpen fognak ezen erők kihasználni? Ha továbbra is elhanyagoljuk a nagy néptömegek érdekeit, fatális szükségszerűséggel fog a magyar nemzet pusztulása bekövetkezni. Amde ha idejekorán szabályozzuk az erős ösztönöket és okosan tömörítjük az életre kelt új erőket, akkor felhasználhatjuk azokat olyan politika hajtóereje gyanánt, mely nem pusztításokat, hanem jólétet és megelégedést fog maga után hagyni.

Magyarországon ma a politikai nemzet négy fronton harcol és pedig a dinasztia, Horvátország, a hazai nemzetiségek és a saját dolgozó népe ellen. E harcokból egy is elég arra, hogy a nemzet erői elsorvadjanak. Mind a négyet pedig folytatni egyenesen végpusztulást jelent.

Az új népparlament feladata lesz ezeket a harcokat leszerelni s a nemzet összes erőit a gazdasági és szociális fejlődés érdekében küzdelembe vinni. Erre kell szövetkezni, ha mindjárt külön pártok keretében is. Magyarországon minden progresszív embernek, az egész szabadelvű polgárságnak, a liberálisoknak, demokratáknak és a radikálisoknak egyaránt, sőt még a nem magyar ajkú polgártársaink közül is mind azoknak, akik a reformatori munkában részt venni akarnak. A koalícióval szemben pedig ellenkoalíciót, a közjogi politika helyett gazdasági politikát, a túlzó sovinizmus helyébe pedig becsületes szociális politikát kell beállítani.

Ez a jövődjő utja és én nem habozom kijelenteni, hogy erre az utra azon tiszteletreméltó méltó férfiak lesznek hivatva rávezetni az elcsigázott nemzetet, akik még nemrég egy nagy governmentális többség élén állva, az ország ügyeit és intézményeit szabadelvű szellemben fejlesztették s a nemzetközi viszonyokkal is okosan számoló, férfias, becsületes és hazafias kormányzásukkal a magyar nemzetnek egész Európa előtt tiszteletet szereztek.

Kristóffy után dr. S á g o d y Gyula a sajtót éltette. Z s o m b o r Géza óva intette a pártot, vajjon nem-e szolgáltatja ki magát a párt ellenségeinek, midőn Kristóffy ünnepi, miután ugvis folyton a darabontság vádjával illetik.

Kaffka László válaszolja, hogy az igazság győzelmébe vetett törheterlen hit vezeti a pártot. Üdvözli a messze vidékről felsereglett elvbarátokat.

KÜLFÖLD.

A spanyol király barcelónai utja. Alfonzó király Maura miniszterelnökkel és a tengerészeti miniszterrel hétfőn délután utazik Barcelónába, ahová már megérkezett a Princess Assuria hadihajó. Kedden tedeum, csapatszemie, majd diszeloadás lesz a Liceo-színházban, szerdán flottaszemle, este lakoma az admirális-hajón és szerdán este utazik vissza Madridba a király. Az osztrák-magyar hajóraj valamennyi tisztje hivatalos az udvari ünnepekre.

A „Kölnische Zeitung” madridi tudósítója jelenti, hogy a cenzura nem enged át táviratokat a barcelónai forrongó viszonyokról. A rendőrség eltávolított a falakról fenyegető hirdetésményeket, amelyeken Maura miniszterelnök megölését jelentették be a terroristák. A hatóságok lázas készülődéseket tesznek, hogy megakadályozzák a miniszterelnök élete ellen forralt merényleteket. Nagy aggodalommal néznek a király barcelónai utazása elébe.

Az osztrák tartományok pénzügyei. A tartományok pénzügyeinek rendezésére egybehívott ankét ma kezdte meg tárgyalásait. Korytowski pénzügyminiszter megnyitó-beszédében kiemelte, hogy daczára az állam 25 milliónyi hozzájárulásának, a tartományok pénzügyi helyzete nem javult, amiért alapos rendezésre van szükség. A miniszter hangsúlyozza, hogy a tartományok állami támogatására készen áll és elsősorban a pálinkaadók emelését kívánja e célra fordítani, habár ennek egy részét minden körülmények közt az államháztartás számára kell fenntartani. A kormány folytatónak biztosítani kívánja a személyi jövedelmi adónak autonóm pótdadókkal való megóvását is. A miniszter kiemeli, hogy a községi pénzügyek kérdése is behatóan foglalkoztatja a kormányt. Az erre vonatkozó munkálatok folyamatban vannak. Ezen ügy eldöntésénél feltétlenül a tartományi kormányoké lesz a vezető szerep. A miniszter végül appellál a tartományok képviselőihez, hogy ne hagyják figyelmen kívül az állam pénzügyi helyzetét és reméli, hogy a jelen ankét pontos adalékokat fog szolgáltatni a szőnyegen levő rendkívül fontos kérdés megoldásához. Azután következik a kérdőívek megválaszolása az egyes kiküldöttek részéről.

Olaszország és a porta. Megbízható jelentések szerint a porta megbizta a római nagykövetét, tegyen panaszt a konstantinápolyi olasz nagykövet jegyzékének durva hangja miatt az olasz külügyi kormányánál a Heraclea-ügyben. A porta egyébként tegnap délelőtt válaszolt az olasz jegyzékre. Ez a felelet hangsúlyozza, hogy a porta beleegyezik az olasz bányavidéken a munka folytatásába, de az olasz részről a munka félbeszakításáért követelt kárpótlási igényt visszautasítja. Mivel a porta jegyzékének szövegezése nem határozott és nem nyújt elegendő biztosítékot, a konstantinápolyi olasz nagykövet elküldte Rómába a jegyzék szövegét azzal a tanáccsal, hogy a kormány ne érje be ezzel a válaszzal és követeléseitől ne tágtison.

Rendreutasított miniszter. A hesseni országgyűlésen heves összeütközés keletkezett Ewald államminiszter és Adelung szociáldemokrata képviselő között. Adelung ugyanis beszédében élesen kitért Poroszország ellen és a kisajátítási javaslatot Németország szegényfoltjának nevezte. Ewald miniszter válaszában a kormány nevében tiltakozott az ellen, hogy a kamarában valaki ilyen hangon beszéljen szövetséges államról. A miniszter beszéde után Köhler elnök a következő kijelentést tette:

— A képviselőknek itt az ország hangulatát kell előadni. Én nem fogom őket megakadályozni abban, hogy érzéseiknek kifejezést adjanak. Ezért, mint elnök, kénytelen vagyok visszautasítani azt a figyelmeztetést, hogy Adelung képviselőt rendreutasítsam. Nem csodálom, hogy Poroszország a kisajátítási javaslat révén hitelét veszítette más államok előtt.

Marokkó. Clemenceau miniszterelnök ma Regnault tangeri francia követet fogadta, aki este Tangerbe utazik, míg Liautey tábornok holnap este indul el Tangerbe. Mindketten azután Kazablankába utaznak. Liautey tábornok még holnap délelőtt részt fog venni Clemenceau, Pichon, Thomson és Picquart marokkói értekezletén.

A párisi „Lectures pour Tous” érdekes kimutatást közöl a marokkói háború költségeiről. A marokkói harcztereken 5200 gyalogos, 1000 lovas, 700 tüzér, 350 egészségügyi csapatbeli, 200—300 bennszülött és 400 tiszt áll fegyverben. A mozgósítás napján az ezredek 678, az őrnagyok 459, a századosok 345 frank külön zsoldot kaptak. Ez mindössze 150.000 frankra rug. A napiszold is magasabb, amennyiben minden tiszt és közkatona külön pótlékot kap. Ez naponta 4000 frank többletet tesz ki. Az élelmezés naponta 15.000 frank kiadással jár. A lőtartás napi 2500 frankba kerül. A harczterre való szállítás költségei 60.000 frankra rugtak. A háborus állapot Franciaországnak naponta 19.000 frank többletkiadást okoz és így a december elseje óta tartó háboru eddig is külön 2.570.000 frankjába került a republikának.

A német császár levele.

Budapest, márczius 7.

A hullámok, melyek a Times szenzációs híre folytán keletkeztek, ma simulófélben vannak. Kitént ugyanis, hogy a német császár levele, melyet Tweedmouth lordhoz, az admirális első lordjához intézett, nem olyan természetű, mely bármiképp is befolyásolni akarta volna az angol flotta-javaslatot. Ezt konstatálják az összes londoni lapok, természetesen a „Times” kivételével. Tegnap cikkünkben különben mi is kétségbevitük azokat a kommentárokat, melyeket a „Times” a császár leveléhez fűzött. Nemcsak azért, mert a beavatkozásnak az a módja melyet a német császárnak tulajdonítottak, szokatlan, hanem azért is, mert Vilmos császár, kit bár temperamentuma gyakran elragadott, sokkal előrelátóbb diplomata, semhogy államférfiúi kvalitásai tekintetében ily szegénynyitványt állítana ki.

Angol politikai körökben is elég nyugodtan nézik a helyzetet és ha lesznek is felszólalások a parlamentben, azok inkább a kedélyek lecsillapítására szolgálnak.

Mai híreink a következők:

A levél.

A Lokalanzeigernek Londonból érdekes részleteket jelentenek arról, hogy mi volt Vilmos császár levelének előzménye s mi indította a császárt arra, hogy magánlevelet írjon lord Tweedmouthnak. E londoni távirat szerint lord Eshers levelet írt az Imperial Maritime League megalapítójának s ebben a levélben arról volt szó, hogy Németországban mindenki, de főképpen a császár nagyon örülne sir John Eshers bukásának. Vilmos császárt bosszantotta ez a dolog s így történt, hogy levelet írt lord Tweedmouthnak, régi és meghitt ismerősének. Nem ez az első eset, hogy államférfiak és magasrangú állami hivatalnokok levelet kaptak a német császártól, vagy más uralkodótól, de titkukat nem ütötték a nagydobra. Nem így, fájdalom, Tweedmouth. Az angol tengerészeti miniszter a parlament két háza különböző politikai vezéreinek s az előkelő társaságok több neves és szereplő tagjának megmutatta a császár levelét, amely élczelődő hangon van írva és meglehetősen erős kifejezésekben emlékezik meg lord Eshersről. Nyilván ezért mutogatta lord Tweedmouth a császár levelét, meg akarván bosszantani Eshers lordot. De néhány hölgynek is kezébe adta a császár levelét s így aztán vége volt a titoknak. Képtelen az a feltevés, hogy a császár befolyásolni akarta volna az angol tengerészeti kormány vezetőjét. A brit flottapolitikáról csak épen mellesleg és zárjelben van említés egy odavetett mondatban, amelyben a császár azt mondja, be tudja bizonyítani, hogy a brit tengeri haderő ötször akkora, mint a német.

A Berliner Lokalanzeigernek e londoni értesítésében foglaltakat, amelyek egyébként a Daily Mailtől erednek, megerősíti a Daily Telegraph mai közleménye is, amely azt is tudni véli, hogy a császár maga írta rá a lord Tweedmouthnak küldött levélre: Privat. A császár levelének hangja olyan, mint mikor egyik barát a másiknak ír s éppen azért nem valószínű, hogy illetékes helyen rászámán magukat a császár levelének közzétételére, mivel az hangjánál fogva nem való a nyilvánosság elé, egyáltalán nem lévén állami dokumentum. Ami a tartalmát illeti, először is a császár egyetlen egy tanácsesal vagy javaslattal sem lép fel, felegeti, hogy a brit flotta nem olyan erős, mint aminek a brit nép kívánja, de egyetlenegy szóval nem érinti sem a német, sem az angol flottapolitikát, nem terjeszkedik ki a fegyverkezés korlátozása tárgyában való megállapodás szükséges voltára s nem tesz indítványt eléle megegyezés létesítése céljából.

Nem valószínű, hogy lord Tweedmouth elszánja magát a császár levelének teljes szövegében való közzétételére, de mivel egy angol miniszter becsületéről van szó, nagyjában ismeretn fogja a levél tartalmát. Akkor aztán látni fogja az egész világ, hogy kár volt úgy felfújni ezt az ügyet.

A Daily Chronicle szerint lord Tweedmouth

meg fogja mutatni a császár levelét Edvárd királynak s az angol kabinet tagjainak.

Az indiszkréczió.

Angol politikai körökben általános az a vélemény, hogy lord Tweedmouth állása alaposan megingott. Mindenütt indiszkréczióval vádolják és senki sem talál mentséget eljárására. A Daily News és a Morning Leader azt hangoztatják, hogy a német császár teljes jogában volt, mikor megírta levelét, viszont ki kell deríteni, hogy mi módon szerzett tudomást a Times a császár irásáról.

A császár távolléte következtében aligha fog a levél-affér elintéződni, mert kétségtelen, hogy az angol kabinet csak Vilmos császár beleegyezésével hozhatja nyilvánosságra a levelet. Egyébként az angol miniszterek ugye vélekednek, hogy a császár levele egészen magánjellegű s így nem való a nyilvánosság elé. De mégis kívánatos volna, ha a császár beleegyeznék levelének közzétételére, mert ezzel egyszeriben vége szakadna az ügy firtatásának. Nevetséges azt mondani, hogy a császárnak nem szabad idegen államférfiakhoz leveleket írnia. A Lokalanzeiger helyesen mutatott rá hasonló esetekre: Edvárd király levelet írt Delcassenak és köztudomásu, hogy Viktória királynő is nem egy levelet írt aktuális politikai kérdésekről a szereplő államférfiaknak.

Bécsi diplomáciai körökben is sok szóbeszédre ad alkalmat Vilmos császár levele s azt is kutatják, találgatják, hogy mint juthatott a Timesnek tudomására. Az ki van zárva, hogy a mostani brit kormány valamelyik tagja közölte volna a dolgot a Timesal, amelyről köztudomásu, hogy a mai regimenek esküdt ellensége, de meg Asquith kincstári államtitkár tegnap kijelentette, hogy lord Tweedmouth a kabinet tagjainak eddigéle semmit sem szólt a császár leveléről. Azt tartják diplomáciai körökben, hogy valamely kiváló állásu angol dignitárius révén pattant ki a titok s így tudta meg a City-lap a nagy eseményt. Ez a feltevés azért látszik alaposnak, mert lord Tweedmouth csak néhány magasállásu személyiségnek tett említést a császár leveléről. Egyébként feltűnőnek tartják diplomáciai körökben azt a körülményt, hogy a Times aznap adott hírt a császár leveléről, amikor Edvárd király Franciaországba utazott.

Angol lapvélemények.

Az összes reggeli lapok a német császárnak Tweedmouth lordhoz intézett levelével foglalkoznak. A Daily Telegraph kifejti: Mindazok, akik olvasták a szóban forgó levelet, amelynek tartalma bizonyos körökben ismeretes volt, még mielőtt a Timesbe került, nevettek azokon a konkluziókon, amelyeket a Times belőle levont. A levél a kölesönös kimagyarázás egyik dokumentuma, a hangja pedig olyan, ahogy egy barát szokott írni a másiknak. A Daily Mail szerint a levélben kifejezésre jutó személyes vonatkozások valószínűtlenné teszik, hogy a levelet nyilvánosságra fogják hozni.

A Daily Chronicle parlamenti tudósítója azt írja, hogy az ellenzék táborában nem mutatkozik hajlandóság arra, hogy Vilmos császár leveléből tőkét kovácsoljanak. Az összes pártok sajnálatukat fejezik ki nemcsak azon a vigyázatlanságon, amely lehetővé tette, hogy a levél vételének ténye nyilvánosságra jutott, hanem a Times cikkének rosszakaratu és szenzációhajászó hangján is. A levélre kétségtelenül a szokásos uton történtek felvilágosító közlések. A császár közvetítésének egyik jó hatása lett volna, hogy rövid időn belül a német és az angol kormányok véleményét cserélhették volna a felszerelések fokozásában megnyilvánuló mindinkább növekedő versenyről és az ebből származó hátrányokról. Sajnáni való, hogy vigyázatlan személyiségek beavatkozása által ily eszmecsere meg fog nehezíteni. Ez a felfogás dominál az alsóház folyosóin.

Arnold White ugyanennek a lapnak ismert nevű tengerészeti szerkesztője azt mondja, hogy Tweedmouth lord közölte a királynak és a külügyi hivattal a levelet és akként értesült, hogy a levelet valószínűleg nem fogják közzétenni. Courtney lord azt írta a Timesnek, hogy reméli, hogy Vilmos császár levelét közzé fogják tenni, habár elismeri, hogy ő felségének joga van megtagadni beleegyezését. A császár bizonyára a nemzetközi béke érdekében írta a levelet. Amíg Courtney lordot az ellenkezőről meg nem győ-

zik, addig soha sem fogja hinni, hogy a levél kísérlet volt Anglia tulszárnyalására.

A Standard a német császár levele ügyében azt írja, hogy sem Asquith kijelentéseit, sem a német külügyi hivatal nyilatkozatait nem lehet kielégítőnek tekinteni. A Daily Graphic azt mondja, hogy kételkedni nem lehet abban, hogy a német császár a béke és az angol-német barátság érdekét tartotta szem előtt, amidőn Tweedmouth lordnak írt és biztossággal reméltük, hogy a jövőben ezen elismerésreméltó czél előmozdítása érdekében a diplomáciai forgalom hagyományos apparátusához fog folyamodni. — A Morningpost írja: Előreláthatólag sem a felsőház, sem az alsóház nem fogják a levél közzétételét kérni, amely levél csak a brit miniszter különleges állásának egész természetes félreértése folytán íródott meg. Ily kívánságot akként lehetne értelmezni, mintha a császár gáncsolását jelentené, aki pedig felette áll minden hasonló törekvésnek. A parlamentnek azonban igaza lehet arra nézve, hogy a kormánynak diplomáciai eszközökhöz kell folyamodnia, hogy a császárral az angol miniszteri felelősség mellett megismertesse.

A „Times” mai száma a következőket írja: Ugy a berlini külügyi kormány, mint az angol alsóház vezére is beismerte tegnap, hogy egy külföldi állam uralkodója levelet írt egy angol departement fejének, akitől mindenek fölött függ a brit birodalom biztossága. Már tegnap kimutattuk annak az állításnak képtelenségét, hogy egy ilyen levél magántermészetűnek legyen tekinthető. Asquith maga sem vonta kétségbe, hogy a császár levelében a brit és a német tengerészeti politikáról volt szó, de ez kitűnik a berlini kommuniké szövegéből is. Sem a császár levele, sem lord Tweedmouth válasza nem terjesztett elő a kabinetnek — mondotta Asquith, de megjegyezte, hogy a brit kormány még a császár levele előtt véglegesen döntött a tengerészeti előirányzat dolgában. Ami a kincstári államtitkár nyilatkozatának ez utolsó részét illeti, arra nézve hangsúlyozzuk, hogy hasábjainkon sohasem insznuáltuk azt, hogy a német császár levele befolyásolta a brit flotta-költségvetést. Amit mi hangoztattunk, az az, hogy a császár levele kísérlet volt a mi tengerészeti miniszterünknek Németország szellemében való befolyásolására. Asquith nyilatkozata egyáltalán nem dönti meg ezt az állításunkat. A kérdés tisztázásának egyetlen módja az egész levélváltás közzététele.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Baja városi közigazgatási bizottság mai, Ambrozovics Lajos főispán elnöklésével tartott ülésén a tiszti főorvos a város elszomorító közegészségügyi és népesedési statisztikáját ismertette. Február hónapban 12 új tüdőbeteget szállítottak a kórházba. A 20.000-nyi lakosság szaporodási statisztikája stagnál. A bizottság örvendetes tudomásul vette, hogy a kultuszminiszter a bajai ipariskola és a kereskedői tanonciskola államsegélyt felemelte. Ambrozovics főispán indítványára a bizottság jegyzőkönyvi elismerést szavazott Hegedüs polgármesternek kir. tanácsossá és Erdélyi Gyula főjegyzőnek a Ferencz József-rend lovagjává történt kinevezése alkalmából.

Fegyelmiz vizsgálat egy polgármester ellen. Székesfehérvár város közigazgatási bizottsága gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklésével tartott ülésén kimondta, hogy Havranek József polgármester ellen saját kérelmére és a törvényhatósági bizottság átiratára a fegyelmet megelőző vizsgálatot elrendeli és annak vezetésével Tóth Artur és dr. Löwy Károly bizottsági tagokat bizza meg.

EGYHÁZAK.

(—) A pápa aranyiséje. Vaszary Kolos hercegprímás pásztorlevelet adott ki, amelyben a többi között X. Pius pápa aranyiséje alkalmából tervezett ünnepségekkel is foglalkozik s közli a budapesti középponti oltáregyesületnek a templomi felszerelésre és a Péter-fillicék gyűjtésére vonatkozó felhívását.

Aki nem csókolódzott.

☉

Svájc Argovie kantonjában van egy Heste nevű község. Ebben a faluban lakik Schmidt János ötvenöt esztendő . . . boldog ember. Ő legalább háza kapujára ezt írta ki:

— Ebben a házban lakik a világ legboldogabb embere.

Persze, akadtak újságírók, kik látni akarták a világ legboldogabb emberét. Schmidt János bonhomióval mutatta be magát nekik:

— Igen, uraim — mondotta — én vagyok a világ legboldogabb embere. Ez a ház az enyém. Tizennégy esztendő koromban örököltém az apámtól, heti huszonöt frank járadékkal együtt. Azóta nem csinálom semmit, nem dolgozom semmit, örökdedem minden néven nevezendő munkától. Élek a heti huszonöt frankból. De még azért nem lennék boldog. Nem foglalkozom az ugynevezett közügyekkel, nem törődöm a mások bajával, nem olvasok újságokat és így egyáltalán nem veszek tudomást arról, mikor és hol öldösik egymást halomra igen tisztelt embertársaim. De még ez sem avatna boldoggá. Uraim: én nem pipázom, nem cigarettázom, pletykát meg nem hallgatok; korcsmába járok ugyan, de nem iszom; a kutyák ficzánkolását szívesen nézem, de nem simogatom meg őket, macskákat nem tűrök meg magam mellett. De még ez sem elég ahhoz, hogy valaki boldognak érezze magát. Nézzenek reám; én még soha beteg nem voltam, minden porcikám ép, egészséges, a fejem nem fáj, a fogaim jók, a tagjaim ruganyosak és szájam soha semmiféle orvosság még nem volt. Istenben hiszek, templomba sűrűn járok és meg vagyok róla győződve, hogy a tulvilágon folytathatni fogom e földi boldogságomat. De még ez is kevés a boldogsághoz. Ami igazán boldoggá tett, ez az, hogy engem még soha asszony meg nem csókol, de én se őt. Nem tudom, mi az a szerelem és nem értem, miért háborodnak egymásért annyira a különemiek. Házasságra soha nem gondoltam, a páros élet soha eszembe nem jutott, s azt hiszem, ezért vagyok igazán boldog

— Helyes, helyes — szölk az újságírók — de ez mind negatívum. Nem szivarozik, nem érdeklődik a politika iránt, sem csókolódik . . . de mint pozitívum, hogyan nyilatkozik meg a boldogsága?

Schmidt János nyomban válaszolt:

— Ugy, hogy eszem, iszom és alszom!

Tehát ez lenne a boldogság: enni, inni és aludni. Ezt kevesen hiszik el Schmidtnek és alighanem ő, ki magát egészségesnek, normálisnak gondolja, ő a beteg és az abnormalis. Az evés, ivás és alvás nem képezhetik az emberi funkciók összességét; nem képezték még akkor sem, mikor az ember négy lábán járt. Az igaz, hogy a négylábu ember nem örökölt az apjától lázat és heti huszonöt franknyi járadékot — — — s alighanem ez a körülmény fraternizálta a boldog ember lelkiállapotát. Ha az életföntartás ösztönei bujában bokrosodhattak volna ki lelkében, ha kellett volna dolgoznia: akkor talán érdeklődött volna a közügyek iránt is, megszerette volna a szivarfüstöt is és nem tolná el magát oly fenhéjazóan az asszonyi csókot.

AZ EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Harcz a békéért.

— Az interparlamentáris magyar csoport ülése. —

Budapest, márczius 7.

Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja ma délután öt órakor gróf Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszter, a csoport elnökének vezetése mellett ülést tartott, amelyen megjelentek: dr. Günther Antal igazságügyminiszter, dr. Berzeviczy Albert, a Tudományos Akadémia elnöke, Miklós Ödön főrendiházi tag a magyar csoport alelnöke, dr. Sággy Gyula, dr. Földes Béla, Frey Ferencz, Kállay Lipót, dr. Nagy Emil, Popovics V. István, Klobusitzky János, Lator Sándor, Laehne Hugó, dr. Giesswein Sándor, Kovács Ernő, továbbá Desewffy Arisztid, képviselőházi elnöki tanácsos, a magyar csoport titkára.

Gróf Apponyi Albert megnyitva az ülést, bejelentette a magyar csoportba történt újabb belépéseket, majd pedig a jegyzőkönyv hitelesítése után felkéri Miklós Ödön alelnököt, mint a kiküldött szűkebb bizottság egyik tagját, hogy az Interparlamentáris Unió alapszabályainak módosítása tárgyában, valamint a berlini konferencia napirendjére kerülő egyéb kérdésekre nézve készített javaslatot terjesztsze elő.

Miklós Ödön a jelenvoltak nagy figyelmébe számol be az albizottság munkájáról, amelynek alapját az angol csoport elnökétől, lord Weardale-től gróf Apponyi Alberthez intézett levél képezte. Az albizottság, amelynek tagjait kivül Földes Béla és Nagy Emil képezték, behatárolta megvitatta a magyar csoport legutóbbi ülésén felvetett kérdéseket és lord Weardale átiratában érintett három főkérdésre nézve kíván javaslatot tenni a magyar csoportnak. E szerint az Interparlamentáris Unió magyar csoportja határozza el, hogy teljes mértékben helyesli azon törekvést, miszerint az Unió központi hivatala átalakíttassék. Ezen központi hivatal vezetésére főtitkár címmel egy állandó rendes fizetéssel bíró megfelelő szakegyén alkalmaztassék a Conseil által, aki egyik törvényhozásnak sem tagja és hazája napi pártpolitikai életétől is távol áll. Ezen központi hivatal székhelye gyanánt a magyar csoport Bruxelles városát ajánlja, amely minden tekintetben jobban megfelel a czélnek, mint Hága, vagy más figyelembe vehető város. Javasolja továbbá az albizottság, annak kimondását, hogy a magyar csoport helyesli azt, hogy Norvégia példájára minden állam törvényhozásának költségvetésében évenként rendszeresen legyen fel egy megfelelő összeget, amelyvel az Interparlamentáris Unió központi vezetésének költségvetéséhez hozzájárul. A magyar törvényhozás pár ezer koronának a képviselőház és főrendiház költségvetéseiben leendő felvétele által tegyen eleget ezen kívánságnak Ennélfogva mielőbb indokolt felterjesztést intéz elnöke által egy a képviselőházhoz, mint a főrendiházhoz.

Gróf Apponyi Albert elnök javaslatára az albizottsági elaborátumot pontonként veszik tárgyalás alá. Ennek során azt a javaslatot, mely szerint az Unió központi hivatala átalakíttassék és Bruxellesben szervezessék, egyhangulag elfogadják.

Ami az Interparlamentáris Unió központi vezetésének költségeihez az egyes államok részéről való hozzájárulást illeti, az albizottsági javaslatához elsőnek Sággy Gyula szólott, aki az eszmét helyesli, de addig, amíg az Unió határozatát meg nem hozza, korainak tartaná, akár a főrendiházhoz, akár a képviselőházhoz fordulni. Szerencsés gondolatnak tartja, hogy a kiadások az országgyűlési költségek czime alá foglaltassanak, azonban az egyes államok hozzájárulását valami kulcs szerint kellene megállapítani.

Miklós Ödön alelnök megjegyzi, hogy a kérdéssel most kizárólag abból a szempontból kell foglalkozni, hogy a magyar csoport elnöke a konferencián ahol ez a kérdés is napirendre kerül, a magyar csoport állásfoglalására hivatkozassék. A hozzájárulást a maga részéről is bizonyos kulcs szerint tartja megállapítandónak és ez talán igazodhatik azon kulcs-hoz, amelyen az egyes államoknak az Interparlamentáris Unióban való hivatalos képviselője nyugodni fog.

Gróf Apponyi Albert elnök utal arra, hogy a Conseille ezt a kérdést így előkészíti. Kimondja, hogy a magyar csoport az egyes államok hozzájárulását az Interparlamentáris Unió központi kiadásairól helyesli és azon az állásponton van, hogy ez a kiadás az országgyűlési kiadások között foglaljon helyet.

Következett az albizottsági javaslat azon pontjának tárgyalása, amely az Interparlamentáris Unió szervezeti reformjára vonatkozik. A javaslat szerint az Unió alapszabályain olyértelmű változtatások volna az eszközöndök, hogy minden állam törvényhozása, ülései új ciklusának kezdetén megválassza az illető állam interparlamentáris csoportjaiból azon képviselőit, akik a törvényhozási ciklus tartama alatt képviselik hivatalosan az illető állam törvényhozásait

az Unió konferenciáin. Ezen megbízott képviselői az egyes államok törvényhozásainak rendszerint a törvényhozás tényleges tagjainak sorából választandók. Kivétel csak nagyérdemű volt törvényhozási tagokkal szemben tehető. A legesekelebb számú tagból álló törvényhozás 2 rendes és egy póttagot választ megbízottja gyanánt, a legnagyobb számú tagból álló törvényhozás pedig 16 rendes és 8 póttagot. Az Unió évenként legalább egyszer évi rendes konferenciát tart, amelynek tárgyalásaiban minden csoport tagja részt vehet, de szavazati joggal csak a törvényhozások hivatalos megbízottai bírnak. A törvényhozások megbízottai tartoznak egy eljárásukról, mint a konferencia tárgyalásairól évenként hivatalos jelentést tenni megbízó törvényhozásaiknak.

Sághy Gyula helyesli azt az alapelvet, hogy az egyes parlamentek csoportjai a parlamentek arányszáma szerint képviseltesenek szavazati joggal bíró tagok által.

Berzeviczy Albert megkülönböztetést kíván tenni a sürgős és kevésbé sürgős kérdések között. Legsürgösebbek azok, amelyekben a Conseil tanácskozásain kell állást foglalni, illetve azok, az új pontok, amelyeket a berlini konferencia napirendjére kitűzteni kívánnak. Kérdésesnek tartja, vajon a parlamentek hangulata kedvez-e az Unió ilyen nagy jelentőségű tervezeti reformjának. Ami a konferenciák tartását illeti, elegendőnek tartja, ha minden második évben tartatnak.

Gróf Apponyi Albert elnök tudomására hozza a csoport tagjainak, hogy a Conseil ülése április hó 22-ére lett összehívva az az albizottság pedig, amely az Unió alapszabályainak átalakításán dolgozik, április 21-én tartja ülését Bruxellesben. Az első bizottsági ülésen való helyettesítésére Nagy Fmiit, az ülésen való helyettesítésére pedig Miklós Ödön alelnököt kérte fel. A dolog érdemére nézve megjegyzi, hogy roppant nagy horderejű átalakítás volna, ha az Interparlamentáris Unió olyan csoportokból állana, amelyek mintegy az illető parlamentnek a bizottságai volnának, az illető parlamentektől mandátumot kapnának. Minden országban ez igen nagy politikai kérdés, sőt alkotmányjogi kérdés lenne, amennyiben a nemzetközi kérdések feletti döntés jogát bizonyos tekintetben áthelyezi. A maga részéről örömmel üdvözlőné ezt a radikális reformot. Elvileg csak annyit tart szükségesnek most kimondani, hogy a magyar csoport szerint az az arány, amelyben az egyes államok képviselve lennének, függjön az ő lakosságuk számától és egyszerűsített az ő gazdasági jelentőségüket kifejező számok is kombinációba jöjjenek. A képviselők minimális és maximális száma biztosítva legyen, ami mitígt progressziót jelent. Nem tartaná helyesnek, hogy hivatalos képviselőit mást is lehessen választani, mint aki a parlamentnek tagja; viszont az Unióra bízva, hogy meghatározott számban tagjaivá választhasson olyan nagy érdemű férfiakat, akik abban az időben a parlament egy házában sem tagjai. A konferenciáknak két évenkénti megtartását elegendőnek tartja. A helyet és az időpontot pedig, ahol és amikor a konferenciákat tartásák, esetrelésre kell meghatározni.

Földes Béla megjegyzi, hogy az egyes államok parlamentjeinek a konferenciákon való képviselésére két kulcs jöhet számításba: az egyszerű kulcs, amely a számarányt veszi alapul és egy komplikált kulcs, amely az igazságot és a helyes szempontot jobban közelíti meg.

Miklós Ödön reflektált azután a felhozott elvetésekre, majd az elnök e kérdés feletti vitát azzal rekesztette be, hogy a brüsszeli előkészítő tanácskozásokon résztvevő kiküldötteknek módjukban lesz a kérdés más irányú megvilágítását is tanulmányozni és az előkészítő munka során a mai ülésen elhangzottakat érvényesíteni fogják.

Végül a legközelebbi berlini konferencia napirendje került megvitatás alá.

Gróf Apponyi Albert megjegyzi, hogy amennyiben elvileg elfogadtatnék az a gondolat, hogy valamely nemzetközi nagy gazdasági kérdés megvitatása napirendre tűzessék, ugy a nemzetközi fizetési eszköz kérdése mindenesetre napirendre volna tűzendő. Arra nézve sincs kétsége, hogy van egy csomó olyan gazdasági és szociálpolitikai kérdés, amelynek gyökere és sürgős megoldását csak a nemzetközi érintkezés után és bizonyos elveknek nemzetközi uton való megállapításával lehet elérni. Részletesen foglalkozik azután a berlini konferencia napirendjére kitűzött javasolt gazdasági, de nemzetközi vonatkozású kérdésekkel és kívánatosnak tartja, hogy a magyar csoport ezekkel a dolgokkal még mielőtt a Conseil Brüsszelben tanácskozását megkezdi, foglalkozzék. (Élénk helyeslés.) Az ülés összehívása iránt idejében fog intézkedni. Ezután megköszönve a megjelentek érdeklődését, az ülést berekesztette.

Mozgó képek.

Lányok tudománya.

Mikszáth Kálmán a Vasárnapi Ujságban azokról a leánykákról ír, akik a fizikát tanulják. Érdekes fényképfelvételek illusztrálják a „nagy palóc” cikkét és a képeken látjuk, hogy a kisasszonyok komolyan veszik feladatukat.

Kedvet kaptam bővebben foglalkozni a modern leánynevelés irányával s eredményeivel és nagyon meglepő tapasztalatokra jutottam.

Engedjék meg, hogy a különböző leányiskolák tantermeiben hallott feleletekről az alábbiakban beszámolhassak.

Mindenekelőtt, természetesen, a fizikai órán tettem látogatást.

— Mit értünk adhézió alatt? — firtatta a tanár.

— Az adhézió, annyi mint ragaszkodás, amit köznyelven szerelemnek neveznek.

— Nagyon jó. Talán azt is meg tudná mondani, mi a kohézió.

— A kohézió — egyesülés . . . vagyis házasság. Kétféle kohéziót, polgári és egyházi kohéziót ismerünk.

Eleget hallottam. Egy ajtóval tovább mentem. Ott éppen a csillagászatból folyt a kikérdés.

— Kisasszony! Mit tud az égitestekről? Először is a napról?

— Naptól virit, naptól hervad a rózsza . . .

— Elég. A holdról?

— Fűrök a holdvilág tónak tükörében . . .

— Ugy van. A csillagképekről?

— Két csillagból van a gönczöl szekere.

— Az üstökösökről?

— Az „Üstökös” a legrégebb magyar érczlap. Alapította: Jókai Mór. Szerkeszti: Dr. Szalai József. A következő tanteremben a földrajz volt soron.

— Miről nevezetes Amerika? — tudakolta a professzor.

— Amerikából hozott feleséget Rigó Jancsi és gróf Széchenyi László.

— Afrikának mi a legnevezetesebb országa?

— A saharai császárság. Uralkodója: I. Lebaudy Jakab.

— Hol fekszik Ázsia?

— A Kárpátoktól Adriáig.

— Hiszen az Magyarország?

— Éppen azért.

— Beszéljen Európáról.

— Jupiter szerelmes volt Európába, bika alakot öltött és elrabolta . . .

Ezek után nem mertem Ausztráliáról is hallani, ezért hát inkább a természetrajz iránt mutatam érdeklődést.

— Melyik a leghasznosabb háziállat?

— A golya, mely a legtöbb házban megvan és az emberiség szaporításáról gondoskodik.

— Melyik a leghatalmasabb növény?

— A virág.

— Miért?

— Mert: A virágok megtölteni nem lehet, hogy ne nyílják, ha jön a szép kikelet . . .

— Térjünk át az ásványvilágra. Milyen alakban fordul elő a gyémánt?

— Gyűrű, karperecz, fülbevaló, brossalakban, továbbá . . .

— Üljön le.

A számtani teremben a négy főműveletről kellett egy leánykának felelni.

— A négy művelet: az esketés, a hozományadás, a szaporodás és az elválás.

— Tessék?

— Bocsánat! . . . Összeadás, kivonás, sokszorozás, osztás.

— Mik a törtek?

— A mama vázái a nagy takarítás után.

Szédülő fejfel haza akartam menekülni, de utközben a mitológiai tanterembe is be kellett kukantanom.

— Nevezzen meg néhány ókori istent? — szólt a tanár és mondja meg, mit tud róluk?

— Merkur, akinek virágzó banküzlete van; Herkules, híres serfőző; Uránia, tudományos színház igazgatója; Amor, több tánczterem tulajdonosa; Plóra, ismert gyertyamártó; Minerva, a legrégebb bagolytenyésztő; Thália, aki a fővárosi lakásviszonyok miatt vidéken kénytelen bolyongani; Apollo, a budapesti mozik királya; Diána, az erdész bácsi kutyája . . .

Az iskolaszolga figyelmeztetett, hogy a főzőiskola is nagyon tanulságos. Már nyitotta is az ajtót, de a tűzhelyen éppen akkor futott ki a tej és olyan átható illat áradt felém, hogy követtem példáját és én is kifutottam.

Rosta.

TÁVIRATOK.

Japán ultimátuma.

Peking, márczius 7. Japán a kínai külügyi hivatal vezetőjének tegnap ultimátumot nyújtott át a Kacsumaru japán gőzös lefoglalása dolgában. A külügyi hivatalban ma tanácskozást tartanak, amelyen e kérdést fogják tárgyalni.

A japán követelések minimuma a következő: A Kacsumaru gőzös és rakományának kiadása és kártalanítás fizetése meghatározandó időn belül. Ha a kiadás nem történik meg haladéktalanul, Japán ultimátuma értelmében megfelelő intézkedéseket tesz. A választ holnapra várják. Japán elutasítja Kínának azon ajánlatát, hogy vizsgálat indíttassék és elégtételt követel azért, hogy a hajóról levették a japán lobogót. Közvetítőt azért nem fogad el Japán, mert meg van győződve arról, hogy Kína tévedett. Az ultimátum átadásakor Hayashi vikomt Japán rokonszenvét tolmácsolta, de kijeientette, hogy közvetítésre ne számítsanak mindaddig, amíg nem engedik meg, hogy a tárgyaláson Portugália is részt vegyen.

A brüsszeli cukor-konvenczió.

Stockholm, márczius 7. A birodalmi gyűlés ma elfogadta a brüsszeli cukor-konvenczió pótegyezményére vonatkozó törvényjavaslatot.

Elfogott bandafőnök.

Monasztír, márczius 7. Diamandi Kokino, görög bandafőnök, akit — mint legutóbb jelentették — letartóztatni sikerült, megvallotta, hogy Mavromorosban néhány hónap előtt ő gyilkolta meg a két csendőrt.

Megtagadott kiadatás.

Bern, márczius 7. A szövetségtanács megtagadta a tiliszi ügyben részes két orosz kiadatását, akiket Geníben letartóztattak és azóta fogva tartanak. E döntés értelmében ma mindkettőt szabadon bocsátották.

Közgazdasági táviratok.

		márcz. 6.	márcz. 7.
Newyork.	Buza	locobuza 104 ³ / ₈	103 ⁷ / ₈
		májusra 106 ³ / ₈	105
		juliusra 101—	99 ³ / ₈
		szeptemberre —	—
Tengeri	májusra	73—	73
	juliusra	70 ³ / ₈	70 ³ / ₈
Csikagó.	Buza	májusra 98 ³ / ₈	96 ³ / ₈
		juliusra 93 ³ / ₈	90 ⁷ / ₈
	Tengeri	májusra 63 ³ / ₈	63 ¹ / ₄

New-York, márcz. 7. Gyapot New-Yorkban helyben 11.45 (11.45 tegnap), gyapot áprilisra 11.53 (11.55), gyapot júniusra 11.46 (11.48), gyapot New-Orleansban helyb 11¹/₂ (11¹/₂), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, márcz. 7. (Zárlat.) Zsir májusra 7.65 (tegnap 7.72), zsír júliusra 7.87 (tegnap 7.95), szalonna short clear. 6.62 (tegnap 6.62), sertéshus májusra 12.05 (tegnap 12.30).

Fölfedezték a tifusz bacillusát.

— Magyar orvosok dicsősége. —

Budapest, márczius 7.

Abban a súlyos megpróbáltatásban, amely hetekkel ezelőtt a főváros lakosságára nehezedett, a mai nap nevezetes fordulópontot jelent. A magyar orvostudománynak olyan szenzációja van, amely alkalmas rá, hogy három fiatal magyar orvos nevének dicsőségét szétvigye az egész művelt világon.

Dr. Krompecher Jenő, dr. Goldzieher Miksa és dr. Ángyán János, hetekig tartó veszedelmekkel teljes és fáradhatatlan tudományos kutatás után fölfedezték a küteges tifusz bacillusát. Heteken át tartott a megfeszített munka, a zseniális fiatal tudósok nem törődve a saját veszedelmükkel, a küteges tifuszban elhalt emberek hulláján alapos bonczatani és bakteorológiai tanulmányokat végeztek, apróra megfigyelték a járványkórházakban ápolott tifuszbetegek kórtüneteit, a betegség lefolyását és az önfeláldozó munka gyönyörű eredménye az lett, hogy a kísérletezők nemcsak magát a fertőző bacillust fedezték föl, de minden valószínűség szerint rájöttek a ragály terjedésének módjára is.

A nagyfontosságú bakteorológiai fölfedezés tudományos publikálása valószínűleg már a legközelebbi időkben megtörténik. A fölfedezők közül dr. Krompecher egyetemi segédtanár, dr. Goldzieher második asszistens orvos, dr. Ángyán János pedig Pertik Ottó tanár gyakornoka, akinek pathológ-anatomiai intézetében történtek a fölfedezésre vezető kísérletek is.

A fölfedezők szerint, magát a betegséget egy legalsóbb rendű mikro-organizmus, egy ugynevezett protozoon idézi elő. Ez az élősködő sokban hasonlít a malária bacillusához. Például mindjárt abban is, hogy szintén közvetítő organizmusra van szüksége, amely a fertőzést az emberi szervezetre átvigye. A maláriánál ezt a közvetítést a moszkitek végzik el, a küteges tifusznál — a házi rovarok. Ez a fölfedezés szenzációja. A küteges tifuszt tehát a balha és a poloska terjeszti. Ebben pedig megvan mindjárt annak a ténynek a magyarázata is, hogy miért dult e betegség szinte exkuzív módon éppen a legszegényebb negyedekben, a szükséglakások és a nagy bérkaszárnnyák vidékén. Azért, mert ott halmozódik össze a legtöbb tisztátalanság, a legtöbb szenny, ott ver tanyát a büzlődött nyomorúság, amivel szinte elengedhetlenül együtt jár a házi férgek minden fajtája.

Ennek a megállapításával most már természetesen új térre, új irányba terelődik a bajjal szemben való védekezés módja is. Szinte azt mondhatnók, hogy a preventív mikéntje egyenesen meg van szabva: Tüzzel-vassal irtani minden házi férget és a tisztaságot törvényszerűen kötelezővé tenni mindenütt.

Hogy pedig erre égetően nagy szükség van sokféle irányban, azt különben egy ma kiderült új szörnyűség is bizonyítja.

A tisztí orvos megvizsgálta ugyanis a IX. kerületi menhelyek vizét és arra a megdöbbentő fölfedezésre jutott, hogy a telepeken lévő illemhelyi csatornája beleömlik az ivóvizbe. Nem érintkeznek vele, hanem formálisan beleömlik az éjjeli menedékhely ivóvizébe. A tisztí orvos sürgősen fölhívja a főváros figyelmét erre a lehetetlen állapotra és gyors intézkedést kér, különben nem vállal felelősséget semmiért. Az átiratnak 6881-es ügyszáma van s a IX. kerületi előjáráságtól tegnap érkezett a VI. tanácsí ügyosztályba.

A járvány természetesen ma is terjedt. Hivatalosan a következő újabb betegeket jelentik: Varga Józsefné takarítónő fia hat éves, II. ker., szegényház-utcaí menedékház. — Zorn Teréz tizenkét éves kertészleány, I. ker., Ménesi-ut 5. szám. — Özevy Moskovitz Jánosné, harminczkilencz éves mosóné, VI. ker., Csongor-utca 24. szám. — Schrank Karolin, ötvennégy éves ápoló-apácza, Rókus-kórház. — Hasenfeld Ferenczné, negyvennégy éves napszámosnő, Hidegkut községből. — Gyógyultán távozott a kórházból egy férfi és egy nő. Meghalt egy férfi és egy nő. A kórházban maradt huszonöt olyan férfi és harminczkét nő, akik valósággal kiütéses tifuszban van-

nak és megfigyelés alatt maradt harminczegy férfi és hat nő.

Ezek a hivatalos számok azonban meg sem közelítik a valóságot. A tény az, hogy a járvány kitörése óta a fővárosban több száz kiütéses tifuszbetegedés történt. Ezeket az eseteket azonban illetékes helyen eltitkolják, mert még most sem akarják a baj epidémikus jellegét elismerni. Szerencsére ma már ismerjük a ragály terjedésének közvetítőjét, hála az Ángyán-Krompecher-Goldzieher-féle fölfedezésnek, tehát védekezhetünk. Most azonban lelkiismeretbeli kötelességük volna a hatóságoknak, hogy az észszerű védintézkedéseket, ha kell, brachiális erővel is keresztülhajtásák.

Olvasóinkhoz!

Immár a negyvenharmadik évfolyamába lépett az Egyetértés, a legrégebb, legelterjedtebb s tartalomra a legnagyobb függetlenségi napilap. Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és 48-as eszmék törhetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, melyeket az ország függetlenítésében elért, mind igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczoja, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés múltja egyuttal a jelene és a jövője is.

S ahogy a múltban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy 48-as eszmék kivívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint külföldi legelső hírszolgálati összeköttetései folytán a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket s egy társadalmi, mint szépirodalmi és közgazdasági téren mindenkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés a magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövőben csak fokozottabb munkássággal fogja gyarapítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Égész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, márczius 8. — Róm. kat.: D. I. Invocab. — Prot. D. I. Ist. János. — Görög-orosz: Február 24. F. Vajh. v. — Zsidó: Veád. 5. — A nap két reggel 6 óra 29 perczkor, nyugszik délután 5 óra 53 perczkor. — A hold két délelött 9 óra 36 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 5 perczkor. A miniszterek nem fogadnak. — A Magyar Kereskedelmi Csarnok rendes közgyűlése délután 3 órakor. — A Gyáriparosok Orsz. Szövetségének rendkívüli közgyűlése délelött 11 perczkor. — Paraszthál a Vigadóban. — Cziganymuzsikuskok bulia a Bakáts-téri díszteremben. — Gyorsíróverseny délelött 9 órakor Sándor-utca 8. — Képviselőválasztókat összeíró küldöttségek ülése délelött 11 órakor. — A budapesti építőmesterek közgyűlése délelött 10 órakor Németh-utca 22. — A Magyar Gazdasszonyok Orsz. Egyesületének hangversenye a Vigadóban délután 5 órakor. — A Rákóczi Ferenc-társaság közgyűlése esti 8 órakor. — A Grünfeld-Bürger vonásnégyes hangversenye. — Az Állami Tisztviselők Orsz. Egyesületének közgyűlése az Ujvárosban. — A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének felolvasó ülése délelött 10 órakor. — A függetlenségi polgárok nagygyűlése délután 5 órakor Andrásy-ut 67. — IV. népszerű filharmóniai hangverseny 11 órakor a Vigadóban. — Az Uránia előadása délelött 10 órakor. — Az állatorvostan-hallgatók matinéja délelött 10 órakor Rottenbiller-utca 25. — A Gondúzó Trszság kabaretelőadása délután fél 4 órakor a Royalban. — A Magyar Turistaegetlet kirándulása. — A Protestáns Bethlen Gábor-kör vallásos estélye 6 órakor. — A fővárosi VI. ker. felső kereskedelmi volt növendékeinek közgyűlése délelött 11 órakor Nagymező-utca 1. — A mintarajziskola és rajztanárképző ifjuságának szüneti kiállítása nyitva 9-6-ig (Andrásy-ut 71.) Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyo-téri szalonjában nyitva 9-2-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — Az Inarművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-2-ig. — A földtani int. muzeuma nyitva 10-1-ig. — Az aquinumi muzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi muzeum és könyvtár zárva.

Naptár. Hétfő, márczius 9. — Róm. kat.: Átan. — Francziska. — Görög-orosz: Február 25. Teréz. — Zsidó: Veád. 6. — A nap két reggel 6 óra 27 perczkor, nyugszik délután 5 óra 55 perczkor. — A hold két délelött 10 óra 9 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 21 perczkor.

Versek.

Döblingi hársak.

Döblingi hársak, szomorú hársak!
Rátok gondolva könyeket ejtünk
És lehanyatlik szárnyaszegetten
Mi szegény lelkiünk.

Remegő, árnyas lombjaitok közt
Ott sir még most is két szív panasza!
Két elborult szív sóhaját onnét
Küldözte haza.

Mikor zsákmány lett mind, ami szent volt
S vérezték újra a régi sebek;
Ti ápoltátok, vigasztaltátok
A két beteget!

A földi árnyból az örök árnyba
Onnét szállott a „legnagyobb magyar“
S a szegény költő lehullt kobozzán
Ott halt el a dal . . .

Döblingi hársak, szomorú hársak,
Rátok gondolva könyeket ejtünk
És lehanyatlik szárnyaszegetten
Mi szegény lelkiünk.

Jó tanács.

Légy jó szívű, légy résztvevő!
Segítsél embertársadon!
Vigasztald, aki bús, beteg,
Akit a gondok árnya nyom!

Ne tudja soha balkezéd,
Mit olykoron a jobbod ad!
Ne zárd el a szegény előtt
A szeretetnek kapuját!

A barátodat el ne hagyd!
Légy irántuk hű, nemes!
Rossz napjaikban csillaguk,
Ki sugarat, derít szerez.

De önmagadra jól vigyázz.
Hogy bajba soha ne kerülj:
Mert akit legjobban szeretsz,
— Ugy lehet — az is elkerül.

Noárádi Pap Dezső.

A két hős.

I.

Az X-sugarak hatóerejét még máig sem sikerült pontosan megállapítani. Nem egy tudós komolyan állítja, hogy eddig több bajt okoztak, mint hasznot. Különösen veszedelmesek arra, ki kísérletezik velük.

Dr. Hall Edwards londoni professzor ezelőtt két esztendővel részánta magát, hogy e sugarak saátosságai közül legalább néhányat kikapar a homályból. Egy esztendei kísérletezés után mind a két kezét „hideg“ égési sebek borították be. Tudós barátai figyelmeztették, hogy ne folytassa munkáját, mert mind a két karját le fog kelleni vágni. Hall Edwards nem hederített a figyelmeztetésre és folytatta az experimentálást. Hogy, micsoda rettenetes kínok között, azt egészséges vagy félig egészséges ember el sem tudja képzelni. Így például fájdalmi oly hevesek voltak, hogy aludni egyáltalában nem tudott. Csak akkor szunnyadt el néhány pillanatra, ha mind a két kezét bizonyos keverékű folyadékba mártotta.

Mit barátai előre láttak, bekövetkezett. Az egyik kezét le kellett metszeni. Mikor az operációt elvégezték, sebet bekötözték, a legnagyobb lelki nyugalommal leült a Crookes-ampilák elé.

— Hogyan? — kérdezték tőle — ön folytatni akarja a veszedelmes kísérletezést?

Mire dr. Hall Edwards így felelt:

— Persze. Hiszen van még egy kezem!

És a kémcsövek fölé hajolt.

II.

Ezt a levelet egy francia főhadnagy írta haza feleségének. A főhadnagy a napokban el-

esett a csataterén és közvetlen halála előtt irta ezeket a szavakat:

— El nem tudod képzelni, édesem, mennyire vágyódom már egy nagyobb szabású ütközet után. Olyan ütközet után, ahol ugat az ágyu, ropog a puska, koponyához csattog a kard, belekben görbül el a szurony, ezek a nyomorult marokkóiak höröge fordulnak föl előttünk, mi száguldva rohanunk el fölöttük, osztjuk a halált, a zászló diadalmasan lobog és diadalordítás tölti be a levegőt. Erre vágyódom, szerelmem, mióta afrikai földre tettem lábam. Remélem, hogy vágyam teljesedni fog. Remélem, hogy Mme Richard nemsokára olvashatni fogja az összes lapokban, hogy kedves férje, Richard főhadnagy ur, milyen hősiessé kaszabolta le az ellent és hogy milyen halálmegvetéssel vezette tűzbe embereit. Mit gondolsz, édes, messze van-e még a becsületrend mellettlől? Én azt hiszem, nem! Egy gyönyörű kirohanás, néhány halott, néhány fogoly, egy csomó zsákmány és a piros szalag ott fog virítani, ahová nemsokára te is lehajthatod a felecskédet.

— **Személyi hírek.** Gróf Hadik-Barkóczy Endre valóságos belső titkos tanácsos, a Magyar Iparművészeti Társulat elnöke a szanatóriumot, ahol súlyos betegségében feküdt, a jövő héten hagyja el és üdülés céljából délvidékre utazik. — Ludvígh Gyula főrendiházi tag, a máv. elnökgazdátja influenzás betegségéből felépülve, dr. Tóthfalussy Gyula máv. igazgató-főorvos, háziorvosa tanácsára, néhány hétre titkára kíséretében Lussinpiccolóba utazott.

— **József főherceg Fiumében.** József főherceg inkognitóban ma reggel hét óra után Fiuméba érkezett, hogy onnan Palermóba utazzék. A pályaudvaron gróf Nákó Sándor vtt., Fiume kormányzója fogadta a főherceget. A pályaudvarról a főherceg a kormányzó kíséretében automobilon a kikötőbe hajtatott, hogy a Cunard angol-magyar hajótársaság Kárpáthia hajóját megtekintse. A hajó fedélzetén Curanda Emil udvari tanácsos, az Adria r.-f. vezérigazgatója és Bajza Aladár kivándorlási kormánybiztos fogadták az érkező vendégeket. József főherceg megismerve a hajót, visszavonult az utazás alatt fenntartott lakosztályába. Tizenkét óraker a főherceg gróf Nákó Sándor kíséretében a kormányzó palotába hajtatott, ahol Nákó Sándorné grófné fogadta. Gróf Nákó Sándor a főherceg tiszteletére délből félgyór óraker löncsöt adott, amelyen résztvettek József főhercegen, a kormányzón és neje mellett gróf Zselénszky Róbert és neje, akik szintén Palermóba utaznak, továbbá Wickenburg István min. tanácsos és dr. Márffy Albin miniszteri fogalmazó. A löncs fél kettőig tartott. A löncs után a főherceg még hosszabb időt töltött a kormányzó palotában. Délután József főherceg gróf Nákó Sándor kíséretében ismét a hajóhoz hajtatott, amely délután négy óraker hagyta el a kikötőt. Az a hír, mintha gróf Nákó Sándor elkisérné a főherceget Palermóba, nem felel meg a valóságnak. A kormányzó még néhány napig Fiumében marad és onnan Budapestre utazik.

— **Kitüntetések.** A király, a pécsi országos kiállítás körül szerzett érdemeik elismeréséül Nendvich Andor polgármesternek a királyi tanácsosi címet, Sikorsky Titus gyárosnak a III. osztályú vas-koronarendet, Lenkey Lajosnak, a Pécsi Napló felelős szerkesztőjének, Oberhammer Antal tanácsnoknak és Pilch Antal kuriai bírónak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. A kitüntésekről szóló legfelsőbb királyi kézirat a hivatalos lap egyik legközelebbi számában jelenik meg.

— **Mihajlovics Sergius herceg Bécsben.** Mihajlovics Sergius nagyherceg e hó 14-én Bécsbe érkezik és az uralkodónak lesz a vendége. A nagyherceg szemlélt fog tartani tüzérezrede fölött, amelynek tulajdonosává két év előtt nevezte ki királyunk.

— **A katonaság köréből.** A király Ulrik württembergi herceget, a Ferdinánd császár dragonyos-czred őrnagyává, — báró Vever Károly vezér-őrnagyot, az I. császári királyi honvédelvassági dandár parancsnokát es. kir. honvédelvassági felügyelővé nevezte ki. — Tóth Istvánnak, a szegedi II. honvédkerületi parancsnokság törzséhez tartozó al-czredes-hadbírónak kiváló szolgálatai elismeréséül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A miniszterelnök ebédje.** Wekerle Sándor miniszterelnök ma este hat óraker ebédet adott, a melyre a következők voltak hivatalosak: Adamovics István, Barta Ödön, Beniczky Árpád, gróf Bethlen István, Bródy Ernő, Buzáth Ferencz, Czobor László, Egry Béla, Ferdinándy Béla, Ferenczy Géza, Fernbach József, Fodor Kálmán, Förster Ottó, Gaál Gaston, Hammersberg László, Hofmann Ottó, Holló Lajos, Melczér Vilmos, Névy Ferencz, gróf Semsey László, Szatmári Mór, Szentiványi Gábor, Ugron Gábor, Világhy Gyula, gróf Zichy Vladimír, Zlinszky István, báró Rauch Pál horvát bán, Czrnkovich Miklós osztályfőnök, Rudnyánszky György, Horthy Béla, Kubik Béla, Telbisz Károly, Menczer Géza, Nehrebecky György, Pósa Miklós és ifj. Wekerle Sándor.

— **Főúri eljegyzés.** Windischgrätz Alfréd hercegnek, az osztrák urakháza elnökének Hedvig nevű leányát eljegyezte gróf Szapáry Frigyes.

— **Fallières Pétervárt.** Beavatott orosz körökben úgy tudják, hogy Fallières elnök júliusban jön Pétervárra. Oroszországból a francia köztársaság elnöke Svédországba fog utazni.

— **Kiss József ünneplése.** Kiss József ma este leányaival együtt Abbáziából Kaposvárra érkezett. A pályaudvaron az érkezőket nagy közönség várta és a jubileumi ünnepség rendezősege nevében dr. Andorka Elek megyei tiszti főügyész üdvözölte. A vendégek tiszteletére este a Korona-szállóban 300 teritékes bankett volt, amelyen Kiss József felolvasta újabb költeményeit is. A banketten számos felkőszöntő hangzott el, majd azután a jubilánsnak egy ezüst babérkoszorút nyújtottak át.

— **Hohenaut elítelték.** A berlini tiszti becsület-bíróság, amelyet a császár gróf Hohenau ügyének elbírálásával megbízott, már meghozta ítéletét és a császár megerősítette azt. A tiszti becsületbíróság kiközösítette gróf Hohenau-t a tisztkar kötelékéből, megfosztotta a kitüntéseitől, rendjeleitől, de nyugdíját, amelyet mint altábornagy eddig huzott, nem bántotta, mert a tiszti becsületbírósnak erre nem terjed ki hatásköre.

— **Mánuel király házassága.** Lisszabonból czáfolják azt a lapokban elterjedt hírt, hogy házasságot terveznek Mánuel portugál király és Viktória porosz hercegnő között. A kombinációt Vilmos császár küszöbön álló látogatásához fűzték, ennek azonban jelenleg nincsen semmi alapja.

— **Kitüntetett hírlapíró.** A vidéki hírlapíródalom egyik legkiválóbb tagját: Lenkei Lajost, a Pécsi Napló felelős szerkesztőjét, a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének alelnökét a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Lenkei Lajos közel harmincz éves hírlapíró működésével szülővárosa, Pécs közönségének osztatlan szeretetét és tiszteletét vívta ki és kiváló képességei a hírlapírás legjobbjai közé sorozták őt. A múlt évi pécsi kiállítás rendezése körül kifejtett tevékenységének elismerése a mostani királyi kitüntetés, amelylyel hírlapírói érdemeit ismerték el.

— **Witte könyve.** Gróf Witte befejezte művét pénzügyminiszteri tevékenységéről. A könyv a jövő évben fog megjelenni.

— **Zsolnay Vilmos emlékezete.** A Magyar Iparművészeti Társulat meghívására tegnap este közel czernyi díszes közönség gyűlt egybe az Országos Iparművészeti Múzeum nagy csarnokában, hogy meghallgassa dr. Wartha Vincze Zsolnay Vilmos rektorának előadását. A megjelenteket a társulat nevében a betegesen fekvő gróf Hadik-Barkóczy Endre elnök helyett Alpár Ignác alelnök üdvözölte, mire Wartha Vincze Zsolnay Vilmos életét és munkásságát ismertette s szakszerűen magyarázta az elhunyt mesternek a kerámia fejlesztése terén elért kiváló sikereit. Az előadó fejtegetéseit számos gyönyörű színes vetített kép bemutatásával kísérte. A közönség, mely a rendkívül érdekes és tanulságos előadást feszült figyelemmel hallgatta, végül lelkesen megéljenzte Wartha Vincze tudós professzort.

— **Az Ujságírók Egyesületéből.** A Budapesti Ujságírók Egyesülete segítő-alap igazgatótanácsa ma délután Gerő Ödön elnöklésével ülést tartott. Az igazgatótanács mai ülésén 730 korona segítséget szavazott meg.

— **Adamovich Vilma megőrült.** Az egykori Lipót főhercegnek, Wölfling Lipótnak elvált neje, Adamovich Vilma megőrült. A válás ki-mondása óta Bécsben lakott hugánál, Augustánál, aki már régebben észrevette, hogy néje buskomor. Adamovich Vilma eleinte higgadtan viselkedett a válás után, sőt mintha ki is békült volna a gondolattal. Közben hozzálatott memoirjainak megírásához s ezzel a munkájával foglalatokodott naphosszat. Egyszer aztán — körülbelül abban az időben, amikor híre terjedt hogy Wölfling Lipót másodsor is megházasodik — a téboly jelei kezdtek mutatkozni Adamovich Vilmán. Hugának és környezetének azt mondta, hogy ő még mindig felesége a volt főhercegnek s nem igaz, hogy Wölfling Lipót Ritter Máriát akarja nőül venni. Ezt a nevet az ő boszantására találták ki. Az egykori főherceg csak őt szereti és nem is lesz soha hűtelen hozzá. Adamovich Augusta már akkor tisztában volt vele, hogy néje kezd megtébolyodni. Szerencsétlenségére megismerkedett egy íróval, aki érdeklődött memoirjai iránt s ez az ember még táplálta benne örült képzelődéseit, hogy mi célból, az még titok. Annyi bizonyos, hogy Adamovich Vilma egyre izgatottabb lett s elméje gyorsan borult el. Többször kísérelt meg öngyilkosságot. Így egy alkalommal, amikor valahová kellett mennie a válópere ügyében ügyvédjével és hugával, felrántotta a kocsi ajtaját és kiugrott. Akkor sulyosabban meg is sebesült. Egy más izben ki akart ugrani emeleti lakásának ablakából. Nemrég észrevette Adamovich Augusta, hogy néje revolvert vásárolt s attól a percztől fogva sohasem hagyta magára. Ma teljes erővel tört ki Adamovich Vilmán az örültség. Tombolni kezdett s nővére értesítette a mentőket, akik éppen jókor érkeztek, hogy kicsavarják kezéből a revolvert, mikor föbe akarta magát löni. A szerencsétlen asszonyt bevitték az országos kórház megfigyelő osztályára s onnan valószínűleg át fogják szállítani a tébolydába. Adamovich Vilma az utóbbi napokban többször megöléssel fenyegette hugát, mert nem akarta hazulról elengedni, hogy felkeresse volt férjét, akiről elhitette magával, hogy Bécsben rejtőzködik. — Ujabbban jelentik Bécsből: Adamovich Vilma három nap előtt revolvert vásárolt és hazajöve fenyegetőzött, hogy lelövi nővérét, aztán ügyvédjét s utolsó nap Wölfling Lipótot. Testvére akkor értesítette a rendőrséget, amely nem birt a dühöngő asszonynyal, úgy, hogy a mentőket kellett hívni, akik kényszerzubbonyt adtak rá. Adamovich Vilma később megnyugodott, de egy nap mulva le akart ugrani az emeletről.

— **Egy diplomata balesete.** Hill J. Dávid hígal amerikai követet, aki Towes Charlemagne berlini nagykövet utódául van kiszemelve és most Berlinben tartózkodik, tegnap komoly szerencsétlenség fenyegette. Hill éppen egy ismerősével beszélgetett a Friedrichstrasse sarkán, amikor az egyik emeleti ablak táblája lezuhant. Hill fejére esett a vastag üvegtábla, de nem sebesítette meg, ellenben barátjának kezét összeverezte azt a megdarabok.

— **Gróf Tisza Istvánt megoperálták.** Már két esztendővel ezelőtt híre járt, hogy gróf Tisza Istvánnak súlyos szembaja van támadóban, amely előbb-utóbb operációt fog szük-ségessé tenni. Akkoriban czáfolgatták a dolgot, pedig a hír igazat mondott. Gróf Tisza Istvánnak hályog támadt a szemén, amelyet pár nappal ezelőtt meg is operáltak. A műtétet Grósz Emil egyetemi tanár végezte, kitünő sikerrel. A páciens az operáció után két hétig sötét szobában marad, s valószínű, hogy a kezelés után teljesen visszanyeri látását.

— **Edison javulása.** Newyorkból érkezett kábel-távíratok szerint Edison állapota jelentékenyen javult, úgy, hogy tíz nap mulva valószínűleg már el-hagyhatja a kórházat. Az orvosok azonban attól tartanak, hogy Edison megsüketül.

— **Földrengés Kecskeméten.** Ma hajnalban Kecskeméten 5 óra 20 perczkor északnyugati irány-ban erős földrengés volt morajjal, mely mintegy tíz másodperczig tartott. Utána gyöngye lökés volt érez-hető moraj kíséretében.

— **Négyszáz influenzás katona.** A verduni 150. és 151. számú gyalogezredben borzalmas influenza-járvány pusztít. A kórházakban négyszáz in-fluenzás katona fekszik; két tiszt és tizenkét közlegény meghalt.

— **Uj német sorhajó.** Wilhelmshavenben Vilmos császár, a badeni nagyherceg és neje, valamint Henrik németalföldi herceg jelenlétében ma délelőtt tengerre bocsátották az Ersatz Bayern ideiglenes nevű sorhajót. A nagyhercegné a hajónak a „Nassau” nevet adta. Az új hajó tengerre bocsátása után reggeli volt a fészti kaszinóban, amelyen a császár háromszoros éljent mondott Henrik németalföldi herceg, a badeni nagyherceg és mindenk előtt a keresztanyai tisztet teljesítő badeni nagyhercegnőre. A nagyhercegné köszönetét mondott a császár kitüntető szavaiért és háromszoros éljent mondott rája.

— **Tolstoj kalandja.** Pétervári lapok írják: Kellemtelen kalandja volt a héten gróf Tolstoj Leó irónak. A mikor egy sétájáról hazafelé tartott, Jasznaia-Polna közelében több, az igazi orosz népszövetséghez tartozó férfi megtámadta. Egyikük eléje ugrott és miközben arcába köpött, így kiáltott:

— **Állj meg, anarchista!** Te istentelen gazember, minek élsz még és miért nem döglesz meg már, kutyafia.

Tolstoj meghökkent, de már a következő pillanatban nyugodtan válaszolt:

— **Mert az Isten másként akarja.** Azt azonban mégis szeretném tudni, hogy mit vétettem nektek, hogy így megtámadtok?

A férfiak szitkokkal válaszoltak, sőt egyikük még tettelegességre is akart vetemedni. Ekkor került éppen oda az író hatalmas komondorja és így a támadók megfutmodtak. Tolstoj hazament és sirva mesélte környezetének kalandját, amelyet élete legboldogtalanabb eseményének mondott.

— **A francia válási törvény reformja.** A házastársaknak asztaltól és ágytól való elválasztás reformjára vonatkozó és a kamara által ismételt elfogadott törvényjavaslat a szenátus előtt rendkívül élénk, sőt helyenként szenvedélyes vitára ad alkalmat. A válási törvény tervbe vett módosítása abban áll, hogy az asztaltól és ágytól való elválasztás három évi fennállása után az egyik házastárs kérésére a bíróság kimondhatja az elválást. A tárgyalás során Pouille és Gourju szenátorok az újítás ellen szólaltak fel, mire Briand igazságügyminiszter állott fel szólásra és jogilag megtámadhatatlan beszédben kifejtette a kormány álláspontját a francia házassági törvények emez évek óta követelt reformja tekintetében.

— **Bizonyság.** Mondotta az igazságügyminiszter, hogy a házassági kötelék felbonthatatlansága a gyermekek érdekében kívánatosnak látszik, mindamellett a fennforgó körülmények között ez szűgyenletes zsarnokságra vezethet. A magánjog alapján kötött mindennemű szerződés felbontható, ha a szerződés alapfeltételei bármelyik fél részéről többé nem volnának teljesíthetők. Ugy az elválás, mint az elválasztás által a házassági szerződés feltételei tényleg nem tartatnak be és a reform ellen felhozott érvek voltaképpen csak az elválás ellen irányulnak. A gyermekek helyzete, amelylyel a reform ellen érvelnek, ugy az elválasztásnál, mint az elválásnál teljesen azonos. Ugyanezt de Marcère 1888-ban tisztán és világosan kimutatta. Anélkül, hogy gondolt volna arra a lehetőségre, hogy huszonöt esztendővel később az ellenkező álláspontot fogja képviselni. A katolikus hívőknek természetesen jogukban áll, hogy az elválás ellen vallásos szempontból küzdhessenek, arra azonban semmiképp sincs joguk, hogy vallásos aggodalmaikat a más vallásúakra ráerőszakolják. Más részről a reform keresztülvitele semmiképpen sem csorbítja a bírák méltóságát, minthogy a törvényhozónak mindenkor szabadságában áll, hogy a már fennálló törvényeket a szűkséghez képest kiegészíthesse. Ez a kiegészítés annál szűkségesebb, mert egyes törvényszékek elvből elutasították és elutasítják a vagyon megosztásnak elválásra leendő átváltoztatására irányuló kérelmeket, úgy, hogy a törvényszékek ebben a kényes kérdésben egyöntetű eljárást kövessenek.

A miniszter felszólalása után Béranger újból a javaslat elvételét kérte.

— **Nagy csőd.** Veszprémben a mintegy félszázad óta fiennálló Rosenberg Adolf fiaii veszprémi bór-nagykereskedő cég közel negyedmillió passzívával csődbe jutott. Mivel a cég tulajdonosát, Rosenberg Zsigmondot az a gyanu terheli, hogy az anyagraktár egy részét a hitelezők elől elvonta és mivel az aktívák csak körülbelül 30.000 koronát tesznek ki, dr. Sándorfi Kázmér főmeg gondnok feljelentésére a központi vizsgálóbíró ma Rosenberget letartóztatta. A letartóztatást a vádtanács jóváhagyta.

— **Hajók balesete az Adrián.** Az Adrián történt többrendbeli hajó-balesetről érkezik távirati értesítés. A „Carpathia” gőzös a fumei kikötőbe való megérkezésekor nekiütődött a part mellett horgonyzó „City of Ketos” angol gőzösnek. A gőzös könnyebben megsérült. A Carpathia 152 főnyi legnagyobb-részt angol kirándulókból álló utastársaságot hozott Fiuméba. A magyar-horvát hajótársaság „Stefánia” gőzöst, amely Fiuméből Abbáziába szállítja az utasokat, vasárnap az a baj érte, hogy gépjének hajtórudja eltört és utját nem folytathatta tovább. A baleset az utasok körében nagy riadalmat keltett és jó sokáig tartott, amíg a kikötőből megérkezett a segítségzős, amely a türelmetlen és nyugtalankodó utasokat felvette és tovább szállította. A „Stefánia” ma reggel újabb baleset történt. Alig hogy a hajó kiért a kikötőből, a gépházban a kazán egyik csövén hirtelen nagy erővel kitódult a gőz, ami könnyen kazánrobbanást idézhetett volna elő. A kiáradó gőz a fűtőt leforrázta. Az utjában megrekedő hajónak csakhamar segítségére sietett a kikötőből a révhatóság Klotild nevű gőzöse és visszavontatta a révbe.

— **A csernoval bűnpör.** Ma a csernovali bűnpörben a tanuvallomások befejezték. A törvényszék felolvastatta Hlinka András üldöztetésének következményei című s a Slovenski Devnik amerikai lapban megjelent cikkét, melyet október 27-én este Fulla Máté a csernovali templom falára ragasztott és amelyben a bíróság által elítelt Hlinka András egyházi üldöztetésének következményeit sorolják fel. Aztán a vád- és védbeszédekre került a sor; az ítéletet valószínűleg kedden hirdetik ki.

— **Megsebesített diplomata.** Szaloniki táviratok jelentik, hogy Aszkitis ottani görög főkonzuli első dragománt, a konzulátustól mintegy 60 méternyire két férfi revolverlövésekkel halálosan megsebesítette. Aszkitist az ottani kórházba vitték, ahol nem sokára a görög főkonzul és a rendőrségi prefektus jelentek meg. A dragomán ma reggel belehalt sebeibe. A gyilkos megmenekült. Az esetben politikai gyilkosságot és a bolgár bizottság művét látják. A görög főkonzul a polgári ügynökönél és Hilmi pasa főfelügyelőnél panaszt emelt és szigorú vizsgálat indítását követelte. A polgári ügynökök, Hilmi pasa és több konzul résztvételük és a gyilkosság felett érzett megbotránkozásukat fejezték ki a főkonzulnak. Több gyanus személyt már letartóztattak. A szaloniki és az athéni görög lakosság közt a gyilkosság erős izgatottságot keltett.

— **A jubileumi koronák bevonása.** Bécsben néhány nap óta híre jár, hogy azokat az egykoronásokat, amelyeket az osztrák császár hatvan esztendei jubileuma alkalmából ez évi január elsején hoztak forgalomba, be fogják vonni. Mint értesülünk, ez a rendelkezés abban találja magyarázatát, hogy az érmeiken hibát fedeztek fel. Még eddig fel nem derített tévedés folytán ugyanis elfelejtették az uralkodó homlokát a szokásos babérokoszorúval átfenni és ezért most az egész jubileumi koronás készletet kivonják a forgalomból.

— **Árvíz.** A hirtelen beállott nagy hóolvadás, amihez a folytonos esőzés is hozzájárult, a Maros vizét annyira megdagasztotta, hogy a Maros jobbpartján lévő községeket, különösen Solymost és részben Máriaradnát is minden pillanatban árvízveszedelem fenyegeti. A marosmenti községek lakosai éber figyelemmel kísérik a víz emelkedését és a hatóság veszedelem esetére megtett minden óvintézkedést.

— **Kossuth- emléktábla Miklósfalu.** A mosonmegyei Miklósfalu község közönsége, annak emlékére, hogy Kossuth Lajos 1848. évi október 9-től 23-ig az ottani róm. kath. plébánián tartózkodott s ugyanott Moga, Holsche tábornokokkal, gróf Teleki-vel s több mágnással s a honvédelmi bizottmányval az Ausztriába való bevonulást elhatározták, emléktáblát állított a róm. kath. plébánia épületén. Az emléktábla-leleplezés nagyobb ünnepségek keretében e hó 15-én délután 2 órakor lesz.

— **Véres kimeneteli kardpárbaj.** Sárváron az ottani Korona-vendéglőben véres kimeneteli kardpárbajt vívott Scheier Berthold czukorgyári tisztviselő Hirsch György magántisztviselővel. A felek könnyű olasz karddal kétszer csaptak össze, a második csapásnál Hirsch éles vágást kapott az arcára. Vér borította el, minek folytán az orvosok kimondták a harcoltélenséget. A felek nem hőkültek ki.

— **Márczius 15.** Az Első Kossuth Lajos jótékony asztaltársaság márczius hó 15-én d. e. tizenegy órakor avatja fel diszszáslóját az Ujvárosháza közgyűlési termében. A zászlóánya ómoraviczai dr. Imrédy Kálmáné. A zászlóavatás után diszközgyűlés lesz, amelyet diszebéd követ. Este a Wesselényi-utca 17. sz. ház disztermében márcziusi ünnepély lesz, amelyet táncz követ.

A Kurucz Ijia társasága márczius hó 15-én este fél nyolcz órakor a Baross-tér 2. sz. a. levő József-főherceg szálló disztermében ünnepélyt tart. Az ünnepi beszédet Szilágyi Károly fővárosi bizottsági tag mondja. Fellépnek Turcsányi Olga és Görög Olga. Az ünnepély műsora tizenkét pontból áll. A délutáni ifjusági ünnepélyen a Kurucz Ijia társasága részéről a Múzeum-kertben beszédet tart Melha Armand elnök, a Márcziusi esküt szavallia Weisz Ferdinánd alelnök, a Pilvax-kávéházban Varga Lajos másodelelnök beszél, Lenczi Simon szavall. A Petőfi szobornál Mészáros Lajos mond beszédet.

— **Visszaélés Herczeg Ferencz nevével.** Herczeg Ferencz a mai lapokban kijelentette, hogy a nevével valaki visszaél akkor, amikor egy vezércikk-gyártó vállalat elnökévé tette meg. Most Schröder Hugó fővárosi tisztviselő, aki a vállalkozás élére állott, kijelenti, hogy őt is félrevezették, mert többen azt mondták neki, hogy a vállalat élén Herczeg Ferencz áll. Félrevezetői ellen — ugymond — megteszi a megtorló lépéseket.

— **Megostromolt vendéglő.** A Madáchi-utca 16. számú házat a lakók bojkottálják, mert a háziur fel-emelte a házbéreket. A béremelésben része volt Glück Vilmos korcsmárosnak is, akinek a Madáchi-utca 12. száma alatt van a vendéglője. A lakók most megtudták, hogy Glück azon fáradozik, hogy a bojkottált ház lakásait kiadja. Ez annyira felingerelte a lakókat, hogy tegnap este megostromolták Glück korcsmáját, az ajtókat, ablakokat betörték és az üzlet berendezésében is nagy károkat okoztak. Mire a rendőrség kivonult, a tüntetők elvégezve dolgukat, széjjeloszlottak.

— **Kormányok képvisellete a nők nemzetközi választójogi kongresszusán.** A hollandiai külügyminiszterium a világ összes parlamentjeit meghívta az Amsterdamban június hó közepén rendezendő női választójogi kongresszusra. A magyar parlamenthez külön meghívót intéztek. A kongresszus rendezése már több ország részéről kapott félhivatalos értesítést, hogy parlamentje képviselteti magát a nők választójoga érdekében összehívott kongresszuson.

— **A meiningeni színház égése.** A tűz, amely a meiningeni színházban pusztított és amelyről mai számunkban írtunk, tetemes károkat okozott a színházban. Elpusztult egy része a drága butoroknak és elpusztult sok finom jelmez. A dekorációkat, a „Messinai menyasszony” és a „Rómeó és Julia” diszleteinek kivételével sikerült megmenteni. A tűz keletkezésének oka még nincsen kiderítve.

— **Házasságok.** Dr. Szönyi László, a Magyar Nemzeti Múzeum segédőre eljegyezte Eperjessy Etuskát, Eperjessy Károly székesfővárosi államrendőrségi kapitány leányát.

Dr. Laurovics Zoltán orvos eljegyezte Günther Matildot Budapesten.

Dr. Singer Béla, a Pester Lloyd munkatársa házasságra lépett Várad Margittal, a magy. kir. Operaház tagjával.

Sövényházi Hoszu Lajos, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének tisztviselője eljegyezte Illés Gyula műépítész leányát, Ilonkát Budapesten.

Humayer Mihály és Kovács Friduska e hó 8-án keltek egybe Budapesten.

Back Rafael, a Back és Baracs budapesti olajgyári cég belfagya, eljegyezte Miskolczi Rács József dr. özvegyének leányát, Aliszt.

Garai Adolf fővárosi kereskedő eljegyezte Dukás Alajos bicskei földbirtokos leányát, Teruskát.

— **Záró gyorsírókurzusok.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület márcziusban új tanfolyamokat nyit, amelyeken a júniusi záróvizsgáig még teljes kiképzés nyerhető a magyar és német gyorsírásban, fogalmazásban, az összes írógéprendszerek kezelésében és a gyakorlati kereskedelmi szaktárgyakban. A most kezdődő német vitairási tanfolyam órái d. e. 9—10-ig vannak. A tanév végén a növendékek egyesületi oklevelet nyernek s a jó sikerrel vizsgázó növendékeket az egyesület helyezi el. A tanfolyamok helyisége kizárólag a Liszt Ferenc-tér 10. sz. alatti, parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger Szakiskola; más hasonló iskolákkal, amelyek az egyesület népszerűvé vált elnevezéseit és hirdetéseit használják czégérül, nincs összeköttetésben az egyesülettel.

— **Ellopott patronok.** Pétervárott a tűzértség raktárakban nagy hiányokat fedeztek föl. Konstatálták, hogy husz millió patronból csak négyezer van raktáron.

— **Selyemtolvaj leányok.** Az utóbbi időben több átvatárkereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy üzletükből rendszeresen lopják a selyemáru. Végzámra tűnnek el a drága selymek, értékes selyemkendők, csipkék. Legtöbb holmit, több ezer koronát ért a Fischer Simon és társa, továbbá a Szénási és Bárczai cégéktől loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást, de a tolvaj nem tudta tetten érni. Erre a rendőrség elrendelte, hogy a detektívek figyeljék meg a zálogházakat. Tegnap délelőtt a detektíveknek föltűnt, hogy két elegánsan öltözött leány egy vég selymet zálogosít el a József-körút 2. számú zálogházban. A leányokban bolti tolvajnöket ismertek föl, akiknek már többször volt dolguk a rendőrséggel. A leányokat erre igazolásra szólították föl. A meglepett leányok azt mondták, hogy Fűredi Jolán és Fűredi Teréz a nevük és színésznők. A detektívek elmentek a leányoknak a Népszínház-utca 53. szám alatti lakására, ahol tömérdek selymet és több zálogzédulát találtak. Erre a főkapitányságra vitték őket, ahol megállapították, hogy a két nő testvér. Az egyik Vucs Erzsé, ötször büntetett, Budapestről kitiltott himzönő, aki legutóbb Neudorfban két és fél évi fegyházat ült; Mezőhegyesen született s most 24 éves. A másik Vucs Róza, moóri születésű, 18 éves porcellánszinező. A rendőrségen még javában vallatták a két tolvaj nővért, amikor a detektívek délután, ugyancsak a József-körút 2. számú zálogház előtt elfogtak egy harmadik tolvajnőt is. Elegáns fiatal leány. Amikor kiment a zálogházból, eltépte a zálogjegyet és elhajította az utcán. Ez hívta fel rá a detektívek figyelmét. Igazolásra szólították. A leány felháborodva tiltakozott a zaklatás ellen. Elmondotta, hogy Beleznai Belezna festőművész felesége. A férje most Münchenben tartózkodik. A detektívek erre nyomban leleplezték, hogy a valódi neve Gálfi Mari. A detektívek bevitték a főkapitányságra s ott megállapították, hogy tényleg Gálfi Mari 27 éves rosvott multu, négyszer büntetett tolvaj, aki artistanőnek adja ki magát. Lakott már Münchenben, Prágában, Drezdában, Bécsben és Budapesten és mindenütt lopásból élt. A leányok beismerték, hogy rendszeresen megdézsmálták a divatáru-üzletek áruit.

— **Egy iskola veszedelme.** Kicsi hija, hogy New-Yorkban olyan rettenetes katasztrófa nem történt, mint amilyen a clevelandi szörnyű katasztrófa volt. New-Yorkban ugyanis tegnap tanítás idején tűz támadt egy külvárosi ötemeletes iskolaépületben. A tüzdrillnek köszönhető, hogy a 896 növendék a legnagyobb rendben, minden baj nélkül jutott ki az utcára. Egy perc és tizenegy másodperc alatt a sok iskolásgyermek, dalokat énekelve, nyugodtan levonult a lépcsőn és a folyosón át, amelyet már sűrű füst töltött meg. Pániknak nyoma sem volt. A tüzoltóság egyébként rövid idő alatt elejét vette a tűz terjedésének.

— **Kifosztott leány.** Az éjszaka az újpest-rákospalotai vasúti állomásra vonatra várakozott Jucukucza Julia 23 éves munkátalan cseléd. Az állomáson megismerkedett egy munkáskülső emberrel, aki a leányt sétára hívta. Amikor séta közben az állomás közelében lévő örházhoz értek, a legény megrohanta a leányt és merényletet akart ellene elkövetni. A leány védekezett, segítségért kiabált, mire a legény letépte a cseléd ruháját, majd 3 korona 50 fillér pénzt elrabolta. A merénylet nyomozza a rendőrség.

— **Vasúti katasztrófa.** Kanandy állomás mellett tegnap a Taskendből jövő postavonat kisiklott. A postakocsi lehullott a töltésről. Tizenkét személy életét vesztette, negyvenhárom megsebesült, ezek közül harminczhat súlyosan.

— **A szegénysorsu tüdőbajosoknak.** A József Főherceg Szanatórium-Egyesület javára újabb következő nagyobb adományok folytak be: a Posta-és Táviratalkalmazottak Egylete ágyalaptványban 10.000 korona, dr. Freund István 2000 korona, az egri bibornok-érsek templomi gyűjtéséből 1632 koronát küldött, ifj. Ugron Gáborné, Pleheisz Gusztávné, Koller Sándorné, Jákó Gézáé 1000—1000 koronát meghaladó összeget küldöttek be az emberbaráti alapnak, mint a megtartott mulatságok jövedelmét. De a farsangnak legnagyobb sikerű mulatsága Diósgyőrött folyt le, ahol Szeptik Mátvásné urnő buzgó fáradozásából 2700 koronával gyarapodott a szegény sorsu tüdőbetegek emberbaráti alapja.

— **Halálra táncolta magát.** A csehországi Warnsdorfban hushagyó kedden tragikus módon ért véget az „Austria-Saal“-ban rendezett táncmulatság. Esztendő óta szokásos, hogy a farsangi mulatságok alkalmával versenytáncolást is rendeznek. A mostani versenyen Ebelsbacher Karolina, fiatal 20 esztendő leány nyerte el a kitűzött díjat, mint aki legtovább, egy óra és tizenkét perczig, táncolt egyfolytában. A mikor a leánynak a díjat átnyújtották, hirtelen összeesett és meghalt. A tulságos megerőltetés ölte meg.

— **Rablás.** A kőbányai felső pályaudvaron szolgálatot teljesítő rendőrnél jelentkezett Rechterich Mihály huszonhat éves tót napszámos és a következő történetet mesélte el: Tegnap este a keleti pályaudvaron megismerkedett egy tüzérmesterrel, aki pálinkázni hívta, tizenegy órakor részegen föl szállottak a Rutka-felé induló vonatra, de Kőbányán a katoná leszállította a napszámost azzal, hogy rossz vonatra ültek. A katoná azután Rechterichtet kivitte a szántóföldre. Ott egyszerre előrántotta oldalfegyverét s rákiáltott:

— **Ágyonszurlak, ha nem adod ide a pénzed!** — Erre a napszámos átadta a katonának 11 korona pénzt és ládáját, amelyben 30 koronát érő fehérműje volt. A katoná ezzel távozott. A rendőrség a tényállás megállapítására megindította a vizsgálatot.

— **Halalozások.** A budapesti második kerületi főgimnázium tanára, ifjabb Reményi Ede, hosszas betegeskedés után meghalt negyvenhat éves korában. A holdgult fia volt Reményi Antalnak, az ismert publicistának. Meghalt. Somogyi Károly hatvanhárom éves volt. Egyike volt az ország legtekintélyesebb vidéki szingazgatóinak, aki Szegeden, Pécsen és más nagyobb városokban működött. Negyvenéves jubileumát 1904-ben ünnepelte s akkor a kormány is üdvözölte. Tavaly ősszel gégerákia támadt. Többször operálták s akkor a színházat átadta titkárnak, Erdélyi Miklósnak. A gyulai kórházban keresett gyógyulást, de állapota egyre rosszabbodott. Tegnapelőtt Gyuláról hazavitték Nagyváradra, ahová maga kívánkozott. Temetése hétfőn délelőtt lesz a színház előcsarnokában.

Lovag Jaxa-Uhamec Antal orsz. képviselő Lemberghen, volt tartományi marsallhelyettes 67 éves korában meghalt.

Bárczai Bárczay Sándorné szül. hevesi Hevesy Lenke 66-án. életének 30-ik évében, hosszu szenvedés után meghalt Budapesten.

— **Fővárosi Orfeum.** A márcziusi új műsor esztendő az utolsó helyig elfoglalt nézőtér előtt került színre. Merian kutyaszínháza és Humpsti-Bumpsi az a két szenzációs attrakció, amely különösen a gyermekvilágot vonzza. Vasárnap délután jótékony-sági előadás lesz a VIII. ker. közjótékony-sági egyesület javára, esztendő délután 2/4 órakor pedig ismét gyermek-matint rendez az igazgatóság a közönség köréből felmerült számos óhajnak eleget téve. Ez előadás tilos lesz a dohányzás és a hely-árak mérsékeltek.

— **Megöltek egy legényt.** A gorzsakopancsi pusztán Kiss László legénytestvérei kegyetlenül meggyilkolták. A gyilkosok azután anyjukat támadták meg és száz koronát elloptak tőle, aztán megszöktek.

— **Budapesti Cabaret-Színház.** A márcziusi új műsor számos kacagató bohózata, tréfája és cabaret-száma minden nap nagy közönséget vonz a Teréz-körúti Budapesti Cabaret-Színházba, úgy hogy ebben a hónapban eddig minden előadásra elkelt minden jegy. Különösen a politikai aktualitások, mint a „Wekerle mondta!“ című tréfa és a „Koalíciós oroslánok“ című része, a nagyhatású „Tingli-tangli“-nak keltenek hangos derültséget. De hasonló a sikerük Nagy Endre, László Rózi, Ferenczy Károly, Balogh Böske, Fábrián Kornélia, Sajó Géza, Huszár Károly, Gabányi László és Kövály Gyula magán-számainak is.

— **A Villand testvérek cirkusának** párisi társulata a jövő hét szombatián különvonaton Budapestre érkezik és e hónap 21-én, este 8 órakor tartja meg megnyitó díszelőadását. Aki egy kellemes estét akar majd eltölteni, az a Villand testvérek cirkusában talál kellemes szórakozást.

— **Társasutazás Olaszországba és Konstantinápolyba.** Az Idegenforgalmi Vállalat április 17-én Olaszországba, április 18-án pedig Konstantinápolyba indít társasutazást. E társasutazások sikerét már előre biztosítja az, hogy az utazás vezetősége mindenütt elsőrendű régi összeköttetésekkel rendelkezik, továbbá, hogy az utazások éppen abba az időbe esnek, amikor Olaszország és a török főváros is a legszebb látványosságokat nyújtják. Olaszországot ugyanis április hónapban a tavasz vidámsága és virágzó pompája, Konstantinápolyt pedig az teszi felele érdekessé, hogy ez időben legélénkebb ott a nemzetközi turista-forgalom. E társasutazásokról részletes felvilágosítás és prospektus a Magyar Kir. Államvasutak Menetjegyjárában (Budapest, Vízadó-tér 1.) díjtalanul kapható.

— **A téli fürdőevad a budai Sz. Lukács-fürdőben.** Február hóban számosan keresték fel a külföldről a Sz. Lukács-fürdőt, melynek forró-meleg kénforrása és természetes ásványiszap-fürdője télen is rendelkezésre áll a szenvedőknek, enyhülést és gyógyulást nyújtva. Felemlítjük azok közül, akik február hónapban ott laktak, a következőket: Casaneanu Mihály, Corabia; Popovici Georg, Sadova; Zamfirescu Iván és neje, kereskedő, Krajova; Neagu Ernő, Focsáni, Bömches Károly, gyógyszerész, Turn-Szeverin; Bucur Moise és neje, Braila; Belegradanu Sámuel, földbírtokos, Krajova; Gerke Vilmos, mérnök, Belgrád; Coserescu G. Mary, Turn-Szeverin; Brüll E. és leánya, Focsáni; Pavelescu Costache kereskedő, Bukarest; Sreckovits Lyubomir és neje, Belgrád; Smialovsky Valér és neje, főispán, Trencsén; Hiemesch Henrik, Brassó; okányi Schwarz Jakab, Budapest és még számosan, kik fáradsámaikat kipihenték, egészségüket acélozták és kellemesen szórakoztak e kiváló budai gyógyfürdőben.

— **Valódi brilláns ékszerek, ezüst evőeszközök, nászajándékoknak való dísztárgyak** tullelmezott raktár miatt előnyös részletfizetésre is kaphatók feltűnő olcsó áron Polgár Kálmán órásmesternél Budapest, Erzsébet-körút 29. sz. 2000 ábrás nagyképes album-árjegyzéket kívánatra bérmentve és díjtalanul bárkinek küld a cégvezetőség.

— **Evőeszközök és nászajándékoknak való dísz-tárgyakról** sok száz fényképpel tarkított albumot állított össze Polgár Kálmán órásmester. (üzlete és raktára Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz.) melyben a hazai ötvös-ipartermékek szép sorrendben fel vannak tüntetve. Ez a körülmény külön megemlést azért érdemel, mert Polgár Kálmán a „Magyar Védő-Egyesület“ tanúsága szerint a honi ékszeripar terjesztésén fáradozik. Aki tehát rendelésével nevezett céghez fordul, az nemcsak előnyösen vásárol, de egyben a hazai ipart is támogatja. — Lapunk olvasóinak közvetlenül Polgárhoz intézendő felszólításra a tekintélyes album-árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

— **Mechlovits és Fál uri szabó-czéget,** mely a rendeléseket pontosan intézi el, ajánljuk olvasóinknak.

— **Az előkelő világ kiváló előszeretettel** keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésve vannak és így tulkövetelés nem létezik.

— **Gichner János** (Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.) paplan-, vas- és rézbutorgyáros, kinél a legtartósabb és legszebb hazai gyártmányú árucikkek oly olcsó áron kaphatók, hogy azokat bárki is beszerezheti. Megkapta a legújabb árjegyzéket?

— **Csunya kezű nők** 3 nap alatt bársonysima és hófehér kezeket kapnak, ha a Kerpel-kézfinomítót használik. A Kerpel-kézfinomító jószágát számtalan elismerőlevél és a főváros legszebb színésznőinek nyilatkozatai igazolják. 1 üveg ára 90 fillér. Kerpel bőrfinomító mosdó-szappan 3 drb 1.30 korona.

— **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermekorna és vivásra.

— **Zászlók, czimerek,** minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **Véredényelmesedés** (arteriosclerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket stb.-t. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmesedésben tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben beírta a napi és orvosi szakajátok az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvostanár magas feszültségű villamos árammal a betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élet-tani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisationnak neveznek, teljesen fájdalomtalan és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is be-igazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei: dr. Hönig Izó budapesti elektrotherápiai intézetében (Károly-körút 24.), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

Tanács egy férjnek.

(A „Demokrat and Chronicle“ című lapból.)

Ha nőd egy déiben nagy örömmel mutat egy rózsaszínű dobozt, a melylyel a bácsikája lepte meg, s a mely amerikai porcellán poudorral van tele, — légy meggyőződve, hogy a poudert igaz, — de a bácsi hamis.

Amerikai Porcellán Poudert Részvénytársaság Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.

Abbáziai divatlevél.

Budapest, márczius 7.

A szerint, amint a bőra és sirokkó váltakozva fujnak hol észak, hol dél felől, a szerint váltakoznak az asszonyi silhouettek a Súd- és Nordstrandon. Vannak napok, amikor a Stefánia kertje virul a déli verőfényben, a kaméliabimbók felpattannak s halvány szírmu rózsák ontják illatukat. A bokrok alatt mindenütt ibolya kéklík s az ég azurszínű, a tenger pedig üvegszerű sima felületű. Ezekon a napokon lekivánczolunk a felső kabát s előtűnnek a fehér csipke- és lingerie-bluzok. Szalmakalapot még igen keveset látni, Párisban és Nizzában még mindig küzd egymással a kis és nagy kalapok pártja s a divatárusnók így csak tapogatózó óvatossággal rendelik meg a modelleiket. Annyi azonban bizonyos, hogy úgy a kis, mint a nagy karimájú kalapoknak a feje olyan magas, mint amilyen vagy husz esztendő előtt volt. A kup- vagy gulaalaku forma egymás fölé varrott tüllrüssökkel vagy sűrűn behuzott szalagdiszszal van befödve s az elől vagy oldalt kissé felhajtott karimára magasba törő tolltűzkek vannak tűzdelve. A tegnap megtartott utolsó karnevál-ünnepségen ugyan lehetett látni néhány durva, színes szalmából összerótt nagy kalapot, tulajdonképpen rózsas- és ibolya-diszszal. Ezek a virágok, különösen a rózsák oly csodaszépek és művésziesek, hogy négy-öt darabnak az ára — körülbelül egy kalap díszítésére elegendő — száz koronára rug.

Utcai ruhákban a csikos, vagy bordűrös angol kelmék dominálnak. Szépek a nagy kockás aljak is, melyeket előtű kabátokhoz viselnek. Sötétkék fehérral, lila egérszürkével, tenyérszíni nagyságu kockákban. Az aljak csaknem mind berakottak s a kabátok hosszúak, jóval térdnél alul érők. Egy igen szép kosztümöt láttam, melynek a szoknyája zöld és fekete kockás kelméből készült, kabátja pedig hosszú, reformszabású angol grosgrain selyemből, csaknem teljesen elfödve kézzel himzett fekete ornamentumokkal. Egy másik sokat megbámult toilettet szürke cheviotból készült marino-kék zsinórdiszszal és ugyanilyen színű bőrmellényvel. Feltűnést kelt egy japáni diákleány öltözködése, aki a saját artiztikus érzése szerint egyeztetni össze az európai és ázsiai divatujdonságokat.

A napokban itt vetett horgonyt a Thalia Lloyd gőzös, partra szállítva Olaszországot járó utasait s ezeknek tiszteletére bált rendezett a fürdőbizottság. A bálti toalettek még mind a téli divat jegyében voltak s csak a fodrok lankadsága, a csipkék tónusa jelezte, hogy a tél uralkodása letűnőben van. Borus, hívős napokon a kabátok minden fajtáját láthatni. A hosszú seal-kabátok, astrakán boberók, redős látogató köpenyek vagy gummi- és bőr-kabátok, mind-mind megérnek egymás mellett. A fiatalabb elemek legnagyobb részt fehér kötött sportkabátban járnak, bőrbefoglalással vagy pedig előtű színű gallérral és manzsettával. Ezek a kabátok épp oly alkalmasak, mint a milyen melegtartók. Nem gátolják a mozgást és különösen hosszú sétákra, evezésre és tenniszezésre igen alkalmasak. Egész piczi babák csak úgy hordhatják, mint felnőttek s minden árbán, minden kivételben kaphatók. Kalap helyett legtöbbször széles és lapos angol sapkákat hordanak hozzájuk, melyek könnyűek és az elesomagolásnál nem sok nehézséget okoznak. Luxust és változatosságot tulajdonképpen csak a fátyolviselésben fejtnek ki, amelyeket a legkülönbözőbb színekben és formákban hordanak. Halványkékét, zöldet vagy ibolyaszínűt a szőkék, bíborvöröset, szürkét vagy sárgát a sötétszínűek. Gazeből, crépe de chineből, illuzióból, durva és finom recze-tüllből, nagy chenilla pettyekkel vagy finoman szőtt apró mintázattal, csipkeszövetből és minden elképzelhető erre alkalmas lengye anyagból. Vannak gömbölyűre szabottak, melyek mint a függöny esingnek alá a karimákról, vannak hosszú sálszerűek, melyekbe törökösen be lehet burkolódzni vagy biedermeieresen, a filett lekötvé, az áll alatt összebogozva viselni. Nagyon sok variációt képeznek ezek a libegő színes pókhálósövetek, melyek sokszor jótékonyan takarják el az enyészet kegyetlen jeleit, vagy emelik ki az ifjuság mosolygó varázsát.

Vera-Violetta.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Ártatlanok.

(Színmű 3 felvonásban. Irta: Fényes Samu. Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.)

Budapest, márczius 7.

Ugynevezett forró est volt ma a Nemzeti Színházban. Híre járt, hogy a Szent Imre-Egyesület demonstrálni akar Fényes Samu új darabja ellen. Be is vonult néhány tagja, nem tudom emek az egyesületnek-e, vagy más egyet tagjai-e. Azonban a demonstráció pusztá hírére is azonnal szervezkedett az ellentábor. Szociálista munkások százai foglalták le a karzátokat. Minden jel arra mutatott, hogy nemcsak a színpadon, de a nézőtérben is le fog játszódni valami. Mindiárt elején konstatalnom kell, hogy az, ami a nézőtérben lejátszódott, legkisebb részleteiben úgy, mint egészében, nagyobb igazságot fejezett ki, mint maga a darab. A nézőtérben a társadalom farkasszemet néző elemei ütköztek össze. Ezt az összeütközést a most folyó kemény társadalmi harc szenvedélye idézte elő. Akik a nézőtérben szóhoz jutottak, azok benne vannak a harc kellő közepében. A szociálisták szervezeten, vezetés alatt vonultak föl. Sokan is voltak; domináltak is a helyzetet. Minden szót, mely a színpadról elhangzott s melylyel a szerző a mostani társadalmi rendet ostorozta, zúgó tapsal kísérték. Ebbe a tapsba belevegyült egy-egy félénk, de azért hallható fiúty is. Felvonások végén irtózatossá tapsviharral hívták a szerzőt, aki meg is jelent a lámpák előtt. A földszint és a páholyok közönsége rezerváltan viselkedett; nem csatlakozott sem a demonstrálókhoz, sem az ellentüntetőkhez. Ez a publikum a darabot nézni ment a színházba és nem elegyedett a harcba, mely a nézőtérben lefolyt.

Felvonások közben, a színet alatt, mely az első és második felvonás közt beállt, a demonstráció tettelegességre fordult. A karzaton csoportok képződtek s csakhamar öklök emelkedtek egymás ellen. Össze is kapott néhány ember s formális yerkedés támadt. Rendörök és dektívek gyorsan közbeléptek s a rend helyreállt. Az előadást ez a csipős kis intermezzo nem tudta megzavarni. De a hangulat mindvégig izgatott maradt.

Külön választom azt, ami a nézőtérben történt attól, ami a színpadon lejátszódott. A darabról táplált véleményem nem változtat az, hogy kivonultak tüntetni és ellentüntetni. A darabban kétségtelenül sok dolog van, ami a szociálistáknak tetszhetett és sok olyan, ami a Szent Imre-Egyesületnek nem tetszhetett. De azért kétség nem fér hozzá, hogy a szindarab gyöngye alkotás. A demonstrációnak az volt a kiinduló pontja, hogy elhíreszteltek valamit a darabról. Azt, hogy a szabad gondolkodás kifejezője.

Tisztelet-becsület minden szabad gondolatnak, mely röghöz nem kötődik s csak szikrányi világozással járul is hozzá, hogy a sötétség eloszoljon s az emberiséget segítse meg előre és fölfelé való haladásában. Pusztuljon minden maradás s még sokak által érinthetetlennek vagy szentnek mondott hagyományokat sem tudok becsülni, ha azok elállják a világozás terjedését. Egy, csak egyetlen dolgot tartok modern gondolkodóhoz méltónak: az igazság keresését ebben a zürzavaros világban, ahol igazság és gátló hagyomány úgy összekeveredik, hogy egyiket a másiktól csak éles elmék tudják megkülönböztetni.

Fényes Samu ma bemutatott színművének első felvonása után abban a véleményben voltam, hogy a szerző be akar világitani azoknak a boldogtalannak lelki világába, akik a társadalom körén kívül rekedtek. Azt hittem, be akarja bizonyítani, ha ríkióan festett képekben is, hogy a rabviselt ember is ember; hogy annak a vívódásai is ember vívódások, annak a fájdalomai is megérdemlik az emberi szájalmat és részvétet. Az első felvonás ezt a hatást tette

rám. S noha a gondolat éppenséggel nem új, noha ugyszólván el van kopatva és el van csépelve, mégis föltehettem, hogy szabadgondolkózó művével van dolgom, aki minden névvel nevezendő előítélettel leszámolt.

De elborulva s mindjobban elkedvetlenedve láttam, hogy minél inkább halad előre az akció, annál torzabb, képtelenebb, hogy ne mondjam; hóbotosabb az, ami a szerző szeméi előtt lebegett. Ez már nem exaltáció, nem is elferdült, a pesszimizmus által eltorzított világnézet, hanem egyszerűen a patológia körébe eső sirbolt-szagu aberráció, amely fölött hamar napirendre kell térni.

Nem mond a szerző sem többet, sem kevesebbet, csak azt, hogy nincs becsület ezen a világon, csak a fegyházban. Csak azokban a szomorú házakban, ahol az élőhalottak tanyáznak, dobognak igazi emberi szívek és másból, mint ott, sem a tisztesség, sem a becsület ideája föl nem támadhat, meg sem születhetik, ki sem alakulhat. Mit akar ezzel Fényes Samu? Hová akarja vezetni az emberiséget, ha ugyan más czélja is volt, mint darabot írni? Csak nem akarja kitanítani az igazságra törekvő emberiséget, hogy kövessen el mindenki valami főbenjáró vétket és csukassa magát a fegyházba, mert különben nem válhatik belőle tisztességes ember! Ha nem ez a tendencia vezette, kérdem: mit akart voltaképpen? Hagyjanak békén bennünket azok a nyakatekert gondolkozású filozófusok, akik azon jajgatnak, hogy nem értették meg, vagy félreértették őket! Mindig abban van a hiba, akit meg nem értenek. Mert vagy nem alakult ki benne világosan a gondolat, melyet ki akart fejezni, vagy ügyetlenül, dadogva fejezte ki magát. Iróembert éppen az különböztet meg másoktól, hogy félre nem érthető módon fejezi ki gondolatait, eszméit, vagy érzelmeit. Ha tehát nem érteném meg kellőképpen Fényes Samu tendenciáját, azért én nem vagyok hibás vagy felelős, hanem ő.

De tartok tőle, hogy nagyon is megértetem és ez az, amiért darabját a dramatizált hóbotok közé sorozom. Ez a világ kétségtelenül sok megnevezhető és megnevezhetetlen nyavalyában slynlődik. A társadalom sok sebből vérzik; álnokság, hazugság, hipokrizis, haszonlesés, hiuság bizonyára nagyobb szerepet játszik keleténél. De azt állítani, drámai képbén bemutatni, hogy ebben az uralkodó társadalomban nincs becsületes ember egy sem, nincs tisztességes lelkű és elméjű individuum, csak azok a kiválasztott tisztességesek, akik fegyházba kerültek, oly eltévelyedése az itélkezésnek, amelyet derűtlenség nélkül fogadni nem lehet. Hozzájárulok ahhoz, hogy nem minden bűn, amit a társadalom vagy a törvény bűnnek bélyegez; sőt tudom, hogy vannak bűnök, amelyek erényből fakadnak, erényszámba is mennek, ha a törvény büntetéssel sújtja is. Mindehhez, ismétlem, hozzájárulok, de tisztelettel visszautasítom azt a tételt, hogy a fegyház az igazi erénynek és becsületnek temploma. Bűnbe sodorhatja a becsületes embert is a szenvedély, a nyomor, a létért való harc, a hirtelen harag, de sem a paloták, sem a kunyhók, sem a műhelyekből annyira ki nem vészett még a becsület fogalma, hogy azt kellene mondani: ha becsületes lényeket akarsz látni s azzá akarsz lenni, eredi a fegyházba.

S miután Fényes Samu csak ezt akarta bizonyítani, darabjáról ezek után valóban sok mondanivalóm nincs. A beszámolás historikumához tartozik, hogy röviden vázoljam, mi ment végbe ma a Nemzeti Színházban.

Jó módban élt valamikor egy magyar gentri. Felesége, gyermeke (egyetlen fia) volt s többet költött, mint amennyire volt. Sikkasztott tehát. Ez mindennap előfordul. Fejlesztésére ítélték, ahol hét esztendeig ült. Mielőtt bevonult a gyászos épületbe, a fiát örökbe adta egy emberséges embernek. A fegyházban nem annak a tudatára ébredt, hogy vétke miatt került oda, hanem arra, hogy ő voltaképpen becsületes ember. A többi a gaz fickó, aki oda kiinn szivja a szabad levegőt. Kikerülvén a fegyházból, Amerikába vándorol. Ott néhány millió dollárt gyűjt és hazajő a feleségével. Itthon feyháztelepet rendez be. Mindenki menhelyet talál itt, aki feyházból kikerül. Együtt ül velük asztalhoz, együtt dolgozik velük, együtt is érez velük. Valamennyiről kideríti, hogy becsületesek. Ellenben mindenki más szól, aki a darabban szerepel, s aki nem volt még feyházban, kiderül,

hogyan hasznos, önző, szemérmes gazember, bujálkodó, hazug hipokrita. Még a saját fia is az, hisz ő sem ült még feyházban. Ez a fiu, miután nevelőapja önkézzel vetett véget életének, megtudja, hogy ki az igazi apja-anya, szülei házába kerül. Menyasszonya van, aki szereti, s akit ő is szeret. Mindamellert bujálkodni akar az apja házában lévő egyik cselédleánnyal. El is csábítja azt. Nem tudván, mit csináljon az életével, el akar utazni. A menyasszonya el akarja hagyni; nem azért, mert rájő, hogy a legénynek a cselédleánnyal viszonya van, hanem mert emberséges voltában csalódott. Elutazása előtt véletlenül utjába akad egy öreg feyhencz, aki meg akarja ölni, mert a cselédleányt elcsábította. A vén izgága feyhencz kezéből kicsavarja a kőst s annak a szívébe mártja. Gyilkossá lesz. S ha nem tudta eddig, hová menjen, most már tudja: a feyházba. Menyasszonya most már a nyakába borul. Hála az égnek! Most már elkövetett olyasvalamit, amiért feyházát érdemel. Most már bizonyos, hogy emberséges ember; becsületes és tisztességes. Érdemes arra, hogy igazi nő mély és forró szerelemmel csüngjön rája. A leány oda van a boldogságtól, mert a vőlegénye gyilkossá lett. A darabnak vége. Mi pedig azt kérdezzük, hogy színházban voltunk-e, vagy farsangi játékot láttunk? Gyilkosság, rablás, gyújtogatás, sikkasztás miatt jut-e valaki feyházba, az teljesen egyre megy. Földolog, hogy feyházba jusson. Ez az egyetlen garancia, a szerző fel fogása szerint, hogy a becsület igazi fogalma kialakuljon benne.

Aki ezt világnézetnek, vagy a hazug hagyományokkal való szakításnak tartja, ám teljék benne öröme. Én, a magam részéről ezt oly eszméleti és itéletbeli eltévelyedésnek tartom, amely szomorúan jellemzi a józan ész kisiklását, elcsusamlását. A szabad gondolkodás örve, ürügye alatt ilyen kirucszanást elbúitani csakugyan nem lehet. S még az sem kárpótolja a nézőt, hogy a darab, mint színházi munka megállja helyét. Mert akezióban, leleményben, színházi szituációkban szegény darab ez. Mindenki filozofál, meditatál, dörömböl itt a gondolat körül, melyet a szerző kifejezésre juttatott.

Szerep van elég a darabban. Gál a feyházviselt gentry szerepében majdnem megtévesztette a közönséget. Oly hevülettel beszélt, oly emberi vonásokat tüntetett föl, mintha valóban az igazságot hirdette volna. Rákosi Szidi az anyai érzésnek és elragadtatásnak majdnem megrendítő kifejezést adott. Ő és Cs. Alszeghy Irma voltak azok, akik igazi embereket ábrázoltak. Cs. Alszeghy Irma úgy akkor, amikor gondatlanul kaczagott, mint akkor, amikor a reménytelen szerelem szomorúvá tette, természetes és elragadó volt. Iván is jól játszta az exaltált és szenvedélyes vén feyházviselt gonosztevő szerepét, noha itt-ott hanghordozásban, mozdulatokban tulment bizonyos esztétikai határokon. Odry a rabviselt gentry fiának szerepében egyszerűsége förekedett, ami játéknak nagy előnyére vált. Paulay Erzsike ma igen kényes és nagy finomságot igénylő szerepet kapott. Minden feladatot mondhatni bravórral oldott meg. Játékát jóleső melegség hatotta át, ami enyhítette a szerep eszmei részének képtelen voltát. Kisebb szerepeket kaptak Petthes, Helvey Laura és Gyenes.

Lehetséges, hogy a mai izgalmas estét több hasonló izgalmas est fogja követni. Lehetséges, hogy a szocialisták folytatni fogják a demonstrációt a következő előadásokon is. De ismétlem: az ő harcuk, amely a mostani korszak és a jövő korszakok harca, aránytalanul komolyabb, mint maga a darab, mely körül ma a nézőtérén a tülekedés folyt. Maga a darab nem fejez ki elfogadható világnézetet. Gyöngye szerkezeténél és tartalmi gyarlóságainál fogva régen a fejedés sirjába hullt már, amikor még azok az elemek, amelyek ma szemben álltak a néző-

térén, élet-halál küzdelmet folytatnak majd egymással. A kor szellemét nem a darab fejezte ki, hanem az, ami a nézőtérén lefolyt. És az egész mai előadáson nem is volt jellemző semmi más, csak az, ami a nézőtérén történt.

Timár Szaniszló.

A rendőrség már a délutáni órákban értesült arról, hogy a szocialisták, a Szabadgondolkodók Egyesületének, a Szent Imre-Körnek, valamint a Katolikus Ifjak Körének tagjai tömegesen vásárolják a jegyeket, hogy az előadás megtartását lehetővé tegyék. Az előadás alatt ötvenegy detektív szállta meg a színház különböző helyeit. Az udvaron hatvan főből álló kirendeltség volt elhelyezve, hogy az esetleges nagyobb rendezárnál azonnal kéznél legyen.

A közönség feszült érdeklődéssel várta a fejleményeket, mert hisz már tegnap mindenki tudta, hogy a mai előadást botrányba akarják fojtani.

Az első felvonás közepéig halotti csend volt a nézőtérén, mikor azután az egyik színész a következő szavakat mondja:

— Eladom a csizmámat és miséztetek érte.

Alig, hogy befejezte a mondatot, a harmadik emeleten egy öblös torokból hangzik:

— Csend legyen! Gyaláza!

Utána a pofonok áradata zudult a csendzavaró arcára, úgy, hogy az odasiető detektívek alig tudták kimenteni az illetőt. Az igazolásnál Szalay Ferencz Új-utca 20-ik szám alatt lakó építőipariszkolai tanulóknak nevezte magát. Egyébként tagja a Szent Imre-Körnek.

A kihallgató rendőrfogalmazó megkérdezte tőle, mért lármázott?

— Mert sérti a vallásos érzületemet — felelte a kidobott tüntető.

— Mi sérti? — kérdezősködött tovább a fogalmazó.

— Az, hogy miséről és csizmáról egyszerre beszélnek.

Mialatt a kihallgatás folyt, a közönség kíváncsian várta a fejleményeket. Az első felvonás után zajosan ünnepezték a szerzőt, ami azonban nagyon fájt Radó Gyula építőipariszkolai tanulóknak. Nem tetszésének abezug kiáltással és fütytyel adott kifejezést. Ő is olyan verést kapott, hogy szinte zugott tőle a második erkély és őt is detektívek mentették meg attól, hogy a közönség félholtra ne verje. Mikor Radó az igazolás után távozott az örszobából, csak ennyit dörömgött maga elé:

— Nohát, ha ma nem sikerült, elővünk holnap is!

Előadás után a tüntetők botokkal fellegyverkezve várták a szerzőt, de a rendőrség szétoszlatta a tömeget. A tüntetők az Esterházy-utczában újra összeyerődtek s visszakiálták Szepessy Lászlót, a „Mária-dalok szerzőjét”, hogy várja be Fényes Samu szerzőt és verje el. Szepessy csakugyan megjelent a színház hátulsó kapujánál, ahol azonban a detektívek, miután szándékát megtudták, erős megfigyelés alá vették. Szepessy jónak látta az esetleges verést elkerülni, fogta magát és megugrott. Hat embert előállítottak.

(*) Apponyi a Műcsarnokban. Gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter ma délelőtt látogatást tett a városi Műcsarnokban, hogy megismerje a londoni magyar kiállítás anyagát. A miniszter, aki nevével együtt jött el, a kiállítási palotában dr. Kadoosa-Lippich Elek miniszteri tanácsos, a bizottság elnöke, dr. Ambrozovics Dezső, a Képzőművészeti Társulat titkára és Déry Béla, a bizottság titkára fogadták. Üdvözlés után a miniszter az urak kalauzólása mellett megnézte a

hatalmas anyagot, amelynek a nagysága és a nívója valóban meglepte. Az anyag már teljesen készen áll a szállításra s azt hétfőn csomagolják is és nyomban utnak indítják.

(*) Jubiláris est a Magyar-Színházban. Ma este adták huszonötödik Földes Imre „A császár katonái” című darabját. A közönség zsufolásig megtöltötte a nézőteret s úgy a szerzőt, mint a főbb szereplőket, kik mindent elkövettek, hogy az előadást ünnepezzék, számtalanszor kitapsolták. A színház virágos hullt, a szerző babékoszorút kapott.

(*) A Színházakadémia vizsgálóelőadása. Délutáni előadás keretében, a Nemzeti Színház színházán mutatkoztak be az Országos Színházakadémia növendékei. A nagy színház, az emeltebb hangot követelő akkusztika még mindig zavarólag hatott az Uránia intimebb környezetéhez szokott növendékekre, de lassan belemelegedtek és fölengedtek a kothurnusos tónusból, melylyel a Szentivánéji álom fantasztikus hangulatát rontották. Csupán Váradi Ilke, Gerzso Szerén és Erdély Erzsike találták el kezdettől fogva a megfelelő játéksztylust. Váradi Ilkéről már többször megirtuk, hogy kinőtt a növendék-előadások keretéből, aminek ma csak újabb bizonyosságát adta. Gerzso Szerén Oberonja úgy megjátszásával, mint a mese-alak helyes interpretálásával kiváló volt. Mellettek még leginkább tetszett a közönségnek Erdély Erzsike játéka. A tündérek közül Hatschek Adrienne és Varga Irén tündek ki bájos színházi megjelenésükkel.

(*) Vizsgálóelőadás. A Rákosi-féle színházakadémia növendékei ma délután másodszor játszották a Nébátsvirágot, ismét telt ház előtt. A szereplőkről már multkor megmondtuk bírálatunkat, ezúttal nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni. A czimszerepben Németh Juliska nyújtott ismét kitünő alakítást. Dalait megüdvöztették és a felvonások végén többször hívták a lámpák elé az ifjú primadonna-jelöltet. Partnere, Dobos László feltűnt kellemes orgánumával. Jó volt még Tari Giza és Fenyvesy Jenő.

(*) Bajza-ünnep Gyöngyösön. Bajza József a költő és kritikus halálának félszázados évfordulóját imponáns módon ünnepezte meg Gyöngyös városának közönsége. Az ünnepély a főgimnáziumban folyt le e hó 3-án délelőtt a város intelligenciájának, a polgárságnak és az ifjuságnak jelenlétében. Mint előadók szerepeltek Rábel Mihály polgármester, Kodák János tanuló, Bogdány Ferencz tanár és dr. Bajza József Múzeum könyvtári hivataltok. Szavalt Hevesy Vilma urhölgy. Énekszámokkal közreműködtek a felsővárosi ifjuság énekkara Sebestyén Lajos vezetésével, a főegyházi énekkar Kóczian Jenő vezetésével és az ev. ref. egyházközség Raffay Dezső dirigálásával. Az ünnepély igen emelkedett hangulattal, lelkesen folyt le. Megható volt, hogy Bajza születésnapjának, Szücsinek egyszerű népe — a jegyző vezetése mellett — küldöttségileg képviseltette magát. Az Akadémia távirattal üdvözölte az ünneplőket.

(*) Wagner Cosima nagybeteg. Koburgból táviratozzák hogy Wagner Cosima, aki most a liguriai partvidéken van, Wagner Siegfriedhez érkezett magántelegramm szerint aggasztóan megbetegedett és a legrosszabbtól lehet tartani. Wagner Cosima leánya, Thode titkos tanácsos neje Heidelbergben a tudakozódásokra azt felelte, hogy az ő értesítése szerint anyja aránylag jól érzi magát.

(*) Sulamith Rahu. A sajtó elismerését, amely a Modern Színház új programját követte, eddig hét zsufolt ház hagyta jóvá. Az érdeklődés tagadhatatlanul, elsősorban az excentrikus marokkói táncosnő, Sulamith Rahu felé fordult; egyformán zajos tapsokkal fogadják mind a három tánczát, amelyek oly művésziek, hogy nudításuk föl se tűnik. Hasonló nagy sikere van a mulattató, rendkívül bájos zenéjű operettnek, a Pajkos griseteknek, valamint Berzák Árpád Harisnyakérdés című pajkos tréfájának és az All right című hatásos turidramának és a magán-

MOLL-féle SÖSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánlávót mellett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérn!

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan hánszer mindama gyomorbajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánlávót mellett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérn!

számoknak. A szereplők közül a közönség főleg Nyárait, Rózsa Lilit, Keleti Juliskát, Sarkadit, Győzőt tünteti ki tapsaival.

(*) **A Kossuth-szobor.** A Kossuth-szobor pályaterveinek felállítását a pályázó művészek a Városligeti Iparcsarnoknak erre a célra rendelt helyiségében ma befejezték és a bíráló bizottság nevében a kiküldött albizottság: Hauszmann Alajos, Stróbl Alajos és Zala György, továbbá Kégl Árpád főmérnök (előadó) a szoborműveket felállított állapotban átvette. A bíráló-bizottság albizottsága most a pályaművek költségvetésüket vizsgálja át és ellenőrző számításokat eszközöl, egyúttal pedig elkészíti a pályaművek műleírását. Ennek megtörténtével fog a bíráló-bizottság döntést végezni. A zsűri határozata április hó elejére várható.

(*) **A kedélyes kabareten,** az Ilosvai Hugó hírlapíró vezetése alatt álló kabaret-színházban a márciusi műsor nagyon tetszik. A kellemes kis színház minden este teljesen megtöltött közönség sokat tapsol a magánszámoknak és sokat kaczag a bohózatoknak, melyek közül a Furcsa kaland, Muri után és a Kasszakulcs címűek óriási sikert arattak.

(*) **Bemutató az Intim-színházban.** Szombaton volt az Intim-színházban Henry Bernstein színjátékának „Az én szobám”-nak bemutatója, mely nagy sikert aratott. A darab most naponta délután színpadra kerül, továbbá a Pesti lakás, Fecsegő és 16 új magánszám.

(*) **Gyermekszínház.** Holnap, vasárnap ismét színpadra kerül Földes és Palágyi bohózatos varázsszerege, a „Mek-mek szabó kalandja, vagy a három elvarázsolt királyleány”. Ugy a darab kiállítása, mint a darabban előforduló kitalált bohókás jelenetek sohasem tévesztették el hatásukat. A legutóbbi előadást teljesen zsúfolt ház tápsolta végig. Csütörtökön, március 12-én a műsor változatosságáért „Piroska és a farkas” című énekes és táncos varázsszereget adják. A Gyermekszínház legközelebbi újdonsága Hervay Frigyes „A hét holló” című bohózatos varázsszerege lesz. Jegyek válthatók a szokásos elővételi helyen és a színház helyiségében (VI., Révay-utca 18.). Az előadás négy órákor kezdődik.

(*) **Hangverseny-naptár.** A Budapesti Kamarazenekőr holnap, vasárnap délután 1/2 órákor rendezi hetedik zeneestjét a Deák-téri ev. iskola dísztermében. Műsora: 1. Strauss, Sonáta zongorára és gordonkára; 2. Goldmark, Suite zongorára és hegedűre; 3. Dalok, énekl. Bleuer Andorné; 4. Beethoven, vonós-ötös. Március 15-én, a szabadság-ünnep alkalmából a kör rendkívüli zeneestét rendez, amelyen kizárólag magyar szerzeményeket fognak előadni. Hangversenyin szívesen lát vendégeket a kör; vendégdíj ára 1 korona.

Róna Józsefné dalestélye hétfőn, március 9-én lesz a Royal-teremben. Jegyek a Harmonia zeneműkereskedésben, valamint az esti pénztárnál kaphatók.

A Cseh vonósnegyes kedden, március 10-én tartja az idén utolsó hangversenyét. Műsora: Popper c. moll op. 74, Beethoven a dur op. 18, Brahms c. moll op. 51 vonósnegyese.

A IX-ik filharmoniai hangverseny szerdán, március 11-én, este 1/2-8-kor lesz a Vigadóban Kerner vezetés alatt. Juhász Aladár tanár zongoraművész közreműködésével. Műsora: 1. Rimsky-Korsakov „Antar” szimfónia (először); 2. Bach szvit (H-moll) (először); 3. Liszt „Concert pathétique” Burmeister Rik. hangszerelésében (Juhász); 4. Berlioz „Le Corsair” nyitány.

Rendkívül érdekes hangverseny lesz március 12-én a Vigadó nagytermében a VI-VII. kerületi református templom alapja javára. Fellépésüket megígérték Csilla Teréz, Flattné Gizella, Szamosi Elza, Varsányi Irén, Várdi Aranka és Ilke, Hegedűs Gyula, Krausz Gusztáv, Mambing Gyula, Maday Gyula, Szabolcska Mihály és mások.

Március 15-én a szegénysorsú tudóbegek javára nagyszabású hangversenyt rendez a József kir. herceg szanatórium-egyesületének hölgybizottsága a Royal-szállóban. A hangversenyen a következő művésznők és művészek fognak résztvenni: báró Vay Nándorné, Thoman Istvánné, dr. Hajdu Marcellné, dr. Hoorné-Serédi Sarolta, Vajdits Sárika, Brown Eddie és Dienzi Oszkár. Hangverseny után az étteremben ingyen buffet áll a közönség rendelkezésére, cigányzene mellett. Jegyek a hölgybizottság tagjainál 6 és 3 koronáért kaphatók.

Gabrilowitsch Ossip az orosz hírneves zongoraművész március 16-án tartja meg a Royal-teremben hangversenyét a következő műsorrall: Beethoven Rondo g-dur, Bach Präludium a-moll, Sarabande e-moll, Gavotte h-moll, Chopin szonáta C-moll op. 35, Schubert Moment musical as-dur, Menüett h-moll, Brahms Intermezzo a-dur, e-moll, Rhapsodia es-dur Arensky Prés de la mer, Henselt Si oisoau jetais, Tschaikowszky ősi dal, Gabrilowitsch Thème varié.

Friedmann Ignác zongoraművész második hangversenyére a következő műsört állapította meg: Bach-Taussig Toccato és Fuga d-moll, Beethoven, Szonáta op. 90, Chopin, Jarprosutis jis-dur, 6. Etüde-Blonaise As-dur, Moszkowsky

Jongleure, Herzfeld Intermezzo, Friedmann op. 22. Elle danse, Serenade du Pierrot Marquis et marquise, Radmaga, Liszt, Waldesrauschen, Don-Juan.

Kasicsné-Durigó Ilona hangverseny-énekesnő március 18-iki dalestélyére, mely a Royal-teremben tartatik, nagyon érdekes műsört állított össze.

Marschalkó Rózsika ez ideig dalestélye iránt, mely március 20-án a Royal-teremben lesz, általános érdeklődés mutatkozik. Jegyeket ezen hangversenyekre a Harmonia zeneműkereskedés ad ki.

Marteau-Dohnányi március 19., 21. és 22-iki szonáta-estélyeire már csak március 15. estig lehet bérelni. 16-ikától kezdve csak az egyes estékre szóló jegyek kerülnek eladásra Rózsavölgyi és Társa valamint Alberti Kossuth Lajos-utcai zeneműkereskedésében. A hangversenyek a pesti Vigadó nagytermében lesznek, mindig este 7 1/2 órákor.

Kun László zeneakadémiai tanár legközelebbi népszerű nagy zenekari hangversenye e hó 22-ikén délelőtt 1/2 12 órákor lesz az orsz. m. kir. Zeneakadémia Liszt Ferenc-téri palotájának dísztermében. Jegyek Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében kaphatók.

Weidt Lucy kamaranékesnőnek önálló dalestélye biztosan csütörtökön, március 26-án a Royal-teremben tartatik. A hangversenynek kétszeri elhalasztása, úgy látszik, csak előnyére vált a művésznőnek, mert az érdeklődés fokozottabb. Jegyek 2-10 koronáig a Harmonia zeneműkereskedésben kaphatók.

Culp Julia bucsu-dalestélyét március 27-én tartja meg a Royal-teremben. A február 21-én kiadott jegyek érvényben maradnak.

Major J. Gyula tanár hosszabb hallgatás után április 1-én hangversenyt rendez a Royal-teremben és kétféle minőségben lép a közönség elé: mint zeneszerző és zongoraművész. Estélyén kizárólag újabb szerzeményeit mutatja be. A hangversenyen közreműködnek Kemény Rezső és Schiffer Adolf zeneakadémiai tanárok, valamint Várkonyi Flóris, a Népszínház-Vigopera basszistája. Jegyek a Csehek, Fürsy, Gabrilowitsch, Culp és Major hangversenyére Méry Bélánál váltandók.

Böjti mulatságok.

Rajztanár-jelöltek bálja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, március 7.

A böjti táncmulatságok során a rajztanár-jelöltek követték el a legtöbbet, hogy a siker pálmáját megszerezzék maguknak. Konstatálnunk kell, hogy fáradozásukat megérdemelt eredmény kísérte. A legmozgalmasabb farsangi szeszóna sem hozott volna szegyet mai táncestélyük, melyet a Tisztviselők Országos Egyesületének helyiségeiben rendeztek.

Az estélyt cabaret vezette be, melynek során Knoepfler Gyula izlésesen adta elő Beron Gyula humoreszkjét, mely a bál előkészítésével foglalkozik.

Sokat kaczagott a publikum a Hildegard és Kunigunda opera-paródiáján, melyet Fischer Ferenc, Moldován Béla, Edvi Illés Jenő és Ruszti Gyula interpretáltak sok egyéni humorral és perszifiláló képességgel.

Az estélyen megjelent előkelőségek között ott láttuk Szinyei-Merse Pál festőművészt és Várdai Szilárd intézeti igazgatót. K-Lippich Elek miniszteri tanácsost, Tóttóssy műegyetemi tanárt, Maróthi-Rintel Géza szobrászművészt, Agláz, Nádler Róbert és Dörre Tivadar festőművészeket.

A hangos sikertől kísért cabaret-előadás után tánczhoz állott föl a közönség; több mint százhusz párral véve részt az első négyesben.

A rendezőség igen izléses, művészi értékű táncrendrel kedveskedett a hölgyeknek.

Ott voltak:

Asszonyok: Györgyi Kálmáné, dr. Horváth Sándorné, Józsa Miklósné, Kullmann Gézné, Kövesdy Gézné, Mollicza Istvánné, Menzer Sándorné, Müller Jánosné, Mozer Józsefné, Méray-Horváth Károlyné, Nagy Odónné, özv. Rybár Józsefné, Patsch Sándorné, Spanra Istvánné, Surányi Gézné, Maróthi-Rintel Gézné, Ziegler Sándorné, Gremperger Ernőné, Haller Györgyné, Pammer N.-né, Márkus Istvánné, Borhy Mihályné, Farkas Béláné, Horváth Istvánné, Machó Tivadarné, Jellinek Jánosné, Rauscher Dénesné, Filser Károlyné, Abayné K. Margit, Petrányi Gézné, Salamon Odónné, Tóttóssy Gézné.

Leányok: Györgyi Laura és Margit, Horváth Margit, Reisinger Ica, Józsa Mariska és Dóra, Kulman Jolán és Janka, Matskásy Palcsi és Manczi, Mallica Miczi, Menzer Olga, Müller Lujza, Moser Margit és Irén, Méray-Horváth Otti, Nagy Ilonka, Rappaport Giza, Ribári Edith, Patsch Klotus, Spanra Elza és Paula, Surányi Ilonka és Sasa, Salamon Paula és Margit, Tóttóssy Edit, Ziegler Gizi, Haller Stefko, Lázár Györgyike, Pauncz Emilia, Vágvölgyi Lilly, Gremperger Miczi, Helcz Edith, Jelinek Gizi, Lázár Györgyike, Pammer Emilia, Márkus Erzsé, Sándor Klára, Farkas Róza és Emma.

** **Nőtisztviselők vidám estélye.** A Nőtisztviselők Országos Egyesülete, ez az előnyösen ismert és agilis társaság ma este a Royal termében fényes és nagy közönséget gyűjtött egybe, hogy a kultúra körül szerzett érdemeit azon a téren is növelje, ahol a kedély, a jókedv a szouverén ur. A táncot megelőzően igen izlésesen összeválogatott műsorrall szórakoztatták a publikumot. Szerepeltek Csizsér Arthur, a Királysínház tagja, Z. Molnár László és Tarnay Ernő, a Magyar Színház tagjai, akik vidám kuplékkal és mesékkel váltották ki sok tapsot és kaczagást. A sikerből még bőven kijutott dr. Szabados Géznének és Szabados Klotildnak is, akik rögtönzött jeleneteket és népdalokat adtak elő. A tánczhoz, amelyet tizenegy óra után kezdhetek csak meg, majd kétszáz pár állott fel, akik a kora reggeli órákig a legjobb hangulat mellett maradtak együtt.

** **Kertészek kabaret-estélye.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület tagjai által a New-York kávéházban rendezett kabaret-estély a várakozáson felül sikerült. A kávéház souterrain helyisége ezuttal szűknek bizonyult a nagy számmal összesereglett közönségnek. A kabaret-előadáson a konferenciér Nagy Endre volt, akinek majd minden szavát kitörő tapsok honorálták. Utána Woduschegg Józsa monológot adott elő, majd Herlicska Mariska és Füredi Jenő zongorajátékával bilincselte le a hallgatóságot. Bartos Jenő nőimítmator érdekes kuplékkal és mókákkal, Dózsa Lajos humoros tréfákkal és ötletekkel kötötte le a figyelmet. Parrag Sándor magánjelenetekkel, Lázár Czillike pedig monológgal keltettek nagy hatást. Kabaret után tánczra kerekedtek a párok, vidám muzsikaszó mellett várva meg a hajnal beköszöntését.

** **Calico-est.** A ma esti mulatságok sikeréből nagy részt foglalt le magának az „Egyetértés-Társaság”, mely ezuttal a Terézvárosi Kaszinó helyiségét választotta mulatsága színteréül. Az előkelő kaszinó helyiségeit a jelmezcsek tarka, színpompás serege töltötte meg, mely fáradhatatlan tánczcal, jókedvvel és pezsgődurrogással fogadta a hajnalt. A tánczban kétszáz pár vett részt.

** **Táncestély.** A Magyar Kivitel és Csomagszállítási Részvénytársaság tisztviselői táncestélyüket e hó 14-én tartják meg az Egyesült Lipótvárosi Kör összes helyiségeiben. A hangverseny programja igen változatos lesz s ennek keretében dr. Szalay József kabaret-előadása, Dénes Árpád a Népszínház-Vigopera tagja, Hieklisch Richárd, a Nemzeti Zenede tanára, hárfaművész, Kocsis János, a magy. kir. Operaház tárogatóművésze, Somló Géza hegedűművész, Mezei Ilonka szubrette, Márkus Angéla operanékesnő, Lukács Margitka és Herczeg Juczika közreműködése biztosítja a sikert.

Gyengeséget

akár szervezeti fejletlenségből, akár betegségből származnék, gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyógyereje s emellett izletes és könnyen emészthető. A legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszerrel kell eljárni: a halászt kézzel figyeljébe venni.

SCOTT-féle EMULSIO

mely a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban

FŐVÁROS.

A főváros kiváló tanítói.

Budapest, márczius 7.

Tagadhatatlan, hogy a főváros hatósága minden lehet, és általa, jobban mondva szakértői által jónak gondolt eszközzel azon igyekezik, hogy elemi iskoláit arra az ideális magaslatra emelje, amely egy főváros-hoz, mint az ország szívéhez illik. Így egész sorát emelteti a fényes iskolaépületeknek. Azokat költséget nem ismerő áldozatokkal fel is szerelteti. Hogy a tanítást hatályosabbá tegye és ennek eredményéről maga is közvetlenül tudomást szerezzon: behozta a felügyelet lokális intézményét is. A tanítói szakreszczenziára is rá vetette a szemét, amennyiben hospitálásra kötelezi őket stb. stb.

Kétségkívül ezek a rendelkezések egyenként is, összevéve is, mondanak valamit. De itt nyomban hozzátesszük, hogy csakis „valamit”. Az iskola épülete például mindenképpen szükséges, de csak holt dolog. Az iskola felszerelése is önmagában véve csak cadaver, amely csak akkor ébred fel halotti nyugalmából, ha abba a tanító életet önt. A felügyeleti intézmény is jelent valamit. A hospitális is, már t. i. abban a vonatkozásában, ahogy azt mi gondoljuk és amint azt már nem egyszer meglehetősen részletességgel ki is fejtettük. De úgy, ahogy az most van: még nem is valami, hanem egyenesen: semmi. Nem egyéb, mint külsőség. Tehát még olyannak sem minősíthető, mint a Kerkapoly sapkája, amely tudvalevőleg olyan jószág vala, amelynek belseje is volt. Külsőség tehát — amint látszik — van bővíben. De a belső mozgató erő, amely egyedül képes a tanítói energiát fokozni, az már nem találja meg itt honját a hazában, vagy legalább is nem olyan módon és mértékben, mint ahogy az kívánatos volna. Azért vetjük itt tekintetünket a tanítóokra, mivel itt mint értékek csakis ők jöhetnek számításba. A tanítók lehelnek ugyanis életet az iskola működésébe. Ők termékenyítik meg a gyermeki agyvelőket tudással, értelemmel, a széppel, a jóval, egyszóval mindazokkal a szerzett javakkal, amelyek az állatembert istenemberré teszik. Ők farragják azokból azokat a legbecsesebb oszlopokat, amelyeken az egyének, a családok, a társadalomnak és végeredményében az államnak úgy materialis, mint szellemi tekintetben a temploma felépül. Ők és senki más. Tehát ismételtül, ezekre kell a súlyt fektetni. E helyett mit tapasztalunk? Csupa külsőségeket. Amelyek mutatók ugyan, de tartalmukban többé-kevésbé csekély értékűek.

Ime itt van a szakfelügyelői intézmény. Nem személyekről szólunk. Azoknak egyenként és összevéve: tisztelet és becsület. Itt a lant erről a témáról csak mint intézményről zeng és peneg. Keletkezése idejében sokan, még az osztálytanítók is, hozsánnával fogadták ezt az intézményt. Csak mi nem. Az illető osztálytanítók mindenestre néztek, még pedig erősen reménykedve néztek. De mi is láttunk. Csakhogy mi, mint az epikai költő: a tárgyat néztük, az illetők ellenben, mint az alanyi poéta: csak önmagukat.

Nos, mióta ez a személyeiben tiszteletre méltó, de máskülönben nem éppen sikerült intézmény életbe lépett: azóta immár a drágaságnak harmadik évét koplaljuk. Az alatt az idő alatt a kökényia is háromszor hoz gyümölcsöt, a galagonya is, a csipkebokor is. Hát az iskola ennek az intézménynek hatása alatt hozott-e ugyan jobb gyümölcsöt? Dehogyan hozott, dehogyan hozott. És vajon miért nem? De nehéz feje van az urnak. Azért nem, mert a felügyelet nem termelő erő, csak a termelő erőn való élősködés. Nézés, jelentés, papírfogyasztás, tehát még működésében is csak idő és anyagpazarlás. Az állami felügyelet mellett még a dolgok beteges összetorlasztása is. Csak tessék elképzelni: iskolaszék, állami felügyelet, lokális felügyelet, igazgatói felügyelet. Hát nem betegségi tünet ez?

De a reményekben utazó osztálytanítóknak talán mégis csak hozott valamit? Dehogyan hozott, dehogyan hozott. Ezeknek felsülésükben az álluk úgy lecsent, hogy nincsen az a gyakorlott funerátor, aki azt vissza tudná tolni előbbi helyére. Tehát se a

tárgy, se a reménykedő osztálytanítók nem lettek tőle kövőbbek. De azért a szakfelügyelet, mint a Sionhegye áll. Mert hát hogyné állna, mikor: külsőség.

Ilyen másik külsőség a hospitálás is. Ez is, ahogy az most van, szerencsétlen gondolat születése. És vajon miért? Azért ember, mert minden szerves lény nem a másiktól, hanem önmagából nő ki. Ez természeti törvény. A bab is így tesz. A ló is így tesz. Miért ne tenne így az ember? Ugy is tesz. No de hát a hospitáló más teremtménye az istennek. Ő nem a természet törvénye szerint, hanem a pedagógusok utasítása szerint él. Ő eszerint csak néz, néz és egyszerre csak azt veszi észre, hogy szépecskén kinőtt másból, mint a liceum Tompa Mihály szobájának falából. Ha a dolog nem volna olyan szomorú, igazán még kacagató is lenne. Mert ha valakit koresolyáznai tanítunk, akkor először is a koresolyát rászijazzuk a lábára és a jégre küldjük. Ez tiszta sor ugy-e? Nos, itt ehelyett kalucsnit huztak a lábára, muifot a kezére és kiállították a tó partjára nézőnek. Igazán el lehet mondani, hogy: difficile est satyram non scribere. Mindez a beszéd pedig oda konkludál, hogy nálunk csak a külsőség a fő.

Hányszor mondtuk már, felséges isten, hogyné a főváros tanügyét mélyíteni akarjuk, akkor ne a külsőségekre fektessük a súlyt, hanem a belsőségekre. Elmondtuk nevezetesen, hogy azokat a kiváló tanítókat, akik a fővárosi tanügyi élet terén talán többet is tettek, mint amennyit kötelesség szerinti tenniük kellett volna, valamiképpen jutalmazni is kellene. Így tesznek ma már az anyagi térnek minden ágában, sőt itt-ott a szellemi élet felekezeteiben is. Mert átlátják hovatovább az okos emberek, hogy a munkás inálba, agyába csak úgy lehet fokozottab energiát belevinni, ha annak a kezébe is nyomunk valamit. Ez az illetőnek fokozza cselekvő képességét, mert látja belőle, hogy fokozottabb munkája prémiumot is hajt. Ez tiszta matematikai számítás alapul. Azért épp oly biztos az eredménye, mint a növény fokozott fejlődésére a hő nap-sugár, a gyakori esőzés vagy locsolás, a talaj bőséges zsirolása, a gyakori kapálás stb.

Mi szolgálja pedig a tanítók energiájának fokozására, tehát ennek révén az eredmény mélyítésének biztosítására? Először is az, hogy igazgatóul csakis olyan tanító választassék meg, aki tanítói rátermettségének, szorgalmának kiváló jelét adta. Tasszittassék félre onnan mindenki, aki nem ilyen. Tehát mindazok a stréberék, akik szimatoló csápjait követve, csakis öns érdeküket tolják előtérbe; akik csak a fórumokat járják, hogy ott eszmadia színvonalu beszédekkel szószátyárkodjanak. Mert az ilyenek sohasem professzionátus dolgokra gondolnak, hanem arra, hogy beszédekkel hogyan nyomhassák becses személyüket előtérbe. Az ilyeneket az igazgatóválasztásból ki kell zárni. A kilincselést, az emberek fogdosását, a kabátfeladást, a hajlongást és az emberi alacsonyágoknak minden nemét az igazgatói minősítésből törölni kell. Mindig csak az érdemet kell becsülni és honorálni. Ezzel több cél lenne elérve. Először is az iskola belélete értelmes, szakavatott emberek vezérlete alá kerülne. Másodszor a jóra való emberek is megtalálnák a maguk méltó jutalmát. Harmadszor a közlekiismeret is megnyugodnék. És negyedszer, ami tulajdonképpen a dolog punctum saliens: a köz is nyerne vele.

A fentebbieket a dolognak úgy alacsonyágában, mint jutalmazó voltában természetesen nemcsak a férfiak, hanem a nőtanítóokra is értjük. Ha a nő arra való, miért nem lehet az például igazgató? Hiszen a tanítóképzőkben megállják mint igazgatók a helyüket, akkor azt hiszszük, hogy az elemi iskolában se vallának kudarcot. A jogosztó igazságon kívül ez már csak azért is kívánatos, mert az egyenemű csak az egyeneművel olvadhat fel sikeresen.

De hát igazgató még így se lehet mindenki. Most hát nálunk is több az eszkimó, mint a lóka. Azért, hogy a kimaradottak is kapjanak a tarisznyából valánit: szükségesnek mutatkozik mint hatályos szurrogátum még az is, hogy azoknak a tanítóknak, akik a többiek közül kiválnak, szolgálati éveiket rövidítették meg olyanképpen, hogy teljes nyugdíj-képességük

előtt 5-6 évvel meghessenek teljes fizetéssel nyugdíjba. És ha jóval előbb letörnek, akkor is számítanak fel nekik nyugdíjukba bizonyos számú szolgálati évet.

Ily módon lehetne a főváros tanügyébe fokozott életet ömlesztetni, másképpen nem. Mert aki látja, hogy itt csak igen ritkán érvényesül a tehetség, a szorgalom és a becsületes munka fáradalma, hamar megtorpan és lesz belőle egy olyan amerikázó munkáerő, akinek gondolata többé már nem a munkán, hanem az emberi gyarlóságon és esetleg egy magasabb czélokért küzdő, de porba hullott, elveszett élet romjain kesereg.

A főváros tanügyének fejlesztésére ime itt a recept. Tessék megcsinálni és ha jónak látják: az orvosságot be is venni.

Mi úgy tudjuk, hogy Piperkovits Bátor és ilusztris elődje, dr. Bárczy István urak már régen küzdenek az ellen a kapaszdí nyavalya ellen, hogy az elemi iskolai igazgatóságba, sőt a fővárosi tanítóság státusába is illetéktelen emberek illetéktelen elemek révén bele ne tolkodjanak. Azt is tudjuk, hogy mind a két férfiú úgy is, mint egyének, mint a közélet vezető emberei, teljes méltánnyalattal és erkölcsi elismeréssel vannak a főváros amia tanítói irányában, akik a többiek közül kötelességteljesítő szorgalmával kiválnak, már csak azért is, mert ők is szigorú kötelességteljesítésük révén jutottak el oda, ahol most vannak. Azért itt főleg őket kérjük, hogy ezután is hatályosan éreztessék e tekintetben hatalmukat. És főleg, hogy az egyesek iránt érzett erkölcsi elismerésüket anyagi tekintetben is övezzék körül az élet kenyereinek azzal a formájával, amelyet fentebb szerencsénk volt előadni. A fővárosnak ez az áldozat alig kerülne valamijébe. Népművelés ügye pedig nagyot nőne vele.

Szabó Kálmán.

(**Bárczy polgármester a Házban.** Több lap értesülése szerint Bárczy István polgármester tegnap megjelent a képviselőházban, mely ténynyel kapcsolatban több téves hír látott napvilágot. A polgármester kijelenti, hogy a kormányelnöknel csak a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása iránt érdeklődött. Wekerle miniszterelnök kijelentette, hogy ezt a törvényjavaslatot még a költségvetés előtt fogja a képviselőház tárgyalni. A polgármester azonkívül Thaly Kálmánnal beszélgetett, aki márczius 10-ére, keddre összehívta a városok országgyűlési képviselőit, akik a két héttel előt tartott városok kongresszusának határozata értelmében megvitatták az állami adóreformról szóló törvényjavaslatot.)

(**A Lágymányos kiépítése.** Évek óta húzódik a Lágymányos kiépítésének a kérdése. Főleg gyártelepek építéséről van szó és az eddig azért nem történhetett meg, mert a katonai kincstár és a főváros között a Lágymányoson levő löportár kihelyezése dolgában meg egyezés nem jöhetett létre. A katonai kincstár ugyanis azt kívánta, hogy a főváros a gubacsi löportárt is egyidejűleg vegye át a kincstártól. Most aztán a hadügyminiszter megváltoztatta álláspontját és a kereskedelmi miniszterhez érkezett átiratban tudatja, hogy a lágymányosi löportárt a gubacsiól függetlenül is hajlandó átengedni a fővárosnak. A kereskedelmi miniszter utasította a fővárost, hogy a kisajátítási eljárás dolgában folytasson tárgyalást a hadtestparancsnoksággal.)

(**Az Andrassy-ut burkolata.** A legköltségesebb utak egyike az Andrassy-ut, amelynek fenntartása minden évben rengeteg költséget emészt fel. S a burkolat mégis rossz, mert szakértők állítása szerint eddig nagyon könnyű faanyaggal burkolták. A tanács most újra burkoltatja az ut legnagyobb részét s e célra 160.000 koronát szavazott meg s egyben gondoskodott arról is, hogy keményebb és tartósabb fát használjanak a burkoláshoz.)

(**A hadmentességi adó.** A IV. kerületi m. kir. adófelügyelőhelyetteség az 1907. évre előírt hadmentességi díjakat tartalmazó kivetési pótlajstromokat e hó 10-étől 18-áig bezárólag az illetékes adószámvetői osztályban (IV., Váci-utca 62. III. 32.) a délelőtti hivatalos órákban közszemlére kfteszi. Esetleges felszólalásokat a székesfőváros közigazgatási bizottságához címelve a IV. kerületi adófelügyelőhelyetteségénél (IV., Eskü-tér 8. II.) kell benyújtani.)

() **A főváros központi tüzelőszertárháza.** Akkor, amidőn a főváros hatósága elhatározta, hogy a bekövetkezőt széninség elhárítása céljából központi tüzelőszertárházat állítat fel, a pénzügyi és gazdasági ügyosztály javaslatára hozzájárult a tanács, hogy a tárház elhelyezésére a X. kerületi Gyár-dűlőben fekvő haszonbéres földekből majdnem 22 hold (1200 négyszögöles) területet visszavétek. Ez megtörtént és most — a szakértők becslése alapján — a következő kárpótlásokat fizetik ki a földek volt haszonbérli-nek: a megmunkált és trágyázott tarlóért és ugarért holdankint 70 koronát; a csalamadéért 140 koronát; a lóheréért és luczernáért 160 koronát; a burgonyáért 160 koronát; a kukoriczáért 160 koronát; a muharért 180 koronát. Összesen 3278 korona 62 fillért fizet ki a főváros kárpótlásul a földbérlieknek.

() **Uj ideiglenes szolga a III. kerületi Miklós-terti iskolában.** A tanács elhatározta, hogy a III. kerületi Miklós-terti elemi népiskolához tartozó kiegészítő-iskolához egy ideiglenes szolgáló állást engedélyez napi 2 korona 40 fillér díjjal. Felhívta a tanács a közoktatási ügyosztályt, hogy ennek a szolgáló állásnak a betöltése iránt intézkedjék.

() **Uj omnibusz-vonal.** Az omnibusz-vállalat a fővárossal kötött szerződése értelmében minden öt évben a főváros felhívására köteles új vonalat bevezetni. A fővárosi tanács ezen szerződési jogával élni óhajtván, tárgyalásokat kezdett abban az irányban, hogy a nyugati pályaudvartól kiindulól a Podmaniczky-utcán, Izabella-utcán, Rózsa-utcán, Szegényház-terén, Dohány-utcán s Rottenbiller-utcán keresztül a keleti pályaudvarig egy új vonal létesíttessék. Az ügyet legközelebb tárgyalja a közlekedési bizottság.

() **Fővárosi Alkalmazottak Szövetsége.** A Székesfővárosi Alkalmazottak Szövetségének végrehajtó-bizottsága márczius 8-án, vasárnap délután 3 órakor a „Ferenczvárosi Polgári Kör” helyiségében (IX., Bakács-ter, előjárósági épület) ülést tart, melyen az évi nagygyűlés napirendjét állapítják meg. A nagygyűlést márczius 28-án tartják, melyen a szövetség igazgató-tanácsát és a főtisztviselőket fogják megválasztani. A nagygyűlésen a drágasági pótlékról is fognak tanácskozni, amennyiben azt a közgyűlés el nem fogadná. A székesfővárosi szolgáltatásban állók közül eddig 1200 tag lépett be, köztük 200 munkás is.

() **Alapító-okirat jóváhagyása.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ma értesíti a főváros hatóságát, hogy a bozói Lengyel Sándor-jubileum alapítványáról kiállított alapító-okiratot jóváhagzta.

EGYESÜLETEK.

(—) **Fehér-kereszt.** Hétfőn nyílik meg a Fehér-kereszt új gyermekkorháza fekvő betegek részére. Az új kórház legjobban felszerelt, modern gyermekgyógyító intézetünk, amely gyönyörű tágas körtermekben 170 beteg gyermeknek fog otthont és gyógyulást nyújtani. Felszerelése tökéletes és el van látva mindennel, amit a mai orvostudomány a betegek gyógyítására hasznosnak ismert fel. A főszűrt a csecsemők és görvélyes (csont- és izülettuberkulózis) gyermekek gyógykezelésére vetik azért, mert ezek eddig mostoha gyermekei voltak minden kórháznak, még a gyermekkorháznak is. A kórház, amely az állam és az Országos gyermekvédő Liga protektorátusa alatt áll, nyilvánossági joggal bír, szegény betegeket teljesen díjtalanul vesznek föl, tehát az országos betegápolási alap terhére. A fizető betegek ápolási díja is jóval alacsonyabb, mint a fővárosi közkórházaké, amennyiben 2 korona 20 fillért tesz ki.

(—) **Az Akvinói Szent Tamás Társaság** ma délután tartotta tizenötödik évi rendes közgyűlését a központi papnevelő-intézet dísztermében. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök elnöklésével, aki hosszabb megnyitóbeszédet mondott. Polemizált ezután a modern filozófusokkal, akik bölcseletüket csak a véges anyagra alapítják, holott az igazi bölcselet irány az akvinói Szent Tamásé, amely a metafizikán alapul s amelynek fényessége, mint a napsugár, keresztül a szürke felhőtömegben s világosságot áraszt mindenfelé. A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után Kiss János alelnök mutatta be jelentését a tavalyi társulati esztendőről és elpanaszolta, hogy a tagok érdeklődése bizony nem valami nagy. A társaság az elmúlt évben öt ülést tartott, melyeken több bölcseleti előadást tartottak s ezeket

vitákkal is élénkítették. A jelentést, valamint a pénztári kimutatást a közgyűlés tudomásul vette, mire a régi tisztkart újból megválasztották. Végül Kaszás Márton rendes tag tartott felolvasást az érzékelő állagról.

(—) **A Magyar Gyermektanulmányi Társaság** ma este a Városháza közgyűlési társalgójában tartotta meg II. évi rendes közgyűlését. Az elnöki asztalnál gróf Teleki Sándor elnök, Bárczy István polgármester és Nagy László igazgató, alelnökök foglaltak helyet. Gróf Teleki megnyitván a közgyűlést, örömmel konstataulta, hogy a társaságnak sikerült egy új tudományos szaknak, a gyermek-pszichológiának alapjait lerakni s ebben olyan sikereket ért el, hogy ma már a külföld is elismeri az elért eredményeket. A tetszéssel fogadott beszéd után dr. Jablonkay Géza előterjesztette a titkári jelentést, melyet a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett. Ezután a szakosztályok és körök jelentése került felolvasásra, majd a pénztáros tett jelentést a társaság vagyoni helyzetéről s végül a közgyűlés Nagy László ügyvezető alelnököt újból megválasztotta a hivatalos lap szerkesztőjévé és a választmányt néhány új taggal kiegészítette.

(—) **Tanítók megjutalmazása.** Az aradi Kölcsey-Egyesület elhatározta, hogy a Trefort Ágoston emlékezetért létesített alap kamataiból, ebben az évben két olyan aradmegyei tanítót jutalmaz meg 200—200 koronával, akik teljes hatosztályu osztatlan népiskolában, az új népiskolai tanítástervben megszabott követelményeknek legjobban felelnek meg. Elsősorban azoknak a tanítóknak van, akik nemmagyarajku községekben működnek. A pályázó tanítók május 1-ig adhatják be kérvényüket a Kölcsey-Egyesület elnökéhez. A választmány által kijelölendő iskolákban három szakértőből álló bizottság fogja május hónapban megvizsgálni az eredményt.

(—) **A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjegylete.** Tartalmas évi jelentésben számol be tizenötödik évi működéséről ez az elsőrendű munkásjelölti intézmény, mely derekas munkát fejt ki a jótekonyság gyakorlásában. Az 1903-ban kezdődő segélyezési idő óta 266 rokkant és elagott iparost és munkást és 67 árvát lát el állandó heti segítséggel s több mint 210.000 koronát fizetett ki segítésékre. Az évi jelentésekből megtudjuk, hogy ezt a közhasznú intézményt a kormány is megérdemelt állami támogatásban részesíti, rendes fizető tagjainak száma az ötvenötezeret, biztos alapokon elhelyezett vagyona a három millió koronát fölülmúlja, fiókpénztárainak száma országsszerre 182. Legutóbb Temesvár városa, dr. Almásy Imre gróf szolnoki főispán és Széchenyi Frigyes gróf léptek be 200 koronával pártoló tagokul, Brenner János elhunyt szombathelyi építész végrendeletében 1000 koronát hagyományozott az együletnek, melybe a Haidekker-gyár 77 munkását iratta be a saját költségén. Az egyület figyelmezteti a nagyközönséget, hogy ügyelőket nem tart s hogy az egyület ezimére ügyeljen. Központi iroda József-utca 23.

(—) **Alakuló közgyűlés.** A „Nyultenyésztők Országos Egyesülete” folyó hó 5-én este 7 órakor tartotta a Csalányi-féle vendéglő külön termében alakuló közgyűlését. Az egyesület elnökévé Leleszi Kovács Gáspár, káyai nagybirtokos választott meg, disz-elelnökké pedig Pirkner János miniszteri tanácsos. A földművelésügyi minisztert, mint a kisebb gazdasági ágak hatalmas pártfogóját, táviratilag üdvözlétek.

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektroterapeutikai és Röntgen-
Intézet. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
 Telefon 102—30.

Gyógytényezők:	Ideggyengeségi állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdés (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idefájdalmak, Idegzsibák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényvel való kezelés.	Gerincvelősorvadás (Tuberculosis).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos masszage (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Szókredés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok (Egész test csukorbetegség, vérszegénység).
Szónsavas fürdők.	Bőrbajok. Bőrvizketeg
Főbb javallatok:	Hajbetegségek (Hajhullás kopaszság).
Altalanos idegesség (neurasthenia, hysteria.)	Aranyeres csomók.

— **Rendelés d. o. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektum

SPORT.

() **Bajnoki mérkőzések.** Vasárnap délután három elsőosztályú és két másodosztályú bajnoki mérkőzést tartanak csapataink. I. osztályú bajnokság: Budapesti Torna-Club—Budapesti Athletikai Klub (Amerikai-uti pálya), Magyar Athletikai Club—Typographia (Margitsziget), Magyar Testgyakorlók Köre—Ujpesti Torna-Egylet (Népliget pálya). II. osztályú bajnokság: TLE.—Kőbányai T. E., KAOE.—Nemzeti S. C. Ezek közül a legérdekesebb, bár csekély jelentőségű, bizonyára a BTC.—BAK. mérkőzés lesz, mert a két csapat között nem nagy a különbség. A MAC. a szigeten, a MTK. pedig Ujpesten valószínűleg könnyen győznek.

() **Norvég korcsolyabajnokok versenye.** Krisztianában nemzetközi verseny volt vasárnapon, melyet Hakon király is végignézett. A meetingen Oeholm, Európa bajnoka és Mathiesen Oszkár világbajnok ismét összemérték erejüket és ezúttal csaknem egyenlő celeneknek bizonyultak. Három versenyben küzdöttek egymással, melyeknek eredményeit a következőkben adjuk: 500 méteres futam. 1. Oeholm 48¹⁰/₁₀ mp., 2. Mathiesen Szigurd 48⁷/₁₀ mp., 3. Mathiesen Oszkár és Wickander 48¹⁰/₁₀ mp. 1500 méteres futam. 1. Mathiesen Oszkár 2 p. 51 mp., 2. Oeholm és Wickander 2 p. 52¹⁰/₁₀ mp. 5000 méteres futam. 1. Mathiesen Oszkár 9 p. 51¹⁰/₁₀ mp., 2. Wicklund 10 p. 6¹⁰/₁₀ mp., 3. Oeholm 10 p. 12¹⁰/₁₀ mp. A bécsi Schilling is startolt, de mindhárom versenyben helyzetlenül futott.

() **Egyetemi cross-country.** A BEAC. atletikai szakosztálya ezidén a mezei futás intenzív gyakorlását is felvette programjába. Ez az egészséges sport a tagok körében máris nagy népszerűségre tett szert. Dr. Gerentsér László művezető felügyelete és Holitsch Rezső vezetése mellett hetenkint három tréningen átlag 12—15 futó vesz részt. Ujabbán már két csapatban folyik a tréning. Az egyetemi atléták sporttelepével szomszédos vidék kitűnő talaj erre a célra. A klub holnap tartja első cross-country háziversenyét. Márczius végén a Müegyetem és Tudományegyetem csapatai fognak mérkőzni. A BEAC. csapata a Magyar Athletikai Club márczius 11-iki versenyén fog először nyilvánosan szerepelni.

() **Ausztria kardvívó bajnoksága.** Az Akademie der Fechtkunst pénteki ülésén elhatározta, hogy erre az évre is kiírja és megrendezi Ausztria kard- és törvívó bajnokságait, melyeket június folyamán tartanak meg. Ha a mi bajnokságainkhoz hasonlóan, az évék is nemzetközi lesz, akkor biztosra vehetjük, hogy mindkét fegyvernem bajnokságait megnyerik a MAC. vívói.

() **A városligeti jégpálya leszerelése.** A fővárosi utcasarkokról már eltűntek a vörös-sárga-kék patkóalakú táblák, melyeken a Budapesti Korcsolyázó-Egylet jelezte napról-napra a városligeti jégpálya állapotát. Az idei enyhe tél ötven korcsolyázónapot eredményezett. Mégis az idei 39-ik korcsolyázó-év fényes eredményű a Budapesti Korcsolyázó-Egylet történetében, amennyiben többek között az egyület egyik fiatal nőtágya, Kronberger Lily megszerezte a nemzetközi nők műkorcsolyázó bajnokságát. Az ambíciózus leány pályázik a jövő évi olimpiai korcsolyázó-verseny első díjára is s így a hosszú tavaszt, nyárt és ősz folyamatos traininggel fogja tölteni, hogy még jobban fejlessze bámulatos ügyességét az ördögös korcsolyafigurákban, melyeket a nemzetközi korcsolya-szövetség előír az olimpiai versenyekre. Kronberger Lily, ki tavaly a londoni mesterséges jégpályát látogatta, ez idén családjára javaslatára a párisi Palais de Glace mesterséges jégpályáját szándékozik felkeresni, mindamellert régi vágya egyszer már a dobsinai jégbarlangba is ellátogatni, hol egy ügyes jégmester egy, a svájci Davosból hozott jéggyalival sportszempontból nagy-szerű pályát csinálhat, ami annál könnyebb dolog lenne, mert az eszközlött mérések szerint a nagy-erem jégpadozata közel 40 méter vastag. Itt említtük meg, hogy a Budapesti Korcsolyázó-Egylet választmánya egész nyáron permanenciában lesz, részint a városligeti tó folytatódagos betonrozása, részint a negyven éves jubileum előkészületei miatt. A hatalmas sportegylet, mely a törzstagokkal együtt közel kilencezer tagot számlál, a jövő negyvenedik jubiláris esztendőben nemzetközi versenyekkel s egyéb fényes látványossággal egybekötendő, több napra terjedő jégünnepet tervez, mely újabb hírt és dicsőséget van hivatva hozni a szépen kifejlesztett magyar korcsolyasportnak és a világon páratlan iekvésű és berendezésű jégpályánknak és korcsolya-palotánknak.

() **A Magyar Turista-Egyesület** budapesti osztálya által a múlt évben középiskolai tanulók részére hirdetett pályázat eredménye: Az I. díj első felét, 50 koronát Csillag István, a szegedi állami főgimnázium VIII. oszt. tanulója; az I. díj második felét, 50 koronát Komár János, a sárospataki főgimnázium VI. oszt. tanulója; a II. díjat, 25 koronát és turista felszerelési tárgyat Varga Ferencz, a soproni főreáliskola VI. oszt. tanulója; a III. díjat, 15 koronát és turista felszerelési tárgyat Szerlemhegyi Ervin, a budapesti II. kerületi kath. főgimnázium VII. oszt. tanulója nyerte meg. Egy-egy turista-zsákkal díjazott még Görgey Márton debreczeni főgimnáziumi tanuló munkája. Dícséretben részesült Rózsa Károly gyulafehérvári küsszemini tanulójának munkája. Berkezzett 46 pályamű. Bírálok voltak: Köpöcsy Sándor gimn. igazgató, Lévy István felső keresk. iskolai igazgató, Pinterics Károly tanár.

() **S. C. Germánia—Ferencvárosi T. C. mérkőzése.** Vasárnap délután 3¼ órakor találkozik ismét a két csapat a Thökölyi-úti pályán. Összességében meglepetésre, bajnoksapatunk súlyos vereséget szenvedett. Ez alkalommal főleg csatársorának gyors és szép kombinációjával remekelt. A védelemben Svoboda, König II., Asmann remekeltek, pompásan dolgozott Blässy kapus is, kik a F. T. C. támadásait folytonosan leszerelték. A S. C. Germánia már egyik legkiválóbb csapata Bécsnek. A múlt szezonban 3:1 legyőzte a Wiener Sport Club csapatát, 2:2 játszott a Cricketterekkel, 1:1 Füst Vennával 2:2; Rapiddal 2:3; legutóbb is még szenzációs győzelmet aratott 4:2 arányban a Cricketterek kiváló csapatát fölött. Ismerve a F. T. C. lelkes játékát és készülttségét, a legizgalmasabb mérkőzésre van kilátás.

() **Labdarugóink a londoni Olympiádon.** A Magyar Labdarugó-Szövetség, dacára annak, hogy a londoni Olympiád ügyének intézésére már megalakult a magyar bizottság és nagy tevékenységet fejt ki, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez kérvényt adott be egy szövetségi csoport kiküldetése iránt. Valószínűnek tartjuk, hogy a miniszter ezt a kérvényt átteszi a bizottsághoz, mint amelyik hivatva van a kiküldetések felett határozni.

() **A csapatverseny második helye.** A Magyar Athletikai Club nagyszerű csapatversenyének második díjért tegnap mérköztek a MAC. B. és a Nemzetközi Vivő-Club A. csapatai. A győztes a MAC. B. csapata lett, melynek tagjai Paizs Pál, dr. Tóth Péter, Gerde Oszkár és Lichteneker András voltak. A harmadik díjat a NVC. A. csapata nyerte meg.

() **Nemzeti Sport.** A múlt hét kimagasló eseményei közé tartozik a MAC. által rendezett kard-csapatverseny, mely hazánkban első ilyenmű mérkőzés. E versenyben tünt ki hazánk vivósportjának óriási klasszisa s egyszersmind az a tény, hogy a MAC. világhírű gárdája mellett a többi egyesületek, mint a Fővárosi Vivő-Club és Nemzeti Vivő-Club oly erőt képviselnek, amelyek doyen clubunk méltó ellenfeleivé avatják. A Nemzeti Sport hí és szakzerű ismertetést közöl a versenyről és vezető helyén méltatja a magyar vivósport vezérének, dr. Nagy Bélának vivósportunk fejlesztése terén szerzett érdemeit. A football-élet már teljes erejében bontakozik ki s a múlt vasárnap a MAC-nak a BTC. felett aratott 5:0 arányú győzelme képezi az érdeklődés tárgyát. A N. Sp. a hazai híreken kívül az angol football-viszonyokat tárgyaló angol levelet közöl, mely általános érdeklődésre tartogat számot. Nagyszabású és gazdag az uszó- és evezős-rovat is. Az Automobil a N. Sp. melléklapjában az érdekes szakcikkekkel kívül a hírszolgálat is gazdag.

() **A Falanx monori közgyűlése.** A „Nemzeti Falanx” első fiókegyesülete, mely a monori járás községeiből alakult, márczius hó 11-én, szerdán délután 3 órakor tartja meg első közgyűlését Monoron, a városháza nagytermében. Ezen a közgyűlésen Földváry Bertalan főszolgabíró, ügyvezető elnök meghívására megjelennek a járás huszonegy községének képviselői, a környék intelligenciája teljes számban, továbbá az anyaegyesület elnöksége, tisztikara és választmányának számos tagja. A magyar atlétikai szövetség képviselőjében dr. Gerentsér László, a testnevelési osztály szakelőadója jelenik meg a közgyűlésen. A monori fiókegyesület elnöksége gróf Szapáry István, gróf Teleki Tibor, Szemere Huba, dr. Lehotzky Antal, dr. Szapannos Sándor és Földváry Bertalan elnökökből áll. A közgyűlés után községenként szervezik a Nemzeti Falanx csapatait és a községi művezetők felügyelete mellett vasár- és ünnepeken készüli a járás ifjusága a plinkósdre tervezett első járási ünnepélyre és versenyekre. A Nemzeti Falanx eszméit és érdekeit eddig már tízenkét vármegye karolta fel: Pest, Esztergom, Győr, Háromszék, Fogaras, Jász-kunszabolnok, Nyitra, Torontál, Szatmár, Zólyom, Bihar és lettek ezen igazán nagyjelentőségű, a nemzeti életre nagy kihatású intézménynek apostolai. A központ vezetősége a monori közgyűlés után folytatja megyei szervezkedését és legközelebb Esztergom és Győr vármegyék székhelyén alakítja meg a megyei fiókegyesületeket.

() **Repülőgépek versenye.** A vichy-i automobilklub a párisi „Aero-Club de France” támogatásával a folyó év nyarán nagyszabású repülőgépversenyt szándékozik rendezni Vichyben. A párisi léghajósok közül többen, így Archdeacon, Esnault-Telterie és Henry Farman már megtekintették a vichy-i versenypályát, amelyet azonban alkalmatlannak találtak. A bizottság később mégis talált a versenyre alkalmas területet, úgy, hogy most már az előkészületek teljes erővel megindultak. A jutalomdíjak összege meghaladja az 50.000 frankot. A párisi Aero-Club műszaki bizottsága jelenleg a feltételek megállapításán dolgozik.

() **Newyork—párisi automobilverseny.** Az Amerikai Thomas-kocsi elsőnek ért Chicagóba s azt már el is hagyta, a De Dion és Züst kocsi egyszerre érkeztek utána és állítólag valóságos versenyfutást rendeztek a városon keresztül. Utánuk a Protos és Motobloc-kocsik czammognak. A kocsi az utolsó napokban, dacára annak, hogy állandóan 6—12 lóval vontatták magukat, alig tettek meg néhány kilométert, a behavazott és egyébként is rossz amerikai utakon. Igen találóan jegyzi meg egy angol szaklap, hogy ez a verseny nem annyira a motorkocsik, mint inkább a lapátoló emberek és vontató állatok küzdelme, amely közben a Thomas-kocsi 40 kilométert megy naponta, amely tempo mellett öt év múlva fog Párisba érni.

Téli sport-czikkek

Mű- és versenykorcsolók. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabályok. Svéd-, norvég-, sveczi-, finn-, hollóndiai- és amerikai rodesport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lilienfeldi skí 30 korona. Norvég skí, labaszárak, hótalpak. Téli sporttárgyak és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK.

A Új törvényszéki palota Zomborban. Zombor városának új törvénykezési palotájára tervpályázatot hirdetett az igazságügyminiszterium. A tervpályázat dolgában tegnap döntött a bíráló-bizottság, amelynek az igazságügyminiszterium részéről tagjai voltak: dr. Imling Konrád államtitkár (elnök), Dusóczky Kálmán min. tanácsos és dr. Záborszky István min. osztálytanácsos. A Magyar Mérnök és Építészegylet részéről Fittler Kamill udvari tanácsos, a Magyar Építőművészek Szövetsége képviselőjében Márton Ákos építész, végül Höpfer Gúido építész és Tóry Emil műegyetemi tanár, mint az igazságügyminiszterium részéről meghívott építészek vettek részt a zsűriben. A bíráló-bizottság döntése szerint az első díjat kapták Orth Ambrus és Somló Emil építészek, a második díjat Jablonszky Ferenc építész, a harmadikat Sebestyén Artur építész. Megvétele ajánlottak: dr. Hüttl Dezső és Pártos Gyula építész tervei.

A börtönőr visszaélései. Dr. Lázár vizsgálóbíró — mint már megírtuk — a tegnapi napon az ügyészség indítványára elrendelte a bünvizsgálatot megvesztegetés és hamis tanuszerzés büntette miatt Mohrer Dávid órá és ékszerész ellen. Ugyancsak elrendelte a vizsgálatot megvesztegetés büntette címén Kürti Bálint, állásától felfüggesztett börtönőr ellen is. A királyi ügyészségnek azon indítványát, hogy mind a két terhelt vizsgálati fogságba helyeztessék, a vizsgálóbíró mellőzte. Ezen mellőzés miatt a két terhelt letartóztatása ezéjjel a kir. ügyészség felfolyamodást jelentett be a vádtanácshoz. Kürti Bálint fogházort ma újból kihallgatta a vizsgálóbíró. Kürti tagadja, hogy ő valaha megfordult volna Maurer és Mohrer Károly-kürti órási letében s oda izenetet vagy levelet vitt volna. A kihallgatás után a vizsgálóbíró két detektívtel is szembesítette Kürtit. — A felfolyamodás következtében amelyet az ügyészség jelentett be, a vizsgálóbíró még ma átteszi az ügy iratait a vádtanácsához.

A Veszedelmes ismeretség. Együtt borozgatótt ez év január 6-án este Davesó Mihály hartyáni földműves Vácson Schweitzer Mór koresmájában Harmos János nevű ácsmunkással, akivel aznap kötött ismeretséget. Davesó elmondta, hogy a sötétségben éjjel nem mer hazajudulni Hartyánba, mire Harmos ajánlkozott, hogy elkíséri. Davesó örömmel fogadta a kíséret s késő este neki is indultak Hartyán felé. Mikor a váci határbán levő hét kápolnához értek, Harmos hátulról fejbe ütötte Davesót, majd átnyalábolta s a földre dobta. Ezután pedig kivette 39 kor. 90 fillért tartalmazó pénztárcáját Davesónak s azzal az elpáholtt embert otthagya az utczen. Davesó fölleletésére a váci rendőrök csakhamar elfogták Harmost, aki beismerő vallomást tett. A pestvidéki ügyészség ennek alapján rablás büntetvével vádolta Harmost, akinek ügyét Rónay Kamill elnöklete alatt ma tárgyalta a pestvidéki esküdtbíró-ság. A tárgyaláson a vádlott tagadta a rablást, de

azt beismerte, hogy Davesó zsebéből kilopta a pénz tárczát. — Az esküdték dr. Takács kir. ügyész vádját után kimondták a vádlott bűnösségét a rablás büntetésében. A marasztaló verdikt alapján a bíróság Harmos Jánost két évi fegyházra ítélte. A ítélet jogerős.

Nyílt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

Liqueurs
ROCHER
Frères
La Côte St. André
Cherry-Brandy

Vérgyógyítás.

Hemoptia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, gőrvélykór-, szívelégtelenség-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.
E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemoptia) rendelése van.
Budapest, V., Váci-körút 18. szam alatt.
Rendelés naponta 6—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódi.

A málnási **SICULIA** forrásvíz
páratlan nyálkaoldó és étvágygerjesztő; a gyomoréget azonnal megszünteti. A gége, torok, tüdő, gyomor, vese hurutos bántalmainál az összes gyógyvizek hatását föltululja.
Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben
Főraktár:
BRÁZAY KÁLMAN, BUDAPEST,
József-körút 37. — Telefon 59—46.

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpépítő
Kapható: **MÜLLER J. L.** orv. és kir. udv. ez. ill. Budapest, IV., Koronaherczeg-ut. 2. gyógyszerés, drogeria és finomabb üzletekben.
Első tubus 40 fillér. Másik tubus 1 korona. **Fogpépítő**

Serravallo
China-bóra vassal.
Erősítőszert gyengeségben szenvedőknek, vérszegényeknek és időseknek. Étvágygerjesztő, ideget erősítő, vért javító-szer.
Kifűző izl. — Több mint 5000 orvosi ajánlat.
SERRAVALLO J. Trieste-Barcola.
Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 2 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 60 fill.

Téli fürdőnk a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-meleg kénos források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csusz, kőszv. y. ideu, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőnkü felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budapest-Buda.

„Szt.-Lukácsfürdő” Részv.-Társaság.

Erzsébet Sósfürdő Budán (Kelenföld) egész évben nyitva van. Villamos közlekedés a fürdőig. Gőzfűtés. Teteje esen lezártított fürdőárak május hó 1-ig.

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALÁTA-TAPSOR - különlegességet

KÖZGAZDASÁG.

Temesvári pénzüintézetek fuziója. Legutóbb megírta, hogy a Temesvári Délmagyarországi Gazdasági Bank és az Általános Takarékpénztár igazgatóságai oly megállapodásra jutottak, hogy a két intézet fuzionálni fog olyképp, hogy az Általános Takarékpénztár részvényei megfelelő ráfizetés mellett becserélhetnek a Délmagyarországi Gazdasági Bank részvényeire. A Délmagyarországi Gazdasági Bank a megítendő revízió alapján átveszi az Általános Takarékpénztár összes aktívát és passzívát s a Délmagyarországi Gazdasági Bank, mint fiókpénztárát fogja az üzletet tovább vinni az Általános Takarékpénztár jelenlegi helyiségében. Most arról értesülünk, hogy a temesvári Délmagyarországi Leszámitolóbank r.-t. fuzionálni fog a Temesi Agrár Takarékpénztárral olyképp, hogy a Leszámitolóbank be fog olvadni az Agrár Takarékpénztárba. A Délmagyarországi Leszámitolóbank r.-t.-ot 1906-ban alakították 600.000 korona alaptőkével, amely tőke mellett az 1906-ik évben 31.529 korona nyereséget ért el. Az 1907. január 27-iki közgyűlési jelentés szerint tartalékalapja 10.800, betétállománya 1.521.636, váltóállománya 1.196.458 korona volt. A Temesi Agrártakarék-pénztárt a budapesti Magyar Agrár- és Járadekbank r.-t. alapította 1869-ben 1.200.000 korona alaptőkével. A banknak az 1906. évben 15.000 korona tartalékalapja volt s betétállománya 3.491.640 korona. Tiszta nyeresége pedig 110.473 korona. Igazgatóságában bent van Barta Arnold, a budapesti Agrárbank vezérigazgatója, míg felügyelő-bizottságában dr. Fellner Frigyes, a bank igazgató-helyettese.

Itt említtük egyuttal, hogy a budapesti Agrár-bank legközelebbi közgyűlésén beválasztja igazgatóságába lovag Vest Edét, a temesvári bank vezérigazgatóját, aki egyuttal a Temesvári Kereskedelmi és Iparkamara elnöke.

Az Agrárbank mérlege. A Magyar Agrár- és Járadekbank Részvénytársaság e hó 9-én tartja mérlegmegállapító igazgatósági ülését, amely után közzétetik a társaság 1907. évi zárszámadását.

A „Magyar Amerikai Bank“ új igazgatója. Ismeretes az, hogy Newyorkban „Magyar-Amerikai Bank“ czímen pénzüintézet alakult, amelynek egyik legfontosabb célja, hogy az Amerikába szakadt magyar véreink pénzküldeményeit illetékes uton itthon levő övéikhez juttassa. Tudott dolog az is, hogy az amerikai banknak magyarországi képviselője és egyuttal főrészvényese a Magyar Pénzüintézetek Országos Szövetsége. Az amerikai bank — mint értesülünk — most új vezérigazgatót kap. Az új vezérigazgató Komlós Jenő, a Magyar Agrár- és Járadekbank tőzsdeintézője, aki pénzügyi körökben ugy kiváló bankszakismeretével, mint egyéniségével fogva közkezdveltségnek örvend. Komlós Jenőnek az Agrár-bank egyelőre egy évi szabadságot engedélyezett s ha ezen időn túl esetleg új állásában nem kívánna megmaradni, a helyét a banknál újból elfoglalhatja.

A Magyar Faipar-, Keret- és Lécgyár fizetése. Mult évben alakult meg a Magyar Általános Takarékpénztár égisze alatt a Magyar Faipar-, Keret- és Lécgyár r.-t. 250.000 korona alaptőkével. E részvénytársaságról ma a Kereskedők Lapja azt a hírt közli, hogy fizetése képtelen. Irja ugyanis a következőket: A Magyar Faipar-, Keret- és Lécgyár r.-t., melyet 250.000 K alaptőkével

a Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. alapított és melynek részvényei utóbb a fizetési zavarokkal küzdő Herz és Társa budapesti fatereskedő-czég birtokába mentek át, fizetése képtelenné vált. A czég egyik főhitelzője, a Kirchner Ernő-féle lipcei fűrészkeretgyár r.-t. csődöt kért a társaság ellen. A márczius 6-án tartott csődtárgyalást ugyan elhalasztották, de ennek daczára a társaság helyzete alig lesz már rendezhető. A passzívát cca ¼ millió K-ra becsülik.

Felszámoló vidéki pénzüintézet. A Félégyházai Mezőgazdasági, Ipar és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság — amint értesülünk — elhatározta a felszámolást. A bank az 1898-ik évben alakult 300.000 korona alaptőkével s a mult évben ezen alaptőke mellett 29.638 korona nyereséget ért el. Tartalékalapja 50.035 korona, rendkívüli tartalékja — amult évi mérleg szerint — 3000 korona. Betétállománya 1.461.478, váltótárczája pedig 1.498.454 korona volt. Igazgatósága mindössze három tagból áll: dr. Zámbo Géza vezérigazgató és ügyész, Tóth Imre és Feuer Adolf. Felügyelő-bizottsága azonban öt tagból. A bank felszámolását és az összes üzletek lebonyolítását a Kiskunfélegyházi Népbank Részvénytársaság fogja vezetni. A Népbank 1882-ben alakult 400.000 korona alaptőkével, amely tőke mellett a mult évben 38.708 korona nyereséget ért el. A mult évi mérleg szerint 113.854 korona a tartaléktőkéje, betétforgalma 1.664.057 korona volt, míg váltótárczája 739.497, jelzálogkölcsonai 1.278.000 koronára rugtak.

Csődök. Az Első Magyar Irógépkellékgyár bpesti bej. közkereseti társaság czég (üzlete: VII. Munkás-utca 12. sz.) ellen, a budapesti váltótörvényszék ma a csődöt megnyitotta. Kinevezettek: Csődbiztossá dr. Szabó Árpád kir. tszéki albiró, tömeggondnokká dr. Kriszhaber Adófi ügyvéd, tömeggondnokhelyettesé dr. Rédei József ügyvéd. A követelések bejelentésére április 16, a felszámolási tárgyalásra május 12, a csődválasztmány megválasztására május 14 tüzetett ki határidőül. — Csődöt nyitott továbbá a törvényszék özv. Szeles Vinczéné budapesti bej. czég (üzlete: V. Váci-ut 68. és Visszgrád-utca 7. sz.) tüzifa-kereskedő ellen is. Kinevezettek: Csődbiztossá Kazacsay Gerő kir. tszéki bíró, tömeggondnokká dr. Medveczky Antal, tömeggondnokhelyettesé dr. Barta Ernő ügyvéd. A követelések bejelentésére április 8, a felszámolási tárgyalásra május 7, a csődválasztmány megválasztására május 9 tüzetett ki határidőül.

A Német Birodalmi Bank ½%-kal leszállította a kamatját. Az Angol Bank tegnapi kamatlábeszállítása után ma bekövetkezett a Német Birodalmi Bank kamatlábeszállítása is, amely mai állásán a 6 százalékos bankkamatlábát 5½ százalékra szállította le. A német pénzüpiaczon napok óta várták a kamatláb leszállítását, csak aziránt volt kétség, hogy a mai leszállítás csak egy félszázalékra fog terjedni, vagy pedig a bank vezetősége számolni fog a nemzetközi pénzüpiac általános kedvezőbb helyzetével és a bankkamatlábát egy teljes százalékkal fogja leszállítani. A bank vezetősége azonban a félszázalékos leszállítás mellett határozott. Berlinben a magánkamatláb ½ százalékkal visszaesett és így a hivatalos bankráta és a magánkamatláb között 1½ százaléka a különbség. Mult évben a Német Birodalmi Bank csak április végén szállította le a kamatlábat 5½ százalékra. A mi értékőzsdénkre a kamatlábeszállítás híre nem gyakorolt semmiéle befolyást, sőt az árfolyamok csekélyebb ingadozások után némileg olcsóbban is záródtak.

A tavaszi luxulóvásár. A márczius 20-án megnyitott 38-ik luxulóvásár katalógusa megjelent. 97 bejelentőtől 452 drb ló részletes leírását tartalmazza, melyek használat szerint 18 négyes fogatra, 71 hintós 2-ös, 1 hintós egyes, 95 jukker kettős, 7 jukker egyes, 33 hátas és 7 drb hátas és 3 drb hámos lóra oszlanak. A bírálatot 22-én délelőtt tartják meg. A vásár iránt a külföldön erős érdeklődés, mutatkozik.

Iparfejlesztő politikánk szociális előfeltételei. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter iparfejlesztő politikai irányzatának nyomdokain las-

sankint a társadalom széles rétegeiben indítanak immár akciót arra nézve, hogy egy helyes magyar iparpolitika körvonalai alapoztassék ki. Az iparfejlesztés aktuális kérdését a Magyar Társadalomtudományi Egyesület is napirendre tűzte; az egyesület ugyanis folyó hó 10-én, kedden délután hat órákor az új városháza közgyűlési termében tartja legközelebbi nyilvános előadását, mely alkalommal malomszögi Elek Pál udvari tanácsos, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója tart előadást iparfejlesztési politikánk szociális előfeltételeiről. Elek Pál előadása iránt közgazdasági körökben általános érdeklődés nyilatkozik meg. Az előadásra szóló meghívókért az egyesület titkári hivatalához (Muzeum-körút 10) vagy dr. Farkas Pál titkárhoz (Andrássy-ut 10) fordulhatnak a résztvenni kívánók.

Utások balesetbiztosítása. Kossuthi Ferencz kereskedelemügyi miniszter az utazó közönségre nézve fontos újítással foglalkozik, tudniillik az utások balesetbiztosításával. A balesetek ugyanis sok perlekedésre adtak okot az utások és a MÁV között. Ezt a miniszter az egyetlen orvosszerral, az utások balesetbiztosításával akarja megszüntetni. A tervezet szerint minden utas 25.000 koronára volna biztosítva. A fizetendő díjak zónás beosztással a menetjegyet terhelnék, még pedig a kezdő zónákban két fillérrel, amely az utolsó zónában 20 fillérig emelkednék. A vonatokat kísérő személyzet ugyancsak 25.000 korona balesetbiztosítást élvezne, de díjat érte egyáltalában nem fizetne.

A Schlick-gyár új vezetősége. Jelentettük annak idején, hogy Thaly Zsigmond a gyár vezérigazgatója az aktív vezetőségtől visszalépett. A vállalatot ezentul — mint értesülünk — Vajda Béla kereskedelmi igazgató és Fuchis György műszaki igazgató fogják vezetni. A ma tartott közgyűlésen továbbá — melyről rovatunk más helyén számolunk be — beválasztották az igazgatóságba báró Bornemissza Elemért és Engel Pált is.

A Jelzálogbank mérleg-ülése. A Magyar Jelzáloghitelbank igazgatóságát márczius 9-ére hívta össze ülésre, amelyen az 1907. évi mérleget fogják megállapítani.

Felfüggesztett vasárnap munkaszünet. A Józsefnapi vásár miatt az üzletek a legközelebbi, tehát a 8-ára és 15-ére eső vasárnapokon a fővárosban nyitva maradhatnak.

Magyar tőke Romániában. Megirtuk már, hogy Hatvany Deutsch Sándor a Duna deltájában cellulozegyárat alapít. Most ugy értesülünk, hogy a gyár Brailában alakul meg részvénytársasági alapon három és fél millió korona alaptőkével. Az új részvénytársaság czíme: „Brailai Cellulose Részvénytársaság“ lesz. A gyár különlegessége az lesz, hogy a cellulozét nem fából, hanem nádból és sásból fogják előállítani és ezáltal természetesen, tekintve, hogy az ottani környéken ezekből az anyagokból rendkívüli mennyiség van, olcsó és jó nyersanyaghoz jut a gyár, amely ekként az összes európai cellulozegyárakkal fel fogja vehetni a versenyt.

A székesfehérvári 100 millió kölcson sorsolása. A székesfehérvári 100 millió koronás kölcson XXIII. sorsolása alkalmával a következő 307 kötvényt húzták ki:

10.000 koronások:	163 261 399 és 520.
5000 koronások:	7 273 284 526 636 1263 1420 1784 1995 1995 2289 2300 2465 2590 2670 2891 2906 2969 3024 3548 3651 3775 3868 4109 4606 4765 4816 5051.
2000 koronások:	12 111, 248, 608 620 1000 1621 1712 1800 2082 2109 2384 2547 2812 3211 3367 3518 3606 3772 3905 4154 4174 4364 4858 4939 5003 5307 5505 5665 6205 6211 6412 6425 6748 6823 7011 7086 7104 7133 7181 7453 7537 7781 7790 8156 10011 10041 10504 11182 11312 11523 11542 11560 11664 11665 11666 11871 12135 12685 13031 13092 13160 13375 13381 13548 13977 14164 14166 14284 14774 15144 15169 15548 15561 15970 16555 17331 17388 17755 17773 18057 18387 18393 18464 18700 18814 19239 19323 19393 19573 19742 20035 21114 21174 21479 21667 21685 21778 21834 22240 22478 22486 22555 22816 23103 23158 23167 23459 23575 23596 23949 23987 23988 24095 24177 24684 24955.

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.
Kérjük: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

1000 koronások: 36 391 1318 1665 2006 2084
2254 2382 2562 3192 3530 3755 3857 3972 4028 4085
4233 4817 5357 5468 5590 5907 6059 6246 6339 6569
6644 6789 7172 7192 7275 7349 7506 7538 7552 7588
7606 7983 8223 8430 8479 9012 9085 9239 9319 9335
9629 9781 9990 9991. Ezekon kívül kisorsoltak még
200 koronás kötvényeket.

A Hazai Biztosító mérlege. A Hazai Általános Biztosító Részvénytársaság igazgatósága mai ülésén előterjesztették az 1907. évi mérleget, amely 172.020 korona 87 fillér tiszta nyereséget tüntet fel. Amint a társaság múlt évi zárszámadásából kitűnik, ezt az örvendetes eredményt az üzleti tevékenység folytán előállított díjemelkedés okozta részben, míg másrészt a céltudatos üzleti politika, amely az üzleti költségeknek a minimális összegre való redukálását tette lehetővé. A társasági mérleg szerint a vagyonállomány értékpapirokban 300.000 koronával, míg készpénzben szintén ca 300.000 koronával gyarapodott, mely körülmény a társasággal szemben eddig is megnyilvánult bizalmat még megerősíti. A különféle tartalékok a zárszámadás szerint ca 110.000 koronával emelkedtek s így az igazgatóság a közgyűlésnek azon javaslatot fogja tenni, hogy a tisztán megmaradt 172.020 korona 87 fillér nyereségből az elsőbbségi részvényeseknek garantált 6 százalékos osztalékon felül a régi részvények helyett kiadott élvezeti jegyek tulajdonosainak is 2.000.000 korona után 2 százalék osztalékot, valamint az elsőbbségi részvényeseknek alapszabály szerint ugyanilyen összeget szavazzon meg. Az így kifizetésre kerülő osztalékok az alaptőkének 14 százalékát teszik ki, mely körülmény legjobban bizonyítja ezen közkedvelt és kuláns társaság üzletpolitikájának helyességét. A biztosító társaság közgyűlését e hó 21-én tartja.

A Schlick-gyár közgyűlése. A Schlick-féle vasöntő és gépgyár részvénytársaság ma délután tartotta rendes évi közgyűlését gróf Szápáry László v. b. t. tanácsos elnöke alatt. Az igazgatósági jelentés szerint a múlt esztendőben mutatkozott közgazdasági fellendülés, de különösen a jelentékeny állami beruházások nagyobb mértékben juttattak munkát a gyárnak, úgy, hogy a számlázott összeg egy és egynegyed millióval lépi túl a tavalyi mértéket. És a jövőben is a legszebb remények kecsegtetnek, részben, mert hat milliós megrendelést hoznak át erre az évre, részben, mert több nagyobb szabású megrendelés van kilátásba helyezve. Az évi mérleg szerint a tiszta haszon 272.641 korona 08 állér, amelyből a tartalékalapnak 10.905 korona 64 fillérrel való dotálása és a szokásos jutalékok után a múlt évi áthozattal együtt fennmarad 209.673 korona 99 fillér. Ebből az igazgatóság indítványára 240.000 koronát osztanak ki a részvényeseknek, részvényenként 24 koronával, míg a fennmaradó 29.673 korona 99 fillért az új számlára viszik át. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényt megadta és jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Vajda Béla igazgatónak és a vezetőség többi tagjainak, meg a tisztikarnak az elért szép eredményért. Az osztalékot hétfőtől kezdve fizetik ki a Magyar Kereskedelmi Banknál.

Utazás a kivándorló pénzek körül. A német hajóstársaságok legnagyobbja, a Hamburg Amerika Linie — amint értesülünk — a bankárüzletet is bevonta tevékenysége körébe oly módon, hogy a kivándorló pénzek továbbítását Európába is ő ohajtja közvetíteni. A hajóstársaságnak módjában van szolgálatait az Északamerikai Egyesült Államok minden részében elszórvá működő néhány ezer bankárnak bizonyos gyengéd nyomatékkal ajánlani, mert megvonia a hajógye-eladási kedvezményt attól, aki bankszerű üzleteinek lebonyolításával ezennel nem ő hozzá fordul. Bennünket a dolog természetesen csak annyiban érdekel, amennyiben a magyar kivándorlók érdekeiről van szó. De tudva azt, hogy daczára a kormány minden erőlködésének, a mi kivándorlók zöme mégis csak a német kiktőkön át hagyja el Európát és ilyen módon a német hajóstársaságnak nagyon könnyen módjában áll a kivándorlókat nyilvántartani, határozottan aggályosnak tartjuk reánk nézve ezen törekvéseket és

kötelességünknek tartjuk a kormány figyelmét erre annál is inkább felhívni, mert elvégre nem járja, hogy abból a pár fillérből, amit a szegény ember magával visz, vagy amit magának oda kíván nagy nehezen meg tudott takarítani, egy oly társaság, melynek a feladata a személy- és teherszállítás és nem a bankárság, kivége a maga jogtalan hasznát, csak azért, mert van a kezében egy olyan eszköz, melylyel a közvetítő bankárokat parancsainak teljesítésére szorítani tudja. Kormányunknak kötelessége, hogy ez irányban erélyes intézkedéseket tegyen és megvédje a kivándorlók érdekét, annál is inkább, mert ha a magyar kivándorlónak Amerikában bankra lesz szüksége, ott van a Magyar Amerikai Bank, melynek egyéb feladata sincs, minthogy a magyar kivándorlónak pénzügyi érdekei felett őrködjek.

Gyáriparosok tanácskozása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága dr. Chorin Ferenc elnöke alatt tartott tegnapi ülésén a szövetség rendes közgyűlésének hatánapjánál április 26-ikát állapította meg és az évi jelentés tárgyalásán kívül annak napirendjére tűzte a választási reformmal kapcsolatban levő összeférhetetlenségi törvénynek ipari szempontból való revízióját. Az igazgatóság foglalkozott a szerb és román kereskedelmi szerződések ügyével és helyesnek találta a kormány álláspontját, amely a szerb szerződés megkötésére vezetett. A román szerződés létrejöttel a felszólalók szintén kívánatosnak jelezték; a módoratok tekintetében a Szövetség már több, a részletekre kiterjedő felterjesztést intézett az érdekeltektől minisztériumokhoz. Az igazgatóság tudomásul vette, hogy a gyáripar érdekei megóvottak azáltal, hogy a balesetbiztosítások tekintetében az Országos Munkásbetegséggyógyító és Balesetbiztosító Pénztár igazgatósága, valamint a biztosító társaságok közötti megegyezés jött létre azokon az alapokon, amelyeket a szövetség múlt igazgatósági ülésén megjelölt. Megbeszélés tárgyát képezte az ülésen az amerikai petroleum-tröszt által újabban a magyar gyárak ellen indított mozgalom, miért is a szövetség érdekelte petroleumgyáros tagjait külön értekezletre hívta össze. Miután a prágai és reichenbergi törszéken a szénzokványok megállapították, a szövetség ismét megkezdi a magyar szénzállítási feltételek megállapítására indított tárgyalásait s mivel úgy a szénbányák, mint a szénfogyasztó gyárak részéről a méltányos megegyezésre a kellő hajlandóság megvan, az igazgatóság azt reméli, hogy ez alkalommal a végleges eredmény el is érhető. Végül elnök újból figyelmükbe ajánlotta a tagoknak, hogy a szövetség március 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg rendkívüli közgyűlését, melynek tárgysorán az alapszabályok néhány pontjának megváltoztatása és 7 új igazgatósági tag választása szerepel.

Az Általános Bank R. T. közgyűlése. Az Általános Bank Részvénytársaság ma tartotta meg dr. Pülöp Károly igazgatósági elnök elnöke alatt XIII. évi rendes közgyűlését. A közgyűlés az előterjesztett igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentést tudomásul vette és a felmentvény megadása után elhatározta, hogy az alapszabályszerű levonások után a tartalékalap 20.000 koronával dotáltassék és osztaléku 6% (12 K) fizetessék ki 1908. márczius 9-től kezdődőleg. Végül a felügyelő-bizottságba az eddigi tagok újra megválasztottak és Vécsey Leó és Arányi Ignác indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak, különösen Radnai Arnold vezérigazgatónak, akinek nagy érdemei vannak az intézet kedvező fejlődésében, az illetékeseknek és a felügyelő-bizottságnak köszönetet szavazott.

Mezőgazdasági kiállítás Balassagyarmaton. A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület fennállásának 25 éves évfordulójára alkalmából Balassagyarmaton június 3-án és következő napjain mezőgazdasági kiállítást rendez. Bemutatják a vármegyének mindenféle talaját, a nagyobb gazdaságok vesésforgóit, terméseredményeit, építkezésének modeljeit, az alagsóvezési szerszámokat, az alagsóvezés által elért eredményeket, a zsombolyázott és savanyított takarmányokat, a szőlészet mellékterményeit, sőt sörgyári és posztógyári kiállítás is lesz. A gazdasági egyet feliratilag kérte meg a földmívelésügyi minisztert, hogy a kiállítást segélyezze. Darányi földmívelésügyi miniszter az államsegély kiutalását kiállításba helyezte.

A Romániai Fakivitel R. T. üzletének átruházása. A napokban megírjuk, hogy a Steinerherz-ügyről ismét sok szó esik fakeskedelmi körökben s megírjuk azt is, hogy Ghika hercegi ragaszkodik ahhoz, hogy a társaság czégét Romániában is bejegyeztesse, hogy ő mint román társasággal kösse meg az üzletet. Most arról értesülünk, hogy a társaságot Romániában már bejegyezték és pedig Bradul r.-t. czég alatt. A társaság 2.5 millió frank alaptőkével Bukarestben alakult meg. Az új társaság összes részvényei — természetesen — a Romániai Fakivitel r.-t. társaságában maradnak.

Erdőárverés. Az aradmegyei Kroknai urbéri 130 hold kiterjedésű erdőt árverés után 67.000 koronáért Nacht Viktor aradi fakeskedő vette meg.

Törvényjavaslat az állattenyésztés fejlesztéséről. A magyar állattenyésztő gazdaközönség régi óhajta van teljesülni. Mezőssy Béla földmívelésügyi államtitkár ugyanis ma az országos állattenyésztő meggyűlésén kijelentette, hogy a minisztérium már elkészült az állattenyésztés fejlesztésére vonatkozó törvényjavaslattal s mihelyt normális parlamenti viszonyok lesznek, be is terjesztik rögtön a törvényjavaslatot. Az államtitkár e kijelentését bizonyára megnyugvással fogadják a magyar állattenyésztő gazdák, mert hazai állattenyésztőink súlyos viszonyok közé jutottak a tavalyi rossz termés következtében. Állattenyésztőink elé tömérdek akadályokat gördít legfőbb kivételi államunk, Németország, melynek állattenyésztését sikerült teljesen regenerálnia. Súlyos bajok forognak fenn amiatt is, hogy a most érvényben levő törvényes rendelkezések szerint a növendék-állatok pusztítása zavartalanul folyik s ennek következtében állattenyésztőnk évről-évre csökkenőben van. Gyakorlati gazdáknak az a véleménye, hogy a depekoráció állattenyésztésünkben máris számottevő. A földmívelésügyi kormány tehát nem végezt meddő munkát, midőn az állattenyésztés fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot elkészítette.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál február hóban 1559 ajánlat 12.891.144 korona 31 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1322 kötvény 11.258.306 korona 29 fillér biztosítási összegre állított ki. Folyó évi január elseje óta 3214 ajánlat 26.416.841 korona 81 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 2722 kötvény 22.726.711 korona 55 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1908. január elseje óta bejelentett károk összege 1.489.938 korona 97 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1906 december hó 31-én 117.600 kötvény után 849.570.242 korona 52 fillér tőkét és 1.666.993 korona 87 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 234.205.259 korona 55 fillér van tartalékba helyezve. Az 1906. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 13.523.622 korona 23 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 861.570.345 korona 95 fillért tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréssel elleni biztosítási osztálynál ugyanezen hónapban 60 káreset jelentetett be 38.694 korona összeggel, folyó évi január elseje óta 248 káreset 59.910 korona összeggel került bejelentésre.

Országos tenyészállatvásár. Az Országos huszonöt év óta rendez évenként Budapesten országos tenyészállatvásárokat. Az egyesület huszonötödik tenyészállatvásárját ma nyitotta meg a földmívelésügyi miniszter helyett Mezőssy Béla államtitkár. Az államtitkárt Pirkner János rendezőbizottsági elnök üdvözölte. A beszéd után Mezőssy Béla államtitkár megköszönte a szíves szavakat és kijelenti, hogy a földmívelésügyi miniszter mélyen átérzi a magyar mezőgazdaságra és az egész közgazdaságra olyannyira fontos állandó modern tenyészállatvásár telep létesítésének a szükségét. Ha előfeltételei meglesznek, nem is kések nyomban megvalósítani. Kijelenti továbbá, hogy a minisztérium elkészült az állattenyésztés fejlesztésére vonatkozó törvényjavaslattal s mihelyt normális parlamenti viszonyok lesznek, be is terjesztik rögtön a törvényjavaslatot. A vásár meg-

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detall 75-26. Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, V. kerület, Váci-körút 80.

Sürgönyoslm: ANTRACIT BUDAPEST

nyitása után az államtitkár megtekintette a fölhajtott anyagot. A vásár jobb anyagának a díjazására a földművelési miniszterium tizenhatezer koronát, a székesfőváros tanácsa egyezer koronát adományozott. A vásár bíráló bizottsága ma fejezte be működését. A szarvasmarha-csoportban a főbb díjakat gróf Teleki Domokos, Bernrieder József, gróf Almásy Dénes, Széchenyi Bertalan, Fáy György által kiállított állatoknak ítélte oda a jury. A juhoknál gróf Károlyi Mihály és Alajos, Hainrikffy Pál, Graefl Jenő, ögróf Palavicini Sándor, Politzer Géza állatai kapták az első díjakat, míg a sertéseknél Wertheimstein Alfréd, Blascók Gyula állatai vitték el az első díjat. A földművelésügyi miniszter nagy díjat gróf Festetich Vilmos s immenthali bikájának ítélte.

A temesvári kiállítás. Az élelmezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítás április hó 11-én nyílik meg. A kiállítással kapcsolatban szakácskönyvet is adnak ki, amely a legjobb recepteket fogja tartalmazni. A szakácskönyvet receptversenyvel állítják össze, melyben minden hölgy részt vehet. A receptek, amelyek felelő hű 20-ig küldendők be a kiállítási bizottság címére (Temesvár, Koronaherceg-szálló, II. emelet, 37. sz.) kiterjedhetnek levesekre, hideg húsmezekre, pecsenyékre, mártások és főzelékekre, főtt- és sült tésztákra, fagyaltokra, befőttekre, cukorkákra és italokra. A versenyben résztvevők, kik a szakácskönyvet a recept mellé küldendő 30 filléres bélyegtől eltekintve, ingyen kapták egy megalakulandó bizottság javaslata alapján elismerő oklevelekkel tüntetnek ki. A kiállítási tanács Thék Endre elnöke alatt tartott ülésében elhatározta, hogy a kiállítás számára kitüntető érme készítését fogja a kereskedelemügyi miniszter figyelmébe ajánlani.

Az Adria hajók forgalma. Érkezett: (március 2.) „Széll Kálmán” Cardiffból Velenczébe, (március 3-án): „Balaton” Nord Shieldsből, „Báthori” Cardiffból, „Tibor” Leithből Velenczébe, „Matlekovics” Bordeauxból Swanséba, (március 4-én): „Deák” Glasgowból Fiuméba, (március 5-én): „Andrássy” Marseilléből Triesztbe. — Indult: (március 3-án): „Stefánia” Glasgowból Máltába, „Széchenyi” Londonból Cardiffba, „Szent László” Messinából Triesztbe, (március 4-én): „Árpád” Messinából Catániába, „Mátyás király” Palermóból Nápolyba, (március 5-én): „Zrínyi” Triesztből Fiuméba.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A külföldi tőzsdéken az utolsó napokban bizonyos megállapodottság észlelhető. Ellenben nálunk a kedvező időjárás következtében erősen megingott a buza ára. A vidéken jobb kínálat mutatkozik és ezzel szemben hiányzik a megfelelő kereslet. Ma is 50 kilónként 15 fillérral olcsóbban kellett a forgalomba kerülni 7000 mázsa búzát adni. A határidőpiacon eleinte igen lanyha volt az irányzat. Később fedezésekre a mai árveszteség be volt hozható, úgy, hogy a tegnapi zárathoz képest alig mutatkozik változás.

Állapot:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 77.5 kg. 24.10 korona, 100 mm. 77 kg. 24.10 korona.
Pestvidéki: 300 mm. 75.5 kg. 23.50 korona.
Fehérmegyei: 300 mm. 77.5 kg. 23.80 korona, 300 mm. 77 kg. 23.70 korona.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 78.5 kg. 24 korona.
Óbcesei: 5100 mm. 75 kg. 23.50 korona.
Rozs: 100 mm. 20.55 korona.
Tengeri: 100 mm. 13.10 korona.
Pestmegyei: 500 mm. 77 kg. 23.80 korona.
Tiszavidéki: 200 mm. 78 kg. 24.20 korona.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 kg. 23.50 korona.

Rozs: 200 mm. 20.60 korona, par.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötöttelt:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 11.70, 11.71, 11.65, 11.82, 11.79.
Buza 1908. októberre 9.70, 9.71, 9.65, 9.79.

Rozs 1908. áprilisra 10.48, 10.49.
Rozs 1908. októberre 8.52, 8.56.
Zab 1908. áprilisra 7.70, 7.78.
Tengeri 1908. májusra 6.55, 6.63.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza 11.77-11.78
októberi buza 9.76-9.77
áprilisi rozs 10.50-10.51
októberi rozs 8.51-8.52
áprilisi zab 7.77-7.78
májusi tengeri 6.63-6.64

Délnáni forgalom.

Délután csekély forgalom mellett az árfolyamok néhány fillérel javultak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1908. áprilisra ———— 11.83-11.84
Buza új októberi ———— 9.80-9.81
Rozs 1908. áprilisra ———— 10.62-10.63
Rozs új októberi ———— 8.61-8.62
Zab 1908. áprilisra ———— 7.82-7.83
Tengeri 1908. májusra ———— 6.63-6.64

Budapesti gabonaforgalom.

1908. márczius 5-től márczius 6-ig.

	Erkezett:	Elszállított
Buza	6244	—
Rozs	—	—
Arpa	2110	151
Zab	512	—
Tengeri	819	—
Liszt	802	20539
Korpa	45	282

Értéktőzsde.

A német birodalmi bank kamatláb-leszállítása — mint lapunk más helyén is jelentjük — a tőzsdére nem gyakorolt semmiféle változást. A külföldi tőzsdékről ma reggelre érkezett jelentések kielégítőek voltak; ennek folytán szilárdan és a tegnapi zárathoz némileg magasabb jegyzésekkel nyílt meg az előtőzsde. A forgalom folyamán barátságos volt a hangulat és csekélységgel még tovább javultak a jegyzések, amelyek azonban a déli tőzsdén bécsi arbitrázs-eladásokra és helyi realizálásokra kevésbé visszamentek. Így az Osztrák hitel, amely reggel fél koronával a tegnapi zárathoz fölül 645.25 koronán indult, előbb 645.60-ra javult, aztán 644.75-re gyöngült, a Magyar hitel 776.75 koronás kezdő árfolyama pedig 776-ra gyöngült. Az Államvasut 675 koronán indulva, lassan 674-re ment vissza. A helyi értékek piacán a Jelzalog volt sűrűsödően kínálva, aminek folytán 435.25 koronás jegyzésre 431.50-ig csökkent. Forgalomba került továbbá: Leszámitolóbank 492-491 koronán, Rima 541.75-541 koronán, Városi villamos vasut 276.50-276 korona, Közúti 565.50-565 korona, Magyar koronajáradék 94.40-94.35 korona, Salgó 577-579 korona, Adria 426 korona, Szanatorium-sorsjegy 8.10 koronán.

Előtőzsde.

Kötöttelt: Osztrák hitelrészvény 645.25-645.60 Magyar hitelrészvény 776.75-777.— Osztrák magyar államvasut 675.— Rimamurányi vasmű 541.—541.75. Magyar leszámitoló bank 491.50-492.— Jelzalogbank 434.—435.25 közúti vaspálya 564.75-565.50 Városi villamos vasut 276.—276.50. Salgótarjáni kőszénbánya 577.—579.—

Déli tőzsde.

Kötöttelt: Osztrák hitelrészvény 645.50-644.75. Magyar hitelrészvény 776.75-776.— Osztrák-magyar államvasut 674.— Rimamurányi vasmű 541.75-540.50. Jelzalogbank 434.50-431.— Városi villamos vasut 276.75. Magyar koronajáradék 94.90. Budapesti takarékpénztár orsz. zálogk. 414 1/2-415.— Magyar orsz. közp. takarékp. 1605.— Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 576.— Adria tengerhajózási r.-t. 425-426.—

Prämium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10.— K, 1908. márczius hó végére 22-24 K.

Utőtőzsde.

Kötöttelt: Osztrák hitelrészvény 644.50. Magyar hitelrészvény 777.75. Államvasut 674 — Jelzalogbank 431.— Rimamurányi 541.— Városi villamos 276.25.

SECSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márczius 7. (Az Egyetértés távirata.) A bányászati irányzat hatása a mai heti tőzsdén jelentékenyen éreztette befolyását, a konzum csak némi csekély árut vett fel, de a kínálat is gyöngy volt s az eladók nem mutattak hajlandóságot nagyobb árengedményekre. Buza mégis 15-20 fillérral volt olcsóbb. Rozs ellenben ugyanolyan áron maradt, mint volt 8 nap előtt. Ilyen alapon eladatott buza: 2000 mm. tótfelvidéki 79 kg. 11.62-5 K Pozsonyból, 78 kg. 11.30 K Warthbergből, 79 kg. 11.50 K Galántháról, marchfeldi 78 kg. 11.60 K Gensendorfából. Rozs tótfelvidéki 10.85 K Marcheggből, pestmegyei 10.90 K Bécsből. Arpa csak elvéve került eladásra néhány kisebb tételben, export a finomabb minőségekért teljes árat fizetett, a konzum azonban árengedményekre törekedett s majdnem egyáltalán semmit sem vásárolt. Takarmányárak közül tengeri 5, zab 15 fillérral volt olcsóbb, semmint nyolcz nap előtt.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.40-12.85 korona, mosoni 11.55-11.90 korona, tótfelvidéki 11.50-12.05 kor., déli vasúti 11.50-11.80 korona, marchfeldi 11.50-11.90.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.85-11.10 korona, csepeli 10.85 11.05 kor., pestmegyei 10.90-11.05, korona különféle magyar 10.80-11.— kor., osztrák 10.70-11.— korona.

Arpa: morvaországi 8.80-9.20 kor., marchfeldi 7.80-8.25 kor., bécsvidéki 8.—8.70 kor., tótfelvidéki 7.—9.15 kor., csepeli 7.25-7.70, győri —.— kor., déli vasúti —.— kor., tiszavidéki 6.05-7.— korona.

Magyar tengeri: régi 7.25-7.45, új —.— kor., csepele 8.10-8.50, új —.— kor.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.20-8.45 korona, elsőrendű 8.45-8.70 kor., válogatott 8.70-8.95 korona.

Liszt üzletlen és az eladók nem tudták az áremeléseket keresztülvinni, sőt szükség esetén még árengedményekre is kaphatók lettek volna. Takarmányárak változatlan áron mellett egyáltalán nem talált vevőre, korpa iránt némi vásárlási kedv jelentkezett, az ár nem változott.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márcz. 7. Az előtőzsde rezervált volt, noha a német birodalmi bank leszállítja a kamatlábat, mert Vilmos császár levelének afférja lehangoló hatást gyakorol. A déli tőzsde megnyitáskor vasipari értékek iránt élénk vásárlási kedv jelentkezett, különösen Prágai vasműrészvény emelkedett tetemesen és Poldikohó r. is lényegesen javult. A német birodalmi bank rátájának 1/2 százalékkal való leszállítása az egyéb értékek piacán nem tett erősebb hatást, mert előre volt várható. Az üzlet további során a vasműértékek szilárd irányzata állandósult, egyébként a piacz nyugodt.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 645.—, Magyar hitel. 776.50, Länderbank —.—, Államvasut 674.—.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 143.—.—, Alpesi bányatársulat 660.—, Rimamurányi 540.50, Májusi járadék 98.01, Magyar koronajár. 94.35, Orosz érték —.—, Török sorsjegy 188.25, Német márka 117.66.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 645.25, Magyar hitel 776.— Länderbank 425.50, Unio-bank 555.—, Államvasut 674.25, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 145.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 662.50, Májusi járadék 98.10, Magyar koronajáradék 94.35, Török sorsjegy 188.25, Német márka 117.65, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 541.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, márczius 7. (Osztrák értékek zárata.)

4-2 százalékos papír-járadék 98.25, 4 százalékos osztrák arany járadék 117.—, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 453.—, Angol osztrák bankrészvény 306.25, Bécsi Bankverein 538.25, Osztrák-magyar bank 1720.—, Déli vasut 145.25, Dunagőzhajózási társaság 1036.—, Do-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használatára valódi áldás gyomorhajosoknak és székesfővárosban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

nyány részvény 411.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.66, Osztrák Lloyd 418.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 98.20—98.00, Osztrák koronajáradék 98.10, 1864-es sorsjegy 262.75, Osztrák hitelintézeti részvény 644.25, Union-Bank 554.50, Osztrák Länderbank 425.—, Osztrák-magyar államvasut 673.75, Elbevölgyi vasut 434.—, Alpesi részvény 662.25, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.65, Lipótkohó 465.—, Töröksorsjegy 127.90. Tartolt.

Bécs, márczius 7. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 112.35, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 149.75, Magyar hitelbank részvény 775.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény 489.—, Rimamurányi 540.25, Magyar czukoripar 17.55, Adriá hajózási részvénytársaság 425.—, Magyar koronajáradék 94.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.60, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 432.50, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, márczius 7. (Tőzsdei jelentés.) A mai tőzsde alapirányzata szilárd volt, bár az eleinte megnyilvánult nagyobb élénkség nemsokára ismét csökkent, miután a párisi tőzsdén tegnap eszközölt kényszereladások miatt innen újabb híreket vártak az érdekeltek. A német birodalmi bank kamatlábiának leállítására mint előrelátható volt, nem tett nagyobb hatást. Bankok csekély értékváltozások mellett egyenletlen irányzatúak és megnyitási árfolyamaikon zártak. Bányarészvények, amelyekben eleinte élénkebb üzlet volt, végtére valamivel magasabb árfolyamot értek el. Amerikaiak newyorki hírekkel egybehangzóan kedvező irányzatúak voltak, szintegy Prinz Heinrich vasutak is. Hazai kölespapírok tartottak, japániai javult árak mellett zártak. Oroszok szilárdak. Gőzhajós részvények egyenletlen forgalmúak. Zárulat nyugodt. A készpénzpiac iparértékű megosztott irányzatot követtek. Magánleszámítolási kamatláb 4 1/2%, napi pénz 4%.

Zárulatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papíriáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.20,

osztrák hitelrészvény 202.75, Déli vasut 25.90, orosz bankjegyek 213.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 73.90, Disconto Commandit 174.50, Dinamit-truszt —, Harpeni 194.50, Unifikált török járadék 94.80, 4-2 százalékos ezüst-járadék 98.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.25, Magyar koronajáradék 94.40, Osztrák-magyar államvasut 143.80, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison —, Gelsenkircheni 183.50, Laurakohó 209.60 Meglehetősen szilárd.

Frankfurt, (Zárulat) márczius 7. 4-2 százalékos papíriáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Osztrák hitelintézeti részvény 202.90, Osztrák-magyar államvasut 143.80, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.55, Bécsi Bankverein 136.10, Villamos részvény 147.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.85, Osztrák koronajáradék 98.—, Magyar koronajáradék 94.30, Osztrák-magyar bank 123.—, Déli vasut részvény 25.90 Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849 67, Párisi váltóár 812.50, Union bank részvény 139.90, Alpesi bányarészvény 332.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárulat) márczius 7. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.50, 1860. sorsjegy 152.50, Déli vasut 25.95, 4 százalékos Aranyjáradék 99.10, Osztrák hitelrészvény 202.75, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Olasz járadék 103.30, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.50 Nyugodt.

London, márczius 7. Angol consol 87 1/8.

Páris, márcz. 7. (Zárulat.) 3 százalékos Francia járadék 97.72, Osztr. aranyjáradék 100.—, Magyar aranyjáradék 94.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 505.50, 4 százalékos Olasz járadék 102.75, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316.—, 5 százalékos marokkói járadék 506.—, 4 százalékos 1890. Román kölesön —, 4 százalékos Kons. amorf. román járadék 91.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 96.02, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 506.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 448.—, 4 százalékos spanyol járadék —, 4 százalékos unifikált török jár. 96.10, Török sorsjegy 179.75, Török dohányrészvény 435.—, Osztrák földhitelintézet 1150, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar Jelzálogbank 468.—, Banque de Paris 14.45.

Banque Ottomane 715.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 150.—, Meridional vasut 651, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 502.—, Rio Tinto 14.98, Sucrerie d'Égypte —, Tula 277.—, Thomson Houston —, Urlikány köszén 146, Chartered 18.50, De Beers 28.75, East Rand 82.25, Jagersfontein 44.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.06, Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.80, Magánkamatláb 2 1/8, Szabálytalan.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok Budapest-Kőbánya.

Budapest, márczius 7-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 121—123 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 122—124 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 122—124 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertésleltár: 1908. évi márczius 5. napján volt készlet 24626 drb., 1908 márczius hó 6-án felhajtott 164 darab, 1908 márczius 6. napján elszállított 307 darab, 1908 márczius 7. napjára maradt készletben 24483 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: kellemesebb.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, márcz. 7. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 132 darab sertés, 51 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 434 darab sertés, 33 darab süldő, — darab malacz, összesen 566 darab sertés, 84 darab süldő, — darab malacz. Eladott 464 darab sertés, 84 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt

Table with columns: Buza, Kilos, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include: Hízavideki, Felsőmezei, Pesti, Dánági, Bécsi.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repozo. Rows include: elsőrendű, középminőségű, takarmány, elsőrendű, középminőségű.

Table with columns: Burgonya, Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyitrai, Győri, Bónai, Pesti.

Table with columns: Különlélemények, Faj, disznószőr, szalonna, szilva készlet, szilva készlet, szilva készlet.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Ujlaki téglá és mészegelő, Első m. gazdasági gépgyár, Danubius-hajógyár.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

Table with columns: Pénz, Aru. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronaár, koronaár, All.köl. Vaskapu celjar. 6. 89/1870.

102 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz.
 Mai árak: Zsirsértés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 90-94 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 83-88 fillér, ételsúlylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, ételsúlylevonással 120-124 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig 126-128 fillér, ételsúlylevonással — fillérig, könnyű 220 kg.-ig fillér, ételsúlylevonással 122-126 fillér. Hussértés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140 300 kgr.-ig 116 130 fillérig, ételsúlylevonással — fillérig. Belső sültdő 96-112 fillérig, horvát sültdő 96 110 fillér. Malacz — fillérig (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

Márczius 7.

Kinevezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter Sárosi István képesített tanítóképző intézeti tanárjelöltet a csáktornyai állami tanítóképző-intézetbe a X. fizetési osztályba segédtanárrá, Csaprányi Luiza gyorok-csángótelepi állami állandó menedékház-vezetőnőt a gyorok-csángótelepi állami kisedővodához kisedővodónővé, Issekutz Gizella okleveles kisedővodónőt a györgyfalvi állami kisedővodához kisedővodónővé; a cs. és kir. közös pénzügyminiszter Felmeri Lajos dr. jámi tb. főszolgabíró miniszteri fogalmazóvá a közös pénzügyminiszteriumhoz; a belügyminiszter dr. Novák Kálmán Békés vármegyei tb. szolgabíró a belügyminiszteriumhoz fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálatra Békés vármegye főispánja mellé rendelte ki, dr. Ribiczey Kálmán ügyvédjelölt, zombori lakost a belügyminiszteriumhoz fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálatra Ujvidék szab. kir. város főispán mellé rendelte ki, Veverka András belügyminiszteriumi segédjegyzőt és Csaba András igazolványos altisztet a belügyminiszteriumhoz hivatalosolgálatára; a temesvári itélőtábla elnöke Klémán István temesvári törvényszéki díjtalan joggyakornokot a temesvári itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká, dr. Wadász Béla jászénvai lakos, ügyvédjelöltet a temesvári itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká, dr. Kirch János temesvári lakos, ügyvédjelöltet a temesvári itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká; a tordai pénzügyigazgatóság a marosludasi adóhivatalnál üresedésbe jött díjas adóhivatali gyakornoki állásra Bateala János bozovicsi díjtalan adóhivatali gyakornokot és a tordai adóhivatalnál üresedésbe jött díjtalan gyakornoki állásra Luka Gyula tordai lakost nevezte ki.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Himpelmann János kiskőrösi lakos családi nevének Hetényire kért átváltoztatását megengedte.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908 márczius 7-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az idő tulnyomóan derültre változott és a hőmérséklet némileg emelkedett; a maximum: Bavanstén 15 C°, minimuma: Tátrafűtreden -7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható lényegtelen hőváltással és nyugaton helyenkint esővel, esetleg zivattal.

Allomás	Legmagasabb hőmérséklet márczius 7-én	A hőmérséklet változása azelőtt	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm	Hőmérséklet márczius 8-án
A-Szabolcs	70.8	0.9	SE	5	0	8
Jugrák	67.3	4.7	SE	2	0	10
Csémárk	65.3	1.7	S	1	0	5
Losonc	68.4	2.9	NE	1	0	7
Jevalla	68.8	5.8	SE	1	0	11
Budapest	65.5	4.2	SE	1	0	8
Töröly	62.7	0.6	S	0	0	9
Sosathely	64.3	4.0	SE	1	4	11
Pécs	65.0	2.6	S	1	1	11
Sárvár	65.2	8.7	S	1	1	13
Győr	64.6	8.7	S	4	2	10
Szeged	66.6	1.7	S	1	0	11
Pennyör	67.5	1.3	S	1	0	11
Nagyvárad	66.8	4.2	NE	0	0	12
Kolozsvár	70.3	-3.4	S	0	0	9
Nagyzeben	70.3	-3.6	SSE	1	0	9
Szatmár	—	4	SE	2	0	10
Szer	—	8.8	SE	1	3	11
Arvadarája	—	-0.6	WSW	1	0	4
Selmecványa	—	1.8	S	2	3	4
Komárom	—	7.5	NE	4	1	9
Magyaróvár	—	4.0	SE	2	1	9
Sopron	—	4.0	S	4	0	9
Gézék	—	2.1	S	1	0	18
Árkany	—	6.5	SE	1	4	11
Dobozon	—	2.8	SE	1	1	ny 10
Köskömet	—	1.8	S	2	1	9
Drosch	—	2.4	SE	2	0	10
Arad	—	4.3	S	2	0	11
Gombolya	—	0.4	SE	1	0	11
Versco	—	7.0	SE	2	0	14
Orsova	—	3.5	SW	1	3	11

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejfeszokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombonyár, teásíttemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközöl.

Fleischmann Lipót számlai és fűtőlthúsárny gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Genrali (Triestini) ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 300 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Élelmezési minden módozat szerint, valamint fűtőlthúsárny és leánykiképzési biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréssel lopással ellent és üvegbiztosítások. — Élelmezési és Magyar lég- és vízszállítás részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek- és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási Állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főeljárás helye: VI. Andrássy-ut 5. Kézi zálogkölcsönök: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tér 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-út 6. sz.

Házitartási cikkek.

Drogma és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett). Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hozz írdor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruk I. Henrik. Budapest, Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrássy-ut 22. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorai legmodernebb kivitelben. Árak a legújnyosabbak. Vidéki megrendelésekre különös szult fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII. Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalkozó, építésközvetítő, műhely és borgan dizájnerek gyára. Légszesze- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyúberendezés, árnyékszékek, vizeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fűrdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtőhely összeköttetéssel vagy saját tüzhelyvel. Ambergi légszeszezető gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszeszezető-készülék minden házbán. Telefon 20-33.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Páris-utca sarok. Állandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamosági berendezések.

Magyar Siemens Schnokert févek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratim: Siemenschukert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos -vasutakat. Bányá -vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachrach A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati fűtőszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalsz., tálak, fénvázsi cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruha.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemruhára IV., Bécsi-utca 4. Az összes farsangi udonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenásy” cég van, tisztelttel kérjük, selyemruháznak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kirását. Szenásy, Hoffmann és Társa selyemruhára kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Szerkesztői üzenetek.

D. D. Baja. Tárzanak rövid, kidolgozása külföldben sem felel meg irodalmi kívánatnak. Nem közölhetjük.

Aggódó ifju. Baja a serdült kor természetes eredménye. Mindenesetre tessék orvosral megbeszélni, mert leveléből csak hiányos képet alkothatunk magunknak. Az azonban egész bizonyos, hogy komoly aggdódásra aligha lehet nagy oka.

A. K. Kalocsa. Nem közölhetjük.

Cz. E. Felsődobsa. Budapest, Komárom, Pozsony, Kolozsvár. Lehet álmoköltségen is. Olyan folyóiratot nem ismerünk. Mind a három helyen csak egy-egy szanatórium van, sziveskedjék egyenesen odafordulni bővebb felvilágosításért.

Ignota. Bármilyen tisztá és fenséges is legyen az az érzés, mely mély verseiből kicsendül, azok kissé nehézkes technikájuk miatt még nem közölhetők. Szives üdvözlét!

Felédnélek. Kedves és hangulatos. Fog még közölhetőt is írni.

Sz. Gy. Nem közölhetjük.

Filozófus. Nagy taktikai képesség, hatalmas bírózó erő, mélyen tekintő elme sem ad föltétlen jogot a tartalék nélküli való és osztatlan elismeréshez s nem emel senkit a nemzetek legnagyobb jóltevői közé. A motívum tisztasága, a lélek nagysága kell ehhez s az, hogy a nemzet életét leginkább befolyásoló nagy kérdésekben utmutatója legyen korának.

A. J. Szentegyházfalu. Legnagyobb sajnálatunkra az egész szerkesztőségben nincs egyetlen munkatárs, aki ezt a kártyajátékot ismerné. Így nem is tudjuk eldönteni.

R. L. O viz. Legközelebb válaszolunk, mert információink még be nem érkeztek.

F. Lászlóné. A denevér azok közé az emlősök közé tartozik, amelyek téli álmat alszanak. A hidegek beálltával meghuzódnak valamely rejtett helyen és mozdulatlanul várják be a melegebb idősze bekövetkezését. Hogy ezalatt a néha hónapokra kiterjedő alvási idő alatt éhen-szomjan nem pusztulnak el, azt annak köszönhetik, hogy eközben nemcsak aktív testi és lelki tevékenységük van felfüggesztve, hanem megugyezett vegetatív működéseik is a minimumra szorítkoznak. A téli álmat alvó állat alig hogy lélekezik, szívük működése pedig olyan gyenge, hogy a környéki ütőerekben az érlökés nem tapintható és a vérnyomás zéróra süllyed. Csakis ily módon válik lehetségessé, hogy az állat, anélkül, hogy táplálékot, vagyis fűtő és testgyarapító anyagot venne magához, oly hosszú ideig életben maradjon. Természetes, hogy ezenközben a hőmérsékletük is mélyen alászáll és újabb kutatások szerint a legnagyobb hideg idejében a különben melegvérű állat vére nem több, mint 3-5° C. Más szóval, a téli álmat alvó állatoknak megvan az a képességük, hogy időnként a hidegvérű (helyesebben: a környezet hőmérsékét felvevő vérről bíró) állatok anyagcsereviszonyait veszik fel.

K. József L-c. Az utcák és utak poros volta számtalan megbetegedésnek kuforrása. Azzal a tanácsal, hogy az ember az utcán csak orron át lélegezzék, még nem szabadul meg biztosan az esetleges ragályozástól, sokkal biztosabb mód az, ha az utakat pormentessé teszik. Erre nézve Kaliforniában úgy tettek először kísérleteket, hogy az utakat petróleummal locsolták. Ámde ez a mód nagyon költséges és nem is tartós. Ellenben figyelemreméltó azon kísérlet, amelyről dr. Guglielmietti montecarlói orvos referál a Münch. Med. Wochenschriftben. Monte-Carlóban körülbelül 3000 qm. utfelületet forró kátránnyal fedtek be a következők módon. A makadamozott utat lemosták, lesöpörték, úgy, hogy a makadam csupaszon látszott. Egy-két nappal a lemosás után, száraz időben, 60°-ra felmelegített kátránnyal egy-két milliméter vastagságban bevonták az utat. A kátrány gyorsan beivódik és két-három óra múlva már száraz. Hogy csuszós ne legyen, finom homokkal beszórják. A szag hamar elpárolog és néhány óra múlva már járhatnak a kocsi rajta. Egy négyzetméter makadam befedésére elég egy kilogramm kátrány; egy tonna kátrány 30-50 frank és így egy kilométer hosszú, öt méter széles ut pormentesítése körülbelül 400 frankba kerülne. Monacóban a nyolcz hónap előtt bekátrányozott utak ma is jókarban vannak, eső után nem sárosak és száraz időben nem porosak.

Sz. S. Izsák. Kis időt vesz igénybe a pontos utánanézés, ezért késhtett. Nem nyert.

Sz. J. Csüdörtelke. Nem huzták ki.

B. H. Szolnok. Szives ajánlatát köszönjük, nem vehetjük igénybe.

S. Sándor, Bélye. A nevetésnek mind a mechanizmusa, mind az oka még nagyon kevésbé ismert. M. Vanlair 1903 december 3-án a belga akadémia nyilvános ülésén foglalkozott a nevetés élettanával. Rámutatott a pszichikai reflex mibenlétére, különös szult helyezett az arcjáték leírására, tekintettel a nevető arczon végbemenő nagy esztetikai változás anatómiai alapjára. A tüneményt előidéző izomzat éppugy meg van az öreg arczon, a pittedt ajku néger, mint a fiatal asszony úde arczán. Ha az arczmokat Duchenne de Boulogne rendszere szerint egyenként és egymásután izgatják, meg lehet különböztetni azokat, melyek a nevetésben közreműködnek. Leglényegesebb a nagy nevető izom, mely fel emeli az ajk izomszalagját s a szempilláihöz közelítve, széttolja az arcot. Működésnek indul a homlokizom is, néhány ránczot idézve elő, kitágítja az lyukat, miattal a tarkóizom ellankad. Nevetéskor az arczon lejátszódnak a következők: az arcz közepén kifejlődik az orrszájüregecs, s mély átkat al-

köt: a két orca fölemelkedik a pofacsontig, a ránczok is felfelé húzódnak, egész a szemrétség, s ott márdáláshoz hasonló alakban a halánték felé vonulnak. A felső alkat, mely kifügglő haránt vonalat alkot, az izomszalag fel- és hátrafelé húzza, minek következtében a szabad szél kifeszített ivhez hasonlít s a felső fogsort az inyig fedetlenül hagyja. Az alsó ajk is meghajlik, de ellenkező irányban, s így a két ajk elipszis alakot zár be. Az orr körüli ránczok elsimulnak, a szemöldökök feltolódznak, és végül hangos kacagásra még a rágó szervek is széttolódznak. A nevetés lélektana még sok kutatásra vár.

Miskolczi előfizető. A Dugonics-Társaság Szegeden működik s Tömörkény István a titkára. A lüderített 1000 koronás pályadíjra 3 felvonásos s a jelen népéletből vett, egész estét betöltő drámák pályázhatnak. 1908 szeptember 30-án jár le.

Irodalomkedvelő. Az operettnek két fő- és nélkülözhetetlen eleme van, a fantasztika és a komikum. Az operettnek semmi köze az élethűséghez s távol kell jőnie a köznapitól.

K. R. Nem találtunk benne semmi érdekességet.

P. J. Budapest. A Fővárosi Könyvtárban irodalmi műveket aligha olvashat, mert csak szakkönyvekre van berendezve. Azoknak azonban, kik statisztikával és közigazgatással foglalkoznak, bőséges könyvtár áll rendelkezésükre.

F. L. Bukarest. A kért sorsjegyet nem nyert.

Doktor. A kért lap címe: Igazság. Szerkesztő dr. Pataj Sándor Zomborban. Politikai és szép-irodalmi cikkeket is közöl. Könyvtalálkozó füzetben jelenik meg havonként.

Tiszviselő. A rad. Azok a pénzkölcsönkövetítők, kik információ-díjakat előre szednek feleltől, közönséges ámtók, mert az információ-díjakat nem a tulajdonképeni célra, hanem csirkepaprikásra és malatászóra költik. Ne üljön fel nekik.

Tavaszi álom. Nem közölnék.

Nem közölnék: Tul a Dráván. Pistike naplója. Sarolta. Velencei történet. Tarka mesék.

P. R. Trencsén. Dunántulon, a vas megyei, zalai és veszprémi részeken major, Tiszántul tanya, Torontálban és Bácskában pedig szállás a neve.

L. B. R—ly. Nem nyert.

T. M. Királyháza. Nem huzzák ki.

T. B. Bácskertes. Az a mondás, hogy „Adjátok ide nekem a legbecsületesebb ember hat sornyi kezeirását és én találok benne olyasmit, amiért azt az embert föl lehet akasztani”. — Richelieu-tól ered.

Ida. Cikkében, mindamellett, hogy falun lakik, meglátszik a felületesség, pedig Zola se irt le addig emberi alakot, tájat, kertet, míg modellt nem talált hozzá.

B. L.-né Nyiregyháza. Sorsjegyeit még nem huzzák ki.

T. J. Péterhegy. A kért sorsjegyet 15 koronával sorsolták ki.

Özv. T. E.-né Szeghalom. Az 1864-es osztrák államsorsjegy fizetési helye Wien, K. K. Staatsschuldencassa. Sorsjegye még nincs kihuzva.

Örkényi előfizető. Sorsjegyei még nem nyertek. T. J. Tiszakeszi. Vörös kereszt-sorsjegy többféle van. Kérjük megírni, milyen van. A többi sorsjegyeit még nem sorsolták ki.

N. P. Csongor. Sorsjegyeit még nem huzzák ki ezeideig.

Sz. J. J. Liptószentiván. Sorsjegyei közül a Pálffy-sorsjegy 147 koronát nyert.

U. S. Kápolnásnyék. A közölt sorsjegyek még nem sorsoltattak ki.

B. G. Cerépfalu. Sorsjegyei nincsenek még kisorsolva. Az olasz vörös kereszt sorsjegy legközelebbi huzása május 1-én, a Jásziv sorsjegyé május 15-én lesz.

B. D. Monor. Sorsjegyei még nem nyertek.

M. K. Kispéér. Sorsjegyei közül a Salzburgi sorsjegye 56 koronát nyert.

Aggódo szülők. Hogy mit szólunk az esethez? Hát bizony igazán nem tudjuk megérteni, hogy nem bírnak vele. Bizonyára elkényeztettek. Büntetés kell a gyerekeknek, nem pedig csokoládé, ha rossz fát tesz a tűzre. Az a szülő szereti igazán a gyermekét, amelyik szigorú is tud hozzá lenni. Elmondunk például egy esetet: Kötél általi halálra ítélték egyszer egy országos hírt haramiát. Az anya is megjelent, hogy utoljára lássa a fiát s végig kellett néznie a szomorú aktust. Midőn a fegyveres börtönőrök elővezették az elvetemült fiút, az anya hangosan zokogott. A fiu szilárd léptekkel a bitófa felé tartott és sápadt arcát visszafordítva odaszólt az anyja felé: „Akkor sirtál volna, mikor az első koczkaczkut loptam.” Ebből a meséből azt hisszük, eleget érthetnek.

Pir. Halász Lajos osztálytanácsos. Ugy tudjuk, május elséig.

G. D. Köszönjük szives figyelemzését. Technikai hiba volt s a gépszedés volt az oka.

G. S. Sz—s. Sziveskedjék megismételni kívánóságát. Nem kaptuk meg. Gyorsabb az értesítés levél útján.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos

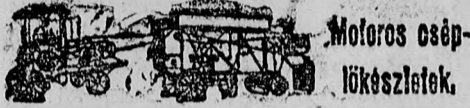
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Kézíró: **ERDŐS ARMAND**

VIZALLAS.

márcz. 7. márcz. 6.		márcz. 7. márcz. 6.	
m é t e r		m é t e r	
Inn	Sárvár	Tisza	M.-Széplő
Duna	Passau		Tokéháza
	Linz		V.-Nemény
	Bécs		Tokaj
	Pozsony		Tiszafüred
	Homáron		Szolnok
	Budapest		Csongrád
	Paks		Szeged
	Mohács		T.-Becse
	Gombos		Titel
	Djvidék	Óndava	Hód
	Pancsova	Tapoly	Bárfa
	Orsova	Bodrog	Ladmedcs
	Morvafalu	Sajó	Zsolozsa
	Zsolna	Hermád	H.-Németh
	Trencsén	Bereitty	Margitta
	Szered		P.-Ujfalu
	Szt.-Gothárd	Kőrös	Csucs
	Sárvár		N.-Várad
	Győr		Belényos
	Vasvár		Tonke
	Zákány		Gurahona
	Bács		Borsjenő
	Eszék		Hékö
	M.-Szerdah.		Gyoma
	Zágráb	Maros	Gy.-Fehérvár
	Sziszék		Branyicska
	Mitrovicza		Soborján
	Décs		Arad
	Szatmár		Makó
	N.-Majlány	Tomcs	K.-Koslóly
	Munkács	Dágy	Kiszlő
	Homonna		Temesvár
	Perecseny		Becskerek

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros csap- lököszetek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.
Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.
Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi kizárólagos képviselője:
Kovács Mihály és Társa
Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

BIZTOS
gyógyulást keresőknek

kik bármily
nemi betegségben szenvednek,
mely húgyvese és hólyagbajok, húgyvese-akutitások, vizeletcső zavara, éjjeli magömlések, sebök és bujakóros bántalmak (syphilis) az önterítőszék utóhátszárákán fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily béklyűtésekből, nőknél fehérlőváladék, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal járunk, fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírv és a loqrögibb, 82 éve tenállo roudic intézetél
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-9-ig este. Idült húgyvese óshólyag bajok vizsgálata villamos húgyvese-utóhátszárák segítségével.
Vidéktelek levelekre kimériő választ és szabványú tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás bizalommal.
Nőknek külön várterem.

Elsőrendű uri-szabó üzlet
Kizárólag mérték szerint

Oszi zakkó öltöny
Raglán v. téli-kabát
40 és 50 kor.-ért
Dus választék bel- és külföldi szövetekben.
Nyáron készült egész rímön télikabátok 50 koronáért kaphatók.
Mechlovits és Fái
törv. bej. uri szabók,
Budapest,
V., Váci-körut 76.

Vadászok figyelmébe!

ajánljuk, hogy fegyverrendeléseiket már most adják fel, nehogy a tömeges rendelés által a szállítási késedelemet szenvedjen a vadász idény beálltával.
A legjobb minőségű egy és kétszövű vadászfegyverek, karabélyok flóbertek, czéllövő fegyverek és revolverek részletfizetésre kaphatók!
Aufrecht és Goldschmied
fegyveráruházában
Budapest, VII., Rákóczy-út 26. sz.
Képes árjegyzék ingyen és bementve.

MÜBUTOR
csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel.
Fáy Antal butorgyárosnál
BUDAPEST, Sommelweis- (Erdélyi) utca 4. sz. a sarokban.

JUMMI óv- szerek
Vásárolj francia és amerikai gyártmányú Orvosiilag ajánvta 1. Feltétlen biztos!
Gummi.
Eredeti csomagolásban!
Árak: 12 db. Anom minőség K 3-4
18 " francia gyártm. " 6-10
12 " eredeti amerikai " 10-12
Capot amerikai (póvíd) " 4-6
12 db. Anom " " K 6-10
" Non plus ultra " " 12-16
Halhólyag.
Minta-gyűjtemény
széleskörű készletében, 12 db K 6.—
20 db K 8.—
Női óvszer. "Feszültség" csip-
szalag " " K 3-6
Sérvekötés orvosi rendeltetésre valódi
angol szel rugóval K 7-10. Cs. és kir.
szabad. Kelet-féle pneumatiszus pe-
lletával " " K 12.—
Suspensor (herold) darabja " " K 1-2.40
Havibaj kötő darabja " " K 5-11
Haskötő darabja " " K 7-24
Gummi göröcsér-hariganya darabja " " K 3-12
Frígator teljesen felszerelve, darabja " " K 5-9
Uji "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női külön-
legesség " " K 15.—
Szétküldés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék
ingyen és bementve.
KELETI J. ápolási eszközök gyára.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/1.

Dr. Mitzger
nirneves szakintézete
Budapest, Teréz körut 44. sz. I. em.
IDEG- NEMI.
bőr-, vérbelegségek, bujakóros (siphilis) betegségek, önterítőszék utóhátszárák és férfini gyengeségi állapotok, impotentia gyökeres gyógyítására. Tapasztalt biztos és gyors eredmények folytán a tiszteltűj teljes gyógyulás után fizethető.

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1908 márczius 8 án

Nemzeti Színház

Délután fél 3 óraker
A kaméliás hölgy.

Dráma 5 felvonásban Irtó és Dumas Sándor Ford Szemere, Attila

Duval Armand Mihályfi Szacsay
Rieux Gaston Naday
Saint Gaudens Gábor A.
Gustave Dezső
Gazay gróf Hetényi
Varville Gyenas
Az orvos Mészáros
Gauthier Margit P. Markus
Sichelle D. Ligeti

Este fél nyolcz óraker

ARTATLANOK.

Dráma 3 felvonásban. Irtó Fényes Samu.

Személyek:
Tom Witha Rákosi Sz.
Feltó, a felesége Odri
Raskó János Gyones
Köröszy törzsv. eln. Hevay L.
Köröszy Ivánfi
Kantor Peltes
Gócs Cs. Alszegei A.
Alári Hajdu
Pelykó Narcisz
Fegyencz

Népszínház-Vinopera

Délután 3 óraker

Czigánybáró.

Operetta 3 felvonásban. Irtó Jókai Mór. Zenejét szerzette Stransz János.

Zsupán Kálmán Andorfi
Arzena, leánya Alxi
Mirabella Veszpréminé
Barinkay Sándor Károlyi
Ottokár Bálint
Czipra Székely A.
Saffi Irtó A.
Gabor diák Danos
Camero gróf Virág

Este 8 óraker

A nagymama.

Érdekes vígjáték 3 felvonásban. Csiky Géza darabjából színpadra alkalmazta Páster Árpád, zenéjét szerzette Mader Rezső.

Személyek:
Szerepny grófné Blaha L.
Marta Turcsányi
Piroska Della Donna
Báró Orkenyi Hörváth
Gróf Szerényi Pázmán
Gr. Orkenyi Kálmán Bálint
Kosztá Kürti
Lángó Szarafina Marosi A.
Födörke Szilárd Nagy

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató VI. Nagymező-u. 17.

Ma, vasárnap
d. u. 1/2 óraker

Jótekonyczélú előadás

A Budapesti VIII. ker., általános közjótékonyági egyesület javára,

Merian Kutvaszínháza

és több attrakció részvételével.

Este 8 óraker

a fényes új márcziusi műsor

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig.
A téli kertben reggeli 8 óráig VÖRÖS ELEG
a legújabb zenekara hangve szerez.

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI | Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/9 óraker.

Ma! 1/10 óraker: Ma!

Az aczélkirály vád alatt.

Bírósgli karzatát Irtó Pítaval. Rendező: Rott Sándor.

Végül Was Männer fesselt? 11 óraker

Bobózat Irtó Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Trebitsch Sándor, Türk Bertó és Zöldi Márton új színelőadásban.

Nappali pénztár 9-1-ig és délután 3-6 óráig.

Az I-es emeleti Casino de Parisban reggeli 5 óráig zene és tánc.

HAGGENMACHER Szent-Gellért-sör

csapolása:

- Szivós Zsigánál I., Krisztina-ter "Zöldia"
- Wehrmann Bélanál I., Fehérvári-ut 48.
- Kubaneck Venczelnél II., Fő-ut, Budai vigadó
- Borovszky Lajosnál II., Falfly-ter
- Derer Józsefnél III. ker., Zsigmond-utca, Lukács-lőrő mellett
- Schneider Lipótnál V., Lipót-körut 2.
- Mertl Istvánnál IX., Üllői-ut 111.
- Nemosák Mihálynál V., Lipót-körut 21.
- Wagner Vilmosnál VI., Andrassy-ut 48.
- Kossa Jánosnál VI., Király-utca 100.
- Oav. Jahn Edénél VII., Király-utca 59.
- Putnoki Istvánnál VIII. ker., József-körut és József-utca sarok
- Fettlök Gyulánál VIII. ker., József-körut 3, Baross-utca sarok

Szálloda

Az ARANY BÁRÁNYHOZ

BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4

Elsőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2-80 koronától felfelé.

3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.

Világos szobák. Világos szobák.

Nagy élvezetet nyújt a
"Világpanoráma"
Budapest, IV., Városház-ter 4. (Piaristák épületében.) Jövő héten
Svájc. Jungfrau-vasut.
Minden héten új műsor. Nyitva reggel 9 órától este 9 óráig.
Belépődíj 40 fillér. tanulóknak 20 fillér.

Hatschek Béla
optikai műintézete
emberi műszemlele gyári raktára és formák készítője. (Operatio toties meliores.) Szemüvegek vagy orrszártyák minden szemhez és orra külbe külön választva; orvosi receptek szerinti megrendelések pontosan készitve.
Található naponta reggel 10 ig d. u. 1-4-ig, este 8-10-ig.
Budapest, VII., Király-utca 69. fűdsz. 3.

Orgona-harmoniumok
mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítanak
Pajkr Rezső és Tsa
Budapest, X., Delej-utca 11/II.
(Tiszviselő-telep).
Kedvelő harmoniumok pontos orgona marataikkal.
Bőrmentes szállítás az utolsó vasuti állomáig.
Tanulóknak és teikézeseknek külön szálalok engedmény.
Arjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve

FISCHER és Tsa NAGYENYED
FA- és SZŐLŐISKOLÁK
150.000 Gyümölcsfa csemete. 1.000.000 Gyümölcsfa-áfony. 1.000.000 Elő cövény csemete
1.000.000 szőlőtrágya. Európai és amerikai sima és gyökerez vasszó.
Különlegesség: Csemegeszőlő-olmányok.
120 kat. bold művelési tudást
30.000 Kiváló szép hozstervezés és boszniai szőlőfa csemete.
Arjegyzék ingyen.

CIMBALMOK,
legújabb szabadalmazott aczél becső szerkezettel, melynek hangja, hangtartalasa rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legolcsóbb árban megkapható. Fonografok, gramfonok hegedűk, fuvolák, sziterák, oktarák stb. olcsón legjobbak. Külön-velve elismert fő munkáeri.
Arjegyzék ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

Michelstädter utóda
OSKÓ GEZA
BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.
CZIPŐ-különlegességei
A szabott árak a talpa vesve.

Valódi brünni szövetek
az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.
Egy szelvény 1 szelvény 7 korona
3*10 m. hosszú 1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. stb. gyári áron küld a mint megtekinthető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár
SIEGEL-IMHOF Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny.
Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.
Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

"MINTA" szálloda
Budapest, Nagymező-utca 62. szám.
Teljesen újonnan berendezve 40 szobával részgyakkal és villanyvilágítással.
Szobák 80 kr.-tól felfelé A szállodalakévé ház egész éjjel nyitva. Híres oligányzene
Telefon 315. Straesser Jakab, szállodalak és kávé.

Katzky Lajos
épületműlakatos-mester
Zephir: szab, ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek minta raktára
Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-ter 14.
TELEFON 22-78.

Rákóczi SORSJEGYET
Végyen minden magyar ember.
Főnyeremény 40 000 K.
Összes nyeremények: 90 000 K.
Nyereménytárgyak kiállítás: IV. Kossuth Lajos-utca 4. és VII. Erzsébet-körut 34.
HUZÁS márczius 15-én este 7 óraker a m. kir. lottó igazgatóságnál (Budapest, Vámpalota)
EGY SORSJEGY EGY KORONA.
Kapható a dohánytözsdekben.
Megrendelhető a sorsjegyirodában:
Budapest IX., Boráros-ter 2.

6 évi jótállással 6 ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK
CSEKÉLY RÉSZLET- FIZETÉSRE.
DIAMANT S.
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 9. szám az udvarban.
Képes árjegyzék ingyen. Csekély részletfizetésre.

S Z I N T A K

Vasárnap, 1908. márczius 8-án.

M. Kir. Operaház

Hamlet.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzeszte Thomas A. Széveget írta Carré és Barbier. Fordította Böhm G.

Hamlet Orelló
Klaudius Venezel
A király szelleme Kornal
Polonius, kamarás Mihályi
Leartes Polonius fia Pihler
Marcellus Váradi S.

Kezdele 7 órakor

Vigszínház

Sámson.

Sziamú 4 felvonásban Irtá Bernstein Henry. Fordította Góth S. Braehard Jacques Góth
Anne-Marie G. Kertész
Le Govain Jérôme Fenvesi
A'nd line Honoré Szerényi
Amazigue Haraszthy
Rivertford Grace Komlósi I.

Kezdele 7 órakor

Tatárjárás.

Operett három felvonásban, Irtá Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor versére írta Kálmán I. Lenonyay tábornok Vendroy Riza Harmat H.
Lőrinczy Imrédy Hegedüs
Mogyoróssy Fenyvesi
Wallenstein Sarkadi
Illike Komlósi I.
Turi Tihanyi

Csütörtök, 1908. április 2-án este fél 8 órakor a Royal-teremben

Lazarus Gita

hangversenyénekző öndálló dalestélye.

Jegyek 2-10 koronáig a „Harmónia” zeneműkereskedésben (IV., Váci-utca 20 kaphatók.)

Pénteken, 1908. márczius 13-án, este fél 8 órakor a Royal-teremben

Friedmann Ignác

második (bucus) hangversenye.

Jegyek 2-10 koronáig a „Harmónia” zeneműkereskedésben (IV., Váci-utca 20. szám) kaphatók.

Weidt Lucye

cs. és kir. kamaranékesző egyetlen hangversenye csütörtökön, márczius 26-án

Jegyek: 2-10 koronáig a „Harmónia” zeneműkereskedésben, IV. Váci-utca 20. szám alatt kaphatók.

Pénteken 1908. márczius 20-án este fél 8 órakor a Royal-teremben

Marschalkó Rózsika

dalénekesző hangversenye.

Jegyek: 2-10 kor.-ig a „Harmónia” zeneműkereskedésben, IV., Váci-utca 20. kaphatók.

Szerdán, 1908. márczius 18-án este fél 8 órakor a Royal-teremben:

K. Durigó Ilona

hangversenyénekző dalestélye.

Jegyek: a „Harmónia” zenemű és zongora kereskedésben (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Király színház

Délután 3 órakor,

és

Este fél 8 órakor

Varázskeringő

Operett 8 felvonásban. Irták Dörmann és Jacobson. Fordította Mórocz Adoll. Zenéjét szerzeszte Strauss Oszkár.

Személyek: XIII. Joahim Németh
Lothár Papir
Helóna Polrás S.
Niki Raskó
Gusztáv Sárosi
Friderika Örléy G.
Franczi Pálmai Ilka
Vandólin miniszter Szabó

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 98-16

A harisnyakérdés.

Tréfa, irta: Borezik Árpád. Szereplők: Kardos, Ór Lili Urál M.

A betűök iskolája

Bökhözát irták: Dronan és Montignac, Szereplők: Boros, Árszon, Nyáral, Kabók, Vörös J.

All right.

Turfdráma, irta I. P. Latszuo

Sereplők: Kardos, Kabók, Szentirmay, Barsony, Nyáral, Medgyaszay V., Kékény I., Urál M. Palásthy.

Pajkos grizettek.

Operetta irta I. Wilhelm, zenéjét I. Reihard, fordította Heitai Jenő, Szerelők: Nyáral, Boros, Barsony, Keleti I., Róza Lili, Vörös Ili.

Több Cabaret szám Sulamit

Rahu, marakóli táncosnő fellépte.

Kezdele 9.15 órakor.

A confrencier tisztjét Palásthy Marcell tölti be.

Kedden, márczius 17-én a Royalteremben

Gabrilowitsch

Ossip egyetlen zongoraestélye.

Jegyek 10-2 kor. kizárólag Mérv Bélánál, Andrássy-ut 12.

Pénteken márczius 27-én a Royalteremben

Culp Julia

2-ik és utolsó dalestélye.

Jegyek: 10-8 K.-ig kizárólag Mérv Bélánál, Andrássy ut 12. szám.

Csütörtökön, márczius 12-én a Royalteremben a parisi

Boite á Fursy

egyetlen CABARET-estélye.

Jegyek: 10-8 koronáig kizárólag Mérv Bélánál, VI. kerület, Andrássy-ut 12.

Szerdán, április 1-én a Royalteremben

MAJOR

I. Gyula tanár szerzői hangversenye.

Jegyek 10-2 kor. kizárólag Mérv Bélánál, Andrássy-ut 12.

Kedden márczius 10-én a Royal-teremben

Cseh vonós

négyes 3-ik és utolsó kamarastélye bérletben.

Műsor: Popper, Beethoven, Brahm vonósnégyesek.

Jegyek: 10-3 K. kizárólag Mérv Bélánál, Andrássy-ut 12.

BUDAPESTI Cabaret

1erez-korut 28 (BONNOLÉGE) Telefon 52-88

Minden este 9-től 12-ig. A márcziusi új műsor. Új bohózatok: I. A puskát fényképezik II. Az új tavaszi alap III. Tingli-tangli (4 részben) IV. színpadi tréfák I. A cseledek any. II. A lipótvárosi zsúr III. A Vajda az udvari tanácsosok ó. IV. Reklám-konkhatúrák - Huszod: új cabaret-szám. - Fellegnek: Laszlo Kóza, Nagy Endre, Herenczy Károly, Balogh József, Fabian Komlós, Kopl Jován, Szcsi Magda, Saló, Huszar Gabanya, Mani Kovary

Jegyek: Báránál, Kossuth Lajos-utca 12. és Andrássy-ut, Zipsor-né (Andrássy-ut 4. szám) Cabaret-estélyében, (estély-korut 28.)

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56 (Akácfa-utca sarok)

Kitűnő magyar konyha. Minden este cigányzene Valódi jó nói kizsoltás.

Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.

Nászajándékok

jubileumra díszítgyak, svéd-eszközök, műtári cikkek

részletfizetésre

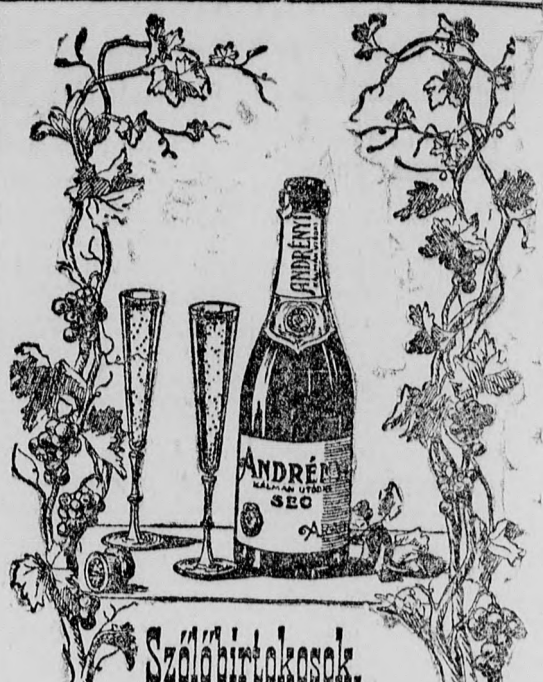
is kaphatók jutányos áron

POLGÁR KÁLMÁN

művészi ékszerterelepén

Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.

Arjegyék 2000 rajzzal, logyee és bérmentve.

Szólbirtokosok, Kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borok vannak, felkérhetnek csegüknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

SCHMIDT M szilgyártó, nyerges és bőrdobos Budapest, VIII. Rákóczi-ut 28. sz. Ajánlja saját gyártmányú kocsi- és lovagló-szerszámjait. Mindennemű utazó és kézi bőrdoboz, pénz, szivar, cigaretták stb. tárczáit. - Arjegyék még márczius 1-ig.

Siessünk

árunkat beszerezni, mivel tetemes árémelkedés lesz. - Kérem a hirdetést kivágni és összegyűjteni, mivel mindég más árut hirdetek úgy, hogy a t. vevő közönségnek összes áruimról meglesznek az árak.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include coffee, tea, cake, etc.

Tessék figyelemmel lenni a legközelebbi hirdetésre.

Nászajándékok nagy választékban ingyen láda, ingyen csomagolás!

Takács Ferencz

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 4. sz.

Vertical text on the right edge of the page, including names and dates.

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1908. márczius 8-án.

Magyar színház

Délután 3 órakor
GRETCHEN.

Tréfa 3 felvonásban. Iria Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor.

Von der Plein gróf Lőrinc I.
Dr. Schweigelmann Forrai R.
Moskó P. Tárnoki G.
Beinagó Tamay
Mili Hajós M.
Tilda Harmos I.
Grete Gloom Mészáros G.
Friszke Somyó J.
O fensége Csontos
Von Ströhe Héthy
Emma Németh I.
Bina polgármester Boross
Tobisch Környei
Niemann Hátyai

Este fél 8 órakor

Két iskola.

Vígjáték 4 felvonásban. Iria: Capus Alfred. Fordította: Salgó E. Személyek:

Jolin Vágó
Maubun Csontos
Le Hantois Szirmai
Héranos Vándori
Jouline Forrai R.
Manbrunné T. Halmi M.
Fisella Mészáros G.
Brenovilné Loránt Z.
Laura Fabián C.
Clemence Hubai A.
Lulza Somyó J.

Várszínház

Zárva

Uránia színház

Délután fél 4 órakor.
A Tenger

Este fél nyolc órakor
A szerelem története

Apollo színház.

(Telefon 68-39.)

Egy clown feltékenysége. Ismeret regényiró. Kutyaválpör. A tősvény.

Tirol-i életképek.

Az indián szerelme. A munka megkönytése. Kötelesség és szerelem.

Hamis vád alatt.

(Sikasztó bankhivatalnok.)

Kezdete fél 5 órakor.

CHICAGO színház.

VII., István-ut 39 szám.

••••• Telefon 93-09. szám •••••

Hetenként többször változó válogatott műsor.

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

••••• Kétféle zene. •••••

BUDA KIRÁLY KESERŐ VIZ ELSŐRANGÚ HASZNÁLTÓ KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDŐN

Veszek zálogcédulákat

Elzárószított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kivállok és teljes értékét kifizetem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ BUDAPEST, Király-utca 34. Petöfi-utca sarok

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő.

Dr. Preisz Hugó a m. kir. állami bakteriológiai intézet vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.

Nem kell többé 10.000 frtos régi hegedű

Reményi Mihály

műhegedű-készítő, a m. kir. Zene Akadémia házi hangszerese legújabb találmánya által (hangfokozó gerenda) annak bármely hegedűbe vagy gordonkába illesztése után az sokkal jobb, nemesebb és erősebb hangot kap.

Kezesség minden egyes hangszerért. Reményi szajkészműnyű új hegedű pótfűk a drága mesterhegedűket, miután a legnagyobb hangversenyteremben megénekel, bizonyított szolgálat, hogy Meyer Steti a legnagyobb hegedűművész az Vígadó nagy termében egy Reményi-féle új hegedűn sikerrel hangversenyzett. Hegedű készítési és javítási műterem.

Budapest, Király-u. 58. Arjegyék bérmentve.

Helyiségváltás

miatt NEUMAYER FÜLÖP

Bpest, V., Váci-körút 2. és 4. sz. Árukészletét rendkívül előnyösen árusítja ki.

Tetemes ármérséklés:

szőnyegek, függönyök, átvettek, ág- és asztalterítők butorzövegek és matracok csinvarokba, továbbá minden szakmába vágó ozikkeben.

Az üzlet Dedk Ferencz-tér 1. sz. alá helyeztetik át.

Telefon 11-21.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötököt üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitünő és elismert Rogátsy-féle

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szépítő szer fellámulhatatlan, hatása biztos és gyors.

- Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere!
Arany Gáborné, H. Bészörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrpoló.
Gálik Aranka, Besztercebánya. Ezüst kanál. Kérek meg egy postacsomagot.
Liszky Ferencz, Losonc. Aranykanál. Kitünő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot.
Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezim tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.
Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK

Egy doboz ára 30 és 75 L., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.

Kapható minden gyógyszárban, drogeriában és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál: ROGÁTSY RALMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz.

Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre. Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!

HA FÁJ A FEJE,

24 pasztilát tartalmazó doboz 1 kor. 80 fill. Beretvási Tamás gyógyszerész Kispest, Rákóczi-ut 2. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

Szájpadlás nélküli

higyenikus légszivókamarás fogorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Bárkinél nagyszerűen alkalmazható még akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér sincs mar a szájban. Azonnal megszokható és ráadásra kitűnő. A fent említett fogor saját találmányom. Készítik saját módszerem szerint ki nem vehető 22 és 24 karátos arany hídakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfog-specialista, a szájpadiás nélküli hig. légszivókamarás fogorok és hig. fogkefe stb. feltalálója.

Budapest, VII., Baross-tér 20. t. em. 3. Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert ketten vagyunk e házban. Válaszbélyeg.

HETI MŰSOR.

Table with 9 columns: Hétfő, Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap, and 9 rows of theater programs including titles like 'Artatlanok', 'Karmen', 'Tatárjárás', 'Varázskeringő', 'A nagymama', 'A császár katonái', 'A szerelem története'.

Nyilatkozatok!

Azért használom a Kerpel kézfinomítót, mert a kezem 3 nap alatt bársonysimává teszi.

Fényes

A Kerpel kézfinomítót az összes kézfinomító között a legjobbnak találtam, mert hatása gyors és biztos.

feulgyörgy. Ántke

A Kerpel kézfinomító feleslegessé teszi a ragadós glycerin és vazelin használatát, mert hatása sokkal jobb, nappal is használható, nem zsíros és nem ragad.

Turhanffy Olga

A Kerpel kézfinomító minden nőnek nélkülözhetetlen toalett-cikke. Minden tekintetben jobb, mint bármely más kézfinomító.

Lebedy Gyöngy

≡ Vörös ≡
 ≡ Fagyos ≡
 Felrepedt
 ≡ Érdes ≡
 ≡ Durva ≡
 ≡ Ráncos ≡
 ≡ Kezek ≡

nap alatt

Nyilatkozatok!

A Kerpel kézfinomító nélkülözhetetlen mindenkinek, aki ragyogó fehér kézre akar szert tenni.

Petrás László

A Kerpel kézfinomítót nem győzöm eléggé dicsérni, mert használata a legkellemesebb és hatása a legjobb. A bőrt puhítja és a kezem finommá teszi.

Szűcs Gyula

A Kerpel kézfinomítót az eddig használt kézfinomító között a legjobbnak találtam és ezért használom.

Kovács János

A Kerpel kézfinomítót kiváló jónak találtam és ezentúl csakis ezt fogom használni.

S. Horváth Anna

ragyogó fehérre és bársonysimává

lesznek a

KERPEL kézfinomító

használata által.

1 üveg ára **90** fillér. 4 üveget bérmentve küld:

KERPEL gyógyszertár Budapest, V., Lipót-körut 28.

Kerpel bőrfinomító mosdó-szappan 3 darab 1 korona 30 fillér.

A Kerpel bőrfinomító mosdó-szappan kellemes használatára, csodás hatására és remek illatára nézve felülmul minden más toalett-szappant és amellet jóval olcsóbb. A Kerpel bőrfinomító mosdó-szappan a legenyhébb szappan, mely még a legérzékenyebb bőrt sem izgatja, sőt jótékonyan hat, megfosztja a bőrt minden tisztátalanságtól és annak üde, fiatal színt és bársonysimásgot kölcsönöz.

vasár

tova
elhatá

imnek

5

mely ö
szétsz
semmit
huzott
16 és
becsült
vesz v
tulajdon
2 fűt-
rendelő
nagyob
sabb is
jut s i
több ré

szériáj
nagyrat
képező

C

10

1

2

1

5

2

10

20

10

10

1

A TI

— Pe
alatt a Fra
magát, mé
bevonták a

Előszö

öket, látni

gondoltam

a rablók a

irányítottar

ismerteni A

Gibraltárba

egészen ke

bukkantam

amelyet ön

— Her

viselkedtél

— Ner

mint bárki

mondta fél

— A Fram

ez kutya ke

tól is meg

am és felv

bolondságo

Istennek, h

Soha életer

midőn min

amint integ

— Ism

ként viselke

— és mi ne

sikerült a

nk segít

szettnek hi

len bátorsá

rész vagy.

felvetted a

menthető,

A jubileumi év alkamából,

továbbá mert üzletem 25 év óta áll fenn, amióta haj- és szakálnövesztő pomádémat feltaláltam, elhatároztam, hogy vevőimnek oly kedvezményt nyujtok, melyek eddig páratlanul állanak s bizonyára mindenütt élénk tetszést keltének.

Egy elsőrangú bécsi banküzletben letétbe helyeztem alább felsorolt 100 darab sorsjegyet, melyeket minden fő- és melléknyereménnyel együtt nagyrabecsült vevőimnek ajándékozok. — Az alant jegyzett 100 darab sorsjegy összes főnyereménye

5 MILLIÓ KORONA,

mely összeg természetesen vevőimé. Összesen 77 huzás lesz. Ezen 100 sorsjegy szétosztása, mely a mai naptól teljes egészében vevőim tulajdona s amiért soha semmit sem kell fizetniök, úgy történik, hogy 1909 május 1-én az addig ki nem huzott sorsjegyek eladatnak s az azokból származó bevétel s az addig kihuzott fő és melléknyeremények teljesen ingyen, a következő módon osztatnak ki nagyrabecsült vevőim között: Minden vevő, ki egy tégely haj- és hajszopomádét 1 frt-ért vesz vagy rendel, kap az alanti sorsjegyekre egy részjegyet, mellyel azok társ-tulajdonosa lesz s jogosult a részesedésre minden fő- és melléknyereményben. 2 frt-nyi megrendelésnél 2 részjegyre, 3 frt-nyi megrendelésnél 3, 5 frt-nyi megrendelésnél 5, 10 frt-nyi megrendelésnél 10 részjegyre tarthat igényt, vagyis minél nagyobb a megrendelés, annál több részjegyet kapnak a vásárlók s annál magasabb is az összeg, melyhez a 100 sorsjegy eladása alkalmával 1909 május 1-én jut s így több főnyeremény huzása folytán annál nagyobb lesz az összeg, mentől több részjegy van a t. vevőim birtokában.

Megjegyzendő, hogy minden részjegyen fel van tüntetve a sorsjegyek, azok száma és huzási napja, valamint a főnyeremény is. Ez által alkalmat nyujtok nagyrabecsült vevőimnek arra, hogy a mai naptól kezdve 1909 május 1-ig tulajdonukat képező 100 sorsjegyben részesedjenek, anélkül, hogy ezért bármit fizetniök kellene.

Egy tégely ára 1.—, 2.—, 3.— és 5.— frt.

CSILLAG ANNA WIEN, I. Bez., Graben 14.

100 SORSJEGY, melyek nagybecsű vevőim tulajdonát képezik s azok fő- és melléknyereményei: (Ide intézendő minden megbízás).

1 Bécsvárosi községi sorsjegy főnyeremény K 400.000	1 Jelzáló-sorsjegy főnyeremény K 70.000
2 Tisza-sorsjegy " " 150.000	1 Palfly-sorsjegy " " 50.000
1 Földhitel-sorsjegy " " 90.000	1 Braunschweigi sorsjegy " " 150.000
5 Magyar elsőbbségi kötvény " " 300.000	1 Salzburgi sorsjegy " " 40.000
2 Szerb sorsjegy " " 80.000	1 Laibachi sorsjegy " " 40.000
10 Osztrák öröskereszt-sorsjegy " " 60.000	1 Krakoui sorsjegy " " 50.000
20 Bazilika-sorsjegy " " 30.000	1 Innsbrucki sorsjegy " " 30.000
10 Magyar öröskereszt-sorsjegy " " 30.000	1 Szász-meiningeni sorsjegy " " 25.000
10 Olasz öröskereszt-sorsjegy " " 35.000	25 Jásziv-sorsjegy " " 30.000
1 1864-iki sorsjegy " " 300.000	4 Török sorsjegy " " 600.000

A TITOKZATOS HAJÓ

— REGÉNY —

Írta: FRED VILLER

26

— Persze, hogy próbálták, de egy félóra alatt a Fram legalább egy mérföldnyire dolgozta magát, még pedig szél ellen; ök észrevették ezt, bevonták az evezőket és a part felé igyekeztek. Először az volt a szándékom, hogy követem őket, látni akarom, hol kötnek ki; de aztán megdöntöttem a dolgot; szélesend állhat be és akkor a rablók a hajóhoz evezhettek volna. Észak felé irányítottam és a part mentén vitorláztam; megismertem Afrika partvidékét és ha ezt követem, Gibraltárba jutok. Jó időm volt és így az utazás egészen kellemesen telt el, míg az Océna nem bukkantam. Óh, az sokkal csufosabb kaland volt, amelyet önök átéltek.

— Henriksen, te bátor és derék emberként viselkedtél! — mondta Holt, — és . . .

— Nem, nem, én sem csináltam másképp, mint bárki, aki az én helyemben lett volna, — mondta félbeszakítva nagy buzgón Henriksen. — A Framot teljes épségben Gibraltárba hozni, ez kutya kötelességem volt, éppen úgy a rablók-tól is megszabadulni, miután olyan ostoba voltam és felvettem őket a fedélzetre. De azért a bolondságomért megkaptam a magamét. Hála Istennek, hogy rosszabbul nem ment a dolog. Soha életemben nem örültem úgy, mint akkor, midőn mindhármukat élve ott láttam a bárkán, amint integettek nekem.

— Ismétlem, hogy te bátor, derék emberként viselkedtél, — mondta komoly hangon Holt — és mi neked köszönhetjük az életünket. Hogy sikerült a spanyoloktól megszabadulnod és nekünk segítségünkre lenned, midőn mi már elvezettünk hittük magunkat, ezt a te rettenthetetlen bátorságodnak köszönhetjük! Valódi tengerész vagy. Ami azt a körülményt illeti, hogy te felvetted az idegeneket a Framra, ez teljesen menthető, mert a te helyedben mindenki így

tett volna, abban a hiszemben, hogy ezt mi kívánjuk. Vagy ti más véleményen vagyto? — kérdezte tőlünk.

Talán teljesen felesleges megírni, hogy mi Holt beszédjét nagy tetszéssel fogadtuk.

— De mondd csak, kedves Henriksen, — jegyezte meg Monk, — a spanyolok az egész pezsőköszletet elfogyasztották, vagy talán a maradékot te tetted félre, amint Afrika partjain kéjutazást csináltál? Én megvizsgáltam a „bor-pincénket”, de egyetlen egy aranyos nyaku üveget sem tudtam felfedezni.

Kedélyes mosoly suhant végig Henriksen arcán.

— Az ám, ezzel is becsaptam őket. Amint láttam, hogy a ficzkók egészen odáig vannak a pezsőgőrt, a készletnek felét eldugtam előlük. Tizenkét darabot lent a hajó farában egészen hátra, ameddig a karommal csak elérhettem. Ez a leghűvösebb hely különben az egész hajón és legiőbb, ha ott is maradnak az utazás alatt.

— Hurrá Henriksen! Hozz ki egy pár üveggel, öreg viziló! Ha most nem érdemeltük ki, akkor soha ebben az életben nem volnánk érdemesek, hogy igyuk ezt az isteni italt!

A pezsőgőbor csakhamar ott volt előttünk és izlett, mint a nektár. Azon az emlékezetes estén későn mentünk aludni és kabinom a csendes élvezet csuespontjának tetszett.

Talán felesleges lesz megemlítenem, hogy miről beszéltünk ezen az éjszakán; az utolsó hét bővelkedett az izgalmas eseményekben, tehát csakis erről folytató a beszéd tárgya. De — és ez különös is volt — csak a külső eseményeket és a mi önkéntelen részvételünket tárgyaltuk. Egyikünk sem szólt, sem feltevést nem nyilvánított, mi történhetett az Océán bárkáján azelőtt, míg mi nem voltunk ott, vagy miféle összefüggésben állhatott azokkal az emberekkel, akikkel vajmi kellemes érintkezésbe jutottunk.

Bár mind csak ezek iránt az események iránt érdeklődtünk. De hát gyakran előfordul, hogy arról beszélünk legkevésbé, ami a leginkább foglalkoztatja a gondolatunkat.

Ezalatt a Fram feltartóztatlanul folytatta útját, a hullámokon fel-alá ringva és a tenger-

csillanás hatalmas, aranyos sugarakat vont maga után; mindinkább halványult óráról-órára ez a csodás szép tünemény, míg a felkelő nap sugarai eltüntették a csillogó varázst.

MÁSODIK RÉSZ.

ELSŐ FEJEZET.

Haditerv Gibraltárban.

Aki nem blazirt, teljesen furcsán érezhett magát, midőn megpillantia a gibraltári tengerszorost. Hiszen ez a különös kapu évezredek óta a határt alkotja az ismert és ismeretlen között, — a kultúra és barbárizmus között. Bár az emberi kíváncsiság és tudományosi, valamint a kalandkeresők előtt ez soha sem volt akadály.

Hiszen már a főniciaiak és görögök keresztülmentek Herkules oszlopain, tul az afrikai partokon. Azonkívül tény az is, hogy a francziák, angolok, portugálok és más európai nemzetségek rátapadtak erre a hatalmas testre, melyet Afrikának neveznek és elősdiék gyanánt élnek rajta. Ezt pedig általános kolonizálásnak nevezik. De a telepítést a civilizációig még nagy lépés választja el; sőt sok ember kételkedik abban is, mintha ennek bármi köze volna egymáshoz. Annyi bizonyos, hogy ezen a téren még nagyon kevés eredményt tudnak felmutatni és azt is bátran állítom, hogy Európa még nagyon kevéssé ismeri Afrika-testvérét.

Ezen az utszoroson keresztül naponta számos hajó megy keresztül; úgy gőzhajók, mint vitorlások, páncélhajók, czirkálók, ágyunaszádok, minden alaku és minden nemzetségi sisetgő és puffogó óriások, nagy teherszállítók, melyek milliónyi tonna árut czipelnek keletre és nyugatra, személyszállító hajók pompázó törzsszel, melyeknek belsejét palotaszerű fényűzéssel rendezték be, diszes kis jachtok, fedélzetükön előkelő hölgyek és urak vigadnak.

(Folyt köv.)

HIRDETÉMÉNY.

Ezennel közhírré tételik, hogy a **Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték (XXI. sorsjáték) 6 osztályának** huzásai f. évi **márczius hó 24-től április hó 23-ig** tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

márczius 24, 26, 27, 28, 30, 31, április 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 23-án.

A huzások mindig délelőtt fél 9 órakor kezdődnek és a **magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző** jelenlétében nyilvánosan történnek a **M. Kir. Szab. Osztályosorsjáték huzási termében**. A sorsjegyeknek a 6 osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt **1908. évi márczius hó 17-ig** eszközlendő.

Budapest, 1908. évi márczius hó 8-án.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztályosorsjáték Igazgatósága!
Lukács. Hazay.

MAGYARHON ELSŐ CERNATYOS ÉS ÉKLEIBB HIRNEVI ÓRAÜZLETÉ

Alapították 1847.

János Brausweller
Szegeden Cs. és kir. bizodalagosan
szab. chronometrar és más órák, fülhallgatók
és órákhoz tartozó inga-órákhoz
és órákhoz.

**ÓRAK ÉKSZEREK 10-évi jóállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Kénes árjegyzék bármelyre, javítások pontosan eszközöltetnek.

Mindenfitt kapható a legfinomabb
Weider tejszin és Zsolna csokoládé
Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
csokoládé és czukorkagyár ZSOLNA

Déli jég- és viszontbiztosító társaság Triesztben

Az igazgató-tanács ezennel tisztelettel meghívja a társasági részvényeseket az 1908. márczius 21-én, szombaton délelőtt 11 órakor a cs. kir. szab. Adriai biztosító-társulat Triesztben Via Valdirivo 2. sz. a. igazgatósági termében megtartandó

rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Számadási jelentés és mérleg az 1907. üzletévről.
2. Számvizsgálók jelentése.
3. Az évi számadás helybenhagyása.
4. Választások az igazgató-tanácsba.
5. Két számvizsgáló és egy helyettes számvizsgáló választása.

Azon fizetett részvényesek, kik a közgyűlésen részvenni szándékoznak s legalább 5 részvényre nyel bírnak, felkérlek, miszerint részvényeiket a társasági aapsz balyok 15. §-a értelmében legkésőbb 8 nappal megelőzőleg, vagyis 1. évi márczius hó 13-ig a társaság pénztáránál vagy képviselőiténél Bécs, Prága, Budapest, ilandó vagyis a cs. kir. szab. Osztrák Landerbanknál Bécsben letétbe helyezni szive kednének.

Trieszt, 1908. márczius 4.

Az igazgató-tanács.

KÜLÖNFÉLÉK.

Első szerelem.

Mikor egészen elvarázsolt
Bárony hajad, sőtét szemed,
Mikor bájos, madonna arczod
Elbűvölte a lelkemet.

Mikor álomba ringatott a
Te édesen bűgő szavad.
Akkor pecsételte meg Isten
Az én keserves sorsomat.

Akkor adott egy szívet nekem
Érzéssel, énekkel tele,
Akkor adott kezembe lantot,
Hogy sirva csapjak csak bele.

Azóta két kincset bírok csak,
Rozoga lantot, bús szívet,
Azóta bongnak mind a húrok,
S szívem azóta nem hideg.

Azóta van, hogy bolondos szívem
Mindig dalol, mindig szeret,
Te tetted ezt, tiéd az érdem,
— Az Isten áldion érte már ...

Pártos Szilárd.

(Az illatról.) Sok embernél a virágnak legbehatóbb, legeszményibb báját az illata adja. Költői gondolatokat kelt, egy virágillat gyakran egy emlékekkel összefügg s ahányszor újra érezzük, elmúlt életünk egy pillanatra ismét végigvonnul emlékezetünkben. De amennyire gyönyörködtető a virágoknak illata szabad ég alatt, kivált szép nyári éjjeleken, zárt helyiségben gyakran veszedelmes; ép ezért csak mérsékeltten szabad erős illatu virágokat bokrétákhoz alkalmazni. Szerencsére igen szépek vannak, amelyeknek illata semmis vagy jelentéktelen. A szironták, Anemonák, Helleborusok, szarkalábak növénycsalád-

jai mind illat nélküli fajták. A csillagalaku virágok: Anthemis, napvirág, Dahlia szintén szag nélküliek. A hagymás növények között az erős illatu liliumok, iácintok, tubarózsák mellett találunk majdnem illat nélkülieket is, mint pl. Montbretiak, Gladiolusok, bizonyos Irisek és a tulipánoknak nagyobb része. Sok más növényeknek, mint a Rhododendron, hólabda, Chrysanthemum, Hortensia, illata egészen jelentéktelen. Teljesen illattalan bokrétáknak kötéséhez nem volna hiány anvagban; de nem szabad semmit sem tölözni s lehet bizonyos mennyiségben gyengéd illatu virágokat alkalmazni anélkül, hogy fejfájást idéznénk elő. Egy rózsabokréta vajmi kevés embernek lehet kellemetlen; a szegfűvek, Azaleák, fehér orgonák illata szintén tűrhető. Vannak emberek, akik nem szeretik az ibolya szagát, de ez csak kivételes. Kis mennyiségben a rezedát is lehet alkalmazni. A vanillát, gyöngyvirágot, de főleg a jázminat kevésbé lehet kiállani; a sárga nárciszt s a liliumok nagyobb részét zárt helyiségben majdnem lehetetlen tűrni. Ha már az átható illatu virágokat csak okkal-móddal tanácsos alkalmazni, annál inkább őrizkedni kell a nemcsak erős, hanem emellett kellemetlen szagu virágoktól is; ilyenek a mimozáknak legnagyobb része, a galagonyák, a Philoxok, Hybridiris és néhány Spirea és még sok más. Az illat alkalmazásához majdnem lehetetlen szabályokat adni, mint az alakra és színre nézve. Ez már nem művészi kérdés, hanem különleges izlés dolga. Sok ember szeret és tűr illatokat, amelyek idegesebb és gyöngébb egyéniségekre zavarólag hatnak. Mindenki saját maga ítélheti meg azt, amit elbir s eszerint megválaszthatja a virágait.

(Kisbirtokok Angliában.) Masterman angol képviselő felolvasást tartott a mult héten a Christian Social Union gyűlésén arról az akcióról, amelyet az angol kormány most indított meg a kisbirtokokról szóló törvény alapján a kisgazdaságok szaporítása érdekében. Előre bocsátotta, hogy Angliában a szóban levő tárgy tekintetében semmiféle általánosítás helyét nem foglalhat. Nézete szerint a kormány cselekvése, melyhez sok szociális reformer nagy reményeket fűz, sikerülni fog, ha óvatosan halad előre, mindazonáltal bátran ott, ahol egy még megmaradt falusi életet lehet ismét elevenebb életre keltetni, nagyobbra kiépíteni. A kísérletek talán hat eset közül ötben nem fognak eleinte sikerülni, de az egy siker nagyobb hasznót fog jelenteni, mint amenny-

kárt okoz az öt sikertelenség. Körülbelül százötven esztendővel ezelőtt az angol földbirtokrendszer nem volt nagyon különböző a külfölditől, ahol a földesur a paraszttal meglehetősen bizonytalanul meghatározott osztott tulajdonnal és birtoklással élt. De külföldön, amikor a forradalom jött, a parasztok szorították ki a földesurakat, míg Angliában a földesurak szorították ki a parasztokat. Az angol rendszert elítélte maga a természetes fejlődés, amely tarthatatlannak bizonyította be. A nép nem akart a földön maradni, a meglévő viszonyok között. A fiatal emberek nem akartak a földön dolgozni rendes hetibé mellett. Szakértők bizonyították be, hogy harmincz év alatt sok 150—700 acre terjedelmű gazdaságot meg kellett szüntetni munkáskéz hiánya miatt. De általánosítani e tekintetben sem lehet. A kisgazdaság nélkül nagyon jövedelmezhet, másutt mérsékeltten, ismét másutt sehogysem. Egyik emberrel jövedelmező a kisgazdaság, másikkal nem. Jövedelmezhet a domb egyik oldalán, a másik oldalán nem. Sikerülhet a kisgazdaság a város közelében, vagy távol a várostól és csüttörtököt is mondhat. A kisbirtokokról szóló törvény a törvényhozás mindkét házában az összes pártok rokonszenvével ment keresztül. És bár sok érdekelt van, akik azt szeretnék, hogy a törvény papirosan maradjon, szülő feltétlenül üdvösnek tartja a törvényt, amely korszerű szükségleteket igyekszik kielégíteni.

(Tizenhárom fejezet.) Newyorkban most sokat beszélnek egy vagyonos kereskedő üzleti könyvről, amelybe a kiadóskor rovatába ezt a tizenhárom regényfejezetet vezette be:

1. Kishirdetés. (Gépirónó keresztetik.)	0 30 dollár
2. Főleg miss Sweztnék	3.—
3. Jobb szék és asztal miss Sweztnék	6.—
4. Virágok miss Sweztnék	0 25
5. Beauilyrózsák	5.—
6. Fizetésjavítás	16.—
7. Bonbon miss Sweztnék	2.—
8. Kalap miss Sweztnék	15.—
9. Színház és páholy miss Sweztnék	9.—
10. Virágok a feleségemnek	— 25
11. Színházi belépő a feleségemnek	35.—
12. Selyemruha az anyósomnak	55.—
13. Új hirdetés. (Idősebb gépirónó keresztetik.)	0 30

vasárnap
En
K
Kertal
mőles
Éks
ségek a
rés
SÁR
KOLOZSV
Gyar: Göl
E hirdetés
egyszeri be
petit betűk
betűkkel szed
Hidger
oltóvász dob
korona. Feh
írásához utas
rona. Gyüm
nyok 50 fillér
ribizlik, vad
son rambler,
da ózsák 1 k
fák 40 fillér.
dornal, Türk
Cannek óv
feles
Minden csalá
fontosabb illu
a több gyerme
melynek ered
láiratok ezre
diszkreton kü
magyar levélb
Anna Kaupa,
Lindensz. 50.
Régi ezüst
és zálogzed
es eladok
arany- és éks
mint régiség
követ, arany
órákat, lánczo
ezüst-éveszke
jen árjegyzék
Fuchs David
pest, V. Váci
emelet.
Fűthető fo
30 koronától fo
foronati fejt
szivattyú és vízve
zest vá
LEFKOVIC
Weszlónyi-nica
bel-korui és Har
Arjegyzék
Ki a YES
ezim lapot meg
minden megerőlt
onalló
angol es
ntéket alapos
bája. Előzetes
kint minden klad
Megrendeléseket
talványozásokat
Bivaldi, Budapest
97. sz.
Magánépít
iskola előkész
műves és kőfa
hoz biztos sít
rény díjazás
fogad tervek
felülvizsgálato
fizikai számi
lőszel műépíté
Budapest, VII.
tér 17.

Emeljünk síremléket szeretett elhunytainknak! Kedvező havi részletfizetésre

Sírkövet Síremléket és egyéb sírdiszítványokat

Síremlékek az összes márvány-fajokból, Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk. Képviseletet az ország összes részeiben keresünk.

Műipari cikkek kereskedelmi vállalata IVAN és VARI Budapest, V., Teréz-körút 1/c. Márványiparteleg: V., Lízót-körút.

Kertalakításokat elvállal Weber Károly faiskolatulajdonos Békásmegyeren (Budapest mellett), Gyümölcsfa, díszta és rózsák árjegyzék ingyen.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDÁCSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, ömlőzést és annak utóhatait, ideg- és hárgorinobajt, valamint minden női bajokat. RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig. Budapest, VIII., József-körút 2. Levélre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyszer.

Cloud János Wills londoni lakos a 24209 szdmu

„Hármas szelep önműködő pneumaticus fékberendezések számára“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen M. István

mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodája Budapesten, Royal-szálloda B.

Ékszeresek ezüstneműek, egyházi szerek, ótvösművek, órák, angol ezüst különlegesek a legutányosabb árban beszerezhetőik részlet fizetésre is, SÁRGA JÁNOS ékszergyárosnál KOLOZSVART. Képes nagyárjegyzék ingyen. Gyár: Görög templom-u. Főraktár: Mátyás k. t. 13.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Hidegen folyó

oltóviasz dobozonként 1-2 korona. Fehértinta titkos íráshoz utalással 1 korona. Gyümölcsfa oltványok 50 fillér. Pöszméték, ribizlik, vadrózsák, crimson rambler, thuják, labdaórák 1 korona. Akác-zsák 40 fillér. Varga Sándornál, Túrkeve. 28055

Önnek óvni kell a feliségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezzel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Régi ezüstitárgyakat és zalogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanígy régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs David utóda Budapest, V., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Püthető fürdőkád. 20 koronától 10 ebb, kádak 12 koronától. Lej 10 mindentelő szavatlyu és vízvezeték berendezést vállalok. LEFKOVITS ADOLF Veszprémi-utca 51/B. Kéz- és bel-körút és Harsta-utca között. Árjegyzék bérmentve.

Ki a YES-OUI-SI

című lapot megrendeli, jelszava minden megrendelés nélkül és önállóan az angol és francia nyelvűek alapján megtanulhatja. 120 filléres ár negyedévenként minden kiadás 8 korona. Megrendeléseket elfogad és művelényvezetést küld a kiadót hivatali, Budapest, Andrássy-u. 97. szám. 27798

Magánépítő iparos iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vágló és építési igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Tisztviselői kölcsön

20,000,000 korona all rendelkezésre 6 1/2 százalék mellett, 10, 15, 20 éves törlesztésre, 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró köztisztviselőknek katonatiszteknek, nyugdíjasoknak, nyugdíjképes magántisztviselőknek. Legtöbb esetben kezes nélkül. Régi tartozások előnyösen konvertáltak. Váltó nem kell, csak kötelezvény. Gyors lebonyolítás. Levonás nincsen. Fölvilágosítás gyors és díjtalan. Előzetes költség nincsen. Szerény jutalék utólagosan fizetendő. Kérdezőkérdezőknél közlendő életkor, törzsfizetés és szolgálati idő. Weiner Miksa, bankképviselő. Budapest, VI., Teréz-körút 5. 081/A

Szepességi csemegék

BARTA-féle vereasónya befőttes, málna, szamóca-, csipkebogyózt, gomba- és huskonzerveket, pastetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá nriszoba, iroda berendezések, rók- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök falódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétel.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet. 205 Kasziny-utca sarok.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Mérnöki műszereket

vez, elad, cserél, lejtőrök, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Triädersb HATSCHKEK EMIL Andrássy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38

Ajtók, ablakok

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használatát és ajk olcsón kaphatók: Lefkovits Jakabnál Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót-körút közelében.

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok Rézagy ... 45.- irt Vaságy matraczczal 8.50 • Gyermekágy ... 11.50 • Sodronyágy-betét 3.50 • Vas- és rézbutorok gyári árban. 28046

WEISZ LIPOT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01

Villamos világítás

saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos czikkék árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Modern urasági butorok

alkalmi vétel és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas- és réz butorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon: 14-09.

Eladó birtokok.

1000 hold Békés-megyében, 1600 hold Szabolcs-megyében 3300, hold Arad-megyében 400 000 korona. 350 hold Pest-megyében 460 korona holdanként. Ugyanott 1500 holdas is, ebből 2/3 erdő, 1/3 mező 200.000 korona. 3300 hold Zala-megyében, 286 hold erdő és mező Szatmár-megyében igen olcsón. Ugyanitt 700 hold elsőrendű talaj gyárral együtt 30.000 gyümölcsfa 260.000 kor. Felvilágosítást ad: Hoffmann Jakab bankbizomiroda, Budapest, Teréz-körút 1/a. III. em. 8.

HYGIA GUMMI ÖVSZEREK

legelőkelőbb gyártmányu tucatsz 8, 4, 5, 7, 8 korona. ARÁMS a legelőkelőbb férfívöször, tucatz 8 korona. „Kauterem“ tucatz 10 korona. Legjobb „Salome“ 8 fevonásban 1 doboz 6 drb K 6.- 12 drb K 11.- FISCHER gummiáruház Bpest VII. Damjanich-u 28/3 Szoklás diszkrét és bérmentve. Vír! Idegenorszt 10 literes adag K 5.- 1 literes K 9.5.

Börszékkipar

börsajtolás és béraragás

KENDI ANTAL

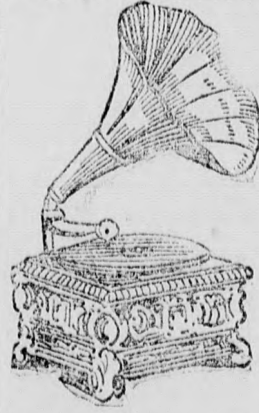
Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékek és karosszékekben, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása börszékekre olcsó árban. Legelőkelőbb börszék és állványok.

INGYEN!

és bérmentve küldöm szülő-oltvány és vesszőkről árjegyzékeket, mely minden szülő- és kortulajdonosnak nélkülözhetetlen tudnivalókat tartalmaz. Az árak meglepő olcsók. Számos elismert levél igazolja oltvány- és vessző-anyagom jószágát. Delawarét okvetlen rendeljen, mert ezen faj nem kell sem poolani, sem permolezni. Szűcs S. fia szőlőterepé Biharódszeg.

Csemegealma

téli nemes fajlama és őrás bírsama postakosaránkint 8 kor, 25 kiló ára 12 kor. Házilag főzött barack lekvár 2.40 kor. Kifőnt bírsalma-sajt 2 kor., Cukorédes szilvalé 1.40 K. kilója Falboroknak hcselőlté jét 50 koronáért szállítja Szabó XII. Csongrád. 28010

Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is kaphatók. MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R. T. BUDAPEST, VI., Teréz-körút 19. Kérjen árjegyzéket 27894

BELHURUT,

(hasznos) gyomorgörgő legjobb gyógyszer a BARTA-féle PEKETE-APONYA GYÓGYFOR. gyógyszereszek és füszerezéséknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üvegét 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varró-gép zárszékényvel 5 évi fötállással csakis SINGER A. műgépésznel Budapest, főzet Akácfa-utca 55. Minden-nemü varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Cs. és kir. szab. déli vas-pálva-társaság.

Hálólhelyekkel berendezett kocsik forgalma Budapest d. v. és Meran között.

Az eddig Budapest déli vasutról Franzensfesteig (Pragerhof-Marburgon át) és viszont közlekedő közvetlen kocsik, melyek I. és II. osztályu kocsiszakaszokon kívül négy I. osztályu hálólhelylyel bírnak, 1. évi február hó 1-től kezdve a merani ideány alatt Meranba és Meranból fognak közlekedni.

Indulás Budapestről este 8 órakor, érkezés Budapestre délelött 10 óra 12 perckor.

Az I. osztályu hálólhelyek használatáért a rendes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d.-v.-ról Meranba vagy viszont hálólhelyenként 21.60 korona pótlilleték fizetendő. Ugyanzen hálólhelylyeték számítatik a részvonalakon megfett ultra is.

A hálólkocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. és Meran) a személypénztáraknál, továbbá naponként délután 5 óráig a Budapesti városi menetjegyirodában (Vigadó-tér 1.) válthatók, míg utközben, ha hálólhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 61C

Fényképezőgép,

alkalmi vétel laposra összehajtható klappkamera, pillanat és időfelvételekre, pneumatikus elsűléssel, kazetával, alkalmas mindenféle felvételre csak 9 frt. Egy fényképezőgép, 9x12 klapp-kamera, kazettával, lada-exponálással, EGE-SZEN UJ, FELARON ELADÓ. Egy fényképezőgép Görz objektívvel, felszereléssel együtt igen olcsón, azonnal eladó. Vadászfegyvert, fényképezőgép binoklét, hangszereket, műtárgyakat stb. veszek a legmagasabb áron ugyiszintén mindent olcsón eladok és újakra becserelek. Radó, IV/E. Egyetem-tér 5 szám. 49082

Réthy

név látható a valódi pe-metefü csukorka minden egyes darabkáján, 721v

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27196

Gyümölcsfa

diszta és rózsaszárgyékkel ingyen szolgál Weber faiskolaja Békásmegyeren (Budapest mellett.) 27117

!! Figyelem !!

Csőlepleltulajdonosok! Az elromlott gaborosztályozó hengereket (Sortiercylinder) már most küldjék be Heizer és társa cégnek (Bpest, Népszínház-utca 1-3), a hol a leghatékab-ban és leggyorsabban javíttatnak, illetve újra befonatnak.

Csemegeszőlőt

fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért, leginomabb táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Rothmann Hermin Kiskunhalasán. 27850

Polgari, gimnaziumi,

kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válasz-bélyeget kérek. 27808

Fénykép-készítéket

objektívvel vés, elad, cserél hí-res Appolo lemezek egyedül-elárúsító helye.

HATSCHEK EMIL

Andrássy-ut 18. főúja: Erzsébet-körút 88. Alapított 1877. Sokkal olcsóbb, mint részlet-fizetésre.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7,50, 4 liter K 8.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesm. 26973

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyes tárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyiszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI., Rózsa-u. 44. III. 8

Nősülni óhajt ?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvényt, gyermekekkel, testi hibával stb.) 5-500000 kor. vagyonnal fel vagyunk hatalmasra, megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is) akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, írjanak jellege alatt e címre L. Schlesinger, Berlin 18.

Epítkezéseket !

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket förllesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 27792

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszomány-gyár Részvénytárs. Nagy-mező-utca E. 46. 27903 E.

Ugynökök,

a kik törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, a mályl naponta 10-20 koronát keresni lehet, küld-jék ajánl. tukat főposta postafiók 237. Budapest.

Polgáriskolai

gymnázium és bármely más magánvizsgára előkészítettnek rendes és magántanulók, valamint felnőttek (hölgyek is) kik tanulmányukat félbeszakították legrovidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktaná-rok vezetésével. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgál "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. 27997

Asszonyok vigyázzatok!

Tulnag gyermekáldás ellen okvetlen megtanít ved-dekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer köszönő és hálairat 1 koronáért (esetleg bélyegekben) meg-küldi Fischer Róza asszony Budapest, Damjanich-utca 28. B. 2. 28015

Magyar harzi kanári

tenyésztés Debrecenben. A ki egy enekes harzi kanarit veszzen, elolá-ben soha ennél job-bat nem leszen, mert eloszlik ott a lú és vig lesz a ház, hol egy ilyen sárgatollú kis madár lakoz. Forduljon tehát bizalommal hozzám min-denki, aki a szép enekes kanarit szereti, meg-nomdom a címet is, hogy köny-nyen megjeljenek. Debrecenben lakom és kanarit nevelék. ÁGOSTON ISTVAN a nevem, Magyarorszag a hazam, 26 szám alatt lakom, a Péterfia-utca-n, enekes kanarik árba 7, 8, 10, 12 frt. Tenyésztésre alkalmas 12 frt. árba 2 frt. Szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva történik. Árjegyzék is epitési misztás ingyen. A legnagyobb tenyésztés és szétküldési intézet.

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyárt-mányait. 27733

STENOGRAFIA

Ha öle pályáján boldo-gulni akar, tanuljon gyors-írást, gépirást, könyvvit-ét, német nyelvet a Steno-gráfia országos Gabel-berger gyorsíró- és gép-író iskolában. Sokszoro-sított tanfolyamok, copying office, Biztos állásközve-títés. V. Váci körút 33

Veresáfonyabetölti

BARTA-féle, 5 kilós postaköszorűveg 6.- korona FELKAI KON-ZERVGYAR Felka. Szepesm. 86972

Diszkerkedvelők

kérjenek árjegyzéket az Első magyar diszlenyő-fa-iskolától. Tulajdonosa: Copony Ede, Körmen-den 120 fajta tülevelűfák, lomb-fák, sorfák, diszcszerjék és rózsafák kaphatók! 5565

BUTOR

árveresről, linom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Páldos B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Lakást,

bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08 Elsőrangú ajánlatok Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilvántartva.

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes meg-biztatásokat, megfigyelése-ket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Béza. Telefon 67-47. 27750

Pénzkölcsönt

4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmű, fő-városi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I. II. III. hely-eg 5-70 évig förlleszt-hető. Személyhitel tisztvi-selőknak gyorsan eszkö-zőtetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 1a.

Kolozsvári

jogtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismer-tesen készítettünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünk-vel, igen szerény díja-zásért. A vizsga sike-rét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produ-káló intézetünk. Vál-tólagbóli speciális tanfolyam, melyre kor-látolt számban ve-szünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osek-ély díjazással. Levél-beli érdeklődésekre ki-mértően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozs-vár, Magyar-u. 2.

Részletfizetésre

porcellán szervizek, lám-pák. Kérésre árlap ingven Ivánkövösi Károly Szegeden

Lakást,

üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes ga-rancia, első rangú ajánla-tok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt sző-nyegek kényserítő körül-mények miatt eladók; ma-hagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrény-nyel, olajfestmények 2 frt., nagy perzsaszőnyegek, lám-pák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca-i sarok-pincze. 26614

A lege nyűsebb részletfizetésre

zongorát,
pianinót,
czimbalmot,

hegedűt

készpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű

bankhitel

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hang-szerkelepen. Prospektus és árjegyzék in-gyen. Budapest, Király-u. 53. szám.

1000 családnak

azonnalra szerzett „Hu-szár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Válasz-bélyeg. Elsőrangú ajánla-tok. Minden bérhelyiség ingatlan naponta nyilvántartva. 2766-

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizelem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utca sarkán

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzle-tekét is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3.
(a Váci-körút mellett).

Gyönyörű, választék a leg-finomabb modern és stíluszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy masfajta háló, ebédlő, uri szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, börgarnitu-rák és kárpitosfélékben Perza, smyrna és más sző-nyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Polgári árkai

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás!

Videkre mintát küldök, nagyobb rendelésnél sze-mélyesen elmegyek.

Zeliszka János
angol uri szabóterme-
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.
Állandó válnazék a leg-dívatosabb angol és bol-földi szövetekből.

Gimnaziumi,

reál, kereskedelmi, pol gáz egyéves önkéntességi, bár-mely erőtléségi vizsga lete-véséhez igényelt tantárgyak-ból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanít-ványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bámu-latos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megte-kínbetők. Goitein Hein-rik Budapest, VII, Damja-nich-utca 89. II. emelet 10.

Zalogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fi-zelek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Nem kell

már semmire futár, gyor-san szerez mindent „Hu-szár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08 Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, üzlethelyiséget, ál-lást. Válaszbélyeg. Első-rangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bér-helyiség, ingatlan naponta anilvántartva. 27665

FRIED J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, V., Nádor-u. 14
Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivi-telő butorokból, franczia és angol szövetekből
: Költségvetés díjmentes. :

FRIED J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, V., Nádor-u. 14
Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivi-telő butorokból, franczia és angol szövetekből
: Költségvetés díjmentes. :

FRIED J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, V., Nádor-u. 14
Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivi-telő butorokból, franczia és angol szövetekből
: Költségvetés díjmentes. :

30
korona

finom szövetből dívatos férfiöl-töny VAGY fel-öltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hazai verseny-szabóság” Buda-pest, VII, Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre min-ták bérmentve.

Nagy és Fia
BUDAPEST,
Semmelweis-utca 21.

Állandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban)
TELEFON 17-77.
Urasági butorok, új és hasz-nált butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: machagoni, palisander, ében-és cztromfa.

Nagy és Fia

Angol börgarnitúra, franczia olasz stílus butorok.

Nagy és Fia

Valódi perza és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Velencei tükörök üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia

CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia

antique butorok és szövetek, szalongarnitúrák.

Nagy és Fia

Nippek, bronzszobrok olasz faragványok, meissen és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fiókküzet nincsen össze nem tévesz-tendő hasonnevű czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezése-ket vidéken is

Nagy és Fia

Állandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Nagy és Fia

Megbizottak a kon-linens minden nagy városában.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban)
TELEFON 17-77.
Urasági butorok, új és hasz-nált butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: machagoni, palisander, ében-és cztromfa.

Nagy és Fia

Angol börgarnitúra, franczia olasz stílus butorok.

Nagy és Fia

Valódi perza és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia

antique butorok és szövetek, szalongarnitúrák.

Nagy és Fia

Nippek, bronzszobrok olasz faragványok, meissen és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fiókküzet nincsen össze nem tévesz-tendő hasonnevű czéggel.

KÖZIGAZGATÁS.

Nyílt levél a jegyzőkhöz.

Tevel, (Tolna.) márcz. 6.

Az „Egyetértés“ folyó évi február hó 9-én megjelent számának Közigazgatás rovatában Mozgalom a jegyzők közt című cikkhez volna egy pár szavam:

Szép és igazán lélekemelő az a mozgalom, melylyel egyes lelkes kartársaink, mint gondos családapák, gyermekeink jövőjének biztosításáról gondoskodni óhajtanak a jegyzői árvaláznak állami támogatás mellett való létesítésével. Adja az ég, hogy nemes céljukat — ami együttes közreműködésünk mellett — mielőbb elérjék s így mindnyájunk hő óhaja mielőbb beteljesedjék, álmaink valóra váljanak.

Mindenekelőtt azonban arra akarom kartársainkat szeretetteljesen figyelmeztetni, hogy alamizsnát ne kérjenek, mert mi ahhoz, hogy egy ilyen nagyfontosságú intézményt, minden igényt egyaránt kielégítőleg, tehát közmegelegedésre, már most létesíthessünk, a már meglévő alap beszámításával is annyira gyengék vagyunk, hogy annak a felülről jövő segítségnek bizony igen számottevőnek, tekintélyesnek kell lennie és ezért ilyennek megnyerésére kell törekednünk.

Azonban, ha ezen keresztülestin, tegyünk egy másik lépést is, de ez alkalommal ne anyagi helyzetünk javítását toljuk előtérbe. Itt már az ideje, hogy ismét sürgezzük erkölcsi helyzetünk javításának megalapozását. Mert a helyesen és jól megalapozott erkölcsi helyzet ugyanis megteremtí, sőt már magában is foglalja az anyagiak biztosítását.

Kérjük, és ha nem hallgatnak meg bennünket — a rendelkezésre álló eszközök és módok felhasználásával — vivjük ki szolgálati pragmatikánk sürgős törvénybe iktatását és ennek keretében — különös gondnal — visszas és képtelen fegyelmi rendszabályaink helyes és észszerű megalkotását. Akkor leszünk csak igazán a nép tanácsadói és vezetői, akkor becsülnek csak meg bennünket s a nép nem többé-kevésbé félve,

hanem kizárólag szeretve fogja tisztelni jegyzőjét. Ugyan ami a tiszteletet illeti, hála Istennek, most sincs hiányunk, mert az értelmes polgárság megbecsül bennünket most is, de egyes községekben mégis sok a panasz, hogy a jegyző az állami teendők sokasága miatt nem foglalkozhatik a nép bajával, s a nép aztán elfordul tőle.

A múlt évben Tolna vármegye völgyeségi járásának tevékeny jegyző-egyesülete jól megindokolt határozatának jegyzőkönyvi kivonatát lelkes felhívás kíséretében szétküldötte az ország minden vármegyéjébe, minden járásába, a többi között egy erkölcsi helyzetünk sürgős javítását célzó mozgalom megindítása s ennek keretében az „Egyetértés“ régi programjának, egy jegyzői kongresszus mielőbbi megtartása iránt.

A kongresszus előkészületei azonban még most sincsenek befejezve. Közben a központi egyesület lefújta a mozgalmat, s a vidék utána indult, egy-két vármegyei egyesület azonban kintart az eszme mellett és sikerén tovább dolgozik.

A központ magatartása bizony elveszi a kartársak kedvét, meg a fiatalokból is kiöli az iskolapadokból lelkesedéssel hozott, de a jegyzői hivatal irásztalánál — saines — lassan-lassan ugyanis megnyirbált, megkopott ambícióinak még olykor fellobbanó csekély maradványait is. A kongresszusi párt mindazáltal meg van köztünk, hűveinek száma napról-napra nő s ha majd a cselekvés órája üt, akkor fogjuk csak meglepetve látni, hogy hányan vagyunk elégedetlenek.

Addig, amíg egy halaszthatatlan tennivaló, például a szolgálati pragmatika ügye végre mégis össze hoz bennünket, addig kérlek benneteket elvtársaim, ne engedjétek, hogy — magyarul mondva — leszóljanak bennünket. Kérlek, tartsatok egyleti gyűléseket, vagy ahol járási egyesület még nincs, a járási értekezleteken folytatassátok az agitációt és igyekezzetek mentül erősebbé tenni a kongresszusi pártot. Különösen igyekezzünk az egynézeten levők tömörülni és levelezés útján teremtsünk egy közös célunkat szolgáló szervezeti hálózatot az egész országban. E hálózat számára középpontot is tudnánk találni, ha akarnók, ahova minden szál egybefutna...

Hogy aztán a megtartandó kongresszuson minden sérelmünkre rámutathassunk, a közérdeket szolgáló törekvéseinkre való különös figyelemmel gyűjtsétek sürgősen össze az anyagot s hozzátok magatokkal, de úgy, hogy semmi és senki otthon ne maradjon!

Hadd ismerjük meg egymást és egymásnak sokféle baját. Az egymás iránti becsülést és szeretetet, az összetartozandóság tudatát s az egyetértést ez a kongresszus, sőt már ennek az előkészülete legyen hivatva feléleszteni s megerősíteni.

Szívélyes üdvözléssel

Diczendy Pál,
községi jegyző.

A városok kongresszusának utóhangja.

— Makó város főirata a képviselőházhoz. —

Az adóreform miatt tartott város-kongresszus lefolyásáról véleményt mondtunk, hogy nem közelítette meg azt a színvonalat, amelyen állani kellett volna.

Tisztelet, becsület a megjelent küldött uraknak és szónokaiknak, mi a képességeiket egy pillanatra sem vonjuk kétségbe, se a tudásukat, hiszen iskolavégzett, magas tudományos műveltségű férfiak valamennyien, akik mindenestre értenek is az adóügyekhez, hiszen abban dolgozva töltik az életüket. Amit mondtak, az mind csupa szinigazság volt és világosan, okosan és bölcsen is mondták el, de mi azt vártuk tőlük, hogy az adóelméletnek egy kissé a mélyébe bocsátkoznak és e tudomány újabb felfedezett nagyfontosságú törvényeinek érvényesítését fogják követelni. Egy kis társadalomtudományi készütséggel szerettünk volna találkozni a kongresszuson, fejtegetésekkel a néprétegek kereseti viszonyairól, a tulterhelés megszüntetéséről, az adó igazságos elosztásáról.

Különösen vártuk volna, hogy a városok kongresszusán akad egy elszánt férfiú, aki a nagybirtoknak kedvezményes adózási viszonyaira kellő statisztikai adatokkal felszerelve, rá mer mutatni és megmondja nyíltan, hogy e tekintetben hogyan állunk. Hiszen kézi könyvek vannak ma már, amelyekből csekély fáradsággal kiolvasható, hogy a földadó törvény szerint a szűkebb Magyarország egész földbirtokának jövedelme 275 millió koronában van megállapítva, a pénzügyminiszteri statisztika pedig minden más keresetforrásból élők összes jövedelmét 11.000 millió koronára teszi. Ez utóbbiak jövedelme tehát még egyszer akkorának

Ne bánts . . .

Ne bánts . . . A lelkem ugyanis meg van tépve.
Szétfoszló álmát ne szórd ki a szélbe.
Hagyd meg nekem a tépett rongyokat . . .

Igaz, hogy irgalmat sem érdemelnék . . .
A messze multból száz mosolygó emlék
Szívemre hull most — kínoz, foitogat . . .

Igaz, hogy koldusárván, megraboltan
Könyörgők értük . . . Ó, de mégse voltam
Az álmaimhoz hűtelen soha!

Ne bánts . . . Az átok ugyanis elért engem:
Valaki jött és ellopta a lelkem —
Hogy összetépje s úgy menjen tova . . .

Nil.

Történet a holdról.

Írta: P. K. Rosegger.

Egyszer halottnál virrasztottunk.

A Józsi gazda kis Ferikéje meghalt s én, a köznéves fia, hönöm alá csaptam imakönyvem és látócsövömet, melyet egy vén házaltól csereberéltem s elmentem az éjjeli ünnepeyre.

Volt egy százéves naptárunk, mely már sok évvel ezelőtt holdfogyatkozást jövendölt a mai éjszakára. Bizonyára nem sejtette, hogy nekem, a parasztfiúnak ez időtáiban lesz egy messzelátóm s így a holdfogyatkozás éppen kapóra jó. Nagyon óhajtottam látni, hogy a fekete szörny,

melyet senki sem ismert s melyet a százéves sem tudott leírni, hogyan támadja meg a holdat s hogyan rája magát beléje.

Mikor áthaladtam a réteken, a hold éppen felkelt. Tele képpel és barátságosan mosolyogva lebegett az ördögkőhegyi erdők felett. Bizonyára sejtelve sem volt arról, hogy a százéves naptár jövendölése szerint mi vár ma rája. Messzelátóm kabátom belső zsebébe volt rejtve. Csakhamar odaérkeztem a házhoz, melyben a holt Ferike feküdt. Ott feküdt a szobában a ravatalon. A mellette álló asztal körül néhány ember ült pipálva, gazdasági dolgokról beszélgetve és felolvasásomat várva. Vallási szórászhasogatók is voltak köztük, így a riegelbergi gazda vén felesége és Tamás, a fávágó. És ez nagyon inyenre volt így, mert könyvemben pompás fejezetet jelöltem volt ki az utolsó iteletről.

Mikor az asszonyok már együtt voltak, belekezdtek egy vallásos énekbe:

Halljátok, édes gyermekek,
Nagy és kicsiny, mind hallja meg:
Ime azt mutatja annyi jel,
A végítélet már közel.

Aki megéri e napot,
Lehullni lát sok csillagot;
Nap és hold elsötétedik,
Az Ur maga közeledik.

Szó volt továbbá az énekben a Jozafát völgyéről, a harsonaharsogásról, a holtak feltámadásáról és az iteletről.

Ezzel a nép bele volt ringatva a kellő hangulatba. Felütöttem könyvem, hogy egy teológus író drasztikus jövendöléseivel és nyomaté-

kos hangon bebizonyítsam az ének valóságát. Pompás égjelleket és csodákat prédikáltam össze; a csillagok úgy potyogtak az égből, mint a jégeső s nap és hold annyira elsötétedtek, hogy egy öreg paraszt — a vén Miska — jónak látta ujjával megpiszkálni a gyertyalángot.

— Óh jaj! — szólt — a Józsi gazdánál is meleg a tűz.

— Ezt gondolhattad volna — vélte a riegelbergi gazda felesége. — Miért vagy oly szeles, te vén táti. Ha már a Józsi gazdánál is ilyen meleg a tűz, hát milyen lesz a pokolban!

— Köszönöm szépen a keresztény tanítást, — felelt a vén Miska, — bizonyára azért mondd ezt, mert én hetvenéves kópé létemre még mindig adok valamit a stájer tánczra. Tudod aszszony, én csak így gondolkodom:

Csak füttyül, csak dalol,
A tánczot is járjad,
Igy néked az ördög
Egy cseppet sem árthat!

— Szent Isten! — kiáltott fel megbotránkozva Tamás, a fávágó, — ez most kópédalokat énekel s itt mellettünk fekszik a halott!

— Jézus, Mária, szent József! — sikoltott egy asszony s visszakapta fejét az ablakból, — nézzetek csak ki, emberek, itt az utolsó itélet! A holdat nézzétek, egy nagy darab hiányzik belőle!

Mindenki az ajtóhoz, az ablakokhoz rohant.

— Az ám ni!

— Pedig ma holdtölte van!

— Annyi bizonyos, csakhogy a pokoli sárkány felfalja a holdat!

— Jaj Istenem! Nemsokára torkában lesz a

tünik fel, mint a földbirtokosoké. De a földbirtokosok az összes lakosságnak 67%-át teszik ki, akik a nemzeti vagyonnak 57%-át tartják a kezükben — emellett a politikai hatalom is az övék — semmiképpen sem lehet az igaz, hogy ez a nagy tömeg ember, azzal a nagy értékkel kezében, negyedrészt keresse annak, amit a nagyobb részt vagyontalan kisebbség keres. A törvény mégis igaznak állítja ezt az abszurdumot és ehhez képest veti ki az adót.

Amiből aztán következnek, hogy a városi lakosság sokkal több adót kénytelen fizetni, mint a falun lakó birtokos osztály.

Ezt kellett volna konstatálni azon a kongresszuson. De nem akadt rá vállalkozó s a dolog annyiban maradt volna a kongresszus dacára, ha az élet a maga vaskényszerével csattanós katasztrófákról nem gondoskodik, amelyek a rejtve tartott igazságokat végül mégis csak napvilágra segítik. Ilyen csattanós katasztrófa a kongresszust követő héten Makó város föllirata a képviselőházhoz, amely fölliratban nincs egyéb, mint annak konstatálása, hogy vidéki városaink az eddigi adózási rendszer következményeképpen kezdenek összeroskadni a teher alatt.

Ők, a magyar kultúra előharcosai, a magyar állameszme oszlopai derékban megroppantak és csak idő kérdése, hogy mikor fognak kidőlni.

A felirat felsorolja, hogy a város végzi az állami teendők nagyobb részét, minden ellenszolgáltatás nélkül. (Az államnak persze nincs pénze megfizetni ezt a szolgálatot, mert a földbirtok keveset adózik). Makó a rendőrségre, állami adó beszedésére, árva- és egészségügyre, valamint katonai- és tanügyre évenként 197.000 koronát fordít, miért is a lakossága 68% pótdadót fizet. A város évi deficitje különben is 27.000 korona lenne, ami további 10%-os pótdadót jelent és ezt már nem bírja a lakosság, de nem bírják a tisztviselők sem, akiket szegyenletesen silányul díjaznak. Makó város most már az állami funkciók teljesítéséért kárpótlást kér és pedig 1908-tól kezdve azt a 62.000 koronát, amelyet a város a bor, hús és fogyasztási adó megváltásáért fizet az államnak.

A kormányt ugyancsak nehéz helyzetbe sodorja ez a felirat. Nem hallgatja meg? akkor Makón beáll az anarkia, ha pedig meghallgatja, akkor jönni fognak a többi városok és ugyanazt kérik.

A dilemma ugyancsak fogós, ember legyen, aki kigázol belőle.

Az egyetlen gyökeres megoldás az adóreform segítségével kínálkozik. De az a reform, amelynek a javaslatát most tették közzé: az ilyen másodlagos tünetek orvoslásának a határaihoz sem közeledik. Sokkal mélyebbre ható

nj adórendszerre volna itt szükség, de azt megcsinálni — készséggel elismerjük — nemcsak bátorság, hanem egyenesen haláltmegvető elszántság kellene.

Egyelőre tehát csak várjuk szép csendesen, hogy Makó város példájának hány követője akad.

Megüresedett községi orvosi állások.

Nemesbikk, Körorvosi állás (9 község) 1200 korona fizetés, 400 korona utátalány, 400 korona lakpénz, márczius 15-ig. Főszolgabírószág Mezőcsát. Monor, Körállatorvosi állás (8 község, pusztával) 800 korona fizetés, 200 korona utátalány. Tavaszai állatvizsg. minden község 6 korona. Látogatási díj 1 korona, éjjel 2 korona és székhelyen kívül fuvar. Székhelyen állatonként 20 fillér, háznál 40 fillér, éjjel 80 fillér. Látletel, boncolás szintén 2 korona. Monoron vágóbiztosi díjak. Márczius 19. déli 12-ig. Főszolgabírószág Monor.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Nagycserged, körjegyzői állás 1600 korona fizetés. Márczius 15-ig. Főszolgabírószág Balázsfalva.

Dombiratos, községi jegyzői állás 1600 korona fizetés, szabad lakás, 2 darab marhatartás, 10 hold szántó használata. Márczius 9-ig. Főszolgabírószág Dombiratos.

Bálványos Várallja és Szentmargita, körjegyzői állás összesen 2268 korona javadalommal. Márczius 22-ig. Főszolgabírószág Dés.

Abaujenyiczke, körjegyzői állás 1600 korona fizetés, szabad lakás. Márczius 21-ig. Főszolgabírószág Kassa.

Okér, községi jegyzői állás 1167 korona fizetéssel, 6 öl tűzifa, szabad lakás, 1 hold udvarkerttel, 43½ hold szántóföld használata. Főszolgabírószág Ujvidék.

Derezen, körjegyzői állás 1600 korona fizetés, 400 korona lakpénz, 300 korona iroda-átalány, 300 korona fuvar-átalány. Márczius 11-ig. Főszolgabírószág Munkács.

Érszentkirály, körjegyzői állás 1000 korona fizetés, 600 korona kiegészítés, 180 korona lakpénz, 240 korona irnoktartás, 90 korona iroda-átalány, 110 korona fuvar- és napidij-átalány. Főszolgabírószág Tasnád.

Szűgy, aljegyzői állás 1000 korona fizetés. Márczius 24-ig. Főszolgabírószág B-Gyarmat.

Tiszahelyes, I. irnoki 800 korona fizetés, II. irnoki állás 720 korona fizetés, III. végrehajtói állás 400 korona fizetés. Április 1-ig. Főszolgabírószág Nagykikinda.

Kispest, 1. adóügyi segédjegyzői állás 1200 korona fizetés, 400 korona lakpénz. 2. adóügyi végrehajtói állás 1000 korona fizetés, 240 korona lakpénz. Ötödéves személyi pótlékok segédjegyzőnek 150 ko-

rona, végrehajtónak 100 korona. Márczius 20-ig. Főszolgabírószág Monor.

Szarvas nagyközség, 1. aljegyzői állás 1600 korona fizetés (oklevél szükséges), 2. irnoki állás 1200 korona, 3. könyvelői állás 1100 korona (1100 korona óvadék szükséges), Márczius 16-ig délután 5-ig. Főszolgabírószág Szarvas.

Gádos, segédjegyzői állás 1000 korona fizetés. Márczius 9-ig. Főszolgabírószág Orosháza. Galambos, segédjegyzői állás 1000 korona fizetés, 100 korona lakpénz. Márczius 26. délelőtt 10-ig. Főszolgabírószág Szolyva.

Révaujfalu, segédjegyzői állás 1000 korona fizetés, 240 korona lakpénz (esetleg szabad lakás), 3 öl tűzifa. Márczius 15-ig. Főszolgabírószág Pancsova.

Érsekudkert, nagyközségi aljegyzői állás 1000 korona fizetés. Márczius 26-ig. Főszolgabírószág Balassagyarmat.

Csantavér, községi végrehajtói állás 600 korona fizetés. Márczius 10-ig. Főszolgabírószág Topolya.

Szentmihályur, segédjegyzői állás 1000 korona fizetés. Márczius 20-ig. Főszolgabírószág Nagy-Surány.

Torontáltorda, segédjegyzői állás 1080 korona fizetés. Márczius 15-ig. Főszolgabírószág Törökbecse.

Krasznahorkavárallja, segédjegyzői állás 1000 korona fizetés. Márczius 13-ig. Főszolgabírószág Rozsnyó.

Gavosdia, Kricsova, Zsidóvár, 3 segédjegyzői állás, mindegyik 1000 korona fizetéssel és 100 korona lakpénzzel. Márczius 16-ig. Főszolgabírószág Száku.

Guta, adóirnoki foglalkozás 4 óra, 100 korona fizetés azonnal. Főszolgabírószág Nemesócsa.

Szakirodalom.

A megyei intézmény alakulása és működése Nagy Lajos alatt. Irta dr. Gábor Gyula. A vármegye ujrarendésének mai napjaiban semmi sem aktuálisabb, mint ennek a legspezciálisabb magyar intézménynek a történetét alaposan ismerni. De ugyan csak nagyot csalódik, aki a részlet-tanulmányokhoz azzal a gondolattal fog, hogy a fejlődést lépésről lépésre követő munkákra fog találni. Történelmünk monográfia-írói a megyék történetével vajmi keveset foglalkoztak eddig. Alig egy-két megye monográfiája van megírva, a vármegyei intézménynek egész történetét pedig csak két író dolgozta fel és ezek közül is csak az egyik: a nagyíró Bottkai Tivadar, alkotmánytörténetünk egykori fardhatatlan kutatója érdemel említést. A történetírók a vármegyékkel rövidesen végeznek, az egyes korszakokat tulságosan széles keretekben rajzolják. Gábor Gyula ezen akart segíteni és a megyék történetéből

nap is, aztán jojtszakát, napvilág! Majd sötétben kaszállhatjuk a zabot.

— Ha ugyan terem valamelyes!

— Az ám, ha elveti valaki! Azt hiszem, majd nem sokat törődünk a zabbal. Nemsokára meghalljuk a harsonákat!

— Ki hitte volna, hogy még ezt is megérjük!

— És hogy feltámadjunk halottainkból, még mielőtt meghaltunk volna, — szólt a vén Miska, — de attól félek, hogy ez csak amolyan hold-sötétedés.

A nagy zavarban feldöntötték és eloltották a gyertyát; a kis olajmécés a holt gyermek fejénél alig pislogott; a hold sápadt, gyenge fénye beragyogott a szoba padlójára. Én elővettem messzelátómat, széthúztam és leültem az asztal alá, hogy a kicsiny ablakon keresztül annál jobban láthassam a már magasan járó holdat.

Magam is megijedtem. Az egész felső rész, hol máskor Ádám és Éva ült, hiányzott s a másik, mely még megvolt, reszketett, mint a megrettent bárány a farkas előtt.

Néhány asszony — mint az nálunk holdfogyatkozás alkalmával szokás, — kisietett a szabadba és födelekkel, bográcsokkal, fazekakkal pokoli zajt csapott: talán így sikerül a szörnyet elűzni zsákmányától.

Időközben a világító korong csaknem kiflivé olvadt össze s én legnagyobb csodálkozásomra ismét jól láthattam azt a részt is, mely hiányzott. Valóban, még az egész hold ott volt az égen, csak hogy foltos volt és fekete, mint őszszel a beteg burgonya. S én gondoltam magamban: éppen nem az a látszata, mintha valami szörny falná fel a holdat; inkább betegséghez hasonlít,

mely a holdat megtámadja. Innen van a lázas reszketés is, melyet ingó messzelátómon keresztül megfigyelhettem.

Éppen kutatásaim közepett voltam, mikor valaki elküldte magát:

— Hát ez mit csinál itt az asztal alatt? Tán valami titka van?

— Azt mindjárt meglátjuk. Elő a parasztfiúval!

Előránczigtáltak az asztal alól s most meglátták műszeremet, melylyel a holdat megfigyeltem.

Ez baj volt. Legelőször is a riegelbergi vén asszony támadt rám. Hitetlennek szidott, aki maga sem hiszi, amit az imént olvasott a szent könyvből, aki csövekkel és üvegekkel ki akarja kutatni az eget, mint a pogányok s aki pokoli műszereivel az Uristennek mintegy a szemébe néz és bele a gyomrába!

Tamás, a javágó kikapta kezemből a messzelátót s odarohant vele a kemencéhez:

— Ide bele való!

Mindenki kiabált és haragudott rám. Ekkor a vén Miska fülembé sugott valamit.

— Gyerek, most hazudj nekik valamit, de hamar, mert kikaparják a szemedet.

Én kiabálni kezdtem:

— Örüljete, hogy belenéztem a holdba a látócsővel. Legalább elmondhatom nektek, hogy mi történik most odafenn!

— Nem akarjuk tudni, — kiáltották néhányan.

— Ugyis csak boszorkányság!

— Na! — szólt néhány vén asszony, — ha már olyan okos vagy, hát meséld el, mit láttál?

— Amennyire én láthattam, — feleltem, — a hold arca elé tartja zsebkendőjét és sir.

— Mit sirathatna mást, — kiáltotta indulatosan a riegelbergi asszony, — mint a világ gonoszságát!

— Vagy az emberek ostobaságát, — egészítette ki a vén Miska.

Észrevettem, hogy görbe ösvényre tévedtünk s hirtelen azt a megjegyzést tettem, hogy nagyon hamar megzavartak vizsgálódásaimban s így nem jól láthattam az egészet. Lehetséges — sőt most már határozottan emlékszem rája — hogy a hold nevetett, mikor kendőjét arca elé tartotta.

— Akkor hát kinevetett valakit! — szólt a vén Miska s a riegelbergi vénasszonyra sandított.

— Tudod mit, gyerek! — kiáltott rám az asszony, — te hazug kölyök vagy s most rögtön kitarokodol, de rögtön kitarokodol! — S rám emelte két sovány öklét.

— Ohó! — kiáltott a Miska és keltünk közé állt. — Micsoda dolog ez! A halottvirasztásnál! A gyerekekhez nem szabad nyulni és most, asszonyok, énekeljetek megint egyet. Ha vigat nem akartok, hát szomorut, de ütemre, hogy tánczolni lehessen rá . . .

— A holdfogyatkozás már elmúlt, — jelentette a családapa, miközben belépett az ajtón. És csakugyan, a hold ismét világos és kerek volt, nem sirt, nem nevetett — csendesen, barátságosan leragyogott az ácsra, aki a réten keresztül közeledett a ház felé és vállain hozta a kis fehér koporsót.

Mellette haladt egy fekete szörny: az ácsnak és a koporsónak a rnyéka.

kiragadott egy olyan korszakot, amely a meglévő oklevelekből alapos tudományos kutatás tárgyát képezte. A Nagy Lajos korabeli megye története azért is önként kínálkozó feladat volt, mert a politikai megyei intézmény az Anzsuk alatt még gyermekkorát élte, így tehát a kutatás alapvető fölfedezésekkel kecsegtetett. De különben is a Nagy Lajos korabeli megyét külön fejezet illeti meg, mert a valódi politikai megye ama 40 év alatt született meg, amelynek folyamán Nagy Lajos a trónon ült. Az Árpádok alatti várszerkezet ugyanis már Róbert Károly alatt megszűnt és a megye ettől kezdve mindinkább politikai jellegű hatósággá vált. Dr. Gábor Mindezt eredeti oklevelekből mutatja ki és könyve előszavában elítéli azokat a kompilátorokat, akik korábbi történetírók műveiből szoktak meríteni. Hogy ez mennyire veszedelmes szokás, ennek bizonyására több helyet jelöl meg a legkiválóbb történetírók műveiből, amelyek azt bizonyítják, hogy az illetők az oklevelek szövegét félreértették. A 243 oldalra terjedő vaskos kötet mélyreható tudásról, lelkiismeretes kutatásról és nagy szorgalomról tesz tanulságot. Grill Károlynál jelent meg. Ára 8 korona.

Kalkulusok és egyéb tanügyek.

II.

Ha szükséges, már csak az osztály előretörő hangulatának fenntartása végett is, hogy a vézna, elmaradt elem kiselejtezzék, illetőleg a saját készütségéhez mért munkára szorítsassák, akkor kétszeresen fontos dolog, hogy a tanár helyesen eltalálja azt a kritériumot, amelynek alapján az ilyen kiselejtezésnek történnie kell. Egyszerűen elcsapni való, mert közönséges diáknuzó az olyan tanár, aki a tudományok lomjaiba kapaszkodik belé (minden tudomány körül lerakódik sok hulladék, reszelék, fűrészpor), aki semmiségeken lovagol s pedánskodó, kicsinyes követelmények teljesítésétől teszi függővé a tanulónak felsőbb osztályba való bocsátását. Nem egy bosszantó, aprólékos munkának végzésében szerzett készség legyen a döntő, hanem igenis igyekezzék a tanár mennél magasabb, tudományos értelemben magasabb célt tűzni ki osztályának, azaz tárgyát olyan színvonalon tartani, olyan oldalainak elsajátítására képesíteni és szorítani a tanulókat, melyek a gondolkodó és ítélő tehetségnek, meg az érzellem hurjainak, szóval az egyéniség mindenféle lelki tehetségének élénk részvétele nélkül elérhetetlenek. Nagy lendületet kell adni, de kívánni is kell a fellendülést. „Der Mensch wächst mit seinen Zielen.“ Mert csenevész, nyomorult nemzedék lesz abból, mely meg nem tanulta, hogy az iskola kitűzött céljának csak lelke egész erejének megfeszítésével lehet eleget tenni. Amelyik iskolában a hurok olyan lazán van tartva, hogy a tanuló a maga iskolai munkáját a kisujjával is elvégezhető pepecselésnek érzi és a szórakozások egyik vagy másik fajtát választhatja az igazi napi foglalkozásának, azt olyan iskolába jobb lett volna foglalkozásának, Ez, melleleg szólva azt is jelenti, sohasem járni. Ez, melleleg szólva azt is jelenti, hogy sziveskedjék a tanár a saját tárgyába maga is elég mélyen belémerülni, mert egy emelkedetebb tárgyalásmóddhoz szükséges ismereteket valóban nem a tudományok legfelszínesebb rétegéről lehet lefölni és mert a tapasztalás is azt bizonyítja, hogy ugy a quietista, nembánom-tanárok, mint az aprólékoskodó iskolamesterek mindenkor azok, akik maguk sem tudnak semmit, legalább nem többet, mint az iskolakönyv.

Mindezek a klasszifikációnak, hogy úgy mondjam a diapasonjára, alaphangjára vonatkoznak, vagyis arra, hogy az „elégesség“-nek, az egész klasszifikáció legsarkalatosabb érdemjegyének a mértékét magasra, lehetőleg magasra kell feleltetni, — nem azért, hogy a kormányt lehető sok tanulónak kiselejtezésével az újabb gimnáziumalapítások gondjaitól megszabadítsuk, hanem azért, mert csak jelentékeny erőmunkák emelik a tehetségek színvonalát. Ugy látszik ezzel már az egész kérdés ki van merítve, mert ha egyszer meg van állapítva a szükséges minimális tudásnak a mértéke, akkor az, hogy kik legyenek a „jó“-k és kik a „jeles“-ek, már csak ugyanazon anyagnak jobb és még jobb tudásától függhet. Aki így okoskodik, vagyis azt hiszi, hogy minden klasszifikálás simán megy, mihelyt a tanár a választandó alaphang, a mérték iránt van tisztában, az elfelejti, hogy a magyar tanügy az

a tér, ahol a magától értetődő dolog nem magától értetődik.

A tények t. i. azt mutatják, hogy annak a megítélésében, ki milyen érdemjegyet kapjon, nagyok sok helyütt és sok tanárnál bizonyos mellétekintetek szoktak közreműködni. Nem beszélünk olyan, szerencsére csak szórványos esetekről, amikor egyszerű igazságtalanság forog fenn, illetőleg tisztán személyes motivumok, sőt nem is egészen „tisztán“ személyesek döntik el a kalkulusokat. Az ilyen esetek éppoly kevésbé méltók egy elvi fejtegetésre, mint elkövetők a tanár nevére. Mi a félre-klasszifikálásnak csak olyan eseteihez fogunk hozzászólni, amikor — egészen jóhiszeműleg — bizonyos helytelen nézetből fakadt elvek, azaz mások előtt is bevallható és bevallott nézetek huzak félre a tanárnak kalkulusosztó kezét. Mindez elveket közös néven a téves humanizmus neve alá foglalhatjuk, mert közös céljuk a tanuló deldelgetése, a rossznak jó színben való feltüntetése. Ilyen a nagyon sok helyütt szokásos nivellálás, amin azt a szinte követelő hangon fellépő kívánságot kell érteni, hogy az egyik tárgy tanára szabja a maga kalkulusait az osztályban tanító többi tanárokéhoz, no vagy az osztályfőnökéhez. Más szóval, ha a fiu minden tárgyból legalább is „elégesség“, akkor pl. a mennyiségtanból vagy a latin nyelvből sem szabad megbuktatni. Ha minden egyéb tárgyból „jeles“, akkor a földrajz tanára szerint megérdemelt „jó“-t is jelesre kell kijavítani, — ne rontsuk el szegénynek a „tisztá jeles“-ét! Hogy aztán mi a belső értéke egy ilyen, symmetria-okokból kizirkalmazott bizonyítványnak, arról legjobban, ha hallgat a krónika. Szint ilyen jeles „elv“ még az, hogy azt a fiut, aki „jövő esztendőre ugy sem jön vissza, mert katonaiskolába stb. készült“, az elégtelen tudása ellenére is át kell eresztetni. Hogy aztán az a többi fiu, aki nem készült katonaiskolába, miért legyen kénytelen többet tanulni, hogy meg ne bukja, mint ez az egy (aki esetleg még vissza is kerülhet, mert „tetszik tudni, a katonaiskolában nem vették fel“), arról ismét — csak hallgasson a krónika. Nagyon közönséges nézet az is, hogy a tandíjmentes vagy ösztöndíjas fiut enyhébben kell megítélni, mint a többi, mert „szegény, ha megbukik, elveszti mindezeket a kedvezményeket.“ Szóval ne a tanuló alkalmazkodjék a maga szorgalmával az iskola követeléseire, már csak azért is, mert az anyagi érdekei kívánják, hanem megfordítva, a tanár szállítsa le a maga igényeit az ilyen kedvezményes fiukkal szemben és a megérdemelt szigorúságát csak a nemkedvezményesekkel éreztesse. Arra persze nem gondolnak azok a jó urak, kik az ilyen áhumánizmusnak lépre mennek, hogy ugyanis rendkívül csekély a tandíjmentes állások és ösztöndíjak száma iskoláinkban; hogy tehát az ilyen elvesztett mentességnek vagy ösztöndíjnak mindig az a haszna, hogy oda lehet adni másnak, olyannak, aki valóban és nemcsak protekcióból megérdemli. Nagyon elterjedt szokás továbbá az ismételt enyhébben megítélni a többi tanulóknál, mert második ismétlést már szabályaink nem engednek. Mondanunk sem kell, hogy az ilyesmi nem egyéb, mint kijátszása annak a nagyon üdvös intézménynek, hogy a választott iskolaiakra gyengének bizonyult tanuló más pályára tereltesse. Panaszkodnak a középiskola zsufoltágáról és maguk a tanárok járulnak hozzá egynél több módon a zsufolt állapot, illetőleg a gimnáziumba tolongás fennmaradásához. Alkalomadtán bizonyos lyrikus zamatu elvek, sub titulo „kegyelet“ is belefürködnek a klasszifikáció száraz rovataiba, pl. amikor egy tanár-kollégának, pláne elhunyt kollégának a fiáról van szó, akit már igazán „jelketlenség“ volna megbuktatni, vagy pláne más pályára utasítani.

Nem tudom, hogy kimerítettem-e mindazokat a tisztán az elvi téren felmerülő indítékokat, melyek az igazságos klasszifikálásnak „elvileg helyes, de a gyakorlatban kivihetetlen“ (?) követelményét itt is, amott is meghusitják. Nem azt pártolják e sorok, ismétlem, hogy a tanár csináljon magából valami tanügyi nemezist, amelyik holt-biztosan lecsap a kiszemelt áldozatára; nem azt óhajtjuk, hogy a tanár a középeurópai bukta-bajnok czimére és rekordjaira pályázzék. Csak arra vetjük a hangsúlyt, hogy semmivel nagyobb, helyrehozhatatlanabb erkölcsi rombolást nem lehet elkövetni a ránk bízott ifjuság lelkületén, mint azzal az eljárással, amely Péternek más mértékkel mér, mint Pálnak. Soha se áltassa magát semmiféle tanár: nincs olyan osztály szé-

les e világon, amelynek erkölcsi érzékével helyesnek lehetne elfogadtatni az olyan eljárást, amely az osztály valamelyik tagjának egy ilyen, bár a legsürgősebb mellétekintet alapján kedvezett a klasszifikációban. Már a felnött embernek megszilárdult gondolkozása is nehezen bírja el azt a tudatot, hogy nincs igazság a világon; egy még fejledező, jobbra-balra elhajló lelkületnek egyenesen elpattanik minden nemesebb rugója, mihelyt a maga bíróját, szemében az erkölcs gondolatának megszemélyesítőjét és örét, igazságtalanságon kapja rajta. Latin czitátum (pl. summa ius summa iniuria“ stb.) persze mindig akad bőven, melylyel az ellenkező, vagyis a mai álláspontot és állapotot védeni lehet; de hát mire nem akad czitátum? Avagy tán attól tegyük függővé a győzelmet ebben a kérdésben, hogy melyik fél tud több klasszikus mondást a fejéhez vagdosni a másiknak?

Az igazgatók volnának első sorban hivatva arra, hogy a tanári testületben az ideálistikus, törekvő hangulatot fenntartsák és ítéleteinek szigorú igazsága, a tárgyi szempontoknak egyedül való figyelembe vétele felett örökdiének. Egy német középiskolai igazgató maga a megszemélyesedett „kategorikus imperativus“, a két lábón járó szigorúság és erkölcsmutató, ugy, hogy a tanár, még ha akarna is efféle mellétekinteteknek engedni a klasszifikációjában, az igazgatójától való génc-ből sem teheti. Minálunk, a „mi házunk körül: mást találunk.“ A magyar átlagos középiskolai igazgató nem kategorikus imperativus és ami amott, Németországban, szabály, az nálunk szerencsés kivétel. Már pedig kivételek nem számítanak sehol sem és semmi irányban.

A dolgoknak ezt az állását a minisztériumunk és megfelelő ügyosztályai tudják. Tudják azt is, hogy a saját bátorító tekintetüknek és helyeslő szavuknak mekkora szuggesztív hatása szokott lenni a tanárságra, — hisz kitapasztalhatták ezt csak nemrég, amikor amugy közvetve és egymásután körülbelül 700 tanárt sikerült a dogma processziós zászlaja alá vagyis egy újabb, felekezeti tanáregyesületbe összerelni; ugyancsak tapasztalhatták akkor is, amikor bizonyos minisztériális emberektől hangoztatott elvek állítólag egy tucsat tanárt tudtak az iskolák mellett szépen prosperáló Mária-kongregációkba tagul megnyerni. E nagystilű és -sikerű katolizáló működés mellett, melylyel a „regnum Marianum“ vagyis a középkor körül buzgólkodnak, — s melylyel melleleg szólva, ugyanannyi hívűket idegenítik el az országnak jó magyar érzésű polgárai közül, amennyit a magyar nemzeti gondolatnak és a függetlenség érzésének nemesebbül szorgalmazásával maguknak megnyertek — e sajátságos retrográd működésük mellett, mondom, talán szakíthatnának időt arra is, hogy időközönként, bizonyos kiválóbb alkalmakkor egyike vagy másika az irányadó közoktatási ténnyezőknek hallatná a maga szavát a tanügynek egyik vagy másik, főleg controvers kérdéseiben, így p. o. ebben a klasszifikációs ügyben is, amely igazán nem a legkisebb a tanügyi kérdések közül (ha ugyan egyáltalán van kicsiny kérdés a tanügyi közt). Az olyan működéskörökben, melyek bizonyos mélyebb természetű elveknek megvalósítása körül buzgólkodnak, időközönként szükség van valami élőszóra, avagy idézhető nyilatkozatra, amely a harcokban tartsa a lelket és az alkalmilag elhomályosodó iránygondolatokat kiélezzze. A miniszterelnök az újvi üdvözléseket és számos egyéb alkalmakat szokott megragadni, hogy pártjának küzdelmes munkáját istápolja és elveket jelöljön ki. A római pápa meg encziklikákat bocsát ki időközönként, amelyekben bizonyos feledésbe forduló dogmatikus gondolatokat felelevenít. Mennyi fogalomzavart, jóhiszemű tévedést, helytelen értelmezést lehetne elhárítani, ha esetről-esetre ilyen tanügyi encziklikák jelennének meg, amelyekre hivatkozni lehetne. A tekintélynek nagy hatása van és volt mindenkor az emberekre. Latba is kell vetni, még pedig — a jobb ügy érdekében.

Posch Jenő.

Az EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

IRODALOM.

Könyv a finnekről.

Budapest, márczius 7.

Fölöttébb izléses kis könyvecskét kaptam a postán. Egy amatőr-kiadás 91-el számozott példányát. Francia merített-papíron finom Korvina-betűk; minden sor aláhúzva, közbül szeszélyes primitív vonalak és apró kézjegyek. Az egészen a kézzel csináltság raffinált technikával mimelt bélyege.

A magyar író, akinek gondolatait ily választékos köntösben adatott közölnie, egyben a magyar kultuszminisztérium művészeti ügyosztályának főnöke, méltóságos ur, de még ennél is méltóságosabb, lévén a művészet „ügyosztályának” feje ebben az országban, ahol a még nagyobb urak — hál Istennek — csak aktaszerrül intézik a művészetet, kedves közösségben a közalapítványi bérletek marhaállományi ügyeivel. Korongli Lippich Elek azonban nem tartozik az aktaemberek közé. Határozottan érdekes és megkülönböztetendő alakja ő a magyar hivatalnoki típusnak. A legliraibb állami tisztviselő. Egész temperamentumával követel részt a művészet dolgaiban. Véleményt, szimpátiákat és antipátiákat nyilvánít a nyilvánosság minden kritériumával. Ir, agítál, hadakozik klubban, kávéházban és pontosan tud mindent, ami heveségeket a kávéházi művészasztalnál könnyelmű piktorok cigarettá-füstnek eresztenek. Nagyon antidiplomatikus, de érdekes feji, ambiciózus és elevenen élő ember, akinek alakja érdekes reliefben domborodik elénk. A művészet dolgaihoz való ember, mivelhogy izig arisztokratikus érzésű. Sőt egy kicsit szellemi deszpotia is, valami olyan Lorenzo di Medici-féle művészirányító tervekkel és akarásokkal.

Persze, ez a szerep némi veszedelmeket rejt és sokszor kiderül, hogy a méltóságos hivatalnoki passzivitás bölcsebb nála. A szellemi deszpotizmus hatalmi jelvényeit nem a hivatalos lapban osztják és éppen az arisztokratikus államfenntartóknak kell aggodalmasan vigyázniok arra, hogy betartsák a szellemi oligarchia rangfokozatait. Lippich ezuttal, a finn művészetéről írott könyvecskéjének tizedik oldalán nem vigyázott a rangfokozatra. Ignotus említésére tévedt a tolla és elfelejtett tisztelni. Sőt. Igaz deszpotikusán, egyetlen tollvonás erejével el akarta tüntetni Ignotust a magyar szellemiség homlokteréből. Idéz belőle és nem is nevezi meg. „Valami szabadgondolkodó” — így aposztrófálja. Hát kétségtelen, ez kellemetlen kis botlás volt. Ignotussal lehet vitatkozni, sőt övele érdemes. De nem így. Nem ilyen méltóság nélkül valóan. Aki így vitatkozik vele, az válasz nélkül is önmagát győzti le.

Mellesleg, akik Ignotusnak idézett, a Nyugat első számában megjelent cikkét olvasták, első pillantásra látniok kell, hogy K. Lippich csak éppen annyit javasolt el belőle, amennyit idézni akart. És nem jutott el a lelkes és szép — majdnem hazafias — konkluzióig, mely igenis a finni és magyar kis népek élethez és kulturához való jogát proklamálja. De nem ez a fontos. Ha Ignotus csupán csak az idézetben foglaltakat írta volna, akkor is csak érvek fegyverzetével lehetne ellene harcolni. K. Lippich azonban érzelmi alappon támad és könnyedség okáért már eleve harc képtelennek nyilvánítja ellenfelét, aki szerinte más érzésekkel érez. Hazafias alapon „ir történelmet” — hogy saját szavait idézzem, — és hazafias alapon ir esztétikát — a finnek művészetéről. Ez az, ami itt lényeges. És ez az, ami K. Lippich könyvében több, mint szubjektivitás.

Valljuk is be mindiárt, ez a könyv nem arról szól, amit ígér: „a finnekről és a finn művészetéről.” Rólunk szól és hozzánk szól. Agitáció ez is. A finnekre mutat egy kissé pedagógusan meglóbbalt mutatóujjal, mondván: hogy, lám, ez a kis nép meg tudta csinálni a maga nemzeti kulturáját, hát rajta, legyünk jó fiúk mi is, kicsinyek és csináljuk utánuk a Kalevált. Hát erről a példálódzásról is persze, sokat lehetne beszélni. Megjegyezhetnők például, hogy miért ajánlja K. Lippich a finnekét követendőkkül, mikor a francziákat annyira ellenzi? Mert sovénnek? Hiszen ezt a fogalmat is a francziák találták ki. Lehetne aztán arról is beszélni — a finnek gyönyörű kulturmunkájának sérelme nél-

kül, hogy azzal a csoportosítással, melyben K. Lippich közli velünk a finn kulturtörténelmet, rólunk is ki lehetne mutatni Bessenyei, Kazinczy és Arany Jánoson keresztül, hogy mily nagy-szerűen vütköz meg a magyar nyelv és a magyar kultúra jogát. Hiszen nálunk is voltak néhányan, akik magyarok voltak és kulturát csináltak. Tehát mindenképpen és feltétlenül: magyar kulturát.

És épp ez itt a döntő szempont. Az, hogy aki magyar igezi kulturát csinál, az okvetlenül magyar kulturát is csinál. A maga korában könnyű a roszakaratnak meglátni azokat az idegen — és mindig idegen — forrásokat, melyekből ideáljait kéri kölcsön, melyeket segítségül szől, de egy távolabbi korból már csak annyit látni belőle, hogy: kultúra volt. Amelybe, ha magyar csinálja, a magyar vér minden vegyi alkatrésze elvegyül, sőt uralkodóan kifejezésre tör. És ezért, éppen ezeknél fogva sem lehet egy ezer lélekből kiépülő és csak messze az idők távolában összefogódzó kulturát irányítani, jobbra vagy balra, nemzetiességre vagy nemzetiességre parancsolni. Sem irással, sem hivatalos hatalommal. Nem lehet. Csak mindenképp és komolyan: kultúra legyen. Csak ehhez szabad hozzájárulniok azoknak, akik a művészetnek öszinte akarattal használni akarnak.

Csak kultúra legyen. És minél több és minél jobb kulturából vegyük a példát hozzá. Akár a finnből is. És nagy hasznunkra van, aki figyelmeztet erre a kulturára. Még jobban, ha olyan lelkes szeretettel és elmélyedéssel teszi, mint K. Lippich, akinek ezt kell megköszönni, ezt az ő lelkeségét, azt, hogy elsőként irt valamit a finn kulturáról. És egyáltalában azt, hogy nemcsak aktát ir alá, hanem könyvet is.

Bárdos Artur.

* **Horkayné.** Ezen a héten is megjelent Horkayné a cukrászoltban, hogy elmondja megjegyzéseit a delegációról és egyéb aktuális témákról. Szellemes diskurzusát, csipős és találó kritikáját, amelyvel sorra veszi a mult hét eseményeit, az Új Idők mostani száma közli. A szám tartalmából kiemeljük Hercege Ferenc regényfolytatását, Gábor Gáza „Czeruzajegyzeteit”, Kisbán Miklós, Szomaházy István novelláit. Spaitz Sándor a jövőendő Szandzsákvasút vidékéről ir cikket. Az irodalmi részt kiegészítik még Gábor András, Zsoldos László, Szerb Zsigmond és mások dolgozatai. A képek közt találni a Széchenyi-bál szépségeit, Blahánét a „Nagymama”-ban, Luca Paulát, továbbá ezzel a címmel „Háry János Bécsben” humoros fejléczrajzokat. Az Új Idők előfizetési ára negyedévenként 4 korona.

* **Az ország utmesterei.** Most jelent meg az Utmesterek Szaklapja című folyóirat második száma. A tetszetős formájú, tartalomban gazdag új lap, amely az Országos Utmesterei Szövetség hivatalos lapja, napirenden tartja az ország területén működő királyi, törvényhatósági, városi és vicznális utmestereket érdeklő kérdéseket, behatóan foglalkozik a szövetség ügyeivel, nyilvántartja az utépítésre és műtárgyak létesítésére vonatkozó versenytárgyalásokat. A lap egyelőre havonként kétszer jelenik meg. Szerkeszti Pártényi József, irodavezető a fővárosi mérnöki hivatalban.

* **Az élet tövisei.** Mirtusz. Ezt a kettős címet viseli az előtünk fekvő kötet, mely két kis regényt foglal magában Szántó Ferenc tollából. Mind a két munka arról tanuskodik, hogy írójuk a mese-szövevényben ügyes és erős fantáziájú ember. Történetét érdekesen szövi, az összes szálakat ügyesen bonnyolja s viszi tovább egészen a megoldásig. A két regény közül mégis az első az értékesebb. A „Mirtusz” címűben még dominál a kiforratlan, szertelen romantika. „Az élet tövisei” azonban már helyesebb nézőpontból markolja meg az életet s tulzások nélkül, helyenként érzelmesen, máshol kedves humorral mond el egy valószínű történetet a hajlani földesurról, aki egy időre színésznek csap fel s ebben a bohém csavargásban kerül össze azzal a nővel, akit megszeret és életársául választ. A csinos kiállítású könyv ára fizve 2 korona 50 fillér, kötve 3 korona 60 fillér.

* **Új otthonok.** Az 1894-iki telepítési törvény alapján végzett munkáról számol be Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter legújabb kiadványa, melyet Lovas Sándor miniszteri osztálytanácsos irt meg, és: A legújabb állami telepítések Magyarországon cím alatt most kerül ki a sajtó alól. A könyv részletesen leírja az egyes telepés községeket és a leírást száz-negy képpel élénkíti.

* **Magyar Társadalomtudományi Szemle.** Most jelent meg a Magyar Társadalomtudományi Egyesület kiadásában megjelenő Magyar Társadalomtudományi

Szemle második száma. A Szemle, amelyet Palágyi Menyhért és Apáthy István szerkeszt, könyvtársági forgalomban is kapható.

* **1848 emlékezete** cizim a Magyar Tanítók Otthona a szabadság nagy esztendejének 60-ik évfordulója alkalmából rendkívül olcsó és szép kiadású iskolai emlék-füzetet adott ki. A füzet tele van a márcziusi eseményekre vonatkozó cikkelyvel, beszéddel, költeménnyel, dallammal. Vidékre 35 fillér előleges beküldése ellenében a Lampel R. könyvkereskedése portómentesen szállítja.

* **A „Vasárnapi Ujság”** márczius 8-iki száma érdekes képsorozatokát közöl a budapesti leánygimnázium növendékeinek fizika-óráiról, az algír-marokkói határról egy a francia idegeneknek légiójában szolgáló magyar ember felvételei alapján, Bosznay István festményeinek kiállításáról. Szépirodalmi része: Mikszáth Kálmán tárczacikke a fizikus leányokról, Rákosi Viktor regénye, Bársony István tárczacikke, Lampérth Géza elbeszélése Rákócziáról, Fogazzaro regénye. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

* **(C. 33.)** A szerző neve helyett ezzel a jelzéssel adtak ki most tíz éve egy hosszú angol költeményt, melynek ez volt a címe: „A readingi fegyház balladája”. Egy angol gárdista katonáról szólt, aki borosan, féltékenységi rohamában megölte a kedvesét és akit ezért akasztófára ítélték. Az ítéletet a readingi fegyházban hajtották végre, ahol akkor a C. 33. számú zárkában egy nagy költő szenvedte el a rá mért két esztendei szabadságvesztést: Wilde Oszkár. Egész Anglia tudta, hogy az ő tollából fakadtak azok a megrázó jajsavak, melyek e hatalmas versben elhangzottak, hogy az ő éjeli nyugalmát zavarták azok a rémek, melyek a balladában tánczot járnak, hogy ő panaszkodik az emberi igazságszolgáltatás rettentő szigora miatt és hogy ő az a bűnbánó lélek, aki ezzel szemben a krisztusi irgalomra hivatkozik. A mesteri nyelvű és verselésű költemény első kiadása egy hét alatt elfogyott és olyan komoly lapok, mint a „Times” vezércikket irtak róla. Azóta ez a kis remekmű a művelt világ minden népénél tolmácsra akadt s most megszólalt magyarul is, még pedig avatott kéz virtuoz átültetésében: Radó Antal tollából. Ama nagy népszerűség mellett, melynek Wilde munkái mostanában örvendenek és tekintve a költeménynek és a műfordításnak is kiváló becsét, nem kételkedünk benne, hogy ez egyike lesz ama kevés számú verses könyveknek, amelyek vevőre is találnak. A fölötté érdekes és tartalmas bevezetéssel ellátott munka nagyon díszes kiállításban jelent meg a Lampel R. (Wodianer F. és fia r.-t.) kiadásában; ára 1 korona 60 fillér.

* **Az aczélkirály.** Sutro Alfréd nagyérdékű színműve, a Vígsház szenzációs újdonsága, ma megjelent a Magyar Könyvtárban is, mint e vállalat 404—405. száma. A dráma, melynek szerzője az újabb angol írók egyik legjelentősbje, mint olvasmány is rendkívül hatásos. Ára 60 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben.

* **Wilde Flórenczi Tragédiája,** egyike a költő legszebb drámai alkotásainak, most jelent meg a „Magyar Könyvtár”-ban, mint e vállalat 506-ik száma. Az erővel teljes, mindvégig izgató cselekményű verses darab tudvalevőleg befejezetlenül maradt, amennyiben Wilde éppen első jelenetét nem írta meg. Ezt a hiányt, hogy a munka színpadra vihető legyen, egy Moore nevű angol költő igen sikeresen pótolta és most a darab ebben a formában járja be az európai színpadokat. Ebben a formában ültette át magyarra Benedek Marcell is, akinek fordítása valóban minden dicséretre méltó. A „Flórenczi Tragédia”, melynek előadására két budapesti színház is készül, 30 fillérért kapható minden könyvkereskedésben.

* **Kropotkin: Kölcsönös segítség.** Az Athenaeum kiadásában megjelenő Szociológiai Könyvtárnak egyik kötete ez a rendkívül érdekes munka. A merrev darwinizmusnak azzal a felőgásával száll szembe, mely azt hirdeti, hogy a fejlődésnek a létért való küzdelem az eredeti törvénye és azt akarja bizonyítani, hogy az élet nem egyéb, mint az egyesek harca az összesség ellen. Kropotkin, ez a kiváló orosz társadalomtudós, ezzel szemben a kölcsönös segítséget állítja fel természetörvénynek és a fejlődés egyik legfontosabb tényezőjének. Nagyszabású és eredeti eszmékkel teli könyv a Kropotkiné és előadásának rendkívüli világosságánál és szépségénél fogva olyan, hogy a nagyközönség figyelmét is le tudja bilincselni. A munka fordítója dr. Madzsar József az eredeti iránybeli kvalitásait a magyar ki-

adásban is vissza tudta tükrözteni, ami kétségkívül hozzá fog járulni, hogy Kropotkin munkája nálunk is széleskörű olvasóközönséget teremtsen magának. A munka ára füzve 6 korona, kötve 8 korona 50 fill.

Kereskedelmi iskoláink.

Irta: Elek (Éllás) Márton.
felső keresk. iskolai tanár.

Nincs talán még egy oly iskola-intézmény, mely annyi méltatlan, igazságtalan támadásnak lenne kitéve, mint felső keresk. iskoláink és amelyről annyi hamis és téves nézet volna elterjedve a közönség körében, mint éppen ezen iskolákról. Ez a támadás fokozottabb mértékben jelentkezik, mióta a hét osztályú polgári iskola kérdése napirenden van. Azt állítják a polgári iskola hívei, hogy a kereskedelmi iskolák nem czéljukat szolgálják s így azt a szerepet, amit ma betöltenek, az egységes hét osztályú polgári iskolának kell átvennie. A kereskedelmi iskola pedig legyen ezentúl tisztán szakiskola.

Hogy a nagyközönség is tisztán lásson e fontos kérdésben, meg kell felelnünk arra a kérdésre, vajjon a kereskedelmi iskolák megfelelnek-e feladatuknak jelen formájukban és hogy vajjon a hét osztályú polgári iskolára szükség van-e?

A kereskedelmi iskola abban a korban neveli az ifjakat, amikor az általános művelő tárgyakat mellőzni lehetetlen. Tanterve tehát úgy van összeállítva, hogy ezek, valamint a szaktárgyak párhuzamban taníttassanak. Megjegyzem, hogy néhány év óta a nem szaktárgyakba is gazdasági vonatkozások vitetnek be. Azt követelni egy iskolától, mely mindössze három évfolyamból áll, hogy tisztán kereskedőket neveljen, lehetetlen. Egyrészt az elfoglaltság a szülők részéről, hogy jól tanuló fiaikat nem igen küldik iskoláinkba; másrészt pedig iskoláinknak speciálisan nehéz helyzete, hogy lehetőleg művelt és lehetőleg gyakorlati embereket kell nevelnünk, érthetővé teszik, hogyha nem tudunk oly nagy eredményeket elérni, mint a milyent igen sokan várnak.

Nagy baj, hogy a türelmetlen magyar közönség kész embereket vár iskoláinkból, holott tudni kellene, hogy nincs iskola a világon, amely erre képes volna. Az iskola feladata — legyen bár az a legjobb — csupán az lehet, hogy lehetőleg alkalmas egyéneket neveljen, hogy azokat elő készítse az élet számára.

És megfelelnek-e e feladatuknak a magyar keresk. iskolák? Amilyen hiba volna azt bizonyítgatnunk, hogy ezen iskolák tökéletesek (bár adminisztrációjuk az), éppen olyan kishitőség volna azt vitatni, hogy nem életképesek. Azt azonban nyugodt lélekkel állítjuk, hogy a czélt egyre jobban megközelítik s joggal reméljük, hogy a folyamatban lévő revízió mai hibáit is, gyengéit is teljesen ki fogja küszöbölni.

Sokan lépten-nyomon azzal vádolnak, hogy nem kereskedőket, hanem hivatalnokokat nevelünk. Felületes állítás. Az előtünk fekvő, dr. Schack Béla kir. főigazgató rendkívül gondos, 40 ivre terjedő statisztikájában olvashatjuk: „hogy a felső kereskedelmi iskolák abiturientienseinek több mint fele, 52 százaléka a legsajátosabb értelemben vett kereskedelmi pályán: arukereskedésekben, pénzintézetekben, biztosító hivataloknál keresi kenyerét. De a többiből is 24.1 százalékánál kereskedelmi ismereteinek köszönheti alkalmaztatását (iparvállalat, posta, vasút stb.), mert hivatásának itt is mint könyvelő, számvevő, ellenőr, pénztáros stb. felel meg”.

Hogy ez az állapot az iskola gyökeres reformjával, hazánk gazdasági életének fellődésével, a magyar középosztály előfeltételének csökkenésével tetszőlegesen javulni fog, azt minden gondolkodó ember beláthatja.

A másik, szintén súlyos vád az, hogy végzett ifjak a gyakorlatban nem válnak be. Ha fölük tényleg mindjárt az kívánják, hogy könyvelni és levelezni tudjanak, akkor igazságos állítás; de ha a főnökök belátva azt, hogy 17—18 éves gyermekifjút csak oktatással, atyai jóindulattal lehet az élet számára mindenképpen alkalmas egyénné tenni, nem fognak könnyelműen életet mindani sem az

ifjakról, sem az iskoláról. Mint tény említhetjük, hogy az 1—2 évi gyakorlattal bíró alkalmazottak túlnyomó részével felebbvalóik meg vannak elégedve. Ezelőtt négy évvel az országos ipari és keresk. oktatási tanács kérdést intézett a kereskedőkhöz, a vállalatok vezetőihez, hogy a végzett ifjakkal mily mértékben vannak megelégedve s az erre adott válasz a legtöbb esetben a következő volt: „a kereskedelmi iskolát végzett ifjak hosszabb-rövidebb ideig tartó gyakorlat után általában megfelelnek a követelményeknek. Nagyrészt elég intelligens, értelmes. Számolni tudnak, a könyvelésből talán sokat is. Csupán a levelezésben (tehát a nyelvekben is) gyengék”.

De azért, mert tizezer emberből egynéhányszáz feladatának nem felel meg, szabad-e, lehet-e magát az iskolatípust felelőssé tenni? Nincs-e rossz orvos, gyenge ügyvéd, ügyetlen mérnök elég? De azért kinek jutna eszébe, hogy emiatt a középiskolát vagy az egyetemet hibáztassa?!

És hogy iskoláink életképesek, fényesen bizonyítja azon körülmény, hogy egyre népszerűbbek, keresettebbek lesznek. Az éppen most megjelent ez évi statisztika szerint hazánk 41 (kissé sok!) felső keresk. iskoláját 7158 ifju látogatta, tehát 1100-al több, mint 2 évvel ezelőtt. Évenként átlag másfél-ezer ifju lép ki az életbe s legtöbbje 8—10 év alatt éppen oly jó (sőt biztosabb) életet tud magának teremteni, mint akármelyik diplomás ember.

Ha tehát kereskedelmi iskoláink feladatuknak megfelelnek, ha a czélt egyre jobban megközelítik; szükség van-e oly új iskolára, mely lényegében ugyanazt akarja? Mondjuk igen. Mi történnék ez esetben? A négy osztályú polgári iskolák legnagyobb része (számuk kb. 120) sietve alakulna át felső polgárivá, hogy évenként legkevesebb 3000 új érettségizett embert bocsásson világra. Mit csinálna e most még szegény ország annyi művelt emberrel? És vajjon miért felel meg jobbnak a czélnak az új, a bizonytalan, az ingadozó, a szakerőket teljesen nélkülöző hétosztályú polgári iskola, mint a történelmi multtal bíró, erősen fejlődő, biztos nyomokon haladó, czéljának majdnem teljesen megfelelő, szakerőkkel most már ellátott kereskedelmi iskola?

Minek új iskolákat csinálni, velük kísérletezni, amikor azokból bár más név alatt, már ugyanis elég van.

Vagy csak azért építsünk, hogy rombolhassunk? Ki tudna erre felelni?!

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

167. számú játszma.

Játszották Budapest 1888. október hó 8-án.

Futár-csel.

Világos:	Sötét:
Dr. Vidor Zsigmond †	Récsi
1. e2—e4	e7—e5
2. f2—f4	e5×f4
3. Ff1—c4	Vd8—h4†

Abban az időben leginkább ez a folytatás volt használatos. Napjainkban előbb 3. . . . d7—d5 szokásos és csak 4. Fc4×d5 a Vd8—h4† folytatás. Biztos játékot ad 3. . . . Hg8—f6 védelem is.

4. Ke1—f1	g7—g5
5. Hb1—c3	Ff8—g7
6. Hc3—d5	Ke8—d8
7. d2—d4	b7—b5

Korai támadás, melynek gyöngéjét világos erősen kihasználva, szellemes kombinációval felel és hatalmas erővel hamarosan eldönti a játszma sorsát.

8. Hg1—f3	Vh4—h6
9. Hf3×g5	Vh6×g5
10. Fc1×f4	Vg5—h4
11. Ff4×c7†	Kd8—e8
12. Fc7—g3	Vh4×e4
13. Hd5—c7†	Ke8—d8
14. Fc4—d5	Ve4—f5†
15. Vd1—f3	Vf5×f3†
16. g2×f3	Hb8—cb
17. Hc7×a8	Fg7×d4
18. Fd5×c6	és világos nyert

168. számú játszma.

Játszották a Budapesti Sakk-Kör háziversenyén 1908. február 28.

Szicíliai védelem.

Világos:	Sötét:
Barász Zsigmond.	Mattusch Konrad.
1. e2—e4	c7—c5
2. Hg1—f3	e7—e6
3. d2—d4	c5×d4
Egyszerű és biztos védekezés 3. . . . d7—d5.	
4. Hf3×d4	a7—a6
Elavult folytatás; jobb 4. . . . Hg8—f6 vagy 4. . . . Hb8—c6.	
Helyesebb volna 5. c2—c3 és a huszárt később d2-re fejlődtetni.	
5. . . .	Vd8—c7
6. Fc1—e3	Hg8—f6
7. Ff1—e2	Ff8—b4
8. f2—f3	

Világos a meguyitást nem a legszerencsésebb módon kezelte és csak most veszi észre, hogy a gyalogvesztés el nem kerülhető. 8. Vd1—d3 nem megy 8. . . . Fb4×c3† 9. b2×c3, Hf6×e4 10. Vd3×e4, Vc7×c3† stb. miatt.

8. . . .	Fb4×c3†
9. b2×c3	Vc7×c3†
10. Ke1—f2	Vc3—c7?

Sötét sem játszik kifogástalanul; a gyalogot megnyerni s aztán rémületes gyorsasággal menekülni, még nem elég az előnyösebb játék kivívásához. 10. . . . d7—d5 volt a természetes folytatás, ami után nem látható be, hogy a gyalog hátrányért világosnak micsoda ellenjátéka lehetne.

11. c2—c4!
Világos, nagyon helyesen, kihasználja ellenfelének hibáját, mert e lépés után a gyaloghátrány dacára is jó játéka van.

11. . . .	Hb8—c6
12. Hd4—b3	b7—b6

Sötétnek védekezni kell a fenyegető c4—c5 ellen.

13. Vd1—d2	Fc8—b7
14. h2—h3	d7—d5

Ezzel sötét nemcsak visszaadja a gyalogot, hanem egyenesen világos kezére játszik. Számításba jön 14. . . . 0—0 vagy 14. . . . Ba8—d8.

15. c4×d5	e6×d5
16. e4×d5	Ba8—d8
17. Fe3—f4	Vc7—e7

Sötétnek már veszett állása van; az előrehatolt szabadgyalog nyer.

18. d5—d6	Ve7—d7
19. Vd2—e3†	Ke8—f8
20. Bh1—d1	Hc6—b4
21. Ve3—d2	Hb4—d5
22. Ff4—h2	h7—h6
23. a2—a4	Bd8—c8
24. Bd1—c1	a6—a5
25. Hf3—d4!	g7—g6
26. Fe2—b5	Vd7—d8
27. Bc1×c8	Vd8×c8
28. Ba1—c1	Vc8—d8
29. Hd4—c6	Fb7×c6
30. Fb5—c6	Hb5—d4
31. Fc6—b5	Hf6—d7

Fenyegetett 32. d6—d7 s utána 33. Bc1—c8 stb.

32. Vd2—d4	Kf8—g8
33. Bc1—c7!	Hd7—c5
34. d6—d7	Hc5—e6
35. Bc7—c8	feladja.

Sakk-hírek.

Dr. Vidor Zsigmond volt kórházi szemész-főorvos, a társadalmi élet igen előkelő, köztiszteltetben álló tagja, e hó elsején 72 éves korában elhunyt. Halálával nemcsak a Budapesti Sakk-kör, melynek tiszteltbeli elnöke volt, de az ország valamennyi sakkozója gyászolja; ő volt a magyar sakkozók nesztora, az élők között hazánk legrégibb sakkjátékosa. Benne az első híres magyar mester, Szén József korának utolsó tagját vesztették el. Dr. Vidor 1855 óta szerepelt a magyar sakkjáték történetében. Az időben sokszor és jó eredménnyel játszott Szén mesterrel, a nagy tudású Erkel Ferencz híres zenészerzővel, a zseniális Récsi professzorral; kortársa volt Capdebo, Spitzer, Zaáry, Pap, Cseresnyés, Hay, Márki, Beer, Csizmady, Reiner, Madarassy, mind-megannyi neves, de már rég elhunyt sakkozónak. Dr. Vidor az ugynevezett régi iskola, a szépiáték tántoríthatatlan híve volt. Hiszen a sakkjáték tudományába akkor kezdett behatolni, a játék szépségében akkor mélyedt el, mikor az országon sötét abszolútizmus uralkodott, mikor az érzések, a gondolatok nyilvánulásai egy fontos térről: a politikáról leszorítva ott érvényesültek, ahol lehetett. Dr. Vidor, mint magánéletében is mindenkor egyenes jellemű, főkelt gondolkodású és nemesen érző férfiú, ugy a játékban is csak a szépért rajongott, azt kereste, annak áldozott és innen volt, hogy eszmegazdag pozíciókban, ha látta is a figurák lecserelése mögötti biztos nyerést, a cseréket kerülte, azaz végjátékot nem provokált a szépnek rovására. Dr. Vidor már

tagja volt az 1864-ben megalakult régi Pesti Sakk-körnek és azóta fáradhatatlanul működött a sakkjáték terjesztésében, a körélet felvirágzásában. A napjainkig elért haladás és események egyszersmind az ő nevéhez is fűződnek. Nagyon szeretett játszani s alig volt nap, hogy ne jelent volna meg a kedvelt körében, ahol mindenki őszinte nagyrabecsüléssel viseltetett irányában. A Budapesti Sakk-Körnek évekig alelnöke, majd pedig, ügybuzgósága és érdemei elismeréséül tiszteletbeli elnöke. Temetésén a Budapesti Sakk-Kör Schuster Zsigmond elnök vezetésével alatt testületileg vett részt.

A hécsi verseny résztvevői. A f. hó 22-én kezdődő nagy nemzetközi mesterversenyen a következő játékosok vesznek részt: Alapin, Albin, Bardeleben, Berger, Duras, Forgács, Janowski, Leonhardt, Maróczy, Marshall, Mises, Niemzovitsch, dr. Perlis, Rubinstein, Salve, Schlechter, Spielmann, Süchting, Swiderski, Tartakower, Teichmann. A verseny tehát, már a névsor után is ítélve, igen érdekesnek ígérkezik és nemcsak reméljük, de óhajtjuk is, hogy Maróczy nagymesterünk diadalával végződjék.

A Budapesti Sakk-Kör háziversenyén az eddig befejezett játszmákból a következők érték el a legjobb eredményt: Dr. Bródy Miklós 11 (11), Rothmüller 8½ (11), Barász 8 (10), Mattusch 8 (11), Földes 7 (10), Merényi 6 (11), Demeter 5½ (10). A zárjelben levő számok a lejátszott játszmák számát jelentik.

A Budai Sakk-Kör rendezésével, minden csütörtökön este igen mozgalmas élet uralkodik. A legutóbbi csütörtökön rovatvezetőnk játszott szimultánt és egyidejűleg még egymásután két táblánélküli játszmát is vezetett. Körülbelül egy óra leforgása alatt rovatvezetőnk egy a tömeges, mint a táblánélküli játszmákat is megnyerte.

Varsó. Az Alapin, Salve, Flambert és Langleben közötti kétfordulós verseny eredménye: Alapin 5½, Salve 5, Flambert 1½, Langleben csak 2 remist ért el Flambert ellen.

Sakk-üzenetek.

K. Károly, Budapest. Bármikor nagyon szívesen. A Bachmann „Schachjahrbuch 1906” két kötetből áll. Az I. kötetben (110 játszma) az 1906. évi szentpétervári orosz nemzeti versenyről, a szentpétervári sakk-kör versenyről, a stockholmi, a new-yorki és az osztrák versenyről, továbbá Maróczy amerikai játszmái. A II. kötetben, mely az 1907. első része is, (128 játszma), a nürnbergi, berlini, müncheni, hécsi, győri, londoni, budapesti és még több kisebb versenyről. A legtöbb elemzve. Ára két-két 2 (két) márká.

A növény, állat és ember lélekzése.

Budapest, márczius 7.

Méltán nevezhetjük a levelet a növény tüdőjének. Ámbar alakra és szerkezetre nézve a két szerv nagyon különböző: rendeltetésére nézve mégis egymáshoz nagyon hasonló. Bizonyos tekintetben a lélekzést és táplálkozást nem választhatjuk el egymástól, mivelhogy az egyik a másik nélkül el nem gondolható; de a növénynél a két tevékenység inkább összetalálkozik, mint az állatnál és az embernél. Itt is, ott is a tápláló- és lélekzészert ugyanazon a nyíláson át jut ugyan a szervezetbe, de csak az állatnál és az embernél különböző a kettő.

A mit a növény belehel (szénsav, ammóniak és vízgőz), a leglényegesebb és legkizárólagosabb tápláló- és képzőanyaga, amelyet szünet nélkül magába takarít és a melyből csak azt adja ki ismét magából, a mit nem használhat. Az egész szervezet folytonos megújulásáról, mint az állatnál és az embernél, a növényeknél nem lehet szó. Az ő testük felépítése: megújulás nélkül való.

Amint az ember belehel, az bizony magában messze van attól, hogy táplálékul szolgálhasson. Igenis, a belelékzett oxigén a testben visszatartatik, de az sem táplálékul, sem építő anyagnak nem szolgál: hanem emészt a testben, mihelyt a tápláló anyagok szállítása megszűnik; akkor, éppen a szakadatlan oxigén-felvétel következtében a lélekzés aital, éhen halunk.

Másfelől pedig, mihelyt a kellő táplálékot magunkhoz vesszünk, az oxigén, amelyet belehelünk, táplálékul is szolgál. A tápláló anyagokkal, amiket magunkhoz vettünk, az oxigén egyesül és azoknak vérré és testünk szilárd alkotó részeivé való válását elősegíti. A belehelt oxigénnek további feladata, hogy azután a test elhasznált alkotórészeit előgesse, vagyis

hogyan arról gondoskodjék, hogy olyan alakot vegyenek föl, amelyben a testből eltávolodhatnak, tehát kiválasztódhatnak.

A lélekzésnek erre a végcéljára egyébiránt általában és embernél igen nagy súlyt helyezünk; más feladatát egész figyelmen kívül hagyva, azt tekintjük az egyetlennek. Innen van, hogy Liebig a táplálkozást és a lélekzést mint ellentéteket fogja fel, és ezért a tápláló anyagokat két egészen különböző csoportba sorozza: valódi tápláló anyagok (nitrogéntartalmúak) és lélekzési tápláló szerek (nitrogénmentesek) csoportjába. De éppen úgy mint a táplálkozás és a lélekzés egyáltalában kölcsönösen föltételezik egymást: szorosan véve a nitrogéntartalmú és a nitrogénmentes tápláló-szereknél nem mutatható ki két teljesen különböző hatáskör.

Sem az egyik, sem a másik nem szolgál kivételképpen testünk kiépítésére vagy táplálékul az oxigénnek; mind a kettőnek egyenlő a sorsa, csak különböző a mértékben. A zsír és az ugynevezett zsírképzők (keményítő, cukor stb., amelyek zsírrá válhatnak), tehát nitrogénmentes anyagok: éppenséggel szükséges alkotórészei a testnek, sőt még a szervezetlen sők is; és így nem csupán a nitrogéntartalmú anyagok az építőkövei a mi testünknek. Másfelől ezek is vesznek föl oxigént, hogy éppen alkalmasak legyenek a testünk fölépítésére szükséges anyagok fölhasználására.

A lélekzés által föltűnő változás történik a vérben, a mely folyvást mozgásban van, a míg az állat vagy az ember él. A szívből élénkvörös színben áramlik ki, és szerteoszlik a mind beljebb fekvő ütőereken (artériákon) át a test minden részébe. Az inkább kívül fekvő vívő-erek (vénák) a vért ismét visszavezetik a szívhez, és ezen az uton mind sötétebb színre válik. Mielőtt azonban a vér újra körforgásba jutna, a tüdőben a belelékzett levegővel érintkezésbe jön és ennek következtében elveszti sötétes színét. A vér itt oxigént vesz föl a levegőből és helyette ugyanolyan tériogat szénsavat és vizgőzt bocsát el. A szén és hidrogén elége azonban nem egyenesen a tüdőben történik, hanem azon az uton, amelyet a vér az egész testen át megtesz, mivel a visszatérő vér, amelynek először a tüdőben el kell égnie, gazdagabb szénsavban mint az a vér, amely a tüdőt az égési folyamat után elhagyja.

A lélekzés folyamatából származó égéstermények (szénsav és vízgőz) viselkedése, valamint az a körülmény, hogy a lélekzés által kiválólólag az állati meleg hozatik létre: szolgáltatott alkalmat a lélekzés egyoldalu különválasztására a táplálkozástól. Testünket azért kályhával hasonlíthatjuk össze, az élelmi szereket pedig, a miket megesszünk, a fával, amely amannak fűtőszereül szolgál. Sőt azt mondhatjuk, hogy az ember és állat egész élete nem egyéb szakadatlan égésnél. Mintha az embernek egész és egyedüli feladata éppenséggel semmi másban nem állana, mint hogy égjén!

Ennek a hasonlatnak, bármily különösnek látszik, könnyű megtalálni a nyitját. Csakugyan a megévelt táplálék nagy része — szintugy, minf a fa a kályhában való elégésnél — szénsavvá és vízgőzzé változik át, amelyet részint kilehelünk, részint a bőrön keresztül kipárologtatunk, de csak, ha azok a testünkben máshol már elhasználtattak. És ez lényeges különbség. S mit tegyünk ennél a hasonlatnál a hamu helyébe? Talán a bélsarat? A hasonlat így nagyon sántitana, mert hiszen a szilárd ürületek éppon nem állanak egészen szervesen vegyületekből, mint a hamu, hanem csak némi részben. De még inkább sántít ez a hasonlat, hogyha a tartóra gondolunk, amelyben az elégés végbemegy. A testünk tehát egy kályha. Valóban egy csodálatos kályha, amelyben a fűzet magunknak kell táplálnunk és még sem égünk el...

A lélekzés csakugyan — égés; csak ne vonjunk el belőle egyoldalu és nem megfelelő következtetést. Az is bizonyos, hogy élelmszereink egy része, éppon a nitrogénmentesek, mint cukor, zsír, keményítő, kiválóan arra vannak rendelve, hogy azokat a követelményeket, amiket az oxigén felvétele támaszt testünkben, kielégítsék. Sőt — amennyiben a táplálék felvétele a lélekzéshez bizonyos függésbeli viszonyban áll — mint harmadik tényező, itt még az állati meleg, éppon az égés eredménye is, határozójag szövetségre lép.

A melegvérű állatok, amelyekhez az emlősöket és a madarakat sorozzuk, azért bizonyos idő alatt jóval több szénét égetnek el és több szénsavat lehelnek ki, mint a hidegvérűek: a hüllők, kétéltűek és halak. Sőt számos csuszó-mászóról tudjuk, hogy azok hosszú ideig ellehetnek táplálék nélkül; az emésztés náluk igen lassan megy végbe és ezért a vérüknek is igen csekély a melege. A madarak, amelyek tudvalevőleg nagyon gyorsan lélekzenek, testük melegségére nézve felülmúlják a többi állatokat. A galamb pl. bizonyos idő alatt kilencszerte annyi szénsavat lehel ki, mint az ember; a béka ellenben csak harmadrész annyit, mint emez, a cigányhal pedig éppon csak negyedrész annyit, mint a béka.

Az embernél, az emlősöknél és madaraknál határozott fokú (állandó hőmérsékletű) testmeleget találunk, amely csak igen csekély ingadozást szenved, noha a környezet, amely az életestektől is melege von el, nagy változásnak van alája vetve. Az embernél pl. a hőmérséklet teste belsejében 37°; ez télen, nyáron egyforma marad és különböző zónák alatt szerfölött csekély ingadozást mutat; Kelet-Indiában pl. alig több fél foknál. Ami meleget a környezet a testtől elvon: annak szükségképpen a belsejében ismét ki kell pótolódnia. Így azután a belehelt oxigén tömege a megevelt táplálék éghető részével határozott arányban áll, amelynek harmóniáját igyekeznünk kell fenntartani, mert máskülönben a tüdő tevékenysége megakadályoztatnék.

Ez a függés táplálékunkban tudunkon kívül érvényesül. Télen, midőn a hidegebb környezet a testtől több meleget elvon: a levegő is, mivel hidegebb — sűrűbb. Tehát több oxigént foglal magában, következésképpen étvágyunk is nagyobb. Azért többet kell ennünk és még több táplálékot kellene magunkhoz venni, ha annak egy része nem válhatnék nélkülözhetővé azáltal, hogy melegebben öltözködünk és így testünk melegáradását csökkentjük. Nyáron ellenben jobban közeledik a levegő hőmérséklete a testünkéhez; a különbség csekélyebb és így a hőcsere is. A meleg és könnyebb levegővel kevesebb oxigént lehelünk be és étvágyunk sokkal csekélyebb. A tápláló szerek azonban, amiket megesszünk, több meleget nemzenek, mint amennyi szükséges. Azért könnyebb ruhával iparkodunk a melegáradást megkönnyíteni s mivelhogy ez még nem elegendő: a fölösleg a víz elpárologása által a bőrön keresztül eszközöltetik. Innen van, hogy nyáron, kivált pedig erősebb munkánál, olyan sokat iszunk, mert a víz is, amely a testet cseppfolyós állapotban elhagyja, a testtől sok meleget von el.

A táplálék különféleisége földünk éjszaki és déli részén természeti szükségességen alapszik. A zsír, mivel igen gazdag szénben, sok oxigént kíván, hogy bizonyos mennyiségű szénsavat szolgáltatson. Azért találjuk a halzsírt meg a fagygut a magas éjszakon: a grönlandiaknál, szamojédoknál és lappoknál olyan bőséges használatban. Az oroszok ismeretes étvágya a fagygyertyához, amely bennünket mosolyra készíten, ennél fogva egészen természetes. Délen, már Itáliában és Spanyolországban is, a táplálkozás igen egyszerű és mértékletes; jobbra főzelékre és gyümölcsre szorítkozik, amely éppon csak kevés szénét tartalmaz és azért kevesebb oxigént vesz az égéshez igénybe. Más nagy népségeknél csupán csak rizs és köleskása a főleledel. Az európaiak, akik az Antillákon, Indiában, vagy más meleg országokban tartózkodnak és akiknek az asztal gyönyöreiről le kellett mondaniok, mivelhogy az ő gyomruk követelése szerfölött csekély: ezt a konok társat bőséges, igen erős fűszerrel igyekeznek nagyobb tevékenységre serkenteni.

A hideg és meleg hatásai teljesen megelémlnek testünk tevékenységének és nyugalmának; amaz gerjeszti, emez csökkenti az étvágyat, vagy a követelményt a táplálék iránt. Azonkívül még a lélekzétvétel száma után is kell táplálékunkat szabályoznunk. Aki fölé életmódot folytat és mindazonáltal az iny csiklandozásának kelletén túl hódol: annak legalább is sokat kell sétálnia, a szobaörz embernek ez éppon olyan szükséges kellék, mint a munkásnak a nyugalom. Hogyha pedig amaz mozgás helyett bőséges fűszeres eledellekkel mesterségesen iparkodik az étvágyát gerjeszteni: akkor a test háztartásában a zavar elkerülhetetlen, mivel „kiadás” és „bevétel” niúcsenek összhangban és

testünk a bő...
igen szívese...
Nyugvís kő...
tik ki, tehát...
alvás folyam...
könnyen, ha...
gunkat. És...
este a gyomr...
Amint a...
az éhség hid...
ennünk, ha...
az északame...
akiknél a ru...
Ahogy mi tá...
gével, tehát...
annak, aki é...
kis részletek...
zül. A csökk...
tehát az any...
élesztetnie, n...
eledelt adnán...
Egy nag...
vényzetet, ez...
nek, összehas...
nyek rakodm...
ben, amiket...
nünk — szin...
melnek és ez...
nők — életet...
Csakugya...
kezmény, har...
mértéke is. D...
mel, kivonja...
bírnak azt...
eszünk, mivel...
nem követhet...
egyes-egyedü...
terméke.
Ismerünk...
fejődik égés...
lít a régi tűz...
mint a manap...
A kovács a v...
teheti; a hara...
nek; a kocsi...
gyulad. A ké...
vizzel való n...
kémiai folyam...
azokból számo...
mi testünkben...
hetnök.
A növény...
és e helyett...
utalva. Valóba...
élet ellentétén...
itt, az oxigén...
más-más módo...
matokban, am...
szűkölködik.
A különféle...
meinek; bizon...
dását, a gázala...
tekinthetjük a...
melegség nem...
vitzímeg elpár...
igényel. Egyéb...
denütt, ahol é...
De bizony...
növény élete n...
mely mag csirá...
valamely virág...
illan el és tete...
Különösen tapa...
mos növénynél...
környező leveg...
magává tette...
kedő jellegét, d...
volna, még sem...
A növény...
ményei tehát...
kölcsönösen kic...
dés: vajjon ez...
a növényi élet...
valóban megma...
a növények a s...
nek és amely u

testünk a bőséges bevételt, amit különben az ember igen szívesen lát: kamatozólag el nem helyezheti. Nyugvís közben ellenben kevesebb szén-sav lehetünk ki, tehát kevesebb meleg is termelődik. Így az alvás folyamában is éjjel. Azért hűlünk meg ilyenkor könnyen, ha elég meleg takaróval nem védjük magunkat. És ez okból szintugy esztelen dolog késő este a gyomrot megterhelni.

Amint a hideg éhséget okoz, úgy megfordítva, az éhség hideget. Ennélfogva sokkalta többet kellene ennünk, ha meztelen járnánk. Következtethetjük ezt az északamerikai indiánok áldott jó étvágyából, akiknél a ruha a fenyűzési cikkekhez tartozik. Ahogy mi táplálékunk egy részét a ruházat segítségével, tehát melegség által igyekszünk pótolni, úgy annak, aki éhhalálnak néz elébe, meleg takaró, meg kis részletekben adott táplálék szolgál mentőeszközzel. A csökkenő meleg megcsappantja az emésztést, tehát az anyagcserét is; annak előbb fel kell ismét élesztetnie, mielőtt az éhségben kimerült embernek eledelt adnának.

Egy nagyírú francia tudós a jelenlegi növényzetet, ezt a valóságos életárát az állati életnek, összehasonlítja a köszénnel, az ősvilági növények rakodmányaival, amelyek — elége a gépekben, amiket egy Papin és Watt lángeszének köszönünk — szintugy, mint az állatok, szén-savat termelnek és ezzel meleget és mozgást, sőt mondhatnók — életet és intelligenciát.

Csakugyan az állati meleg nem csupán következmény, hanem bizonyos határokon belül az élet mértéke is. De sajnos, a meleg, amelyet testünk termel, kivonja magát minden számítás alól. Mi nem bírjuk azt levezetni a táplálószerkekből, amiket eszünk, mivel azoknak a változását nyomról-nyomra nem követhetjük. Aztán meg az állati meleg nem egyes-egyedül az égésnek, az oxigén-fölvételnek a terméke.

Ismernünk több olyan folyamatot, amelynél meleg fejlődik égés nélkül, pl. dörzsölés, ütkezés stb. által. Itt a régi tüzszer számra (acél, kova, tapló), valamint a manapság használatos gyújtóóra gondolunk. A kovács a vasat puszta kalapálás által forróvá teheti; a harangok, ha sokáig huzzák, megmelegednek; a kocsi tengelye gyors mozgás közben meggyulad. A kénsav vízzel való hígítása és a méz vízzel való meglocsolása arra tanít minket, hogy kémiai folyamatoknál szintugy meleg keletkezik, és azokból számos ilyen vegyfolyamatot végbe a mi testünkben is anélkül, hogy azokat számba vehetnők.

A növényeknél a saját-meleg hiányozni látszik és e helyett a nap által való melegítésre vannak utalva. Valóban, a növény sarjadó élete: az állati élet ellentétén nyugszik; az oxigén-fölvétel, az égés itt, az oxigén-elkülönzés vagy elszegényedés amott más-más módon történik, de a növény kémiai folyamatokban, amelyek belsejében végbemennek, nem szűkülöködik.

A különféle vegyületeken kívül, a mik itt végbemennek: bizonyára a szén elválasztását és lerakódását, a gázalakból szilárd állapotba való átmenetét tekinthetjük a főmelegforrásnak. Hogy itt a saját melegség nem tűnik úgy szembe, annak oka a nagy víztömeg elpárolgásában rejlik, amely sok meleget igényel. Egyébiránt általános alaptétel, hogy mindennél, ahol élet van, meleg is származik.

De bizonyos időben és bizonyos szervekben a növény élete más-más kifejezést vesz föl. Ha valamely mag csirázik, valamely virágbimbó féslik, vagy valamely virág megtermékenyül: szén-sav és vízgőz illan el és tetemes hőkéfejlődés válik észrevehetővé. Különösen tapasztalható ez a virágzás idején. Számos növényenél a hőmérséklet akkora fokú, hogy a környező levegőt jóval felülhaladja. A növény tehát magáévá tette ugyan az állati tevékenység kiemelkedő jellegét, de hogy ezáltal valósággal állattá lett volna, még sem lehet mondani.

A növény, az ember és állat létezésének eredményei tehát egymással ellenkezők és mind a kettő kölcsönösen kicserélik egymást. Már most az a kérdés: vajjon ezáltal a kölcsönhatás által az állati és a növényi élet között a levegő állandó összetétele valóban megmarad-e minden időben, — azaz: vajjon a növények a szén-savat, amelyet az állatok kilehelnek és amely, más folyamatok révén a levegőbe jut,

pontosan elhasználják-e és ahelyett ugyanolyan tömegű oxigént adnak-e a légkörnek vissza? Számítást tenni sulymérték szerint itt nem lehet, minthogy ehhez a szükséges alapok hiányoznak. Mi itt más alapokon mondhatunk csak véleményt és e szerint teljes kiegyenlítés nem történhet, mert hiszen különben a levegőben semmi szén-sav sem lenne jelen. Ámbár a növények évről-évre televényföldet raknak le, tehát a szén egy részét, (amelyet megsűrítettek) legalább koronkint a körforgástól elvonják: még sem képesek a légkör minden szén-savát befogadni, noha egy jó rész belőle a vizek által is elnyelődik anélkül, hogy a növényzetnek hasznára válnék.

A légkör az a lánc, amely a növény- és állatvilágot egymással összekapcsolja s mind a kettőnek állandó létezését biztosítja. Az állatok a tüdők működése által, amelyek hatalmas fúvóhoz hasonlítanak: a növények szénét szakadatlanul szén-savvá változtatják, amely a légkörbe ellian, hogy aztán a növényekben újra táplálékká változzanak át az állat számára. A baraczk, a narancs, az ananász és általában ezer meg ezer kedvelt gyümölcs leveses husa, amelyekkel bennünket a nyár meg az ősz megajándékozik, valamint a vastag dereku tölgy, a pompás czedrus, a nyulánk palma és más faóriások, nem egyebek, mint megsűrödött levegő.

Tehát a légkör adja a növénynek az életet, szintugy, mint kölcsönzi az állatnak, még pedig azt, ami az állatnak még, a szén-savat, a növény számára a legnékülözhetetlenebb életszükségletet és amit az állat sóvárogo magába szl, azt kiváltasztja a növény, mint rá nézve hasznavehetlent, szakadatlanul . . .

A növények zöldrefestett részei képezik hát a szerves kémia nagy vegyműhelyét. Itt a szén-savból, a vízből és az ammoniakból apránként még a legösszetettebb szerves vegyületek is összeszerkesztetnek, s a szükséges erőt ehhez a munkához a nap fénye kölcsönzi. Az állatok a magok részére a növényektől alkotott anyagokat fogadják magukba és teszik sajátjokká, de lassankint megváltoztatják azokat és elpusztítják. Amit a növény apránként megalkotott, az állatok visszavezetik ismét arra, amiből keletkezett és mint olyan, a légkörnek ismét visszadatják, hogy a növények újlag használhassák. A növény tehát a nyers anyagot feldolgozza és odakölcsönzi az életet, hogy az állatokban, mint a gondolat szerszáma, szolgálhasson . . .

Kemenczy Kálmán.

Üzleti hetiszemle.

Bertótyvásár. Budapest-Köbánya, 1908. márcz. 6. Az üzlet jobb bécsi vásár folytán kelemesebb volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320-380 kilogr. nehéz 120-122 fill. 280-300 kgr. nehéz, 121-122. Öreg 300 kgr. tulli - fillér, vidéki sertés - fill. Szerb - fill. tiszta kgr.; páronkint 45 kgr. ételsulylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Egységárak: Tengeri uj K 14. - Árpa K 16,20 Köbányán átvéve. Helyi állomány: Febr. 28-án maradt 23610 drb. Felhajtás: Belföld 1971 drb. Szerbiából - egyéb államokból 1971 drb, összesen 25581 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 272 drb, belföldre 563 drb, Bécsbe - drb, osztrák tartományokba 114 drb, német birodalomba (Bajorország) - drb, egyéb országokba (Helvétia) - drb, a szappangyárban feldolgozott: a szállásokban elhullott 4 drb, waggonokból kirakott hulla 1 drb, borsókásnak találtatott 1 drb, összesen 955 drb, maradt állomány 24.626 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 5910 drb van.

Bécsi vásár: márcz. 3. Felhajtás 12500 drb sertés; köztük 6519 drb süldő. Vásár élénk volt. Nehéz 108-112 fill. közép nehéz 102-108 fill. süldő 76-104 fill. 100 kgr.-ként elvessúlyban.

Dresdai vásár: márcz. 2. A vásáron volt 2449 darab vidéki és drb. magyar sertés; előbbieket 52 59 utóbbiak - márcz. 2-án keltek; 50 kg. eleven súly szerint.

Berini vásár: febr. 29. Felhajtás 12124 darab sertés. Az üzlet csendes volt. Finom husos 53 54, husos 51 53, silányabb 46 50 szalonna sertés márká.

Kőolaj. Az „Apollo” kőolajfinomítógyár részvénytársaság legyűzése a következők: Lillomkirályolaj 40.— K. Háromsziv kőolaj 32.— K. Csillagkereszt kőolaj 31.— K. tiszta súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysulyszámmal, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30.— K. VI. Apollo nehéz gépolaj 42.— K. Apollo hengerolaj 60.— K. tiszta

súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysulyszámmal, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Petroleum. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei kristály-olaj 38.— K. Fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 32.— K. Fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 30.— K. Fiumei áruk 100 kg. tisztasulýért tényleges göngysulýval, hordóval Budapestre bérmentve szállítva értendők). Egyes hordók I K-val drágábbak.

Ásványkeuóolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagybani eladásoknál a következők: Fiumei 0. sz. tisztítóolaj 20.— K. Fiumei 1. sz. orsóolaj 30.— K. Fiumei 2. sz. könnyű gépolaj 34.— K. Fiumei 3. sz. nehéz gépolaj 40.— K. Fiumei 4. sz. vulkán (henger) olaj 20.— K. Fiumei 5. sz. fénytelen olaj 24.— K. Fiumei 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 42.— K. Hengerolaj, sötét 68.— K. 00-jegyű hengerolaj, világos 73.— K. (100 kg. tisztasulýért, hordóval, valódi göngysulýval, Budapestre szállítva.)

Széna, szalma, takarmány (Fuchs József nagykereskedő jelentése). A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 3.— 3,80, muhar 4,25-ig, alom-szalma 2,50, zsupszalma 3,20, szecska 3.—, per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 3,60-4.—, préselt szalma 1,80-2.—, 50 ko.-ként a józsefvárosi pályaudvaron. — Gabonanevégek: zab 8,25-ig, tengeri 6,85-7.—, rozs 10,50, árpa 8.—, 50 ko.-ként.

Szalonna, disznózsír, szilva. (Üzleti jelentés.) Szalonna: Gyenge sertésfelhajtás és az ebből folyó redukált szalonna-elállítás következtében az árak továbbra is emelkedő irányt követtek és a hét folyamán 1-1½ korona emelkedést eredményeztek 50 kg.-ként. A kínált tételek élénk vételkedv mellett gyorsan találtak vevőkre. A hét végével jegyzett: 3 oldalas tábla-szalonna 55½ K pénz, 56 K áru, 4 oldalas 52½ K pénz, 53 K áru 50 kg.-ként.

Disznózsír: Gyér kínálat mellett élénk kereslet tárgya volt és ezen cikkért is a múlt héthez mérten I K-val többet fizettek 50 kg.-ként. Budapesti disznózsír jegyzett a hét végével: 65½ K pénz, 66 K áru 50 kg.-ként.

Szilva: Szerbiai kész áru igen gyér kínálat mellett jegyzett: 120 darabos 18.— K, 100 darabos 21.— K, 85 darabos 23½ K és 75 darabos 24½ K 50 kg.-ként, Száva állomásain véve. Miután a rak-tárak előre láthatólag rövidesen kifogynak, az érdeklődés az új szilva felé, őszi szállításokra irányult, a melyekből 120-100 és 85 darabos szerb garnitúrák teljes kocsi rakományokban október havi szállításokra 14½-14 K-ért szerb állomásokon véve kínáltattak.

Szilvaiz: Továbbra is el lett hanyagolva és kínáltak szerbiai árut 17 K-ért 50 kg.-ként budapesti állomáson véve, gyöngye érdeklődés mellett.

Gyapju. A felelyt három hét üzletmenetében a világpiacra uralkodó általános lanyhaság ugy kereslet mint forgalom és elért árak tekintetében kifejezettebben jutott érvényre. Elkelt mindössze 400 zsák nagyobbbrészt alárendelt és hibás minőségű egyenyireti gyapju belföldi kereskedelmi célokra mintegy 2-3%-al alacsonyabb áralapon.

Vetőmagvak. (Mauthner Odén tudósítása.) A vetőmagvak forgalmának jó hagulata folytatólag is szilárdult és a felelyt héten különösen luczernának és impregnált takarmány répamagnak nagy kelen-dősége volt. Vörös löheremagot újlag is nagyon kerestek. Észak-Németországból arankamentes áruért, ha nem is volt az hivatalosan ólomzárulva, mégis könnyen megadtak 200 koronát 100 kilónként. Még nagyaránkás áru is akadtak 170-180 koronát fizető vevők. Luczerna tekintetében most már tisztán lehet látni, hogy a francia rossz termés következtében a tengerentuli kivitelre alig juttatható valami, mert ez esetben megtörténhetnék, hogy a belföldi szükségletnek nem lehetne eleget tenni. Éppen ebből kifolyólag az Argentínából érkező összes keresletekre is csak tagadólag lehet válaszolni. Az impregnált takarmány répamag vevői évről-évre oly nagy mértékben szaporodnak, hogyha a jelenlegi alacsony árak feljebb mennek is, az idén még akkor is teljesen tal lehetne adni az összes faj-tékon. Fűmagvak az idei magas árak daczára is szokatlanul nagy mennyiségben kelnek el, a készletek kiegészítéséhez pedig csak tétovázva fognak, mert szemben a magas bevásárlási árakkal, kerülni akar-ják, hogy valami megmaradjon. Bükköny ára hanyatlott, nagyobb mennyiségeket napi áron alul is átengednek. Muharmagra folytatólag sem vetnek ligvet. Baltaczim. A valóban elsőrendű, magas-foku csiraképeséggel bíró készlet már nagyon megcsappant, de azért még kapható. Jegyzések nyers áruért 100 kilogrammonként: Vörös löhere 195-205 korona. Vörös löhere, nagyaránkás 175-185 korona. Luczerna, világos szemű 170-175 korona. Luczerna barnás színű 160-165 korona. Nyulszapuka 150-155 korona. Biborhere 36-40 korona. Baltaczim 38-44 korona. Tavasz bükköny 17-18 korona.

7. CZ. Szíves figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek, minden néven nevezendő régi kályhák átalakítási munkálatát, valamint az elismert szab. „Reform” fatüzelésre alakítandó kályhákat legcélszerűbben a tavasz mentén eszközöltetni. — Megjegyzésül felhozzuk, hogy a legegészségesebb és legbiztosabb othont csakis az ismert szab. „Reform” fatüzeléses kályhák szolgáltatják.

Kiváló tisztelettel

HARDTMUTH L. ÉS C.
BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 6. szám.

Legjobb minőségű **bontófésűk**
N-vályson, kantsuk, béketelembé és elefántcsontból dus választék.

Legnagyobb választék békatelembé és imitáció **hajók, kony- és olajtűsűk, haj- és vasak és sütőtűsűk.**

Dr. Gebhardt tanár-féle **ÖVEGJE 3, 5 ÉS 9 KOR.**
a legjobb, legkeresettebb ibolya-illat, a frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kellemessége, tartóssága és finomságára nézve felülmúlhatatlan, ezen illatú ibolyaillat felülmúlhatatlan, ezen illatú ibolyaillat felülmúlhatatlan, ezen illatú ibolyaillat felülmúlhatatlan.

MÜLLER J. L. ÉS C.
Koronahelyi 99-útsza 2. Rottenbiller-útsza 6. sz.

Haj-, fog- és körömkefék
díszes kasszettekben Körömapold-szerek.

Captol
No. 4711

Egyetlen, tudományos **hajvíz**, Dr. med. FICHHOFF, elberfeldi gyógyszer-egyetemi tanácsos utasítása alapján, a hajhullás, a hajszálak korpaképződés, a fejbőr viszketés és hajhullás ellen.

Egyedüli gyáros **Ferdinand Mühlens** cs. és kir. udvari szállító Kőszeg, a Rh. Flakraktár: Bocs, V.-A. Neumühlgasse 3. Kapható a gyógyszerárakban droguériakban és illatszertüzekben.

ABBAZIA
Grand Hotel Bristol

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagy szorú szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A dére és keletre nyíló összes szobák erkélyvel ellátva, Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek. Pompás kilátás a Quarnero egész vidékeire. Igen mérsékelt árak.

A BRISTOL-SZALLODA IGAZGATOSÁGA:
RUDOVITS W. tulajdonos.

Sző öltványok: hiányok pótlására 2 éves dus gyökérel, zoldoltással készitve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zoldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zoldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok: Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépségiháza, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra olta a következő fajokban: **Fehér borsfajok** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mézeshehér, Ezerjó, Erdel, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánati Rizling. **Vörös borsfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. **Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt. sima Rip. Port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökérű 18 frt. Hazai nemes vesezők sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból. Öltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem és pénzt visszaadom. Tavaszti szállításra is elfogadok mar most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. **Hegyibor** fehér 60, siller 50, vörös 60 korona.**

NAGYÉRDEKŰ IRODALMI UJDONSÁG!!
Most jelent meg! Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

SZOCIOLÓGIAI KÖNYVTÁR ELSŐKÉT KÖTETE.

I. KÖTET.
A jövő állama
Irta Menger Antal. Ford. dr. Ormos Ede.
Ára füzve 5 K, kötve 7.50 K.

II. KÖTET.
A kölcsönös segítség mint természettörvény
Irta KROPOTKIN P. Ford. Madzsar J.
Ára füzve 6 K, kötve 8.50 K.

Sajtó alatt vannak és a Szociológiai Könyvtár további köteteként legközelebb megjelennek

LEOPOLD: A prestige lélektana.
FINOT: A fajok problémája.
GUYAU: A vallás szociológiája.
WESTERMARCK: ... Az emberi házasság történelme.
LE DANTEC: A biológiai filozófia alapelvei.
RONAI ZOLTÁN dr.: A Kriminológia fő irányai.

Az egész 8 kötetből álló sorozat ára füzve **K 56**
Kötve **K 76**
Minden kötet külön is kapható!

Megrendelhető 2 K-ás havi részletfizetéssel minden hazai könyvkereskedésben.

SZEKELY I. JÓZSEF Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.

Legjobb... **PAP LAN PAP LAN PAP LAN**

GICHNER JÁNOS
ágyonemű-rész- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.
Gyár: Kertész-útsza 7. és 9.
Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök.
Gyermekkoszt egy választékban. Nagyon kellemes árak kasszékban vagy a pénz visszafizetés.

Párisi világlkiállítás «Grand Prix» 1900.
Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
mosóvíz lovak számára.
Egy üveg ára **K 2.30.**
Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képeíti a lovat a legnagyobb munkabírási trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva — Védjegy, csimkép és göngyöles törvényesen védve.

Főraktár: **TÖROK JOZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-útsza 12. szám és VI., Andrásy-ut 28. szám.